

E3413
ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΥ Γ. ΜΑΚΡΥΝΑΙΟΥ

Δημοδιδασκάλου

ΕΛΛΗΝΙΚΟΝ
ΑΝΑΓΝΩΣΜΑΤΑΡΙΟΝ

ΔΙΑ ΤΗΝ Γ' ΤΑΞΙΝ

ΤΩΝ ΔΗΜΟΤΙΚΩΝ ΣΧΟΛΕΙΩΝ ΑΜΦΟΤΕΡΩΝ ΤΩΝ ΦΥΛΩΝ

ΕΓΚΡΙΘΕΝ

ΕΝ ΤΩΙ ΤΕΛΕΥΤΑΙΩΙ ΔΙΑΓΩΝΙΣΜΩΙ

ΔΙΑ ΤΗΝ ΠΕΝΤΑΕΤΙΑΝ

1905 — 1910

ΕΚΔΟΤΗΣ

ΙΩΑΝΝΗΣ Ν. ΣΙΔΕΡΗΣ

ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ

ΒΙΒΛΙΟΠΩΛΕΙΟΝ "ΑΙ ΜΟΥΣΑΙ", ΙΩΑΝ. Ν. ΣΙΔΕΡΗ

15 — ΟΔΟΣ ΕΡΜΟΥ — 15

1905

ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΥ Γ. ΜΑΚΡΥΝΑΙΟΥ

Δημοδιδασκάλου

ΕΛΛΗΝΙΚΟΝ
ΑΝΑΓΝΩΣΜΑΤΑΡΙΟΝ

ΔΙΑ ΤΗΝ Γ' ΤΑΞΙΝ

ΤΩΝ ΔΗΜΟΤΙΚΩΝ ΣΧΟΛΕΙΩΝ ΑΜΦΟΤΕΡΩΝ ΤΩΝ ΦΥΛΩΝ

ΕΓΚΡΙΘΕΝ

ΕΝ ΤΩ ΤΕΛΕΥΤΑΙΩ ΔΙΑΓΩΝΙΣΜΩ

ΔΙΑ ΤΗΝ ΠΕΝΤΑΕΤΙΑΝ

1905 — 1910

ΕΚΔΟΤΗΣ

ΙΩΑΝΝΗΣ Ν. ΣΙΔΕΡΗΣ

ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ

ΒΙΒΛΙΟΠΩΛΕΙΟΝ "ΑΙ ΜΟΥΣΑΙ", ΙΩΑΝ. Ν. ΣΙΔΕΡΗ

15 — ΟΔΟΣ ΕΡΜΟΥ — 15

1905

Ἐν Ἀθήναις τῆ 3 Ἰουλίου 1905

ΒΑΣΙΛΕΙΟΝ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ
ΤΟ ΥΠΟΥΡΓΕΙΟΝ ΤΩΝ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΩΝ ΚΑΙ ΤΗΣ
ΔΗΜΟΣΙΑΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΕΩΣ

Πρὸς τὸν κ. Ἀλέξανδρον Μακρυναῖον

Ἐχόντες ὑπ' ὄψει τὸν Νόμον ΒΤΓ' τῆς 12 Ἰουλίου 1895, τὸ σχετικὸν Βασιλικὸν Διάταγμα τῆς 28ης Ὀκτωβρίου ἰδίου ἔτους, τὰς προκηρῶξεις περὶ διαγωνισμοῦ διδακτικῶν βιβλίων τῆς δημοτικῆς ἐκπαίδευσως καὶ τὴν ἐκδόσιν τῆς οἰκείας Ἐπιτροπείας, δηλοῦμεν ὑμῖν, ὅτι ἐγκρίνομεν τὸ ὑπ' ὑμῶν εἰς τὸν διαγωνισμὸν ὑποβληθὲν Ἀναγνωσματάριον, ὅπως εἰσαχθῆ ἔπι πενταετίαν ἀρχομένην ἀπὸ τοῦ σχολικοῦ ἔτους 1905—1910 ὡς διδακτικὸν βιβλίον διὰ τοὺς μαθητὰς τῆς Γ' τάξεως τῶν δημοτικῶν σχολείων, δημοσίων, δημοσυντηρητῶν καὶ ιδιωτικῶν.

Καλεῖσθε δ' ὅπως ἐκτελέσητε τὰ ὑπὸ τοῦ εἰρημένου Νόμου κλπ. ὑπαγορευόμενα καὶ τὰς ὑπὸ τῆς Ἐπιτροπείας ἀναγραφόμε-
νας παρατηρήσεις.

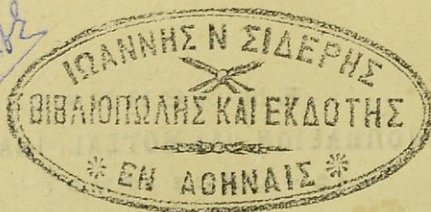
Ὁ Ὑπουργός

ΔΑΜΠΡΟΣ ΚΑΛΛΙΦΡΟΝΑΣ

Στέφ. Μ. Παρίσης

Πᾶν γνήσιον ἀντίτυπον ὀφείδει νὰ φέρῃ τὴν ὑπογραφήν τοῦ συγγραφέως καὶ τὴν σφραγίδα τοῦ ἐκδότου.

Στεφ. Μ. Παρίσης

ΑΝΑΓΝΩΣΜΑΤΑΡΙΟΝ

1. Ἐωθινὴ προσευχή.

Δός μου χεῖλην νὰ σὲ ψάλω
Δός μου ᾄσμα νὰ σ' ὑμνήσω,
Δός πνοὴν νὰ σ' εὐλογήσω,
Τοῦ παντός δημιουργέ.

Σὲ εἰς οὗ ἔν μόνον νεῦμα
Διεχύθη ἡ σκοτία
Κ' ἦλθε πάλιν ἡ πρωία
Κ' ἔλαμψαν χρυσαῖ ἀγαί.

Εἰς ζωὴν τὸν κόσμον πάλιν
Ἀφυσπνίζει ἡ πνοή σου
Καὶ ἐγείρονται ἐξίσου
Ἄνθη, χλόη καὶ πτινά.

Κ' εἶν' ἡ ἐγερσίς των ἕμνος
Εἰς τὸν Θεῖον των πατέρα,
Κ' εἶν' ἡ νέα των ἡμέρα
Νέον, Πλάστα, ὠσαννά.

Ἄς φανῆ, Θεέ, τὸ φῶς σου
Κ' εἰς ἡμᾶς, μικρὰ παιδιά,
Ἄς ἐγείρη ἡ πρωία
Τὸν κοιμώμενόν μας νοῦν.

Καὶ ἡ ἐγερσίς μας ᾄσμα
Διαρκές πρὸς σὲ νὰ στείλῃ
Καὶ τὰ νεαρά μας χεῖλην
Διαρκῶς θὰ σὲ ὑμνοῦν.

Ἄγγελος Βλάχος.

2. Τὰ δύο κοράσια.

Ἐν καιρῷ χειμῶνος δύο κοράσια χωρικῶν ἄεκα ἕως δώδεκα ἐτῶν ἠθέλησαν Σάββατόν τι νὰ ἐπισκεφθῶσι τοὺς συγγενεῖς των κατοικοῦντας ἐν γειτονικῷ χωρίῳ, καὶ νὰ ἐπιστρέψωσι τὴν Κυριακὴν.

Μετὰ πολλὰς παρακλήσεις ἔλαβον τὴν ἄδειαν παρὰ τῶν γονέων των καὶ ἐξεκίνησαν περὶ τὴν δύσιν τοῦ ἡλίου πρὸς τὸ χωρίον. Ἡ ἡμέρα ἦτο ψυχρὰ καὶ μετ' ὀλίγον νιφάδες χιόνος ἤρχισαν νὰ πίπτωσιν. Ὅτε δὲ τὰ κοράσια εὗρισκοντο εἰς τὸ μέσον τοῦ δρόμου καὶ ἐντὸς τοῦ δάσους τοῦ χωρίου, ἐν τῷ ὁποίῳ κατὰ τὸν οἶον οἱ συγγενεῖς των, αἱ νιφάδες τῆς χιόνος ἤρχισαν νὰ πίπτωσι πυκνότεραι ἐπ' αὐτῶν.

Τὰ πάντα τότε ἤρχισαν νὰ καλύπτονται ὑπὸ τῆς χιόνος. Ἐφύσα δὲ καὶ ἄνεμος σφοδρὸς καὶ ἐγένοντο καὶ ἀνεμοστρόβιλοι τόσοι φοβεροί, ὥστε τὰ κοράσια δὲν διέκρινον πλέον τὸν δρόμον καὶ δὲν ἠδύναντο οὔτε νὰ προχωρήσωσιν οὔτε νὰ ἐπιστρέψωσιν. Τότε ἠναγκάσθησαν νὰ εἰσέλθωσιν εἰς μικράν τινα καλύβην, ἣτις ἐσχηματίζετο ἐκ μικρῶν δένδρων ἀνωθεν τῶν ὁποίων ἐπεκάθητο ὡς στέγη παχὺ στρώμα χιόνος καὶ ἐκεῖ ἐνηγαλισμένα νὰ μείνωσιν ἕως ὅτου παρέλθῃ τὸ καχόν.

Πρὶν ὅμως εἰσέλθωσιν εἰς τὴν χιονοσκεπὴ καλύβην των ἐκρέμασαν τὰ χρωματιστὰ μανδύλια τῆς κεφαλῆς ἐπὶ τινος κλάδου, διότι ἐσκέφθησαν, ὅτι ἂν τις διήρχετο ἐκεῖθεν καὶ ἔβλεπε τὰ μανδύλια θὰ ὑπόπτειε τι καὶ θὰ ἔτρεχε πρὸς βοήθειαν αὐτῶν. Ἐκεῖ τὰ δυστυχῆ κοράσια ἐνηγαλισμένα ἔμειναν καὶ ἔτρεμον ἐκ τοῦ ψύχους.

Ἡ νύξ ἐπῆλθεν, ἡ χιών ἐπίπτε πυκνότερα καὶ οἱ χιονοστρόβιλοι ἐγένοντο φοβερώτεροι, ὥστε ἡ εἴσοδος τῆς καλύβης, ἐντὸς τῆς ὁποίας εὗρισκοντο τὰ κοράσια, ἤρχισε νὰ

φράσσεται ὑπὸ τῆς χιόνος. Φόβος μέγας εἶχε καταλάβει αὐτά, διότι ζῶντα εἶχον ταφῇ σχεδὸν ἐν τῇ χιόνι. Ἄλλ' ὁ πανάγαθος Θεὸς προστατεύει τὰ ἀθάνα πλάσματα Αὐτοῦ καὶ ἀπὸ τὰ ἄγρια θηρία καὶ ἀπὸ τὸ ψύχος. Τέλος, ἀφοῦ προσηυχῆθησαν ἐκοιμήθησαν ἐνηγκαλισμένα.

Οἱ γονεῖς τῶν κορασίων ἐκοιμήθησαν ἡσύχως, διότι ἐνόμισαν ὅτι τὰ τέκνα των εἶχον φθάσει εἰς τοὺς συγγενεῖς των. Ὅτε ὁμως τὴν ἐπομένην δὲν ἐπέστρεψαν τὰ κοράσια πρὸ μεσημβρίας, ὡς εἶχον ὑποσχεθῆ, ἔστειλαν ἄνθρωπον εἰς τὸ χωρίον, ἵνα μάθωσι τί συμβαίνει. Ὅτε δὲ οὗτος ἐπέστρεψε καὶ ἀνήγγειλεν εἰς αὐτοὺς ὅτι τὰ κοράσια δὲν μετέβησαν εἰς τοὺς συγγενεῖς των ἐστενοχωρήθησαν πολὺ, διότι ὑπέθεσαν ὅτι ταῦτα κατεχώσθησαν ὑπὸ τῆς χιόνος. Ἀμέσως λοιπὸν ἐκάλεσαν ὅλους τοὺς συγγενεῖς καὶ φίλους καὶ λαβόντες πτύα ἔτρεξαν εἰς τὸ δάσος πρὸς ἀνεύρεσιν τῶν κορασίων.

Ἐνῶ οὗτοι ἀνεζήτουν ἐκεῖ τὰ κοράσια εἶδον τὰ μανδύλια κρεμάμενα, ἀνεγνώρισαν οὐτὰ καὶ ἐνόησαν, ὅτι ἐκεῖ που πλησίον θὰ ἦσαν καὶ τὰ κοράσια. Ἐτρεξαν λοιπὸν πρὸς τὸ μέρος ἐκεῖνο καὶ ἤρχιταν νὰ φωνάζωσι δυνατά. Τὰ κοράσια ἤκουσαν τὸς φωνὰς τῶν γονέων των καὶ τῶν συγγενῶν των καὶ ἤρχισαν νὰ φωνάζωσι καὶ αὐτὰ ἐκ τῆς σκοτεινῆς καλύβης καὶ προσεπάθουν διὰ τῶν χειρῶν νὰ ἐξέλθωσιν. Ἀλλὰ τοῦτο ἦτο ἀδύνατον, διότι ἡ χιὼν ἦτο πολλὴ καὶ ἡ εἴσοδος τῆς καλύβης εἶχε φραχθῆ τελείως ὑπὸ τῆς χιόνος. Τότε οἱ ἄνδρες ἀπεμάκρυναν τὴν χιὼνα διὰ τῶν πτύων καὶ εὔρον τὰ δύο κοράσια τρέμοντα ἐκ τοῦ ψύχους καὶ τοῦ φόβου. « Δόξα τῷ Θεῷ! εἶπον τότε πάντες μὲ μίαν φωνήν. Ὁ Θεὸς προστατεύει πανταχοῦ καὶ πάντοτε τὰ πλάσματά του. Διὰ τοῦτο ἄς δοξολογήσωμεν τὸ ὄνομα Αὐτοῦ καὶ εὐγνωμονῶμεν αὐτὸν τέκνα μου». Οἱ δὲ γονεῖς κλαίοντες ἐκ τῆς χαρᾶς ἔλα-

θον εἰς τὰς ἀγκάλας τὰ κοράσια των καὶ μετέβησαν κατ' εὐθείαν εἰς τὴν ἐκκλησίαν τοῦ χωρίου των, ἔνθα γονυπετήσαντες ἠύχαρίστησαν τὸν Θεὸν διὰ τὴν σωτηρίαν τῶν τέκνων των.

«Ὁ Θεὸς μᾶς προσστατεῦει πανταχοῦ».

«Ὁ Θεὸς παντοῦ παρὼν μεριμνᾷ ὑπὲρ ἡμῶν».

3. Θεοῦ παρουσία.

Θεὸς ὑπάρχ' εἰς οὐρανοῦς,
προστάτης τῶν ἀνθρώπων.
Καὶ ἡ καρδία καὶ ὁ νοῦς
τὸν βλέπ' εἰς πάντα τόπον.

Τὸν βλέπ' εἰς τὸν οὐράνιον
φωστῆρα τῆς ἡμέρας,
καὶ εἰς τὸ φῶς τὸ δάνειον
τῆς νυκτοφόρου σφαίρας.

Τὸν βλέπει, ὅταν καταιγὶς
σωρεύη μαῦρα νέφη,
κι' ὅταν παρήγορος τῆς γῆς
γαλίην ἐπιστρέφη.

Τὸν βλέπει εἰς τὸν ἡμερον
παλμὸν τῆς εὐτυχίας,
ἀλλὰ κ' εἰς τὴν ἐφήμερον
ὀδύνην τῆς καρδίας.

Εἰς τ' οὐρανοῦ τὸν πάπυρον
ἡ δόξα Του ἐγράφη,
καὶ τὸν ἕμνει τὸ ἀπειρον
καὶ ἡ ζωὴ κ' οἱ τάφοι.

Τὸ κράτος Του δοξάζοντα
 τὸν τρέμουσι τὰ ὄντα,
 τὸ πᾶν ἐξουσιάζοντα
 καὶ πανταχοῦ παρόντα.

Α. Ρ. Παγκαβίς.

4. Ὁ καλὸς Χριστιανός.

Ἐντιμὸς τις τεχνίτης ἀνέλαβεν ἐργασίαν εἰς ἐργοστάσιον τι, ἐν τῷ ὁποίῳ μέχρι τῆς ἐσπέρας ἐγίνετο ἐπιμελής ἐργασία. Τοῦτο ηὐχαρίστει αὐτόν, διότι ἦτο λίαν φιλόπονος καὶ μετὰ προθυμίας ἐργάζετο. Ὅτε ὁμως ἤμειν ἡ Κυριακὴ ἢ ἐργασία ἐν τῷ ἐργοστασίῳ δὲν ἔπαυσε. Τοῦτο δυσηρέστησεν αὐτόν πολὺ, διότι ἐπεθύμει νὰ μεταβῆ εἰς τὴν ἐκκλησίαν καὶ νὰ ἀκούσῃ τῆς θείας λειτουργίας. Ἀλλὰ ὁ ἐργοστασιάρχης, ὁ ὁποῖος ἤθελε διαρκῶς νὰ ὠφελῆται ἐκ τῆς ἐργασίας του, εἶχε διατάξει νὰ μὴ διακόπτηται αὕτη καὶ κατὰ τὰς Κυριακάς.

Ἐπὶ τινὰ χρόνον ὁ ἐργάτης οὗτος ὑπέμενε τοῦτο, διότι δὲν ἤθελε νὰ ἐναντιωθῆ εἰς τὴν θέλησιν τοῦ κυρίου του. Ἀλλ' ἄνευ πάλιν τῆς θείας λειτουργίας ἢ ζωῆ ἐφαίνετο εἰς αὐτόν βάρος καὶ ἀνιαρά. Διὰ τοῦτο ἡμέραν τινὰ ἔλαβε τὸ θάρρος καὶ ἐπισκεφθεὶς κατ' οἶκον τὸν ἐργοστασιάρχην εἶπε· «Κύριε, δὲν δύναμαι πλέον νὰ ζῶ ἄνευ τοῦ λόγου τοῦ Θεοῦ. Ὅταν τὴν Κυριακὴν ἐργάζωμαι, καθ' ὅλην τὴν ἐβδομάδα μοὶ φαίνεται, ὅτι μοῦ λείπει κάτι τι σπουδαῖον. Διὰ τοῦτο σὰς παρακαλῶ νὰ μὲ ἀφήσητε ἐλεύθερον τὴν Κυριακὴν.»

«Ὅχι, ἀπήντησεν ὁ ἐργοστασιάρχης, τοῦτο δὲν εἶναι δυνατόν, διότι θὰ ἔχῃς τὴν ἐποπτεῖαν ἐν τῷ ἐργοστασίῳ. Ἀλλ' ἐκτὸς τούτου ἐὰν εἰς ἤθελεν ἀπομακρυνθῆ τοῦ ἐργοστασίου κατὰ τὴν Κυριακὴν, δυνατόν εἶναι νὰ ἀπομακρυνθῶσι καὶ ὅλοι καὶ τότε ἢ ἐργασία θὰ παύσῃ».

«Μάλιστα, εἶπεν ὁ ἐργάτης, ἀλλ' ἄνευ τοῦ θείου λόγου δὲν δύναμαι νὰ ὑποφέρω. Γνωρίζετε ὅτι νωθρὸς δὲν εἶμαι καὶ ὅτι τὴν ζημίαν σας δὲν θέλω. Ἄλλ' ἐκεῖνο, τὸ ὁποῖον δὲν ὑποφέρεται δὲν ὑποφέρεται. Καὶ πρὸς τι τότε εἶμαι Χριστιανός, ἀφοῦ δὲν ἔχω τὴν Κυριακὴν ἐλευθέραν ;»

Διὰ τοὺς λόγους τούτους ἐξεπλάγη ὁ ἐργοστασιάρχης καὶ ἦτο ἔτοιμος νὰ εἶπῃ τι. Ὅτε ὁμως παρετήρησε κατὰ πρόσωπον τὸν ἔντιμον ἐργάτην, τότε μετὰ μικρὰν σκέψιν εἶπε· «Δοιπὸν ἀπὸ τοῦδε ἐπιτρέπω εἰς σὲ νὰ πηγαίνης εἰς τὴν ἐκκλησίαν· ἀλλὰ συγχρόνως ἄπαιτῶ παρὰ σοῦ ὅπως, διὰ τὴν ὑπάρχῃ πολλὴν ἐργασία, εἶσαι εἰς τὴν θέσιν σου καὶ τὴν Κυριακὴν.

Τοῦτο, ὡς ἦτο ἐπόμενον, ἠὲ χαρίστηκε πολὺ τὸν ἐργάτην. Καὶ τὴν ἐπομένην Κυριακὴν ἐνδυνθεῖς τὴν ἐφορτάσιμον αὐτοῦ ἐνδυμασίαν μετέβη εἰς τὴν ἐκκλησίαν ἵκαν ἠὲ χαριστημένος. Τοιαύτην εὐχαρίστησιν ἐπὶ πολλὰς ἐβδομάδας δὲν εἶχεν αἰσθανθῆ ὁ ἔντιμος ἐργάτης καὶ καλὸς χριστιανός. Ἡ ἀκρόασις τῆς θείας λειτουργίας καὶ τοῦ κηρύγματος εἶχον καταστήσει αὐτὸν πολὺν φαιδρὸν. Ἦδη ἡ ἐβδομάς παρῆλθε καὶ ἦλθεν ἡ Κυριακὴ ὅτε ὁ ἐργοστασιάρχης εἶπε· «Σήμερον ὑπάρχει πολλὴ ἐργασία καὶ διὰ τοῦτο πρέπει νὰ μείνης ἐν τῷ ἐργοστασίῳ». Καλῶς ἀπήντησεν ὁ ἐργάτης, ἀφοῦ δὲν εἶναι δυνατὸν ἄλλως νὰ γίνῃ».

Τὴν ἐπομένην Κυριακὴν ὁ ἐργοστασιάρχης ἐπανελάβε τὰ αὐτά· τὴν μεθεπομένην πάλιν τὰ αὐτά.

Ἄλλ' ὅτε ἐτελείωσε καὶ ἡ ἐβδομάς αὕτη ὁ ἐργάτης μετέβη διὰ νὰ λάβῃ τὸν μισθὸν του 17.50 δραχμὰς κατὰ τὴν συμφωνίαν. Ὅτε δὲ ἐλάμβανε ταύτας εἶπε· «Μοὶ ἐδώκατε περισσότερα ἀπὸ ὅ,τι ἔχω νὰ λάβω» καὶ συγχρόνως ἀφῆκε κατὰ μέρος 2.50 δραχμὰς. «Διατί; ἠρώτησε τότε ὁ ἐργοστασιάρχης· ὁ μισθός σου εἶναι δι' ἑπτὰ ἡμέ-

ρας». Τότε εἶπεν ὁ ἐργάτης· «ὄχι, διότι τὴν Κυριακὴν δὲν θὰ λαμβάνω πλέον μισθόν. Ἡ Κυριακὴ δὲν εἶναι προσωρισμένη διὰ χρηματικὴν ὠφέλειαν. Ἐὰν δὲ θὰ ἐργάζωμαι τὴν Κυριακὴν τοῦτο θὰ κάμνω χάριν ὑμῶν, ἀλλὰ χρήματα δὲν θὰ λαμβάνω».

Διὰ ταῦτα ἐξεπλάγη ὁ ἐργοστυασιάρχης καὶ ἀπὸ τῆς ἡμέρας ἐκείνης διέταξε νὰ μένη κλειστὸν τὸ χαλκεῖον καθ' ἑκάστην Κυριακὴν καὶ δὲν ἠκούετο πλέον ὁ κρότος τοῦ ἄκμονος καὶ τῆς σφύρας.

«Μνήσθητι τὴν ἡμέραν τῶν Σαββάτων ἀγιάζειν αὐτήν· ἐξ ἡμέρας ἔργῳ καὶ ποιήσεις πάντα τὰ ἔργα σου, τῇ δὲ ἐβδόμῃ τῆ ἡμέρᾳ Σάββατα Κυρίῳ τῷ Θεῷ σου».

5. Σαββατόβραδον.

.....
.....
Γλυκεῖα ἔναι ἀπόψε ἡ βραδιά, κ' ἡ φύσις ἡσιχάζει.
Κανένα ἦχο δὲν ἀκοῦς· μὴδὲ βοσκοῦ φλογέρα,
μὴδὲ κειάδνημα πουλιῶ ἢ βελασμα προβάτου·
μὴδὲ ἔς τὰ φύλλα δὲν ἀκοῦς τὸ χιῖδεμα τοῦ ἀγέρα.
Μόλις ἔς τὴν τριανταφυλλιά τὴν μυριοανθισμένην
τὰ δροσερὰ τριαντάφυλλα σειοῦνται ἀγάλι, ἀγάλι,
σὰν τὸ στηθάκι τοῦ παιδιοῦ π' ἀνεβοκατεβαίνει,
ὅταν κοιμᾶται ξένοιαστο ἔς τὴ μητρικὴ ἀγκάλῃ.
Ἄπανεμιὰ καὶ σιωπὴ βαθειά... Νᾶ — τί καμπάνα
ἠχολογεῖ ἀπὸ μακρὰ ἔς τὸν ἦσυχον ἀέρα;
Μήπως γιὰ θάνατον κτυπᾷ ἢ γιὰ χαρὰ σημαίνει;
Ἄπόψε σαββατόβραδο, κ' ἀπὸ τὴν ἐκκλησίᾳ
σημαίνει γιὰ τὴν αὔρινὴν ἡμέραν ἢ καμπάνα.
ὦ χωρικοί, σπογγίσατε ἀπὸ τὸ μέτωπό σας
τὸν ἰδρωτὰ ποῦ ἀγίασεν ἐξ ἡμερῶν σας κόπος.
Αὔριο εἶναι Κυριακὴ, χαρῆς κ' ἀγάπης ἡμέρα.
Εὐτυχησμένοι χωρικοί, πλαγιάστε, κοιμηθῆτε,

καὶ θάλλθουν ὄνειρα γλυκὰ ἔς τὸν ἴσυχό σας ὕπνο
καὶ αὔριο πρῶτῃ πρῶτῃ καλόκαρδοι ἀθῶοι,
Μὲ τὴν γυναῖκα ἔς τὸ πλευρό, τὸ τέκνο ἔς τὴν ἀγκάλη,
Πηγαίνετε ἔς τὴν ἐκκλησιὰ γιὰ νὰ λειτουργηθῆτε.

.....
.....

Δ. Βικέλας.

6. Ὁ καλὸς Γεώργιος.

Ὁ πατὴρ τοῦ Γεωργίου ἦτο ναυτικός. Ἐταξίδευεν εἰς μακρυνὰ μέρη μὲ τὸ πλοῖον του διὰ νὰ κερδίξῃ χρήματα, ἵνα συντηρῇ τὴν οἰκογένειάν του.

Μίαν ἡμέραν, ὅτε ἐπρόκειτο νὰ ταξιδεύσῃ καὶ ὄλα τὰ ἀναγκαιούντα διὰ τὸ ταξίδιον ἦσαν ἔτοιμα, ὁ Γεώργιος μετὰ τῆς μητρός του συνώδευσε τὸν πατέρα του μέχρι τῆς προκυμαίας· ὅτε δὲ ἦλθεν ἡ ὥρα τῆς ἀναχωρήσεως ὁ πατὴρ ἐνηγαλίσθη τὸν Γεώργιον, ἐφίλησεν αὐτὸν καὶ εἶπε· «τέκνον μου, νὰ ὑπακούῃς εἰς τὴν μητέρα σου καὶ νὰ φοιτᾷς τακτικῶς εἰς τὸ σχολεῖον». Ἐπειτα εἰσήλθεν εἰς τὸ πλοῖον, ἤπλωσε τὰ ἱστία καὶ ἤρχισε νὰ διευθύνῃ τὸ πλοῖον εἰς τὴν ἀνοικτὴν θάλασσαν. Τὸ πλοῖον ἐταλαντεύετο ὑπὸ τῶν κυμάτων, τὰ ὅποια ὑψωνεν ὁ πνέων ἄνεμος, ἀλλ' ὁ γέρον ναυτικός διηύθυνεν αὐτὸ μετὰ πολλῆς δεξιότητος.

Ὁ Γεώργιος παρετήρει ἀπὸ τῆς παραλίας μετὰ πολλῆς λύπης τὸ πλοῖον, τὸ ὅποῖον ἤρχισε νὰ ἀπομακρύνηται εἰς τὸ ἀνοικτὸν πέλαγος μὲ τὰ ἠπλωμένα ἱστία του. Μετὰ ταῦτα δὲ στραφείς πρὸς τὴν μητέρα του εἶπε μὲ δακρυσμένους ὀφθαλμούς· «Ὁ πατὴρ μου ταξιδεύει πολὺ μακρὰν καὶ κινδυνεύει διὰ νὰ κερδίξῃ χρήματα, ἵνα μᾶς συντηρῇ. Ἄλλὰ ὅσον μακρὰν καὶ ἂν ὑπάγῃ ἐγὼ δὲν θὰ τὸν λησμονήσω ποτέ, ἀλλὰ θὰ ἔχω αὐτὸν πάντοτε εἰς τὸν νοῦν μου. Καὶ διὰ νὰ ἀποδείξω πόσον ἀγαπῶ αὐτὸν θὰ μάθω γράμματα

καὶ θὰ γίνω καλὸς ἄνθρωπος. Ἐπειτα θὰ φροντίζω νὰ κερδίζω ἀρκετὰ χρήματα καὶ δὲν θὰ ἀφήνω τὸν πατέρα μου νὰ ταξιδεύη μακρὰν καὶ νὰ κινδυνεύη τὴν ζωὴν του. Ἐγὼ πλέον θὰ φροντίζω δι' ὅλα τὰ ἀναγκαιούνητα εἰς τὴν οἰκίαν μας, σὺ δὲ καὶ ὁ πατήρ μου θὰ ἀναπαύησθε». Καὶ πράγματι μετὰ τινα ἔτη ὁ Γεώργιος ἐξετέλεσεν, ὅσα ὑπεσχέθη.

«Ἀγάπα τοὺς γονεῖς σου».

7. Οἱ δύο καλοὶ γείτονες.

Δύο εὐσεβεῖς οἰκογένειαι κατώκουν ἓν τινα χωρίον δεξιὰ καὶ ἀριστερὰ τῆς οἰκίας ἀνθρώπου κακοῦ καὶ ἐχθροῦ αὐτῶν. Οὗτος πάντοτε, ὡσάκις ἠδύνατο, ἔβλαπτε τὰ πράγματα τῶν γειτόνων του, καὶ προσέβαλλεν αὐτούς.

Ἡμέραν τινὰ ὁ κακὸς γείτων μετέφερεν ἐκ τοῦ ἀγροῦ εἰς τὴν οἰκίαν του χόρτον ξηρόν. Ὅτε μετέφερε τὸ πρῶτον φορτίον ἀφῆκεν αὐτὸ εἰς τὴν αὐλὴν τοῦ ἀχυρῶνος του καὶ ἐπέστρεψε ταχέως εἰς τὸν ἀγρὸν διὰ νὰ μεταφέρῃ καὶ ἄλλον. Ἐσπευδε δὲ νὰ μεταφέρῃ ὅλον, διότι ὁ καιρὸς ἠπέλει βροχήν, οἱ δὲ οἰκεῖοί του ἦσαν ὅλοι εἰς τὸν ἀγρὸν, συλλέγοντες τὸν χόρτον. Ὅτε οὗτος ἐπέστρεφεν εἰς τὴν οἰκίαν του δευτέραν φορὰν ἤρχισαν νὰ πίπτωσι μεγάλαι σταγόνες βροχῆς. Τοῦτο ἐστενοχώρησεν αὐτόν, διότι ἐγνώριζεν ἀσφαλῶς, ὅτι ὁ χόρτος του ἤθελε καταστραφῆ καὶ ἔσπευδε νὰ φθάσῃ ταχέως. Ἀλλὰ ὅτε ἔφθασεν εἰς τὴν οἰκίαν του ἐξεπλάγη ὅλος ὁ χόρτος του μέχρι καλᾶμης ἦτο εἰς τὴν ἀποθήκην! Εἶχον μεταφέρει αὐτόν οἱ δύο γείτονές του! Ἡ τοιαύτη πράξις τῶν γειτόνων του τόσον συνεκίνησεν αὐτόν, ὥστε δὲν ἠδύνατο νὰ προφέρῃ λέξιν καὶ νὰ ζητήσῃ συγχώρησιν διὰ τὴν προτέραν διαγωγὴν του. Ἀλλὰ ἔτεινεν ἀμφοτέρως τὰς χεῖρας πρὸς τοὺς γείτονάς του, οἱ ὅποιοι τὸν συνεχώρησαν, καὶ ἀπὸ τῆς στιγμῆς ἐκείνης ἐγένετο ὁ καλύτερος φίλος αὐτῶν.

«Ἐδωργεῖτε τοὺς μισούντας ὑμᾶς».

«Καλὸς γείτων εἶναι θησαυρὸς».

8. Τὰ παραγγέλματα τοῦ Σωτῆρος.

«Πτωχοὺς ἐλεεῖτε καὶ βοηθεῖτε»
ἡμᾶς συνεβούλευσεν ὁ Χριστός·
ἀγάπη καὶ ἔλεος ἀπαιτεῖται,
δι' ἔργων δοξάζεται ὁ Θεός !

«Ἐχθροὺς ἀγαπᾶτε καὶ συγχωρεῖτε,
»καλὸν χορηγοῦντες ἀντὶ κακοῦ,
»ἐχθροὺς μὴ μισεῖτε ἀλλ' εὐλογεῖτε»
παρήγγειλας ὡς τερ ἐκ τοῦ σταυροῦ.

Τοῦ θεοῦ Σωτῆρος ἄς μιμηθῶμεν
τὰ ἔργα καὶ ἅπασαν τὴν ζωὴν,
καὶ τότε ἐξ ὕψους ἐὰ προσδοκῶμεν
εὐδαίμονα βίον. Ἀμήν ! Ἀμήν !

Α. Μελάς.

9. Οἱ ἀρχαῖοι Σπαρτιάται.

Οἱ ἀρχαῖοι Σπαρτιάται ἐφρόντιζον πολὺ ὅπως κατὰ τὴν ἀνα-
τροφὴν τῶν νέων ἐμπνέωσιν εἰς αὐτοὺς τὸν σεβασμὸν πρὸς τοὺς
γέροντας. Οἱ παῖδες καὶ οἱ νεκνίχι ὤφειλον μετὰ σεβασμοῦ νὰ
χειρετίζωσι τοὺς γέροντας, νὰ σικκῶνῶνται ἐκ τοῦ κλιθίσματος
τῶν πρὸ αὐτῶν καὶ εἰς πᾶσαν ἐρώτησιν αὐτῶν προθύμως νὰ
ἀπαντῶσιν. Ὅσακι εὐρίσκοντο ἐν κύκλῳ μεγχυτέρων δὲν ἐπε-
τρέπετο εἰς τοὺς νέους νὰ ὀμιλῶσιν, ἐὰν δὲν ἤρωτῶντο.

Μίαν φορὰν μετέβησαν εἰς Ἀθήνας δύο πρέσβεις τῆς Σπάρτης
καὶ παρευρέθησαν εἰς τὸ θέατρον. Ὅτε ἤδη ἔλασι αἱ θέσεις εἶχον
καταληφθῆ, εἰσῆλθε γέροντις Ἀθηναῖος. Οὗτος ἐπὶ πολλὴν ὥραν
ἀνεζήτησε θέσιν, ἀλλ' οὐδεὶς οὔτε ἐκ τῶν νέων οὔτε ἐκ τῶν μεγα-
λυτέρων παρεχώρει εἰς αὐτὸν τὴν θέσιν του. Ἐπὶ τέλους ἔφρασε
καὶ πλησίον τῶν δύο Σπαρτιατῶν. Οὗτοι ἀμέσως, ὡς εἶδον τὸν
γέροντα, ἐσηκώθησαν καὶ παρεκάλεσαν αὐτὸν νὰ καθίσῃ εἰς τὴν
θέσιν των. Τοῦτο ἰδόντες οἱ Ἀθηναῖοι ἠδύχριστήθησαν καὶ ἐν-

Θουσιασθέντες ἐπεδοκίμασαν τὴν πράξιν τῶν Σπαρτιατῶν. Ὁ γέρον ὁμῶς εἶπεν· «Οἱ Ἀθηναῖοι γνωρίζουσι μόνον τί εἶναι καλὸν καὶ ὄρατον, ἀλλ' οἱ Σπαρτιαταὶ γνωρίζουσι καὶ νὰ πράττωσιν αὐτόν».

«Τιμᾶτε τὸ γῆρας».

«προεσβύτερον σέβου».

10. Ἀδελφικὴ ἀγάπη.

Ἐν τινι χωρίῳ ἔζων δύο ἀδελφοὶ πολὺ ἠγαπημένοι. Ὁ εἷς ἐκ τούτων ἦτο ἄγαμος καὶ εἶχε πέντε τέκνα, ὁ δὲ ἄλλος ἦτο ἄγαμος. Οἱ ἀδελφοὶ οὗτοι εἶχον κληρονομίαι παρὰ τοῦ πατρὸς τῶν ἀγρόν τινα, τὸν ὅποιον ἐκαλλιέργουν μαζί. Ὅτε ἦλθεν ὁ καιρὸς τοῦ θερισμοῦ ἐθέρισαν τὸν σῖτον καὶ δέσαντες αὐτὸν εἰς δεμάτια μετέφερον αὐτὰ εἰς τὸ ἀλώνιον τῶν. Ἐκεῖ ἐμοίρασαν αὐτὰ ἐξ ἴσου καὶ ἐσχημάτισεν ἕκαστος τὴν θημωνιάν του. Κατὰ τὴν νύκτα ἐπέεινε ὁ ἄγαμος ἀδελφὸς ἐσκέρθη καὶ εἶπε καθ' ἑαυτὸν.

«Ὁ ἀδελφός μου ἔχει σύζυγον καὶ τέκνα νὰ συντηρήσῃ. Ἐπομένως ἔχει περισσοτέρας ἀνάγκας ἀπὸ ἐμέ, ὁ ὅποιος εἰμαι ἄγαμος. Διὰ τοῦτο δὲν εἶναι δίκαιον τὰ μερίδιά μας νὰ εἶναι ἴσα. Δίκαιον εἶναι τὸ ἰδικόν του μερίδιον νὰ εἶναι μεγαλύτερον». Καὶ ταῦτα σκεφθεὶς μετέβη ἀμέσως εἰς τὸ ἀλώνιον καὶ μετέφερε τινὰ τῶν δεματίων του εἰς τὴν θημωνιάν τοῦ ἀδελφοῦ του.

Ἄλλὰ κατὰ τὴν ἰδίαν νύκτα καὶ ὁ μεγαλύτερος ἀδελφὸς εἶπε πρὸς τὴν σύζυγόν του. «Ὁ ἀδελφός μου εἶναι ἄγαμος καὶ δὲν ἔχει κανένα νὰ τὸν βοηθῇ εἰς τὸ ἔργον του, ἐνῶ ἡμεῖς ἔχομεν τὰ τέκνα μας. Διὰ τοῦτο δὲν εἶναι δίκαιον νὰ μοιρασθῶμεν ἐξ ἴσου τὰ δεμάτια. Θὰ μεταβῶ νὰ μεταφέρω κρυφίως μερικά δεμάτια μας εἰς τὰ ἰδικά του. Αὐτὸς δὲν θὰ ἐννοήσῃ τοῦτο καὶ ἐπομένως θὰ τὰ δεχθῇ». Καὶ ταῦτα εἰπὼν ἐσηκώθη καὶ ἔπραξεν ὡς εἶπεν.

Τὴν ἐπομένην ἡμέραν μετέβη καθεὶς τῶν δύο ἀδελφῶν χωριστὰ εἰς τὸ ἀλώνιον καὶ μετ' ἀπορίας εἶδεν, ὅτι αἱ θημωνιαὶ ἦσαν ἴσαι· οὔτε ὁ εἷς, οὔτε ὁ ἄλλος ἠδύνατο νὰ ἐννοήσῃ τί συνέβη. Τὸ πρᾶγμα τοῦτο ἐπανελάθον ἐπὶ τρεῖς ἀκόμη νύκτας, ἀλλὰ τὴν

πρωίαν αἱ θημωνίαι εὐρίσκοντο ἴσαι! Τὴν τετάρτην ὅμως νύκτα
συνητήθησαν οἱ δύο ἀδελφοὶ μεταφέροντες τὰ δερμάτια των ὁ

εἷς εἰς τὴν θημωνίαν τοῦ ἄλλου· τότε ἐνοήσαντες τί συνέβη ἐν-
ηγγελίσθησαν καὶ ἐφιλήθησαν.

Ὁ Θεὸς ἠλόγησε τοὺς κалоὺς αὐτοὺς ἀδελφοὺς καὶ ἔκαμιν
εὐτυχεῖς.

11. Οἱ δύο πτωχοί.

Σὲ μὰ γωνιά περαστικὴ
γέρος πτωχὸς ἔχει καθίσει.
Κόσμος πολὺς περὶ αὐτὸν
καὶ ἴσως θὰ τὸν ἐλεήσει
καμνιά ψυχὴ ποῦ ἔχει μάθει
νὰ συμπονεῖ τὰ ξένα πάθη.

Σὲ λίγο, ὄλος προσοχὴ
ἔφερ' ἐκεῖ τὰ βήματά του
κι' ἄλλος πτωχὸς — τὸν δυστυχῆ!
μὲ ὄλη τὴν νεότητά του
ἔχει ᾿ς τὸ φῶς του μαύρη σκέπη
εἶναι τυφλός, τυφλός... δὲν βλέπει!

Ἄχ! τί ζευγάρι θλιβερό!
τὰ νειῶτα τὰ δυστυχισμένα
κι' ἀπὸ τὸν ἄγριο καιρὸ
τὰ γηρατειὰ τὰ μαραμμένα
βλέπει ἐκεῖ ὅποιος περνᾷ
νὰ ζητιαγεύουν πλάι, πλάι.

Ὅμως καθεὶς τὰ γηρατειὰ
τὰ χιονοσκέπαστα λυπᾶται,
'ς τὸ γέρο ῥίχνουν μιὰ ματιὰ
καὶ τὸν ἑλεῖνε οἱ διαβάται,
μὰ οὔτε ἕνας τοὺς δὲν δίνει
καὶ 'ς τὸν τυφλὸ ἔλεημοσύνη.

Μὲ πονεμένη τὴν καρδιὰ
ἀνασπικῶνεται νὰ πάγη.
Ἄχ! θὰ περάσῃ τὴ βραδεῖα
καὶ σήμερα χωρὶς νὰ φάγῃ. . .
— Γι' αὐτὸ τοὺς ἄλλους τί τοὺς νοιάζει!
καὶ ὁ τυφλὸς ἀναστενάζει! . . .

Μὰ ἐξαφνα κάποιος ζητᾷ
μέσ' 'ς τὴν παλάμη του νὰ τοῦ δώσῃ
χρήματα λίγα κ' ἄρκετὰ
ἕνα ψωμὶ γιὰ νὰ πληρώσῃ.
— «Σοῦ εὐχεται ἡ φτωχὴ καρδιὰ μου
τιμὲς καὶ δόξες, ἄρχοντά μου!».

Εἶπεν ἐκεῖνος, ἐπειδὴ
τυφλὸς ποῦ ἦτο δὲν ἔμποροῦσε
μὲ δάκρυα χαρᾶς νὰ ἰδῇ
πῶς σπλαχνικὰ τὸν ἔλεοῦσε
ὁ γέρος, ἔλεῶντας πάλι
καθὼς τὸν ἔλεῖσαν ἄλλοι.

Γ. Δροδίνης.

12. Ἡ προσευχή.

Πλοῖον τι ἰστιοφόρον ἐταξίδευεν εἰς τὴν Μεσόγειον θάλασσαν. Αἶφνης ἐν τῷ μέσῳ τοῦ πλοῦ κατελήφθη ὑπὸ σφοδρᾶς τρικυμίας, ἡ ὁποία διήρκεσεν ἐπὶ πέντε ὥρας. Ἡ τρικυμία ἦτο τόσοσφωδρᾶ, ὥστε τὰ μεγάλα καὶ ἄγρια κύματα ἔρριπτον ἐδῶ καὶ ἐκεῖ τὸ πλοῖον. Ὁ σφοδρὸς δὲ ἄνεμος περιετύλιξε τὰ σχοινία τοῦ μεταίτου ἰστοῦ καὶ ὁ καταποντισμὸς πλέον ἦτο βέβαιος. Ὅλοι τότε οἱ ἐν τῷ πλοίῳ καὶ ὁ πλοίαρχος καὶ οἱ ναῦται καὶ οἱ ἐπιβάται περιέμενον τὸν θάνατον, διότι οὐδεὶς ἐτόλμα ἕνεκα τοῦ σφοδροῦ ἀνέμου νὰ ἀναβῆ εἰς τὸν ἰστὸν καὶ διορθώσῃ τὰ σχοινία. Ὁ πλοίαρχος διέταξε τότε τὸν ναυτόπαιδα νὰ ἐκτελέσῃ τὴν ἐπικίνδυνον αὐτὴν ἐργασίαν. Ὁ ναυτόπαις ἦτο μὲν δεκατριῶν ἐτῶν παῖς μονογενῆς πτωχῆς χήρας, ἡ ὁποία ἠναγκάσθη νὰ κάμῃ αὐτὸν ναυτικόν, ἵνα ἐξοικονομῇ τὸν ἄρτον του.

Ὁ ναυτόπαις μὲν ἤκουσε τὴν διαταγὴν ἀφῆρσε τὸν ναυτικὸν κοῦκόν του, ὕψωσε τὰ βλέμματά του εἰς τὸν ἰστὸν, παρατήρησε γύρω του καὶ εἶδε τὰ ἀφρίζοντα κύματα, τὰ ὁποῖα εἶχον πλημμυρῆσαι τὸ κατάστρωμα. Ἐπειτα ἐσίγησεν ἐπὶ τινα λεπτὰ τῆς ὥρας καὶ εἶπεν. «Ἐρχομαι ἀμέσως» καὶ ἔστρεξεν εἰς τὸν θάλαμον ἐν τῷ ὁποίῳ ἦτο τὸ εἰκονοστάσιον. Μετὰ τινα λεπτὰ τῆς ὥρας ἀνέβη πάλιν εἰς τὸ κατάστρωμα καὶ ἤρχισε νὰ ἀναβαίνει εἰς τὸν ἰστὸν εὐκίνητος καὶ θαρραλέος.

Ἐπιβάτης τις, ὅστις παρηκολούθει διὰ τῶν βλεμμάτων του τὸν παῖδα, εἶπε τότε πρὸς τὸν πλοίαρχον: «Διατί ἔστειλας τὸ μικρὸν αὐτὸ παιδίον ἐπάνω; δὲν θὰ καταβῆ ζῶν».

«Οἱ μικροὶ κρατοῦνται καλύτερον ἀπὸ τοὺς μεγάλους, ἀπήνητησεν ὁ πλοίαρχος καὶ ἀνακριχῶνται ὡς γαλαῖα».

Ὁ ἐπιβάτης ὕψωσε καὶ πάλιν τὰ βλέμματά του πρὸς τὸ παιδίον μὲ τρέμουσαν καρδίαν καὶ εἶδεν αὐτὸ νὰ διορθῶνῃ τὰ σχοινία. Ἡ τρικυμία ἐξηκολούθει, τὰ μεγάλα κύματα, τὰ ὁποῖα ἐσηκῶνοντο ὑπὸ τοῦ σφοδροῦ ἀνέμου, ἐκλινον τὸ πλοῖον δεξιὰ καὶ ἀριστερά, ἀλλὰ τὸ παιδίον ἔμενον ἀκλόνητον. Εἰργάζετο μέχρις

ότου διώρθωσε τὰ σχοινία καὶ ἔσωσε τὸ πλοῖον ἀπὸ τὸν τρομερὸν κίνδυνον.

Μετὰ ἓν τέταρτον κατέβη εὐθυμον, φιδρὸν καὶ γελῶν.

Τότε ὁ ἐπιβάτης ἐφώναξε· «Δόξα τῷ Θεῷ» διότι ἡ καρδιά του ἔπαυσε νὰ κτυπᾷ ἐκ τοῦ φόβου. Ἐπειτα ἐπλησίασε τὸ παιδίον καὶ εἶπεν· «Ἐφοβήθης, παιδίον μου, ὅταν σὲ διέταξεν ὁ πλοίαρχος νὰ ἀναβῆς εἰς τὸν ἴστόν;» «Κατ' ἀρχὰς καί, ἀπήντησε τὸ παιδίον. Καὶ δὲν ἦτο νὰ φοβηθῆ κανεὶς;».

«Διὰ τοῦτο κατέβης εἰς τὸν θάλαμον;» ἐπανέλαθεν ὁ ἐπιβάτης.

«Οὐχί· κατέβην νὰ κάμω τὴν προσευχήν μου, διότι ἐσκέφθην, ὅτι ἦτο δυνατὸν νὰ μὴ κατέβηκινον ζῶν. Τότε δὲ μοῦ παρήλα καὶ ὁ φόβος. Ἡ μήτηρ μου, ἐξηκολούθησεν ὁ μικρὸς παῖς, ὅτε ἀνεχώρησα μοὶ εἶπε νὰ προσεύχωμαι πάντοτε εἰς τὸν Θεὸν διὰ νὰ μὲ προφυλάττῃ ἀπὸ τῶν κινδύνων. Τοῦτο κάμνω πάντοτε καὶ τώρα εἰς τὴν προσευχήν ἡχεωστῶ τὴν σωτηρίαν μου».

16. Ἠλπιδεν ἡ ψυχὴ μου ἐπὶ τὸν Κύριον.

Εἰς τὴν πολυευσπλαχίαν
τοῦ Θεοῦ ἐπηρεισμένος
πᾶσαν θλίψιν καὶ πικρίαν
ἀποδέχομαι ἀσμένως.

Κ' αἰφνιδίως ἂν σεισθῶσι
τὰ θεμέλια τοῦ κόσμου,
δὲν φοβοῦμαι, δὲν τρομάζω.
Μὲ φυλάττει ὁ Θεός μου.

Πνέει ἄνεμος βιαίως
λαίλαψ μαίνεται ἀγρία,
νεύει ὁ Θεός, κ' εὐθέως
ἠρεμοῦσι τὰ στοιχεῖα.

.....

.....

Ἄμετρος ἢ ἀγαθότης,
ἄμετρος ἢ δύναμίς του !
διὰ τοῦτο ἔχω θάρρος
εἰς τὴν χάριν τοῦ Ὑψίστου.

* *

17. Ἡ ζηλοτυπία.

Ὁ Κωνσταντῖνος εἶχε τὸ ἐλάχιστον τῆς ζηλοτυπίας. Ἄν ἡ μήτηρ του κατὰ τύχην ἐθώπευε τὴν μικρὰν ἀδελφήν του περισσότερον αὐτοῦ ἔκκμυε πολλὰς ἀταξίας. Ὅσακις δὲ εὕρισκεν εὐκαιρίαν ἐκτύπει τὴν ἀδελφήν του δι' ἀσήμαντον αἰτίαν καὶ ὑβρίζεν αὐτήν.

Ἡμέραν τινὰ μετέβη κατὰ παραγγελίαν τῆς μητρὸς του εἰς μίαν γειτόνισσάν του δι' ἐργασίαν. Ἡ γειτόνισσα ἦτο γραῖα κυρία, ἡ ὁποία εἶχεν ἓνα ὄρχτον μικρὸν πίθηκον. Ὅτε ὁ Κωνσταντῖνος εἰσῆλθεν εἰς τὴν οἰκίαν τῆς γειτοníσσης, αὕτη ἐθώπευε τὸν μικρὸν αὐτῆς πίθηκον, τὸν ὁποῖον ἠγάπα πολὺ. Ἡ γραῖα ἐδέχθη μετὰ χαρᾶς τὸν Κωνσταντῖνον, διότι ἠγάπα τὰ μικρὰ παιδία, καὶ ἐκάθισεν αὐτὸν ἐπὶ τινος καθίσματος. Ἐπειτα ἔφερε καὶ ἔδωκεν εἰς αὐτὸν ὄρχτιόν τι γλύκισμα, τὸ ὁποῖον ὁ Κωνσταντῖνος μετ' εὐχαριστήσεως ἤρχισε νὰ τρώγῃ, χωρὶς νὰ παρατηρήσῃ καὶ τὸν πίθηκον, ὁ ὁποῖος ἤρχισε νὰ κάμνῃ διαφόρους μορφασμοὺς καὶ νὰ δεικνύῃ τοὺς ὀδόντας του.

Αἰφνης ὁ πίθηκος ἐπήδησεν εἰς τοὺς ὤμους τοῦ Κωνσταντῖνου καὶ συλλαβὼν αὐτὸν ἀπὸ τὰς τρίχας τῆς κεφαλῆς του ἤρχισε νὰ τινάσῃ αὐτήν. Τὸ δυστυχὲς παιδίον ἤρχισε τότε νὰ φωνάζῃ καὶ ἔτρεξε καὶ ἐρρίφθη εἰς τοὺς βραχίονας τῆς γραίαις κυρίας, ἡ ὁποία μετὰ πολὺν κόπον κατώρθωσε νὰ ἀπομακρύνῃ τὸν πίθηκον. Μετὰ ταῦτα εἶπεν εἰς τὴν γραῖαν κυρίαν· «Διατί, κυρία, ὁ πίθηκός σας ἠθέλησε νὰ μὲ βλάψῃ, ἀφοῦ ἐγὼ ποτὲ δὲν ἐβλάψα αὐτόν;»

«Ἄ! τέκνον μου, ἀπήντησεν ἡ κυρία, οἱ πίθηκοι εἶναι ζηλοτυποὶ. Δὲν παρητήρησας τοὺς μορφασμοὺς τοὺς ὁποῖους σοὶ ἔκαμνεν ὅτε ἔτρωγες τὸ γλύκισμα; Ὁ πίθηκος δὲν θέλει νὰ ἀγαπᾷ

ἄλλον παρὰ μόνον αὐτὸν καὶ διὰ τοῦτο οὐδεὶς ἄλλος ἀγαπᾷ αὐτὸν παρὰ μόνον ἐγώ, ἡ ὁποία συγχωρῶ τὰ σφάλματά του, διότι εἶναι ζῶον καὶ δὲν αἰσθάνεται τί κάμνει».

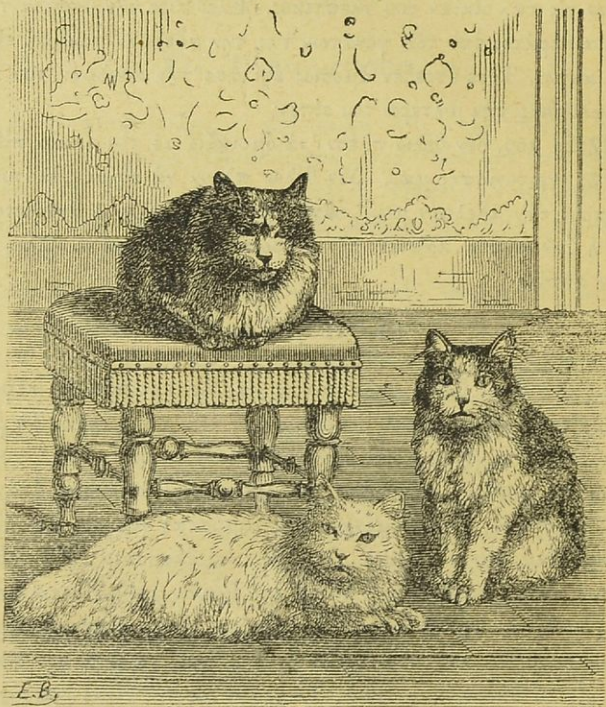
Ὁ Κωνσταντῖνος ἔκυψε τὴν κεφαλὴν ἀκούσας ταῦτα καὶ ἐπέστρεψεν εἰς τὴν οἰκίαν του σκεπτικός. Ἐκεῖ εὔρε τὴν μητέρα του, ἡ ὁποία ἐκράτει ἐπὶ τῶν γονάτων της τὴν ἀδελφὴν του καὶ ἐθώπευεν αὐτήν. Τότε ἔτρεξεν ἀμέσως ἐφίλησε τὴν ἀδελφὴν του καὶ ἐναγκαλισθεὶς τὴν μητέρα του εἶπεν·

«Μῆτέρ μου, δὲν θέλω πλέον νὰ ὁμοιάζω μὲ τὸν κακὸν πίθηκον τῆς γειτονίσης μας. Δὲν θέλω πλέον νὰ εἶμαι ζηλότυπος οὔτε πρὸς τὴν ἀδελφὴν μου, οὔτε πρὸς τοὺς ἄλλους ἀνθρώπους, διότι ἡ ζηλοτυπία κάμνει τὸν ἄνθρωπον κακὸν καὶ οἱ ἄλλοι μισοῦσιν αὐτόν».

18. Ἡ γαλῆ.

Ἡ γαλῆ εἶναι ζῶον θηλαστικὸν καὶ ἀρπακτικόν. Ἡ κεφαλὴ αὐτῆς εἶναι ἀνάλογος τοῦ σώματός της καὶ στρογγύλη. Τὸ ρύγχος αὐτῆς εἶναι βραχὺ καὶ ὑγρὸν. Οἱ ὀδόντες ὀξεῖς καὶ ἰσχυροί, ἡ γλῶσσα χονδρά, σαρκώδης μὲ μικρὰς καὶ σκληρὰς ἀκάνθας πρὸς τὰ ὀπίσω διευθυνομένας καὶ ὁ μύσταξ μακρὸς μὲ ὀλίγας τρίχας, δέκα πέντε περίπου, ἰσχυρὰς καὶ ἐλαστικὰς. Οἱ ὀφθαλμοὶ της εἶναι μεγάλοι καὶ λοξοὶ καὶ ἔχουσι χρῶμα κιτρινοπράσινον καὶ σπινθηροβολοῦσιν. Αἱ ὀφρῦες εἶναι ἐσκεπασμένα μὲ ὀλίγας ἰσχυρὰς καὶ ἐλαστικὰς τρίχας καὶ τὰ ὄτια τριγωνικά, ὀξεῖα εἰς τὸ ἄκρον καὶ ὄρθια. Ὁ τράχηλός της εἶναι βραχὺς καὶ ἰσχυρὸς καὶ κατάλληλος, ὅπως μεταφέρει καὶ μεγαλύτερα αὐτῆς ζῶα, τὰ ὅποια κρατοῦσα διὰ τῶν πιδῶν της κατασχίζει διὰ τῶν ὀδόντων. Ὁ κορμὸς της εἶναι εὐθυτενής, εὐστροφος καὶ ὄχι παχὺς καὶ τελευτᾷ εἰς τὴν οὐράν, ἣτις εἶναι ἀρκετὰ μακρὰ καὶ πολὺ εὐκίνητος. Οἱ πόδες της εἶναι μέτριοι καὶ ἰσχυροὶ καὶ οἱ μὲν ἐμπρὸς εἰς τὴν οὐράν, οἱ δὲ ὀπίσθιοι ἀνὰ τέσσαρας μὲ ὄνυχας ἰσχυροῦς, ὀξεῖς καὶ γαμψοὺς. Ἡ γαλῆ τοὺς ὄνυχας ἔχει κεκρυμμένους ἐντὸς πτυχῆς δέρματος καὶ προβάλλει αὐτοὺς μόνον ὅταν θέλῃ νὰ ἀρπάσῃ τι ἢ νὰ ἐπιτεθῇ κατὰ τινας.

Βαδίζουσα δὲ πατεῖ ἐπὶ τῶν δακτύλων ἐλαφρῶς καὶ ἀθορύβως, διὸ καὶ δακτυλοβάμον ζῶον λέγεται. Τὸ σῶμά της καλύπτεται ὑπὸ μαλακῶν καὶ πυκνῶν τριχῶν, αἵτινες ἔχουσι συνήθως χρῶμα μαῦρον, ξανθόν, φαιόν, λευκόν ἢ ποικίλον. Ἡ ἀφή τῆς γαλῆς εἰ-

Γαλαῖ.

νι πολὺ ἀνεπτυγμένη. Αἰσθάνεται καὶ δι' ὄλου τοῦ σώματος, ἀλλ' ἰδίως διὰ τῶν ποδῶν καὶ τῶν τριχῶν τοῦ μύστακος καὶ τῶν ὀφρύων. Ἐὰν ἐγγιχθῆ ἐλαφρότατα καὶ μία θριξ τοῦ μύστακος της ἀμέσως ταρασσεται, συσπᾶ τὸ δέρμα τὸ μεταξὺ τῆς ρινὸς καὶ τῶν παρειῶν καὶ πολλάκις ὀπισθοχωρεῖ. Καὶ τὸ ἐλαφρὸν φύσημα τοῦ ἀέρος αἰσθάνεται καὶ κινεῖ τὰ ὠτὰ της. Ἀποφεύγει τὸ ὕδωρ καὶ ἀποστρέφεται τὰ ψυχρὰ καὶ σκληρὰ καὶ ἀγαπᾶ τὰ

θερμά καὶ μαλακά. Διὰ τοῦτο μὲ πολλὴν εὐχρίστησιν ἀναβαίνει εἰς τὰς κλίνας καὶ κατακλίνεται ἐπὶ τῶν στρωμάτων. Εὐχαριστεῖται νὰ ἐξαπλώνηται καὶ τεντώνηται εἰς τὸν ἥλιον, πλησίον τῶν ἐστιῶν καὶ ἐπάνω εἰς τὴν τέφραν ἀκόμη. Αἰσθάνεται μεγάλην εὐχρίστησιν, ὅταν θωπεύηται, καὶ μορμουρίζει, μέγαν δὲ πόνον, ὅταν πιέζηται ἔστω καὶ ὀλίγον ἢ οὐρά της.

Ἡ ὄρασις τῆς γαλῆς εἶναι ὀξεῖα. Ἡ κόρη τῶν ὀφθαλμῶν της εἶναι ἐπιμήκης καὶ πολὺ εὐαίσθητος καὶ τὴν ἡμέραν, ὅταν εἶναι πολὺ φῶς, συστέλλεται καὶ γίνεται στενὴ, τὴν δὲ νύκτα διαστέλλεται καὶ γίνεται ὡς μέγας κύκλος. Ἐπίσης διαστέλλεται ἡ κόρη τῶν ὀφθαλμῶν τῆς γαλῆς καὶ ὅταν αὕτη ὀργίζεται.

Ἡ ἀκοὴ τῆς γαλῆς εἶναι ἐξαιρετος. Διὰ τῆς ἀκοῆς ὀδηγεῖται κατὰ τὴν νύκτα καὶ ἀνακαλύπτει τοὺς ποντικούς. Ἀκούει τὸν ποντικὸν ὅσον ἐλαφρῶς καὶ ἂν περιπατῆ οὗτος καὶ ὅσον μακρὰν καὶ ἂν εἶναι. Ἀκούει αὐτὸν καὶ ὅταν εἶναι ἀκόμη ἐντὸς τῆς ὀπῆς του καὶ περιπατῆ. Ἡ γαλῆ ταράσσεται καὶ φοβεῖται τοὺς κρότους καὶ δὲν εὐχαριστεῖται εἰς τὴν μουσικὴν.

Ἡ ὄσφρησις τῆς γαλῆς εἶναι ὀξεῖα. Ἐχει ἰδιαιτέραν κλίσιν πρὸς τινὰ χόρτα, ὑπὸ τὰ ὁποῖα πολλάκις καὶ ἐξαπλώνεται. Τινὰ ὅμως χόρτα ἀποστρέφεται καὶ ἰδίως τὸ πήγανον τὸ ὁποῖον οὔτε νὰ ὀσφρανθῆ δύναται. Εὐχαριστεῖται εἰς τὰς εὐωδίας καὶ ἀποστρέφεται τὰς δυσωδίας καὶ ἀκαθαρσίας.

Ἡ γαλῆ ἔχει ἐξαιρετα σωματικὰ προτερήματα. Τὸ σῶμά της εἶναι τόσον εὐστροφον καὶ ἐλαστικόν, ὥστε δύναται νὰ διέλθῃ διὰ πάσης ὀπῆς ἀρκεῖ νὰ διέρχεται διὰ ταύτης ἢ κεφαλῆ της. Βαδίζει ἐπὶ λεπτοτάτων ξάβδων ἀφόβως καὶ ἀσφαλῶς. Βαδίζει εὐχαριστότερον εἰς τὰς ἄκρας τῶν ὀροφῶν τῶν οἰκιῶν παρὰ εἰς τοὺς πλατεῖς δρόμους. Ἀναρριχᾶται μὲ μεγάλην εὐκολίαν εἰς τοὺς τοίχους, τὰ δένδρα καὶ τοὺς στύλους. Κολυμβᾷ ἐξαιρετα, ὅταν ριφθῆ εἰς τὸ ὕδωρ. Ἴσταται ἄφοβος εἰς τοὺς λεπτοὺς κλῶνας τῶν δένδρων καὶ ὅταν ἀκόμη οὔτοι σείωνται ὑπὸ σφοδροῦ ἀνέμου. Καταπίπτει ὀρθία καὶ Ἴσταται εἰς τοὺς πόδας της ἀπὸ οἰονδήποτε ὕψος καὶ ἂν κατακρημνισθῆ. Ἀντέχει εἰς τοὺς πόνους καὶ δυσκόλως φονεῖται.

Ἡ γαλῆ εἶναι ἀρκετὰ ἔξυπνον ζῷον. Διακρίνει τοὺς οἰκείους ἀπὸ τοὺς ξένους ἐκ τῆς φωνῆς καὶ ἐκ τῶν χρωμάτων τῆς ἐνδυμασίας. Γνωρίζει καλῶς πότε εἶναι μεσημβρία καὶ ἀκριβῶς κατὰ τὴν ὥραν ταύτην προσέρχεται ὑπὸ τὴν τράπεζαν, ὅπου καὶ ἂν εὐρίσκηται. Ἐὰν ἡ θύρα εἶναι κεκλεισμένη καὶ θέλει νὰ ἐξέλθῃ, ἴσταται πρὸ αὐτῆς καὶ φωνάζει, στρέφουσα τὴν κεφαλὴν της πλάκῃς πρὸς τὸ μέρος, ὅπου εὐρίσκονται ἄνθρωποι, ἵνα ἀνοίξωσιν αὐτῇ τὴν θύραν. Διέρχεται δι' ὅλων τῶν γειτονικῶν οἰκιῶν, τῶν ὑπογείων, τῶν ὀροφῶν, τῶν ἀποθηκῶν, χωρὶς νὰ ἀποπλανᾶται. Πάντοτε εὐρίσκει τὸν δρόμον καὶ πάντοτε ἐπανέρχεται εἰς τὴν οἰκίαν της καὶ εἰς τὸ μαγειρεῖον. Ἡ γαλῆ κλειομένη ἐντὸς σάκκου καὶ μεταφερομένη εἰς ἄλλην οἰκίαν καὶ πόλιν εὐρίσκει τὴν ὁδὸν καὶ δύναται νὰ ἐπιστρέψῃ εἰς τὴν πρώτην κατοικίαν της.

Ἡ γαλῆ εἶναι ἄφοβος καὶ θαρραλέα. Μάχεται γενναϊότατα πρὸς τὰς ἄλλας γαλαῖς καὶ τοὺς κύνας. Ὅσον μέγας καὶ ἂν εἶναι ὁ κύων, δὲν τὸν φοβεῖται. Ἐξασφαλίζει τὰ νῶτα ἀνορθοῦ τὴν οὐρὰν της, κυρτοῦ τὴν βάχιν της, δεικνύει τοὺς ὀδόντας της καὶ ἐξάγουσα ἰδικιτέραν φωνὴν ἐπιτίθεται διὰ τῶν ὀνύχων της καὶ κατασχίζει τὸ πρόσωπον αὐτοῦ. Πάντοτε δὲ ἐξέρχεται τῆς πάλης νικήτρια.

Ἡ γαλῆ ἀγαπᾷ πολὺ τὴν καθαριότητα. Καθαρίζει ἐπιμελῶς καὶ πάντοτε τὸ σῶμά της διὰ τῶν ἐμπροσθίων σκελῶν της καὶ ἀπομακρύνει τὴν ὑγρασίαν. Μετὰ τὸ φαγητὸν νίπτει διὰ τῶν ποδῶν τὸ πρόσωπον καὶ ἀποβάλλει πᾶν ἔχγος τροφῆς ἀπὸ τοὺς ὀνυχᾶς της. Ἐὰν δὲ που ρυπανθῇ τὸ δέρμα της δὲν ὑποφέρει οὐδ' ἐπὶ μίαν στιγμὴν τὴν ἀκαθαρσίαν, ἀλλὰ λείχει καὶ πλύνει αὐτὸ διὰ τῆς γλώσσης της.

Ἡ γαλῆ ἀγαπᾷ πολὺ τὴν ἐλευθερίαν. Ἡ γαλῆ εὐχαριστεῖται νὰ εἶναι ἐλευθέρη καὶ νὰ πηγαίνῃ ὅπου θέλει. Εὐχαριστεῖται νὰ μεταβαίνει εἰς τὰ διάφορα δωμάτια τῆς οἰκίας, τὰ ὑπόγεια, νὰ κάθηται εἰς τὰ παράθυρα καὶ τὰς στέγας καὶ νὰ περιπατῇ νύκτα καὶ ἡμέραν. Ἐὰν ἡ γαλῆ εἶναι περιορισμένη δὲν ζῆ πολὺ οὔτε ποντικούς κυνηγεῖ. Ἐνεκα τῆς μεγάλης ἀγάπης της πρὸς τὴν ἐλευθερίαν οὐδὲν θέλει νὰ μάθῃ· οὐδὲν δὲ μανθάνει καὶ ὅταν εἶναι

περιωρισμένη ἐντὸς δωματίου καὶ κτυπᾶται. Κατ' ἀρχὰς προσπαθεῖ νὰ ἐξέλθῃ ὅπως δύναται. Πηδᾷ εἰς τὴν θύραν καὶ εἰς τὰ περᾶθυρα. Ἄλλ' ὅταν δὲν κατορθώσῃ τοῦτο ρίπτεται κατὰ τοῦ κτυποῦντος αὐτὴν καὶ ἐξορύσσει μὲ τοὺς ὄνυχας τοὺς ὀφθαλμοὺς ἢ σχίζει τὸ πρόσωπον τὸν λαίμῳ καὶ τὰς χεῖρας.

Ἡ θήλεια γαλῆ εἶναι πολὺ φιλόστοργος. Πρὶν ἢ γεννήσῃ εὐρίσκει διὰ τὰ μικρὰ τῆς φωλεᾶν θερμὴν, μαλακὴν καὶ ἀσφκλῆ. Ἐπειτα ἅμα γεννήσῃ αὐτὰ, θηλάζει, καθαρίζει, διασκεδάζει περιποιεῖται καὶ προφυλάσσει αὐτὰ μὲ πολλὴν στοργήν. Ὅταν δὲ ἐννοήσῃ, ὅτι δὲν εἶναι πλέον ἀσφκλῆ εἰς τὴν φωλεᾶν ἐκείνην, λαμβάνει αὐτὰ ἐκ τοῦ τραχήλου διὰ τοῦ στόματός τῆς καὶ μεταφέρει εἰς ἀσφκλέστερον τόπον. Ἐὰν κῶν τις ἢ ἄρρη γαλῆ μεταβῆ εἰς τὴν φωλεᾶν τῆς καὶ θελήσῃ νὰ βλάβῃ τὰ μικρὰ τῆς τότε ἀμέσως ὄρμῃ ἐναντίον του καὶ μάχεται μὲ μεγάλην λύσσαν μέχρι θανάτου. Ὅταν ἀφαιρέσῃ κανὲν τέκνον τῆς κρυφῶς τρέχει εἰς ὅλα τὰ μέρη τῆς οἰκίας καὶ ἀναζητεῖ αὐτὸ νικουρίζουσα πενθίμως. Ἡ γαλῆ ὅταν τὰ μικρὰ τῆς ἀνοίξῃ τοὺς ὀφθαλμοὺς τῶν διασκεδάζει αὐτὰ διὰ τῆς οὐρᾶς τῆς, τὴν ὁποῖαν ταῦτα προσπαθοῦσι νὰ συλλάβωσιν. Ὅταν δὲ μεγάλωσωσιν ὀλίγον φέρει εἰς αὐτὰ τεμάχια πανίου ἢ ἄλλα μικρὰ καὶ εὐκίνητα πράγματα ἢ πτηνὸν ἢ ποντικὸν καὶ διδάσκει αὐτὰ πῶς νὰ συλλαμβάνωσι τὴν λείαν τῶν.

Ἡ γαλῆ ἔχει καὶ πολλὰς κακίας. Εἶναι ἄπιστος καὶ ἀγνώμων. Γνωρίζει τὸν κύριόν τῆς, ἀλλὰ δὲν ἀγαπᾷ αὐτόν, ὅπως ὁ κύων. Πολλάκις ὑψώνει τὸν πόδα καὶ κατασχίζει τὰς χεῖρας ἢ τὸ πρόσωπον τοῦ κυρίου τῆς καὶ ὅταν ὀλίγον πιεσθῇ ὑπ' αὐτοῦ. Εἶναι πονηρὰ καὶ πανούργος. Ὅταν θέλῃ νὰ ἀρπάσῃ τι καὶ εἶναι ἄνθρωποι περὶ ὅντας ἤσυχος καὶ προσποιεῖται, ὅτι προσέχει ἀλλαχοῦ μέχρις ὅτου εὕρῃ εὐκαιρίαν κατάλληλον καὶ τὸ ἀρπάσῃ. Ἀφοῦ δὲ τὸ ἀρπάσῃ προσποιεῖται ἔπειτα τὴν ἀθόαν καὶ ἄκακον. Μετὰ πολλῆς πονηρίας περιμένει πολλάκις ὄρας ὀλοκλήρους πρὸ τῆς ὁπῆς τοῦ ποντικοῦ, κρύπτεται, συσφιροῦται καὶ δὲν κάμνει κανένα θόρυβον μέχρις ὅτου ὁ ποντικὸς προβάλλῃ ἀπὸ τὴν ὁπὴν του. Καὶ ἂν κατὰ τὸ ἥμισυ ἐξέλθῃ ὁ ποντικὸς τῆς

ὀπῆς του αὐτῆ μένει ἀκίνητος, περιμένει καὶ ἐπιτίθεται κατ' αὐτοῦ, τότε μόνον, ὅταν εἶναι βεβχίκα, ὅτι δὲν θὰ τῆς διαφύγη. Εἶναι κλέπτρια καὶ ἀπατεῶν. Ἀρπάζει τὸ φαγητὸν ἀπὸ τῆς τραπέζης, ἀποσκεπάζει πολλὰκις τὸν λέβητα καὶ ἀρπάζει ἀπ' αὐτοῦ τὸ βράζον κρέας καὶ ἐπιβουλεύεται καὶ καταδιώκει τὰ πτηνὰ τῶν κλωβίων. Εἶναι φίλερις καὶ ζηλότυπος. Αἰωνίως φιλονικεῖ καὶ διαπληκτίζεται μὲ τὰς γαλαῖς τῆς γειτονίας ἰδίως κατὰ τὴν νύκτα ἐπάνω εἰς τὰ κεραμίδια. Αἱ ἄρρενες γαλαῖ πολλὰκις πνίγουσι καὶ τρώγουσι τὰ μικρὰ τῆς θηλείας.

Ἐπάρχουσι ὅμως καὶ πολλὰι γαλαῖ, αἱ ὁποῖαι ἀγαπῶσι τοὺς κυρίους των, προστρίβονται ἐπὶ τῶν ἐνδυμάτων αὐτῶν, κολλακεύουσιν αὐτοὺς καὶ ἐνίοτε τοὺς συνοδεύουσιν εἰς τὴν αὐλὴν καὶ εἰς τοὺς κήπους. Αὗται ἀγαπῶσι τοὺς κύνας καὶ τὰ πτηνὰ μετὰ τῶν ὁποίων συζῶσι, βοηθοῦσι καὶ ὑπερασπίζουσι αὐτά. Πολλὰκις βοηθοῦσι τὰς ἄλλας γαλαῖς, ὅταν ἔχωσιν ἀνάγκην βοήθειας, καὶ θηλάζουσι καὶ ὑπερασπίζουσι τὰ ὄρφανὰ τέκνα ὅχι μόνον ἄλλης γαλαῖς, ἀλλὰ καὶ τῶν κυνῶν.

Ἡ γαλῆ τρώγει σχεδὸν ὅλα τὰ φαγητά, τὰ ὁποῖα τρώγει καὶ ὁ ἄνθρωπος. Εὐχαριστεῖται ὅμως πολὺ νὰ τρώγῃ ποντικούς, πτηνὰ καὶ ἰχθύς. Ἡ γαλῆ ζῆ 10—15 ἔτη καὶ γεννᾷ δις τοῦ ἔτους κατὰ Μάρτιον καὶ Ἰούνιον πέντε ἕως ἕξ τυφλὰ τέκνα, τὰ ὁποῖα μόλις τὴν ἐνάτην ἡμέραν ἀνοίγουσι τοὺς ὀφθαλμοὺς των.

Ἡ γαλῆ ὅταν πρόκηται νὰ ἀποθάνῃ ζητεῖ καὶ εὐρίσκει μέρος ἀπόκρυφον καὶ ἐκεῖ ἀποθνήσκει.

Ἡ γαλῆ εἶναι ἐν τῶν χρησιμωτάτων οἰκιακῶν ζώων. Ἀφνίζει τοὺς ποντικούς, οἱ ὁποῖοι εἶναι πολὺ καταστρεπτικοὶ εἰς τὰς οἰκίας. Συλλαμβάνει σαύρας, ὄφεις, ἀκρίδας καὶ ἄλλα ἔντομα ὀχληρὰ καὶ βλαβερὰ εἰς τοὺς ἀνθρώπους. Τὸ δέρμα της ἔχει ἀξίαν, διότι δι' αὐτοῦ κατασκευάζουσι μηλωτάς, αἱ ὁποῖαι διακρίνονται διὰ τὴν ελαφρότητα, στερεότητα καὶ θερμότητα αὐτῶν. Ἡ γαλῆ ζῆ εἰς ὅλα τὰ μέρη τοῦ κόσμου. Ἐπάρχουσι καὶ ἄγριαι γαλαῖ, αἱ ὁποῖαι καλοῦνται αἴλουροι. Τούτων τὸ δέρμα εἶναι πολυτιμότερον καὶ περιζήτητον διὰ τὴν κατασκευὴν τῶν μηλωτῶν.

19. Ὁ γέρων Πέτρος.

Ὁ Δημήτριος ἦτο καλὸς μαθητής. Πλησίον τῆς οἰκίας του κατόκει εἰς μικρὰν τινα οἰκίαν γέρων τις, ὁ ὁποῖος ὠνομάζετο Πέτρος. Ὁ γέρων Πέτρος εἶχεν ὑπηρετήσει ἐπὶ πολλὰ ἔτη ὡς στρατιώτης καὶ κατόπιν εἶχε διορισθῆ κλητὴρ τῆς δημαρχίας. Ὁ Πέτρος ἠγάπα πολὺ τὸν μικρὸν Δημήτριον καὶ διὰ τοῦτο κατὰ τὰς ὥρας, κατὰ τὰς ὁποίας δὲν εἶχεν ἐργασίαν, ἐκάθητο συνήθως ἔμπροσθεν τῆς θύρας τῆς οἰκίας του, ἐκάλει τὸν Δημήτριον καὶ διηγεῖτο εἰς αὐτὸν διαφόρους ἱστορίας.

Μίαν ὅμως ἡμέραν ὁ γέρων Πέτρος δὲν ἐξῆλθε διὰ νὰ καθίσῃ κατὰ τὴν συνήθειάν του ἔμπροσθεν τῆς θύρας. Τοῦτο περατηρήσας ὁ Δημήτριος ἐστενοχωρήθη καὶ ἐπλησίασεν εἰς τὸ παράθυρον τῆς οἰκίας τοῦ Πέτρου διὰ νὰ ἴδῃ τί συμβαίνει. Ἐκεῖ εἶδε τὸν γέροντα φίλον του καθήμενον πλησίον τῆς ἐστίας πολὺ λυπημένον καὶ ἀναστενάζοντα.

Ὁ γέρων Πέτρος εἶχεν εἰς τὸν πόδα του μίαν παλαιὰν πληγὴν, ἀφ' ὅτου ἦτο στρατιώτης, ἡ ὁποία κατ' ἐκείνην τὴν ἡμέραν εἶχεν ἀνοίξει καὶ ἐπόνει πολὺ.

Τότε ὁ μικρὸς Δημήτριος εἰσῆλθεν ἡσυχῶς εἰς τὴν οἰκίαν τοῦ Πέτρου καὶ εἶπε· « Πάτερ Πέτρε, σὺ πολλάκις μὲ δισκαδεάζεις, ὅταν ἦσο ὑγιής, διηγούμενος πρὸς ἐμὲ διαφόρους ἱστορίας. Θέλεις λοιπὸν τώρα νὰ προσπαθήσω καὶ ἐγὼ νὰ σὲ δισκαδέσω ὀλίγον; » Καὶ ἀμέσως, χωρὶς νὰ ἀκούσῃ τὴν ἀπάντησιν τοῦ γέροντος, ἔτρεξε καὶ ἔφερεν ἐκ τῆς οἰκίας του ἓν μικρὸν ὠραῖον βιβλίον καὶ ἤρχισε νὰ ἀναγινώσκῃ μὲ φωνὴν εὐδιάκριτον.

Ὁ γέρων Πέτρος νῆχαριστήθη πολὺ ἐκ τῆς διαγωγῆς ταύτης τοῦ Δημητρίου καὶ λησμονήσας τοὺς πόνους τῆς πληγῆς του ἤρχισε νὰ γελά. Ἐπειτα δὲ ἔλαβε τὸν μικρὸν Δημήτριον εἰς τὰς ἀγκάλας του ἐφίλησεν αὐτὸν καὶ εἶπε. « Σὺ, παιδίον μου, εἶσαι πολὺ καλόν. Σὺ θὰ γίνῃς μίαν ἡμέραν καλὸς ἄνθρωπος. Σὲ εὐχαριστῶ δὲ πολὺ, ἐπειδὴ ἦλθες εἰς τὴν πτωχικὴν οἰκίαν μου διὰ νὰ μὲ δισκαδέσῃς ».

Μετὰ ταῦτα ὁ Δημήτριος ἐφίλησε τὴν χεῖρα τοῦ γέροντος

φίλου του καὶ μετέβη εἰς τὴν οἰκίαν του πλήρης χαρᾶς, διότι ἠδυνήθη νὰ εὐχαριστήσῃ τὸν φίλον του.

«Ἔστε εὐγνώμονες».

20. Λέων καὶ ποντικός εὐγνώμων.

Συνέλαβεν ὁ λέων
εἰς δάσος ποντικὸν
κ' ἐκεῖνος εἶπε κλαίων
καὶ βλέπων τὸ κακόν·
«ὦ λέων, ἂν μ' ἀφήσης
δὲν θὰ μετανοήσης·
τὸ ζῆν πρὶν τελειώσω
τὴν χάριν θ' ἀποδώσω».
Ἄκουσας ὁ παρακληθεὶς
ἐγέλασε καὶ λυπηθεὶς
ἀπέλυσε τὸν ποντικὸν
ἀντίδοσιν μὴ προσδοκῶν·
ὑπὸ χειρῶν δολίων
καιρὸν τινα ληψθεὶς
ὁ λέων μὲ σχοινίον
ἐστέναζε δεθεὶς·
ὁ ποντικὸς τοὺς θρήνους
τοῦ λέοντος ἐκείνους
ἀκούσας τρέχει, φθάνει,
ἀρχίζει νὰ δαγκάνῃ
καὶ κόπτει τὸ σχοινίον
καὶ σφίξει τὸ θηρίον.

Ἄσπαστος καὶ περιφανὴς μὴ ἀναπόδοτον φρονῆς
τὴν ἀγαθοεργίαν

Ἡ τύχη τρέχει ὡς τροχός, τὴν ἀποδίδει ὁ πτωχὸς
πολλάκις διπλασίαν

Ἄλεξ. Κατακουζηνός.

21. Ὁ μικρὸς Ἀντώνιος.

Ὁ μικρὸς Ἀντώνιος ἦτο υἱὸς ἀμπελοφύλακος καὶ κατῴκει μακρὰν τῆς πόλεως. Ἐκάστην πρωΐαν μετέβαινεν εἰς τὴν πόλιν διὰ νὰ φοιτᾷ εἰς τὸ σχολεῖον καὶ ἐπέστρεφε τὴν ἐσπέραν εἰς τὴν κατοικίαν του. Ἐσπέραν τινὰ τοῦ χειμῶνος τόσον πυκνὴ ὀμίχλη εἶχε καλύψει τὴν γῆν, ὥστε ὁ Ἀντώνιος μετὰ πολλοῦ κόπου ἠδυνήθη νὰ εὕρῃ τὴν στενὴν ὁδόν, ἣ ὁποία ἔφερεν εἰς τὴν κατοικίαν του. Ἐνῶ ὅμως περιεπάτει προσεκτικῶς, ἕνεκα τῆς πυκνῆς ὀμίχλης, ἤκουσε κλαυθμοὺς εἰς τινα ἀγρὸν πρὸς τὰ δεξιὰ τῆς ὁδοῦ. Τότε ἐστάθη καὶ παρατήρησε μετὰ προσοχῆς, ἀλλὰ δὲν ἠδυνήθη νὰ διακρίνῃ τίποτε, ἕνεκα τῆς ὀμίχλης. Διὰ τοῦτο ἐφοβήθη καὶ ἠθέλησε νὰ τρέξῃ, ἀλλὰ σκεφθεὶς γενναϊότερον ἐστάθη καὶ εἶπεν· «Ὅχι δὲν φεύγω· ἴσως νὰ εἶναι τις ἐκεῖ, ὁ ὁποῖος ὑποφέρει καὶ φωνάζει. Πιθανὸν νὰ δυνηθῶ νὰ βοηθῆσω αὐτόν· ἢς ὑπάγω διὰ νὰ τὸν ἴδω».

Ἡ σκέψις τοῦ νὰ φωνῇ χρήσιμος ὁ μικρὸς Ἀντώνιος ἔδωκεν εἰς αὐτὸν θάρρος. Οἱ κλαυθμοὶ ἐξηκολούθουν νὰ ἀκούωνται. Ὁ Ἀντώνιος διηυθύνθη τότε μετὰ θάρρους, ἀλλὰ καὶ μὲ πάλλουσαν καρδίαν πρὸς τὸ μέρος, ἔνθα ἠκούοντο οἱ κλαυθμοί. Ὅτε ἐπλησίασεν ἀνεγνώρισε παιδικὴν φωνὴν καὶ προχωρήσας εὗρε μικρὰν κόρην ἐξηπλωμένην ἐντὸς μικρᾶς τινοῦ τάφρου. Ἡ κόρη καταληφθεῖσα ὑπὸ τῆς ὀμίχλης καθ' ὁδὸν ἔχασεν αὐτὴν καὶ ἐπλανᾶτο ἀνὰ τοὺς ἀγρούς. Ἐνῶ δὲ ἐβάδιζε καὶ ἔμελλε νὰ διέλθῃ μικρὰν τινα τάφρον, ἣ ὁποία δὲν ἐφαίνετο, ἕνεκα τῆς ὀμίχλης, ἔπεσεν ἐντὸς αὐτῆς καὶ ἐπληρώθη εἰς τὸ μέτωπον. Ὁ Ἀντώνιος ἔκυψεν ἀμέσως ἐσῆκωσε τὴν κόρην καὶ πλύνας τὸ αἵματωμένον μέτωπόν της μὲ τὸ ὕδωρ τῆς τάφρου ἔδесεν αὐτὸ διὰ τοῦ μανδηλίου του. Ἐπειτα ἔλαβεν αὐτὴν ἀπὸ τῆς χειρὸς καὶ ὠδήγησεν εἰς τοὺς γονεῖς της. Οἱ γονεῖς τῆς μικρᾶς κῆχαρίστησαν διὰ τοῦτο τὸν Ἀντώνιον, ὁ ὁποῖος ἀνεχώρησεν εὐχαριστημένος καὶ γεμάτος χαρᾶς, διότι ἐξεπλήρωσε τὸ καθῆκόν του.

«Βοηθεῖτε τοὺς πάσχοντας».

22. Ὁ κακὸς σύντροφος.

Κύριός τις εἶχεν ἓνα κύνά μέγαν καὶ ὠραῖον καὶ μίαν γαλῆν.
Ὁ κύων εἶχε τὸ ἐλάχιστον νὰ εἶναι πολὺ λαίμαργος.

Ἡμέραν τινὰ ὁ κύριος ἔδωκεν εἰς τὴν γαλῆν πινακίον τι πλη-
ρες γάλακτος διὰ νὰ τὸ πῖη. Ἀλλὰ μόλις ἡ γαλῆ ἐπλησίασε πρὸς
τὸ πινακίον ὁ κύων ὤρμησεν ὡς ἰέραξ καὶ ἀπωθήσας μὲ τὴν
κεφαλὴν του τὴν γαλῆν ἔπιεν οὗτος τὸ γάλα. Ἡ γαλῆ δὲν ὠργί-
σθη διὰ τοῦτο, ἀλλ' ἔλειχε τοὺς μύστακὰς της μὲ πολλὴν λύπην,
ἐνῶ ὁ λαίμαργος κύων ἔσειε τὴν οὐράν του ἐκ τῆς χαρᾶς.

Μετά τινὰς ἡμέρας ἔφερον εἰς τὸν κύνά τεμάχιον κρέατος διὰ
νὰ τὸ φάγῃ. Τότε ἡ γαλῆ διὰ νὰ τιμωρήσῃ τὸν σύντροφόν της
ἤρπασε τὸ τεμάχιον τοῦ κρέατος καὶ ἔτρεξε καὶ ἀνέβη ἐπὶ τινος
ἐκεῖ πλησίον δένδρου. Ἐκεῖ δὲ καθίσασα ἤρχισεν ἡσώχως νὰ τρώγῃ
τὸ κρέας, ὁ δὲ κύων, ὁ ὁποῖος δὲν ἠδύνατο νὰ ἀναρριχηθῆ ἐπὶ
τοῦ δένδρου, παρετήρει τὴν γαλῆν κάτωθεν καὶ ὑλάκτει. Ὁ κύων
κατ' ἀρχὰς δυσηρεστήθη κατὰ τῆς γαλῆς, ἔπειτα ἕμως ἐνόη-
σεν, ὅτι δὲν εἶχε δίκαιον, διότι αὐτὸς πρῶτος ἐδείχθη πρὸς τὴν
γαλῆν κακὸς σύντροφος καὶ συνεχώρησεν αὐτήν. Ἀπὸ τότε ὁ
κύων καὶ ἡ γαλῆ ἔγειναν καλοὶ φίλοι καὶ ποτὲ δὲν ἐφιλονίκησαν.

«Ὁ σὺ μισεῖς ἐτέρω μὴ ποιήσης.»

«Ὁ τι κάμης θὰ σοῦ κάμουν.»

23. Ὁ ἀνυπόμονος Γρηγόριος.

Ὁ Γρηγόριος ἦτο παιδίον ζωηρὸν καὶ εὐφυές, ἀλλ' ὄχι καὶ
υπομονητικόν. Πᾶσαν ἐργασίαν τὴν ὁποῖαν ἐπεχειρεῖ ἐγκατέλει-
πεν εἰς τὴν πρώτην δυσκολίαν, ἡ ὁποία ἤθελε παρουσιασθῆ.

Ἡμέραν τινὰ ὁ Γρηγόριος εὔρε τὸν μικρότερον ἀδελφόν του
Στέφνον εἰς τὸν κήπον φυτεῦντα κλάδον κισσοῦ εἰς τὸ ἄκρον
παλαιοῦ τινος τοίχου καὶ λέγοντα αὐ τοίχος οὗτος θὰ εἶναι πολὺ
ὠραιοτέρος ὅταν κλυφθῆ ὑπὸ τοῦ κισσοῦ».

Ὁ Γρηγόριος ἀκούσας ταῦτα ἐγέλασε καὶ εἶπεν. «Ἀδελφέ μου,

ἐὰν περιμένῃς ἕως ὅτου μεγαλώσῃ ὁ κλάδος αὐτός τοῦ κισσοῦ καὶ καλύψῃ τὸν τοῖχον μεγάλη θὰ εἶναι ἡ ὑπομονή σου. Δὲν ἐφύτευες καλύτερον περιπλοκάδας, αἷτινες κάμνουσιν ἄνθη ὠραιότερα τῶν ἀνθέων τοῦ κισσοῦ καὶ ταχύτερον ἀναπτύσσονται ; Ναί, ἀπήνησεν ὁ Στέφανος, ἀλλὰ αἱ περιπλοκάδες ξηραίνονται, ἐνῶ ὁ κισσὸς θὰ μένῃ μὲ τὰ πράσινα φύλλα του καὶ τὸν χειμῶνα καὶ τὴν ἀνοιξιν καὶ τὸ θέρος καὶ τὸ φθινόπωρον». Καὶ ἐξηκολούθησε μετὰ θάρρους νὰ φυτεύῃ τὸν κλάδον τοῦ κισσοῦ.

Μετ' ὀλίγον χρόνον τὰ παιδιά ἐλησμόνησαν τὸν κλάδον τοῦ κισσοῦ καὶ τὸν παλαιὸν τοῖχον. Ὁ Γρηγόριος ἐμεγάλωσε καὶ ἀνεχώρησεν εἰς μακρυνὴν πόλιν διὰ νὰ μάθῃ τέχνην τινά. Ἐκεῖ πολλὰς τέχνας προσεπάθησε νὰ μάθῃ, ἀλλ' οὐδεμίαν ἔμαθε, διότι δὲν εἶχε θέλησιν καὶ ὑπομονήν. Ἔνεκα τούτου μετὰ παρέλευσιν δέκα καὶ πλέον ἐτῶν ἀπεφάσισε λυπημένος καὶ ἀπηλπισμένος νὰ ἐπιστρέψῃ εἰς τὴν πατρικὴν του οἰκίαν, ἐνθα ἔμενον ὁ ἀδελφός του Στέφανος. Οὗτος ἐγένετο γεωργὸς καὶ εἶχεν οἰκογένειαν, τὴν ὁποίαν συνετῆρει ἐκ τῆς ἐργασίας του.

Ὁ Γρηγόριος μόλις ἐπλησίασεν εἰς τὴν πατρικὴν του οἰκίαν εἶδεν εἰς τὸ βάθος τοῦ κήπου ἕνα τοῖχον καταπράσινον, εἰς τὸν ὁποῖον ἦτο ἐξηπλωμένος καθ' ὅλας τὰς διαστάσεις αὐτοῦ καταπράσινος κισσός. Ἀμέσως τότε ἐνεθυμήθη τὸν κλάδον, τὸν ὁποῖον εἶχε φυτεύσει πρὸ ἐτῶν ὁ ἀδελφός του καὶ ἐνόησεν ὅτι ὁ κλάδος ἐκεῖνος ὀλίγον κατ' ὀλίγον ἀνεπτύχθη καὶ ἐγένετο τὸσον μέγας. Τότε συλλογισθεὶς εἶπε· «Καθὼς ὁ ἀδελφός μου εἶχεν εἰς τὴν ἐργασίαν ὑπομονὴν καὶ καρτερίαν τοιουτοτρόπως πρέπει νὰ ἔχω καὶ ἐγώ. Τὸ μάθημα τοῦτο πρέπει νὰ μὲ ὠφελήσῃ ἂν καὶ εἶναι ἀργά. Καὶ ἐγὼ τώρα πρέπει νὰ ἀρχίσω μίαν ἐργασίαν χωρὶς νὰ χάνω τὸ θάρρος μου καὶ τὴν ὑπομονήν, διότι βλέπω ὅτι διὰ τῆς ὑπομονῆς καὶ τοῦ θάρρους ὁ ἄνθρωπος εὐδοκιμεῖ εἰς τὰς ἐργασίας του». Καὶ πράγματι μετὰ τινα ἔτη ὁ Γρηγόριος ἐγένετο εἷς καλὸς τεχνίτης καὶ ἔζησεν ἐν τῷ κόσμῳ εὐτυχής.

«Ὁ ὑπομένων νικά».

24. Αἶνιγμα.

Εἶμαι λουλοῦδι γεμᾶτο χάρι,
μ' ἂν ἴσως κάποιος κακὸς μὲ κόψη,
εὐθύς ἀλλάζω τὴν πρώτην ὄψιν
καὶ θεὸν νὰ γίνω φτωχὸ χορτάρι.

Τί εἶμαι ;

25. Ἡ τάξις.

Νέος τις συνείθιζε κατ' ἀρχάς διὰ νὰ μὴ χάνῃ τὸν καιρὸν εἰς τὴν τακτοποίησιν τῶν πραγμάτων του νὰ ἀφήνῃ αὐτὰ ὅπως ἐτύγχανεν. Ἀλλὰ παρετήρησεν ὅτι διὰ νὰ ἀνεύρῃ κατόπιν τὰ πράγματα τὰ ὁποῖα δὲν ἤξευρε ποῦ ἔθηκε ἔχανε περισσότερον χρόνον ἀφ' ὅτου ἤθελε διὰ νὰ τοποθετήσῃ αὐτὰ ἀπ' ἀρχῆς τακτικῶς. Ἐξ αὐτοῦ ἐδιδάχθη, ὅτι διὰ νὰ οἰκονομῇ χρόνον καὶ νὰ μὴ κοπιᾷ καὶ δυσχεραστῆται, ἔπρεπε νὰ ἔχῃ ὠρισμένην θέσιν δι' ἕκαστον πρᾶγμα καὶ νὰ θέτῃ ἕκαστον πρᾶγμα εἰς τὴν θέσιν του.

Παρετήρησε προσέτι ὅτι διὰ νὰ οἰκονομῇ καιρὸν ἔπρεπε νὰ κάμνῃ ἐκάστην ἐργασίαν εἰς τὴν ὠρισμένην ὥραν καὶ ὅτι ἡ ἀταξία ἀπῆται διπλάσιον κόπον. Διὰ τοῦτο ἀπεφάσισε καὶ ἐφήρμισε τὸ ἐξῆς: « Πᾶν πρᾶγμα πρέπει νὰ τίθεται καὶ νὰ γίνηται ἐν τῷ οἰκείῳ τόπῳ καὶ χρόνῳ ».

« Κάλλιστον ἡ τάξις ».

27. Ἡ τάξις.

Ὅποιος θέλει νὰ προφθάσῃ
ταῖς πολλαῖς δουλαιῖς ποῦ θάχῃ
ἂς ἐργάζεται μὲ τάξι
κι' ὄχι ὅ,τι κι' ὅπως λάχῃ.
Τακτικὸς ἔς τὰ ἔργ' ἂν μείνῃς
κάθε τι θὰ κατορθώσῃς.
Τῶνα πιάνεις, τᾶλλ' ἀφίνεις
τίποτε δὲν θὰ τελειώσῃς.

* * *

27. Ἡ κακὴ δυναστροφή.

Παιδίον τι ἐξ ἀπροσεξίας ἔχρυσε σταγόνας τινὰς ἐλαίου ἐπὶ τοῦ πατώματος τῆς οἰκίας του. Ἐπειδὴ δὲ ἐφοβήθη μὴ τιμωρηθῆ διὰ τὴν ἀπροσεξίαν του ἠθέλησε νὰ κρύψῃ αὐτάς καὶ ἔθεσεν ἐπὶ τοῦ κηλιδωθέντος μέρους φύλλον χάρτου. Ἀλλὰ εὐθὺς ἡ κηλὶς τοῦ ἐλαίου μετεδόθη εἰς τὸν λευκὸν καὶ καθαρὸν χάρτην.

«Ἡ κηλὶς αὕτη εἶναι πολὺ πεισματώδης, εἶπε τὸ παιδίον· καὶ ἐγὼ ὅμως θὰ κάμω αὐτὴν νὰ μὴ ἀναφκνῆ πλέον». Καὶ ἐτοποθέτησεν ἐπὶ τῆς κηλίδος νέον φύλλον χάρτου παχύτερον τοῦ πρώτου.

Μετ' ὀλίγον ἡ κηλὶς τοῦ ἐλαίου μετεδόθη καὶ εἰς τὸ φύλλον τοῦτο τοῦ χάρτου. Τὸ παιδίον ἔμενεν ἔκπληκτον καὶ ἐσκέπτετο πῶς ἄλλως νὰ διορθώσῃ τὸ πρᾶγμα. Τότε ὁ πατήρ του, ὁ ὁποῖος παρηκολούθησε κρυφίως τὰ συμβάντα εἶπεν. «Ἡ κηλὶς αὕτη τοῦ ἐλαίου, τέκνον μου, ὁμοιάζει μὲ τὴν κακίαν, ἡ ὁποία μεταδίδεται εἰς πάντα, ὅστις ἤθελε πλησιάζει αὐτήν. Ὅπως ὁ χάρτης κηλιδώνεται ἀπὸ τὸ ἔλαιον, τοιοῦτοτρόπως καὶ οἱ νέοι γίνονται κακοὶ, ὅταν συναναστρέφονται κακοὺς ἀνθρώπους. Ἄν θέλῃς, τέκνον μου, νὰ τηρήσῃς τὴν καρδίαν σου καθαρὰν πρέπει νὰ ἀποφεύγῃς πάντοτε τὴν συναναστροφὴν τῶν κακῶν καὶ διεφθαρμένων ἀνθρώπων.

«Πές μου ποίους φίλους ἔχεις,

Νὰ σοῦ πῶ τί δρόμο τρέχεις».

«Αἱ κακαὶ συναναστροφαὶ φθείρουσιν ἡθὴ χρηστά.

28. Ἡ δυναστροφή.

Περιεπάτουν καὶ εἶδον φύλλον
ξηρόν, πλὴν χύνον ὄσμην γλυκεῖαν.
Λαβὼν δ' ἀμέσως τὸ ὠσφραινόμην
μὲ τέρψιν θεῖαν.

«Εὐωδιάζεις πολὺ», τῷ εἶπον·

« μὴ εἶσαι ρόδον εὐχρουν τῶν κήπων; »

«Δὲν εἶμαι ῥόδον», μοὶ ἀπεκρίθη,
«ἀλλὰ συνέζησα πρὶν μ' ἐκεῖνο.
Ἐντεῦθεν ἔχω τὴν εὐωδίαν,
ἣν διαχύνω.»

Δ. Σ. Βυζάντιος.

29. Περιποιήθητι τοὺς γονεῖς.

Ἡμέραν τινά, ὅτε ὁ Περικλῆς ἐπέστρεφεν ἐκ τοῦ σχολείου εἰς τὴν οἰκίαν του, ἔβρεχε πολύ. Ὁ Περικλῆς ἔνεκα τῆς βροχῆς ἠναγκάσθη νὰ σταθῇ ὑπὸ τὴν θύραν τοῦ σιδηρουργείου ἔνθα εἰργάζετο ὁ πατήρ του. Κατ' ἐκείνην τὴν στιγμήν ὁ πατήρ του κατεσκεύαζε μίαν μεγάλην σιδηρᾶν βάρθρον καὶ δὲν εἶδε τὸν Περικλέα. Ὁ σιδηρουργὸς ὕψωνε μὲ τὰς στιβαράς του χεῖρας μέγα σφυρίον, τὸ ὅποσον ἐκτύπαι ἐπὶ τοῦ ἐρυθροῦ ἐκ τῆς πυρᾶς σιδηροῦ, ἀπὸ τοῦ ὁποίου ἐσκορπίζοντο πολλοὶ σπινθῆρες· ὅλον τὸ σιδηρουργεῖον ἦτο ἐρυθρόν, τὸ δὲ πρόσωπον τοῦ σιδηρουργοῦ φωτιζόμενον ὑπὸ τοῦ πυρὸς ἐφάνετο ἐπίσης ἐρυθρόν. Ἀπὸ ὥρας δὲ εἰς ὥραν ἐσπῶγγιζεν οὕτως ἀπὸ τοῦ προσώπου του τὸν βέοντα ἰδρῶτα.

Τότε ὁ Περικλῆς, ὁ ὁποῖος μετὰ προσοχῆς παρετήρει τὰ γινόμενα, εἶπε καθ' ἑαυτόν. «Πόσον κοπιᾶζει ὁ πατήρ μου! Τήκεται πλησίον τῆς πυρᾶς διὰ νὰ φέρῃ ἄρτον καὶ φαγητὸν εἰς ἐμέ. Ὅταν δὲ ἐπιστρέψῃ εἰς τὴν οἰκίαν μας θὰ βραχῇ καὶ φόβος εἶναι μὴ κρυολογήσῃ». Καὶ ἀφοῦ ἐσκέφθη ταῦτα ἔτρεξεν ἀμέσως εἰς τὴν οἰκίαν του καὶ μετ' ὀλίγον ἐπέστρεψε φέρων εἰς τὸν πατέρα του βαρύτερα ἐνδύματα, ἀπὸ ἐκεῖνα τὰ ὅποια ἐφόρει κατὰ τὴν ἐργασίαν του καὶ ἐν ἀλεξιβρόχιον.

Ὁ πατήρ του ἰδὼν ταῦτα συνεκινήθη ἐκ τῆς ἀγάπης τοῦ υἱοῦ του, ἔλαβεν αὐτὸν εἰς τὰς ἀγκάλας του καὶ τὸν ἐφίλησε μετὰ τρυφερότητος ἐνῶ τὸ μαῦρον ὑπὸ τοῦ καπνοῦ πρόσωπόν του ἔλαμπεν ἐκ τῆς χαρᾶς.

«Ἀγάπα τοὺς γονεῖς σου».

30. Περί σιδήρου.

Ὁ σίδηρος εἶναι μέταλλον βαρὺ καὶ σκληρὸν καὶ εὐρίσκεται ἐντὸς τῆς γῆς ἀνκραιμιγμένος συνήθως μετ' ἄλλων μετάλλων καὶ χωμάτων. Σπανίως εὐρίσκεται ὁ σίδηρος καθαρός. Μόνον ἐν μικρᾷ ποσότητι εὐρίσκεται καθαρὸς σίδηρος διαλελυμένος ἐν τοῖς ὕδασι τῆς θαλάσσης τῶν ἰκματικῶν πηγῶν καὶ τῶν ποταμῶν. Ὁ καθαρὸς σίδηρος ἔχει χρῶμα τεφρὸν. Ἐὰν ὅμως ἐκτεθῆ εἰς τὸν ἀέρα ἢ τὴν ὑγρασίαν τότε τὸ τεφρὸν χρῶμα μεταβάλλεται εἰς κοκκινωπὸν. Ὁ οὕτως ἐκ τῆς ὑγρασίας μεταβαλλόμενος σίδηρος λέγεται ὀξείδιον τοῦ σιδήρου ἢ σκωρία. Τὸν σίδηρον ἐξάγουσιν οἱ ἄνθρωποι ἐκ τῆς γῆς μετὰ πολλοῦ κόπου καὶ καθαρῖζουσιν αὐτὸν ἐντὸς κλιβάνων ἐπιτηδες κάτεσκευασμένων. Ὁ σίδηρος εὐρίσκεται εἰς πλεῖστα μέρη τῆς Εὐρώπης καὶ εἰς ἐν χωρίον τῆς Ἀττικῆς Γραμματικὸ καλούμενον καὶ εἰς τὴν νῆσον Σέριφον. Τὰ μέρη ἀπὸ τὰ ὁποῖα ἐξάγουσι τὸν σίδηρον λέγονται σιδηρωρεχεῖα.

Ὁ σίδηρος τηρόμενος καὶ καθαριζόμενος ἀπὸ τὰ ἄλλα ὀρυκτὰ ἐντὸς τῶν κλιβάνων χύνεται διὰ σωλῆνος εἰς τύπους (καλούπικα) ὅτε λέγεται χυτὸς σίδηρος. Ὁ χυτὸς σίδηρος εἶναι λίαν εὐθραυστος καὶ δὲν σφυρηλατεῖται. Ἐκ τοῦ σιδήρου τούτου κατασκευάζονται αἱ θερμάστραι, εἶδη κλιβάνων, τινὰ τῶν μαγειρικῶν σκευῶν, οἱ σωλῆνες, οἱ ἐξώσται, αἱ σιδηρεῖ βάρβδι τῶν σιδηροδρόμων, τινὰ μέρη τῶν μηχανῶν τῶν ἀτμοπλοίων καὶ τῶν βιομηχανικῶν καταστημάτων, γέφυραι καὶ ἄλλα.

Ἐκ τοῦ χυτοῦ σιδήρου διὰ νέας τήξεως καὶ σφυρηλασίας παράγουσι τὸν μαλακὸν ἢ σφυρηλατοῦ σίδηρον δίδοντες εἰς αὐτὸν διάφορα σχήματα ἀναλόγως τῶν ἀναγκῶν διὰ τὰς ὁποίας θέλουσι νὰ χρησιμοποιήσωσιν αὐτὸν ὁ σίδηρος θερμαινόμενος εἰς τὰς καμίνους γίνεται κόκκινος καὶ μαλακὸς ὡς ζύμη καὶ τότε οἱ τεχνῖται συγκαλλῶσι τὰ τεμάχια αὐτοῦ καὶ διὰ σφυρηλασίας δίδουσι τὸ σχῆμα τὸ ὁποῖον θέλουσι.

Ἐκ τοῦ σιδήρου τούτου διὰ πυρακτώσεως καὶ σφυρηλασίας

κατασκευάζουσι πλάκας (λαμπρίνας), ράβδους, κυλίνδρους, κιγκλίδας, μηχανάς, διάφορα σκεύη του μαγειρείου, όπλα και διάφορα γεωργικά και κηπουρικά εργαλεία, όσον άροτρα, αξίνες, πτύξ, σφυρία και άλλα. Έκ των πλακων του σιδήρου τούτου κάμνουσι πλάκας πολύ λεπτάς τας οποίας αλείφουσι με κασσίτερον (καλάι) και κατασκευάζουσι τον λευκοσίδηρον, κοινώς τενεκέν.

Έκ του σιδήρου παράγουσι τον χάλυβα (άτσάλι) ως έξής: Τήκουσι τον σίδηρον και χύνουσι αυτον εις ράβδία. Ταυτα πυρακτοϋσι μετá κόνεως άνθρακος και έμβεκπιζουσι εις ύδωρ ψυχρόν, ότε ο τοιουτοτρόπως παραγόμενος χάλυψ, γίνεται πολύ σκληρός και δυσκόλως σφυρηλατείται. Ο χάλυψ είναι ελαστικός και δύναται να λυγισθῆ χωρις να θραυσθῆ. Έκ του χάλυβος κατασκευάζουσι ρίνας, μαχαιρίδια, ξίφη, ψκλίδια και χειρουργικά εργαλεία και άλλα.

Ο τεχνίτης όστις κατεργάζεται τον σίδηρον λέγεται σιδηρουργός, τό δέ εργαστήριον αυτού σιδηρουργείον.

Ο σίδηρος είναι τό σπουδαιότατον και άναγκαιότατον των μετάλλων ένεκα τῆς μεγάλης και ποικίλης αυτού χρήσεως. Είναι δέ τό άφθονώτατον των επί τῆς γῆς ευρισκομένων μετάλλων. Αν θέλωμεν να προσφυλάξωμεν τον σίδηρον από την όξειδωσιν (σκληρίν) πρέπει να χρωματίζωμεν αυτον δι' έλκιοχρώματος.

31. Η τιμιότης.

Ο γέρον Νικόλαος ἦτο βράπτης καλός και πολύ τίμιος και διά τούτο ήγάπων αυτον όλοι οι κάτοικοι τῆς πόλεως. Ο Νικόλαος δέν ειχεν ούτε σύζυγον, ούτε τέκνα, διότι όλοι ειχον αποθανει πρό πολλού. Έζῆ εκ τῆς έργασίας του και ουδέποτε ήθελε να άδικήσῃ άλλον άνθρωπον. Η τιμιότης αυτού και ἡ έπιτηδεύσεως εις τό βράπτειν τά ένδύματα ειχον γνωσθῆ και εις τας περίξ κωμοπόλεις και διά τούτο πολλοί έφερον εις αυτον τά ένδύματα διά να βράψῃ αυτá ἢ τά επιδιορθώσῃ.

Ήμέραν τινά πλούσιός τις έφερον εις τον Νικόλαον τό φόρεμά

του, ἵνα τὸ ἐπιδιωρθῶσιν. Ἐνῶ δὲ ὁ Νικόλαος ἐπιδιώρθωνεν αὐτὸ προσέκρουσεν ἡ χεὶρ του ἐπὶ τινος σκληροῦ πράγματος, τὸ ὁποῖον εὐρίσκετο ἐντὸς τοῦ θυλακίου τοῦ φορέματος. Ὁ βράπτης ἀμέσως ἔθεσε τὴν χεῖρα του εἰς τὸ θυλάκιον καὶ ἐξήγαγεν ἐν χρηματοφυλάκιον τὸ ὁποῖον ἀπεφάσισε νὰ μὴ ἀνοίξῃ. Ἐπειτα ὁμοῦ σκεφθεὶς ἄλλως ἤνοιξε τοῦτο καὶ ἀφοῦ εἶδεν ὅτι ὑπῆρχε ποσὸν χιλίων περίπου δραχμῶν ἔκλεισε τοῦτο καὶ ἔθεσεν ἐντὸς τοῦ γραφείου του καὶ ἐξηκολούθησε τὴν ἐργασίαν του. Ὅτε ὁ Νικόλαος ἠτοίμασε τὸ ἔνδυμα, ἔλαβεν αὐτό, ὡς καὶ τὸ χρηματοφυλάκιον, καὶ μετέβη εἰς τὸν οἶκον τοῦ πλουσίου. Ἐκεῖ παρέδωκε τὸ ἔνδυμα εἰς τὸν κύριον, ὁ ὁποῖος ἐφαίνετο πολὺ στενωχωρημένος καὶ ἔλαβε τὰ χρήματα διὰ τοὺς κόπους του κατὰ τὴν συμφωνίαν.

Μετὰ ταῦτα ἐξήγαγεν ἐκ τοῦ θυλακίου του τὸ χρηματοφυλάκιον καὶ ἔδωκεν αὐτὸ εἰς τὸν πλούσιον εἰπών· «Κύριε, τοῦτο εὔρον ἐντὸς τοῦ θυλακίου τοῦ ἐνδύματός σας, εἶναι ἰδικόν σας. Λάβετε, παρακαλῶ, αὐτό». Ὁ πλούσιος πλήρης χαρᾶς ἔλαβε τὸ χρηματοφυλάκιόν του καὶ ἀφοῦ ἠγαράσθησε τὸν Νικόλαον ἔδωκεν εἰς αὐτὸν καὶ ἄλλα χρήματα. Ἀνεκοίνωσε δὲ ὁ πλούσιος τὸ πρᾶγμα τοῦτο εἰς πλείστους φίλους του καὶ ἕκτοτε πλέον πλείστοι ἀνθρωποι ἔρραπτον ἢ ἐπιδιώρθωνον τὰ ἐνδύματά των εἰς τὸν τίμιον Νικόλαον.

«Ἡ τιμὴ τιμὴ δὲν ἔχει καὶ χαρὰ ὅς τον ποῦ τὴν ἔχει».

«Ἐσο τίμιος».

32. Ἡ κλοπή.

Ὁ Βασίλειος καὶ ὁ Μιχαὴλ ἦσαν συμμαθηταί· καὶ ὁ μὲν Βασίλειος ἦτο ἐπιμελής καὶ φρόνιμος, ὁ δὲ Μιχαὴλ ἀμελής καὶ ἄτακτος. Ἐπειδὴ δὲ εἰς τὸ χωρίον των δὲν ὑπῆρχε σχολεῖον διὰ τοῦτο ἐκάστην πρωΐαν μετέβαινον εἰς τὸ σχολεῖον τοῦ παρακειμένου χωρίου, ὁπόθεν ἐπέστρεφον τὴν ἑσπέραν.

Μίαν ἡμέραν ἐνῶ καὶ οἱ δύο μαζὶ μετέβαινον εἰς τὸ σχολεῖον ὁ Μιχαὴλ ἠθέλησε νὰ εἰσέλθῃ εἰς κηπὸν τινα, ἔνθα ὑπῆρχον κυψέλαι μελισσῶν διὰ νὰ ἀρπάσῃ ὀλίγον μέλι. Ὁ Βασίλειος εἶπεν εἰς

αυτόν, ὅτι τὸ τοιοῦτον εἶναι κακὸν καὶ ὅτι αἱ μέλισσαι θὰ κεν-
τρίσωσιν αὐτόν, ἀλλ' ὁ Μιχαὴλ οὐδεμίαν προσοχὴν ἔδωκεν εἰς
τοὺς λόγους τούτους καὶ ἐπήδησεν εἰς τὸν κήπον. Μόλις ὅμως
ἐπλησίασεν εἰς τὰς κυψέλας καὶ ἦτο ἑτοιμος νὰ ἀνατρέψῃ μίαν
ἐξ αὐτῶν διὰ νὰ λάβῃ μέλι, πλῆθος μελισσῶν ἐξήλθε μετὰ βόμ-
βου καὶ ὤρμησε κατ' αὐτοῦ. Ὁ Μιχαὴλ τότε φοβηθεὶς ἤρχισε νὰ
ζητῆ βοήθειαν ἀπὸ τὸν Βασίλειον καὶ νὰ τρέχῃ πρὸς τὰ ὀπίσω
διὰ νὰ ἐξέλθῃ τοῦ κήπου. Ἄλλ' ὅσον ὁ Μιχαὴλ ἔτρεχε, τόσο
περισσότερον αἱ μέλισσαι ὤρμων ἐναντίον αὐτοῦ καὶ ἐκέντριζον
αὐτόν εἰς τὰς χεῖρας καὶ τὸ πρόσωπον. Μετ' ὀλίγον ἐξήλθεν ὁ
Μιχαὴλ ἐκ τοῦ κήπου, ἀλλ' ἦτο ἀγνώριστος, διότι αἱ χεῖρές του
καὶ τὸ πρόσωπόν του εἶχον πρησθῆ.

Ὁ Βασίλειος ἐπέπληξε τότε τὸν Μιχαὴλ διὰ τὴν κακίαν του
πράξιν, ἔλαβεν αὐτόν καὶ ἐξηκολούθησεν τὸν δρόμον των μέχρις
οὗ ἔφθασαν εἰς τὸ σχολεῖον. Ἄλλὰ καὶ ἐκεῖ ἔμελλε νὰ τιμωρηθῆ
ὁ ἄτακτος καὶ κλέπτης Μιχαὴλ. Οἱ συμμαθηταὶ του μόλις
εἶδον αὐτόν εἰς τοιαύτην κατάστασιν ἤρχισαν νὰ γελοῦσιν, ὁ δὲ
διδάσκαλος ἐνόησας τί συνέβη ἐπέπληξεν αὐτόν διὰ τὴν κακίαν
του διαγωγῆν. Πρὸς δὲ εἶπεν εἰς αὐτόν, ὅτι δὲν πρέπει νὰ βλά-
πτωμεν τὰ ζῷα καὶ τὰ ἔντομα, τὰ ὁποῖα δὲν μᾶς βλάπτουσι καὶ
εἶναι χρήσιμα εἰς ἡμᾶς. Ὁ Μιχαὴλ μετενόησε τότε διὰ τὴν πρᾶ-
ξιν του ταύτην καὶ ἐζήτησε συγγνώμην παρὰ τοῦ διδασκάλου του
καὶ τῶν συμμαθητῶν του εἰς τὸ ἐξῆς δὲ ἐγένετο ἐπιμελής καὶ
φρόνιμος, ὡς ὁ Βασίλειος.

«Ἐφαγες τὸ μέλι, πιὲ καὶ τὸ ξεῖδι».

33. Τὸ παιδίον καὶ ὁ καθρέπτης.

Παιδίον τι παρετήρει τὴν εἰκόνα του εἰς τινὴ καθρέπτην. Ὁ
καθρέπτης ἦτο τόσο ὠραίος καὶ καθαρὸς, ὥστε τὸ παιδίον κη-
χαριστεῖτο νὰ θωπεύῃ αὐτόν διὰ τοῦ δακτύλου του. Τὸ παιδίον
ἐκ θαυμασμοῦ πρὸς τὸν καθρέπτην ἤρχισε νὰ γελοῦ, ἀλλ' ἀμέσως
ἡ εἰκὼν του ἐγέλασεν εἰς τὸν λάμποντα καθρέπτην. Ἐπειτα
τυχαίως ἤνοιξε τὸ στόμα του καὶ ἡ εἰκὼν του ἔπραξε τὸ αὐτό,

ὡς ἐὰν ἤθελε νὰ ὀμιλήσῃ. Τότε τὸ παιδίον ἐνόμισεν, ὅτι ἐκ τοῦ θυμαστοῦ καθρέπτου ἐξήρχετο φωνή τις καὶ ἔτεινε μετὰ προσοχῆς τὰ ὄψα του διὰ νὰ ἀκούσῃ τι. Καὶ τῷ ὄντι ἠκούσθη φωνή τις λέγουσα· «Μάλιστα εἶμαι ἡ εἰκὼν σου ἀνταντακλωμένη εἰς τὸ κρύσταλλον τοῦτο. Δεικνύω πάντοτε εἰς σέ ὅ,τι εἶσαι χωρὶς νὰ σέ ἀπατήσω, οὐδὲ νὰ σέ κολακεύσω, διότι δὲν εἰξεύρω νὰ ψεύδωμαι. Ἐὰν εἶσαι ὠργισμένος, ἐὰν κλαίης ἢ γελάῃς παρατήρησόν με καὶ θὰ σοὶ εἴπω εὐθύς· «Εἶσαι ἄσχημος σπεῦσον νὰ σπογγίσης τὰ δάκρυά σου καὶ νὰ γελάσῃς. Εἶσαι ἀκάθαρτος σπεῦσον νὰ λάβῃς δροσερὸν ὕδωρ καὶ νὰ νιφθῇς. Εἶσαι ἀκτένιστος σπεῦσον νὰ κτενισθῇς».

«Βλέπεις λοιπὸν ὅτι εἶμαι εἰς σέ χρήσιμος; Καὶ ὅμως ἂν ἔζης ἄλλοτε οὐδόλως θὰ μὲ ἐγνώριζες. Τὸ πρῶτον κάτοπτρον τῶν ἀνθρώπων ἦτο ἀπλῶς ἐν καθαρὸν ῥυάκιον, τὸ ὅποσον πνοὴ ἀνέμου ἤρκει νὰ θολώσῃ. Βραδύτερον κατεσκευάσαν κάτοπτρα ἐκ μεταλλῶν ἦτοι σιδήρου, χαλκοῦ, ἀργύρου καὶ χρυσοῦ. Ἄλλὰ τὸ πολυτιμότεον χρυσοῦν κάτοπτρον δὲν δύναται νὰ ἀποδώσῃ πιστῶς τὴν εἰκόνα σου, ὡς ἐγὼ τὸ ἐξ ὑάλου. Βεβαίως δὲν εἶμαι ἐκ τοῦ πολυτίμου χρυσοῦ. Εἶμαι ἐν ἀπλοῦν μῖγμα λεπτοτάτης ἄμμου καὶ σόδας, τὴν ὁποίαν ἀνέλυσαν (ἔτηξαν) εἰς τὴν πυρὰν καὶ ἔπειτα ἐξήπλωσαν κανονικῶς ἐπὶ μιᾶς τραπέζης διὰ μεγάλου κυλίνδρου. Ἄλλὰ ἂν καὶ κατασκευάζωμαι ἀπὸ μηδαμινὰ πράγματα ἐν τούτοις δὲν εἶμαι ἄνευ ἀξίας».

Ταῦτα ἠκούσθη λέγουσα ἡ φωνή καὶ ἐπανέλαθε· Λοιπὸν, παιδίον μου, νὰ φροντίζης πάντοτε νὰ παρουσιάζῃς εἰς ἐμὲ πρόσωπον καθαρὸν καὶ γελαστόν, ὥστε ἡ εἰκὼν σου νὰ γελά, καθὼς πράττεις ταύτην τὴν στιγμήν».

«Τί τὰ θέλεις τὰ καλὰ χωρὶς τὴν καλὴ καρδιά.

«Ἡ πάστρα εἶναι μισὴ ἀρχοντιά».

34. Αἶνιγμα.

Χωρὶς νὰ σέ κόπτω, σὲ κάμνω διπλοῦν.
τί εἶμαι;

35. Ὁ βουκόλος.

Χωρικός τις εἶχε δύο ἀγελάδας ἐκ τοῦ γάλακτος τῶν ὁποίων ὠφελεῖτο ἀρκετὰ χρήματα. Τὰς ἀγελάδας ταύτας ἔβοσκε καθ' ἑκάστην ὁ υἱὸς τοῦ ἐξῶθεν τοῦ χωρίου καὶ περίξ τῶν κήπων.

Μίαν ἡμέραν ἐνῶ ὁ παῖς ἔβοσκε τὰς ἀγελάδας ἐξῶθεν τοῦ κήπου τῶν παρητήρησεν, ὅτι ἡ μηλέα τῶν εἶχεν ὠριμα μῆλα. Ἀμέσως τότε ἀφῆκε τὰς ἀγελάδας καὶ ἔτρεξε καὶ ἀνέβη εἰς τὴν μηλέαν καὶ ἤρχισε νὰ τρώγῃ τὰ ὠριμα μῆλα. Ἀλλὰ συγχρόνως καὶ αἱ ἀγελάδες, μείνισαι ἄνευ φύλλκος, εἰσῆλθον εἰς τὸν κήπον, κατεπάτησαν τὰ ἄνθη καὶ τὰ λάχνη καὶ πολλὰ ἐξ αὐτῶν κατέφαγον. Μετὰ τινὰ ὥραν ἰδὼν ὁ παῖς τὰς ζημίας ἐπήδησεν ἀπὸ τῆς μηλέας ἐξωργισμένος ἔδραμε πρὸς τὰς ἀγελάδας καὶ προσεπάθει νὰ ἐκβάλῃ αὐτάς τοῦ κήπου, κτυπῶν καὶ βλασφημῶν. Ἐν τῷ μεταξῷ ἔφθασε καὶ ὁ πατήρ του, ὁ ὁποῖος ἐρχόμενος εἶδεν ἀπὸ μακρὰν τὰ γεγόμενα καὶ εἶπε πρὸς τὸν υἱὸν του. «Ποῖος πράγματι εἶναι ἄξιος τιμωρίας; Τὰ ἄλογα ταῦτα ζῶα, τὰ ὁποῖα δὲν εἰξεύρουσι τί εἶναι καλὸν καὶ τί εἶναι κακόν, ἢ σὺ ὁ ὁποῖος φυλάττεις ταῦτα; Ἀφοῦ σὺ παρεσύρθης ὑπὸ τῆς ἐπιθυμίας νὰ φάγῃς μῆλα, τί ἤθελες νὰ κάμωσι τὰ ἄλογα ταῦτα ζῶα; Καὶ τῶρα βλασφημεῖς καὶ κτυπεῖς τὰ ζῶα καὶ λησμονεῖς ὅτι ὅλα ταῦτα ἐγένοντο ἔνεκα σοῦ».

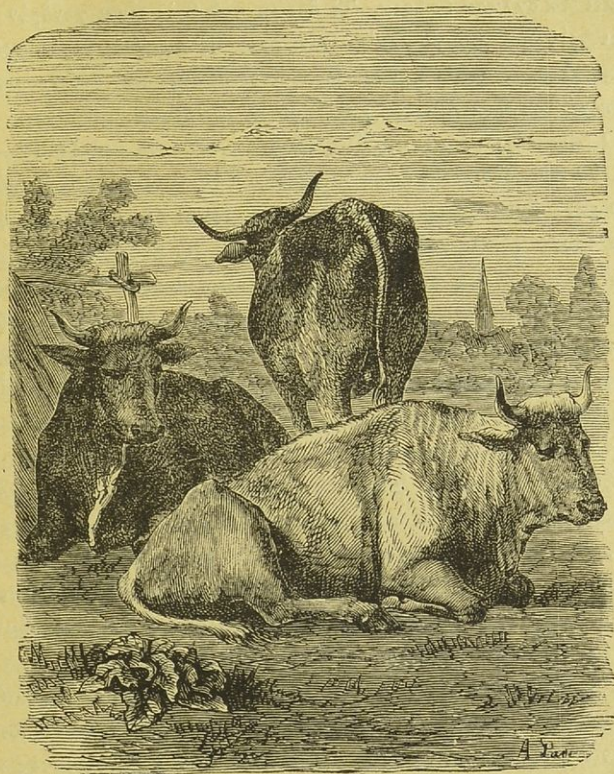
Καὶ ἐτιμώρησεν ὁ πατήρ τὸν παῖδα· οὗτος δὲ ἐδιδάχθη ὅτι, ὅστις εἶναι ὁ ἴδιος ἀμαρτωλὸς δὲν πρέπει νὰ κατακρίνῃ τοὺς ἄλλους καὶ ὅστις θέλει νὰ προφυλάττῃ τοὺς ἄλλους, πρέπει πρῶτον νὰ μάθῃ νὰ προφυλάττῃ τὸν ἑαυτὸν του.

*«Βγήκε ἡ πομπὴ ἔς τοὺς δρόμους
καὶ γελάει τοὺς διαβάτας».*

36. Περὶ βοῦς.

Ὁ βοῦς εἶναι ἐν τῶν μεγαλύτερων κατοικιδίων ζώων. Ἡ κεφαλὴ αὐτοῦ εἶναι μεγάλη καὶ φέρει δύο κέρατα ἀπολήγοντα εἰς ὀξύ. Τὰ χεῖλη αὐτοῦ εἶναι μακρὰ καὶ κρεμάμενα, αἱ σιαγόνες

μεγάλοι, ἐκ τῶν ὁποίων ἡ ἄνω δὲν ἔχει ὀδόντας κοπτῆρας καὶ
ἡ ρίς πολὺ παχεῖα μὲ δύο βρόθωνας ὑγρούς. Οἱ ὀφθαλμοὶ αὐτοῦ

Βόες.

εἶναι μεγάλοι θελοὶ καὶ πρὸς τὰ πλάγια, τὸ μέτωπον πλατὺ
καὶ τὰ ὠτά του πλατέα καὶ ἀπολήγοντα εἰς ὄξύ. Ὁ λαιμὸς τοῦ
βοῦς εἶναι βραχύς, χονδρὸς καὶ φέρει κάτωθεν πτυχήν δέρματος,
ἡ ὁποία καλεῖται ὑπόθερις. Ὁ κορμὸς αὐτοῦ εἶναι ὀγκώδης καὶ
δύσκαμπος καὶ οἱ πόδες του σχετικῶς βραχεῖς καὶ ἔχουσι δύο
δακτύλους κεκαλυμμένους δι' ὀπλῶν. Ἐνωθεν τῶν δύο τούτων
δακτύλων ἔχει καὶ δύο ἄλλους δακτύλους μικροὺς καὶ ἀχρήστους
καὶ κεκαλυμμένους καὶ τούτους δι' ὀπλῶν. Ἡ οὐρά του εἶναι μα-

κρά και φέρει εις τὸ ἄκρον θύσανον τριχῶν διὰ τῶν ὁποίων ἀποδιώκει τὰ ὀχληρὰ ζυφίαι. Τὸ δέριμα τοῦ βοῦς εἶναι χονδρὸν και φέρει τρίχωμα βραχὺ και λεῖτον· ἔχει δὲ συνήθως τοῦτο χρῶμα μέλαν, λευκόν, φαῖον και ξανθόν, ἐπίστε δὲ ἔχει και δύο χρώματα. Ἡ φωνή του εἶναι βραρεῖα και λέγεται *μυκηθμός*.

Ὁ βοῦς εὐρίσκεται εις ὅλα τὰ μέρη τῆς γῆς και ζῆ 12—15 ἔτη. Ὁ βοῦς δὲν εἶναι ζῶον ὠραῖον. Οὗτος τρώγει φυτὰ, χόρτα τρυφερά, ἄχυρα, κριθήν και κυάμους. Πίνει ὕδωρ, ἀλλὰ μόνον, ὅταν τοῦτο εἶναι καθαρὸν και ψυχρὸν. Ὁ βοῦς ἀναμασᾷ τὴν τροφήν του και διὰ τοῦτο λέγεται ζῶον *μηρυκάζον* ἢ *μηρυκαστικόν*. Βαδίζει βραδέως, ἀλλὰ μὲ βῆμα βραδὺ και σταθερὸν, ὅταν ὅμως ὀργίζεται ἢ φοβῆται τρέχει πολὺ ταχέως. Ὁ βοῦς κοιμάται ὀλίγον κατακλινόμενος συνήθως ἐπὶ τῆς ἀριστερᾶς πλευρᾶς. Οὗτος προκισθάνεται τοὺς σεισμούς, τὰς μεταβολὰς τοῦ καιροῦ, τὴν βροχὴν και τὸν βαρὺν χειμῶνα. Δὲν δύναται νὰ ὑποφέρει τὸν υπερβολικὸν καύσωνα, οὔτε τὸ πολὺ ψῦχος. Βόες ὑπάρχουσι πολλῶν εἰδῶν. Ἐν τῇ πατρίδι μας ὑπάρχουσι κυρίως δύο εἶδη βοῶν, τὸ ἐγγώριον γένος και τὸ Μακεδονικὸν γένος. Οἱ βόες τοῦ Μακεδονικοῦ γένους εἶναι ὑψηλότεροι τῶν ἐγγωρίων, ἰσχυρότεροι και διακρίνονται ἀπὸ τὰ δύο κέρατά των, τὰ ὁποῖα ὑφούμενα πρὸς τὰ ἄνω σχηματίζουν εἶδος τι ἀρχαίας θύρας.

Οἱ βόες ζῶσιν ἢ εις τοὺς σταύλους ἢ κατ' ἀγέλας εις τὰ λιβάδια. Οἱ βόες γνωρίζουσι νὰ ὑπερασπίζωνται ἐν ὠρᾷ κινδύνου. Ὅταν προσβάλλωνται ὑπὸ τῶν λύκων θέτουσι τοὺς γέροντας και τὰ μικρὰ εις ἐν μέρος και πέριξ αὐτῶν σχηματίζουν κύκλον, προσβάλλοντες κατὰ τῶν ἐχθρῶν τὰ κέρατα αὐτῶν. Ἐπειτα ἀρχίζουν νὰ κερατίζωσιν αὐτούς και νὰ τοὺς φονεύωσιν ἢ νὰ ἐκσφενδονίζωσι τούτους εις τὸ κέντρον τοῦ κύκλου, ἔνθα φονεύονται ὑπὸ τῶν ἄλλων. Οἱ βόες ἔχουσι τὰς αἰσθήσεις των πολὺ ἀνεπτυγμέναις. Ἡ ὄρασις, ἡ ἀκοή και ἡ ὄσφρησις αὐτῶν εἶναι ὀξύταται, ἡ δὲ γεῦσις πολὺ λεπτή. Διακρίνουσι τὰ διάφορα εἶδη τῆς τροφῆς και τοῦ ὕδατος και προτιμῶσι τὰς ἀπαλὰς τροφὰς ἀπὸ τὰς ξηρὰς και τὸ ψυχρὸν και καθαρὸν ὕδωρ ἀπὸ τὸ θολόν και θερμόν.

Ὁ ἄρρην βοῦς λέγεται *ταῦρος*. Ἡ θήλεια πρὶν γεννήσῃ λέγε-

ται δάμαλις, ἀφοῦ δὲ γεννήσῃ ἀγελάς. Τὸ μικρὸν τῆς ἀγελάδος λέγεται μόσχος.

Ὁ ταῦρος εἶναι ἰσχυρότατος, ὑπερήφανος, ἀνδρεῖος, νοήμων, ἰσχυρογνώμων καὶ θυμώδης. Ὁ ταῦρος πολλάκις μάχεται πρὸς τοὺς λύκους, τὰς ἄρκτους, τοὺς κύνας καὶ ἄλλα ζῷα, ἔχων ἐσκυμμένην τὴν κεφαλὴν καὶ προτεταμένα τὰ κέρατα καὶ κερκτίζει αὐτά. Οὐδέποτε ὑποχωρεῖ πρὸ αὐτῶν, ἀλλὰ ὄρμη μὲ λύσσαν καὶ ἐκσφενδονίζει αὐτὰ διὰ τῶν κεράτων μακράν. Ὁ ταῦρος βυθίζει μὲ πολλὴν μεγαλοπρέπειαν καὶ σοβαρότητα ἐν τῷ μέσῳ τῆς ἀγέλης του καὶ παρατηρεῖ τὰ περίξ αὐτοῦ μὲ πολλὴν νοημοσύνην. Πλησίον του δὲν ἀνέχεται νὰ ὑπάρχῃ καὶ ἄλλος ταῦρος. Ἀμέσως ἐπιτίθεται κατὰ τούτου καὶ μάχεται μέχρις οὔ ὃ εἷς νὰ ἐκλείψῃ ἐκ τοῦ μέσου. Ὁ ταῦρος δυσκόλως ὑποβάλλεται εἰς τὸν ζυγόν. Μόνον ὅταν ἀπὸ μικρᾶς ἡλικίας ἀνατραφῇ εἰς τὸν σταῦλον συνειθίζει νὰ σύρῃ ἄροτρον ἢ ἄμαξαν, ἀλλὰ καὶ τότε, ὅταν θελήσῃ, δὲν ὑπακούει εἰς κανένα καὶ κάμνει ὅ, τι θέλει. Ὁ ταῦρος ὀργίζεται εὐκόλως καὶ ἐναντίον αὐτοῦ τοῦ βουκόλου του. Διὰ τοῦτο δὲν πρέπει νὰ ἔχωμεν κημμίαν ἐμπιστοσύνην εἰς αὐτόν.

Ὅταν δὲ ὀργίζεται ὄρμη πρὸς τὰ ἐμπρὸς καὶ χωρὶς νὰ βλέπῃ καταστρέφει πᾶν ὅ, τι εἶναι ἐμπροσθέν του. Ὀργίζεται δὲ ἰδίως, ὅταν βλέπῃ χροῶμα ἐρυθρόν.

Ἡ ἀγελάς εἶναι κατωτέρα τοῦ ταύρου κατὰ τὴν δύναμιν, τὴν νοημοσύνην καὶ τὴν ἀνδρείαν. Αὕτη εἶναι ἀγαθωτέρα καὶ ἡπιωτέρα καὶ ζῆ κατ' ἀγέλας ἐν ὁμοιοίᾳ καὶ ἀγάπῃ μὲ τὰς συντρόφους τῆς. Εἰς τὰς ἀγέλας κατὰ τὰς πορείας προηγούνται αἱ ἰσχυρότεραι καὶ ἀκολουθοῦσιν αἱ ἀσθενέστεραι. Ὅλων δὲ προηγείται ἡ ἰσχυροτέρα, φέρουσα κώδωνα, τοῦ ὁποίου τὸν ἦχον διακρίνουσιν αἱ σύντροφοι. Ὅταν δὲ τύχῃ δύο ἰσχυραὶ νὰ διαφιλονικῶσι τὰ πρωτεῖα τότε συνάπτουσι μάχην καὶ ἡ νικητρία ἀναγνωρίζεται ὡς ὀδηγός. Αἱ ἀγελάδες τῆς αὐτῆς ἀγέλης αἰσθάνονται πρὸς ἀλλήλας φιλίαν καὶ συμπάθειαν καὶ λείχει ἡ μία τὴν ἄλλην. Ὅταν μεταβῇ ξένη ἀγελάς εἰς τὴν ἀγέλην καταδιώκουσιν αὐτὴν καὶ ἀναγκάζουσι νὰ μὲνῃ μόνη μακράν τῶν ἄλλων, μέχρις οὔ ἀναγνωρισθῇ ἡ δύναμις τῆς καὶ δοθῇ ἡ πρέπουσα θέσις.

“Ολκι αὶ ἀγελάδες δὲν δεικνύουσι τὴν αὐτὴν ἀγάπην πρὸς τὰ τέκνα των. Ἄλλαι ὅταν ἀφαιρεθῶσιν ἀπ’ αὐτῶν οἱ μύσχοι, οὐδόλως ἀνησυχοῦσιν. Ἄλλαι ὅμως μένουσιν ἀπαρηγόρητοι καὶ μυκῶνται ἐπὶ πολλὴν ὥραν. Πολλάκις δὲ μεταβαίνουνσιν εἰς τὸ μέρος, ἔνθα ἀφῆρθη ὁ μύσχος των καὶ παρατηροῦσι δεξιὰ καὶ ἀριστερά, ἐλπίζουσαι νὰ ἴδωσιν αὐτόν που. Ὅλαι ὅμως δὲν ἐνδιαφέρονται πλέον περὶ τῶν μύσχων των, ὅταν οὗτοι φθάσωσιν εἰς ἡλικίαν δύο μηνῶν. Αἱ καλύτεραι ἀγελάδες εὐρίσκονταί εἰς τὴν Ἀγγλίαν, Οὐγγαρίαν καὶ Ἑλβετίαν. Ἀγελάδας τῆς Ἑλβετίας ἔφερον καὶ εἰς τὴν πατρίδα μας διὰ τὸ κλῶν καὶ ἔφθονον γάλα, τὸ ὅποσον παρέχουσιν.

Οἱ βόες εἶναι χρησιμώτατοι εἰς τοὺς ἀνθρώπους. Σύρουσιν ἀμάξας καὶ τὰ ἄροτρα, διὰ τῶν ὁποίων καλλιεργοῦμεν τοὺς ἀγρούς. Αἱ ἀγελάδες παρέχουσιν εἰς ἡμᾶς τὸ γάλα, τὸ ὅποσον εἶναι τροφή θρεπτικωτάτη. Οἱ βόες παρέχουσιν εἰς ἡμᾶς τὴν κόπρον, διὰ τῆς ὁποίας λιπάζομεν τοὺς κήπους καὶ τοὺς ἀγρούς. Καὶ ὅταν σφαγῶσιν οἱ βόες παρέχουσιν εἰς ἡμᾶς πολλὰς ὠφελείας. Τὸ κρέας των, τὸ ὅποσον εἶναι θρεπτικώτατον ἀπὸ ὅλα τὰ κρέατα. Τὸ δέρμα των, ἐκ τοῦ ὁποίου κατασκευάζουσιν ὑποδήματα, ἱμάντας καὶ ἄλλα χρήσιμα πράγματα. Τὰ ὀστά των καὶ τὰς ὀπλάς των ἐκ τῶν ὁποίων κατασκευάζουσι κόλλαν. Τὰ κέρατά των ἐκ τῶν ὁποίων κατασκευάζουσι λαβὰς μαχαίριων καὶ περονίων, κομβία καὶ κτένια. Καὶ τέλος τὰ ἔντερα των, ἐκ τῶν ὁποίων κατασκευάζουσι χορδάς.

37. Τὸ βῶδι.

Μὴν τὸ κτυπᾶτε! τὸ καλὸ τὸ βῶδι μὴ κτυπᾶτε!
Ἄντὶ νὰ τὸ χαϊδεύετε, ἀντὶ νὰ τ’ ἀγαπᾶτε!
Πῶχει γιὰ μᾶς τὴ δύναμι, τὸ γάλα, τὴ ζωὴ του.
Ἔσεῖς, παιδιὰ, τὸ διώχνετε κ’ ἀπ’ τὴ φτωχὴ βοσκὴ του.

Ἀφῆστε το τὸ δύστηχο! δὲν φθάνει ποῦ δουλεύει
“Ὅλη τὴ ἡμέρα ἔς τὸν ἀγρό; . . . Ἀφῆστε το· γυρεύει
Λίγο χορτάρι τρυφερὸ ἀπὸ τὴ γῆ νὰ φάγη.
Καὶ πάλι ἔς τὴ βαρεῖα δουλειὰ μ’ ὑπομονὴ θὰ πάγη.

Ἄχ, μὴ τὸ βασανίζετε, παιδιά! Ποῖος ξέρ' ἡ φύσις.

Πόσον καιρὸ θὰ τῶγραψε ἀκόμη γιὰ νὰ ζήσει. . . .

Αὔριο ἴσως θὰ βρεθῆ ἔς τὰ χέρια μακελλάρη

Καὶ τώρα δὲν τ'ἀφήνετε νὰ φάη οὔτε χορτάρη;

Γεώργιος Δροσίνης.

38. Τὸ πέταλον.

Ἐν καιρῷ θέρους χωρικός τις μετέβαινε εἰς τινα πόλιν μετὰ τοῦ υἱοῦ του διὰ μέσου τῶν ἀγρῶν. Καθ' ὁδὸν βλέπει κατὰ γῆς ἐν πέταλον καὶ λέγει πρὸς τὸν υἱόν του. «Γιέ μου Κώστα, λάβε τὸ πέταλον ἐκεῖνο καὶ φύλαξον αὐτό». — «ὦ, ἀπήντησεν ὁ υἱός, δὲν ἀξίζει τὸν κόπον νὰ κύψῃ τις δι' ἐν πέταλον».

Τότε ἔκυψεν ὁ πατήρ, ἔλαβε τὸ πέταλον καὶ ἔθηκεν αὐτὸ εἰς τὸ θυλάκιόν του. Ὅτε δὲ ἔφθασεν εἰς τι χωρίον ἐπώλησεν ὁ πατήρ τὸ πέταλον εἰς τινα σιδηρουργὸν ἀντὶ δέκα λεπτῶν καὶ δι' αὐτῶν ἠγόρασεν ὀλίγα κεράσια.

Μετὰ ταῦτα ἐξηκολούθησεν τὸν δρόμον των. Ἦτο ἤδη μεσημβρία καὶ ὁ ἥλιος ἔκαιεν ἐπὶ τῆς κεφαλῆς των. Ὑδωρ δὲ δὲν ὑπῆρχεν ἐκεῖ πλησίον, οὔτε δένδρον ἐφάνετο καὶ ὁ Κώστας ἴδρωνε καὶ ἐδίψα πολύ. Τότε ὁ πατήρ του, ὁ ὁποῖος προεπορεύετο, ἀφήκεν ἐν κεράσιον νὰ πέσῃ κατὰ γῆς. Ὁ Κώστας ἔκυψε, ἤρπασε τὸ κεράσιον καὶ κατέπιεν αὐτὸ μετὰ πολλῆς προθυμίας. Μετ' ὀλίγον ὁ πατήρ ἀφῆκε πάλιν νὰ πέσῃ ἄλλο κεράσιον καὶ ὁ υἱός ἔκυψε καὶ δευτέραν φορὰν καὶ ἔλαβε καὶ κατέπιεν αὐτό. Κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον ὁ πατήρ ἀφῆκε νὰ πέσωσιν ἐκ διαλειμμάτων ἕνα τὰ κεράσια τὸ ἐν μετὰ τὸ ἄλλο καὶ ὁ υἱός ἔκυψε τῶσας φορὰς, ὅσα ἦσαν καὶ τὰ κεράσια.

Τότε στραφείς ὁ πατήρ πρὸς τὸν υἱὸν εἶπε γελῶν. «Βλέπεις; Ἐνόμισας ἀνάξιον τὸν κόπον νὰ κύψῃς μίαν φορὰν διὰ τὸ πέταλον καὶ τώρα ἔκυψας τῶσας φορὰς διὰ τὰ κεράσια. Μάθε λοιπόν, ὅτι πολλάκις, ὅστις καταφρονεῖ μικρὰ πράγματα ταλαιπωρεῖται ἔπειτα διὰ μικρότερα καὶ εὐτελέστερα. Ὅλα τὰ πράγματα καὶ τὰ μικρότερα ἀκόμη ἔχουσι τὴν ἀξίαν των. Ἀκόμη καὶ ἐν πέταλον ἂν οἰκονομήσῃ τις ἔχει πάντοτε ὠφέλειαν».

«Μάζευε κι' ἄς εἶν' καὶ ὄωγες».

«Φύλαξέ με ὅταν μ' εὖρης γιὰ νὰ μ' ἔχης ὅταν θέλῃς».

«Ὅποιος δὲν ἔξερει νὰ φυλάῃ, πολὺ πτωχὸς πεθαίνει».

39. Ἄγαπᾶτε πάντα.

Ἡ Μαρία ἦτο ὑπὴρέτρια εἰς πλουσίαν τινὰ οἰκίαν. Πάντοτε ἐσηκόνετο πολὺ πρῶτ' καὶ ἐφρόντιζε νὰ καθαρῖζη τὴν αὐλὴν καὶ νὰ τελειώῃ ὅλας τὰς διαφόρους κοπιαστικὰς ἐργασίας τῆς οἰκίας. Διὰ τοῦτο τὴν ἐσπέραν ἦτο κατὰκοπος. Ἡμέραν τινὰ περὶ τὴν δύσιν τοῦ ἡλίου ἠθέλησε πάλιν νὰ καθαρῖζη τὴν αὐλὴν, ἡ ὁποία εἶχε γεμίσει ἀπὸ φύλλα τῶν φυτῶν, τὰ ὁποῖα ἐκαθάρισαν. Ἐπειδὴ ὅμως αἱ χεῖρές της ἦσαν κατὰκοποι ἐκ τῆς ἐργασίας τῆς ἡμέρας, διὰ τοῦτο ἡ αὐτὴ ἐφάνη εἰς αὐτὴν πολὺ μεγάλη καὶ ἤρχισε νὰ καθαρῖζη αὐτὴν βραδέως.

Ἡ μικρὰ κόρη τῆς κυρίας της Λουίζα ἔπαιζε κατὰ τὴν ὄραν ἐκείνην εἰς τὴν αὐλὴν. Καθὼς δὲ εἶδε τὴν Μαρίαν κατὰκοπον ἔτρεξεν ἀμέσως εἰς τὴν οἰκίαν ἔλαθεν ἐν σάρωθρον καὶ ἤρχισε νὰ σαρώῃ τὴν αὐλὴν μὲ ὄλην αὐτῆς τὴν δύναμιν.

Ἡ Μαρία ὡς εἶδε τὴν Λουίζαν σαρώουσαν ἐξεπλάγη καὶ εἶπε· «Λουίζα μου, τί κάμνεις; Ἄφες τὸ σάρωθρον, διότι θὰ γεμίσης κόνεως τὰ φορέματά σου καὶ θὰ σὲ ἐπιπλῆξῃ ἡ μήτηρ σου». «Ὅχι, ἀπήντησεν ἡ Λουίζα, δὲν ἀφήνω τὸ σάρωθρον θέλω νὰ σὲ βοηθήσω. Ἄκουσον Μαρία· ἐγὼ θὰ σαρώσω ὅλον αὐτὸ τὸ μέρος τῆς αὐλῆς, σὺ δὲ θὰ σαρώσης ἀπὸ τὸ ἄλλο μέρος ἕως ὅτου συναντηθῶμεν καὶ τοιουτοτρόπως θὰ τελειώσης ταχέως».

«Κόρη μου, ἐπανέλαθεν ἡ Μαρία, δὲν εἶναι ἰδική σου ἐργασία αὐτή. Ἄφες τὸ σάρωθρον».

Τότε ἡ Λουίζα ὕψωσε τοὺς ὀφθαλμούς της καὶ παρατηρήσασα τὴν Μαρίαν μὲ σοβαρὸν ὕφος εἶπεν· «Ἐὰν ἤμην καὶ ἐγὼ πτωχή, καθὼς σὺ, θὰ ἐγινόμην ὑπὴρέτρια καὶ πολλάκις θὰ συνέβαινε νὰ ἤμην κατὰκοπος. Θὰ ἤμην δὲ πολὺ εὐτυχής, ἐὰν ἡ μικρὰ κόρη τῆς κυρίας μου μὲ ἐβοήθει ὀλίγον. Ἴδου λοιπὸν σὲ βοηθῶ».

Τότε ἡ Μαρία συνεκινήθη ἐκ τῶν λόγων τῆς Λουίζης, ἐπλησίασεν αὐτὴν καὶ ἐφίλησεν εἰς τὰς παρειάς. Τὸ φίλημα δὲ ἐκεῖνο τῆς ὑπηρετρίας ἐφάνη εἰς τὴν Λουίζαν καλύτερον ἀπὸ τὰ φιλήματα τῶν ἄλλων κυριῶν.

« Ἀγαπᾶτε τοὺς ὑπηρέτας ».

« Πάντες εἴμεθα ἀδελφοὶ καὶ πρέπει νὰ ἀγαπῶμεν ὁ εἰς τὸν ἄλλον ».

40. Τὰ ἀποτελέσματα τοῦ ψεύδους.

Ὁ Πέτρος συχνάκις ἔκαμνεν ἀταξίας καὶ ζημίας, ἀλλὰ δὲν εἶχε τὸ θάρρος νὰ ὁμολογῇ αὐτὰς ἐρωτώμενος. Πάντοτε ἀπέκρυπτεν αὐτὰς ἐκ φόβου μὴ τιμωρηθῇ καὶ ἔφηνε νὰ κατηγορῶσιν ἄλλους παῖδας, οἱ ὅποιοι οὐδὲν ἔπαιον. Διὰ τοῦτο οὐδεὶς ἐν τῷ χωρίῳ ἠγάπα αὐτόν, οὐδεὶς εἶχεν ἐμπιστοσύνην καὶ ὅλοι ἀπεκάλουν αὐτὸν ψεύστην.

Ἡμέραν τινα γείτων τις τοῦ Πέτρου παρεπονεῖτο ὅτι οὗτος ἔκλεψε τοὺς ὠραιότερους καρπούς ἐκ τοῦ κήπου του. « Χθὲς τὴν ἐσπέραν, ἔλεγε, ὁ γείτων, εἰς τὸν πατέρα τοῦ Πέτρου, ἤκουσα κρότον εἰς τὸν κηπὸν μου. Ἐπρεξά ἀμέσως ἐκεῖ, ἀλλὰ δυστυχῶς ὁ κλέπτης ἔφυγε ταχέως. Ἀλλὰ ἂν καὶ ἦτο νῦν νομίζω, ὅτι διέκρινα τὸν κλέπτην ἐκ τοῦ ἀναστήματός του. Μοὶ ἐφάνη ὅτι ἦτο ὁ υἱός σας Πέτρος ». Ὁ Πέτρος ἐρωτηθεὶς παρὰ τοῦ πατρός του εἶπεν ὅτι εἶναι ἀθῶος. Ἀλλὰ οὔτε ὁ πατήρ του, οὔτε ὁ γείτων ἐπίστευον αὐτόν, διότι οἱ ψεῦσται ταχέως χάνουσι τὴν ἐμπιστοσύνην ὅλων τῶν ἀνθρώπων. Διὰ τοῦτο ὁ Πέτρος ἐπεπλήχθη αὐστηρῶς, ἀλλὰ τὴν φορὰν ταύτην ἀδίκως. Τὸ λυπηρότατον δὲ ἦτο, ὅτι ἔμαθον τοῦτο ὅλοι οἱ κάτοικοι τοῦ χωρίου.

Τὴν ἐπομένην ἡμέραν ὁ Πέτρος μετέβη εἰς τὸ σχολεῖον, ἔνθα οἱ συμμαθηταὶ του μόλις εἶδον αὐτόν, ἐψιθύριζον μεταξὺ των καὶ ἀπεκάλουν αὐτόν λαίμαργον, ψεύστην καὶ πρὸ πάντων κλέπτην. Μόνος εἰς συμμαθητῆς του, ὁ Δημήτριος, δὲν ἔλεγε τίποτε, ἀλλ' οὗτος ἄλλοτε ἐκακίνιζε καὶ ἄλλοτε ὠχρία. Τέλος ὁ ψίθυρος ἔπαυσε, διότι εἰσῆλθεν εἰς τὴν αἴθουσαν τῆς παραδόσεως ὁ διδά-

σκαλος, ὁ ὁποῖος μαθὼν τὰ συμβάντα παρετήρησε μὲ ἀισθηρὸν βλέμμα τὸν Πέτρον. Οὗτος κατελήφθη τότε ὑπὸ τίνος παραπό-
νου διὰ τοῦτο, καὶ μόλις καὶ μετὰ δυσκολίας ἐκράτει τὰ δά-
κρυά του.

Τότε ὁ Δημήτριος ἐσηκώθη ἀπὸ τῆς θέσεώς του ὠχρότατος καὶ μὲ τρέμουσαν φωνὴν εἶπε. «Ὁ λαίμαργος καὶ ὁ κλέπτης δὲν εἶναι τὴν φορὰν τχύτην ὁ Πέτρος ἀλλ' ἄλλος· εἶμαι ἐγώ. Ἐγὼ εἶδον τὸν κλέπτην, ἀλλὰ δὲν ἐμαρτύρησα αὐτόν, διότι μοὶ ἔδωκε καρπούς τινας, καὶ ἐγὼ πρέπει νὰ τιμωρηθῶ». Ὁ διδάσκαλος τότε συνεχάρη τὸν Δημήτριον διὰ τὴν εἰλικρίνειαν καὶ συνεβού-
λευσεν αὐτόν νὰ ἀποφεύγῃ εἰς τὸ ἐξῆς τὰς κακὰς πράξεις. Καὶ οἱ μαθηταὶ τοῦ Δημητρίου ἐπίσης συνεχάρησαν αὐτόν, ὁ δὲ Πέ-
τρος ἠὺχριστήθη, ἐπειδὴ ἀνεκαλύφθη ὁ κλέπτης καὶ εἶπε καθ' ἑαυτόν· «Ὁ Δημήτριος ἂν καὶ εἶναι λαίμαργος καὶ κλέπτης, ἀφοῦ ἔφρχεν ἀπὸ τὰ κλαπέντα, εἶναι καλύτερος ἐμοῦ, διότι εἶχε τὸ θάρρος νὰ ὁμολογήσῃ τὸ σφάλμα του ἐνώπιον ὄλων. Πάντες εἰς τὸ ἐξῆς θὰ πιστεύωσιν αὐτόν, ἐνῶ ἐμὲ ἂν πάλιν αὔριον μὲ κατηγορήσωσι διὰ νέον σφάλμα δὲν θὰ πιστεύωσι. Διὰ τοῦτο δὲν πρέπει πλέον νὰ ψεύδωμαι, ἀλλὰ πρέπει νὰ ὁμολογῶ τὰ σφάλματά μου.

«Ὁ ψεύστης καὶ ἀλήθειαν ἂν εἶπῃ πάλιν δὲν πιστεύεται».

«Ὁ εἰλικρινὴς ἄνθρωπος πάντοτε πιστεύεται καὶ ἀγαπᾶται».

«Ὁ κλέπτης καὶ ὁ ψεύστης τὸν προῶτο χρόνον χαίρεται».

«Ἀποφεύγετε τὸ ψεῦδος, λαλεῖτε τὴν ἀλήθειαν».

41. Ἡ φιλαλήθεια.

Εἰς παιδά τινα εἶχε τις δωρήσει μικρὸν πέλεκυν διὰ νὰ παίξῃ.
Ὁ παῖς οὗτος ἠσθάνετο μεγάλην χαρὰν ὅταν ἔκοπτε δι' αὐτοῦ
ξύλα.

Ἡμέραν τινα ὁ μικρὸς παῖς ἔλαβε τὸν πέλεκυν ἐπὶ τοὺς ὤμους
καὶ μετέβη εἰς τὸν κήπον. Ἐκεῖ ἰδὼν πολλὰ δενδρύλλια ἐχάρη

καὶ εἶπε. «Τώρα θὰ γίνω καλὸς ξυλοκόπος» καὶ ἤρχισε νὰ κτυπή ἔν τῶν καλυτέρων δενδρυλλίων τοῦ πατρός του. Τὴν ἐπομένην ἡμέραν ὁ πατήρ μετέβη εἰς τὸν κήπον. Ὅτε δὲ εἶδε τὸ ὠραῖον δενδρύλλιον κατὰ γῆς κείμενον καὶ μεμαραμμένον κατελυτήθη καὶ μετ' ὀργῆς εἶπεν. «ὅστις ἔκαμεν εἰς ἐμέ τοῦτο τὸ κακὸν θὰ τιμωρηθῆ αὐστηρῶς».

Ἄλλὰ τίς εἶχε κάμει τοῦτο; Οὐδεὶς ἐγνώριζε τοῦτο παρὰ μόνον εἰς. Αὐτὸς δὲ ὁ εἰς ἴστατο ἀκριβῶς ὀπισθεν τῆς μάνδρας καὶ ἤκουσε τοὺς λόγους τοῦ ὠργισμένου πατρός του. Τότε εἶπε καθ' ἑαυτόν. «Πολὺ κακὰ εἶναι τὰ πράγματα δι' ἐμέ· ἀλλὰ ἐὰν πάλιν τὸ πρᾶγμα ἀποσιωπήσω, τοῦτο θὰ ἦτο ψεῦδος. Νὰ ψευθῶ δὲ ἐγώ; οὐδέποτε!» Καὶ εὐθὺς εἰσῆλθεν εἰς τὸν κήπον διηυθύνθη πρὸς τὸν πατέρα του καὶ εἶπε· «Πάτερ μου, ἐγὼ κατέκοψα τὸ δενδρύλλιον ἀνοήτως καὶ κακῶς φερόμενος». Τότε ὁ πατήρ μειδιῶν συνεχώρησε τὸν παῖδά του, συνεχάρη αὐτὸν διὰ τὴν φιλαλήθειάν του καὶ εἶπεν ὅτι δὲν πρέπει νὰ βλάπτωμεν τὰ δένδρα, διότι ταῦτα εἶναι πολὺ ὠφέλιμα καὶ χρήσιμα εἰς τοὺς ἀνθρώπους. Ὁ μικρὸς παῖς ἤκουσε μετὰ πολλῆς προσοχῆς τοὺς λόγους τοῦ πατρός του καὶ ὑπεσχέθη, ὅτι θὰ ἐκτελέσῃ αὐτούς.

Ὁ μικρὸς οὗτος παῖς ἔζη ἐν Ἀμερικῇ καὶ ἐγένετο κατόπιν ἄριστος πολίτης καὶ γενναῖος στρατηγός. Τὸ σπουδαιότερον δὲ εἶναι ὅτι οὐδέποτε καθ' ἕλον τὸν βίον του ἐψεύσθη. Οὗτος ἦτο ὁ Γεώργιος Οὐασιγκτῶν.

« Μὴ ψεύδου ἀλλ' ἀλήθευε ».

42. Ἡ φίλια.

Ὀνομαστὴ ἦτο ἡ φίλια τῶν δύο ἐνδόξων ἀνδρῶν τῶν Θηβῶν Πελοπίδου καὶ Ἐπαμεινώνδου. Οὗτοι ἀπὸ τῆς μικρᾶς των ἡλικίας εἶχον συνδεθῆ διὰ στενῆς φιλίας. Καὶ οἱ δύο οὗτοι ἦσαν φιλοπάτριδες καὶ ἐφρόντιζον καὶ ἠγωνίζοντο οὐχὶ διὰ τὰ ἀτομικὰ των συμφέροντα, ἀλλὰ διὰ τὰ συμφέροντα τῆς πατρίδος των. Τοιουτοτρόπως κατῴρθωσαν μέχρι τέλους τῆς ζωῆς των νὰ εἶναι φίλοι εἰλικρινεῖς καὶ ἀχώριστοι καὶ νὰ ἴδωσι τὴν πατρίδα των ἐλευθέραν, εὐτυχῆ καὶ πρώτην τῶν Ἑλληνίδων πόλεων.

Λέγουσιν ὅτι ὁ Πελοπίδης λαβὼν εἰς τινὰ μάχην ἑπτὰ πληγὰς ἔπεσεν ἐντὸς σωροῦ πληγωμένω. Ὁ Ἐπαμεινώνδας, ἂν καὶ ἐνόμιζε φονευμένον τὸν πληγωθέντα φίλον του, οὐχ ἤττον ὤρμησε νὰ σώσῃ τὸ σῶμα καὶ τὰ ὄπλα αὐτοῦ. Ἐκεῖ ἐπολέμησε γενναίω-
τατα καὶ, ἂν καὶ ἐπληρώθη εἰς μὲν τὸ στήθος διὰ λόγχης, εἰς δὲ τὸν βραχίονα διὰ ξίφους, ὑπέμεινε μέχρις ὅτου ἀπώθησε τοὺς ἐχθροὺς καὶ ἔσωσε τὸ σῶμα καὶ τὰ ὄπλα τοῦ Πελοπίδου. Ἀλλὰ φαντάσθητε τὴν χαρὰν του ὅταν εἶδεν, ὅτι δὲν ἔσωσε μόνον τὸ σῶμα καὶ τὰ ὄπλα τοῦ Πελοπίδου, ἀλλὰ καὶ τὴν ζωὴν του, διότι ὁ Πελοπίδης ἔζη ἀκόμη!

«Ὁ καλὸς ὁ φίλος ᾗς τὴν ἀνάγκη φαίνεται».

«Ὁ φίλος σὲ μιὰ ὥρα ἀξίζει μία χώρα».

«Ὁπ' εὔρε φίλο ἀκριβὸ εὔρε μεγάλο θησαυρό».

«Φίλιαν ἀγάπα».

«Φίλοις βοήθει».

«Σπάνιον καὶ δυσεύρετόν ἐστι φίλος βέβαιος».

«Ὁ καλὸς ὁ φίλος εἶναι ᾗσάν ἀδελφός».

43. Ἡ φιλία.

Ἡ φιλία εἶναι θεία
θλίψεως παραμυθία
κι' ἀνακούφισις δεινῶν.
Εἶναι μήτηρ τῆς ἐλπίδος
ὡς καὶ πάσης καταγίδος
μέγας εἶναι προμαχών.
Ἡ θεὰ μου οὐρανία,
τῆς καρδίας μου γλυκεῖα
κτῆσις αὔλος τερπνή.
Σοὶ προσφέρω ὡς θυσίαν
ἔτι καὶ αὐτὴν τὴν μίαν
ζωὴν πῶχω τιμαλφῆ.

Σ. Κονιδάου

44. Ἡ παρακοὴ καὶ περιεργία.

Ἡ μικρὰ Ἰουλία ἐπεθύμει ν' ἀποκτήσῃ ἓν καναρίνιον. Ἐπὶ πολλὰς ἡμέρας παρεκάλει τὴν μητέρα της νὰ ἀγοράσῃ ἓν τοιοῦτον καὶ ὑπέσχετο, ὅτι θὰ εἶναι ἐπιμελὴς καὶ τακτικὴ εἰς τὰς ἐργασίας της. Ἡ μήτηρ ὑπεσχέθη, ὅτι θὰ εὐχαριστήσῃ αὐτὴν καὶ ἐφρόντισε νὰ ἐκπληρώσῃ τὴν ὑπόσχεσίν της.

Ἡμέραν τινά, ὅτε ἡ Ἰουλία ἐπέστρεψεν ἐκ τοῦ σχολείου, ἡ μήτηρ της ἠτοιμάζετο νὰ ἐξέλθῃ τῆς οἰκίας της καὶ μεταβῆ εἰς τινα γειτόνισσαν. Πρὶν ὅμως ἐξέλθῃ τῆς οἰκίας ἐκάλεσε τὴν Ἰουλίαν καὶ δείξασα εἰς αὐτὴν κυτίον τι, εὕρισκόμενον ἐπὶ τῆς τραπέζης εἶπε νὰ μὴ ἐγγίσῃ τοῦτο. Ἡ Ἰουλία, ἡ ὁποία ἦτο κόρη παρήκοος, ὑπεσχέθη ὅτι θὰ ἐκτελέσῃ τὴν διαταγὴν τῆς μητρὸς της· ὅτε ὅμως ἀνεχώρησεν ἡ μήτηρ της, ἡ Ἰουλία ἔλαβε τὸ κυτίον καὶ ἤνοιξεν αὐτὸ διὰ νὰ ἴδῃ τί περιέχει. Ἀλλὰ μόλις ἤνοιξε τὸ κυτίον αἶφνης ἐπέταξεν ἓν ὠραῖον καναρίνιον, τὸ ὅποσον περιετριγύριζεν ἐντὸς τοῦ δωματίου κελαδοῦν ἀπὸ τὴν χαρὰν του διὰ τὴν ἐλευθερίαν. Ἡ Ἰουλία μετενόησε τότε διὰ τὴν παρακοὴν της καὶ τὴν περιεργίαν της καὶ λυπημένη προσεπάθει ἐπὶ πολλὴν ὥραν νὰ συλλάβῃ τὸ καναρίνιον. Ἀλλὰ τοῦτο ἦτο ἀδύνατον, διότι τὸ καναρίνιον ἐπέτα ὑψηλὰ ἐδῶ καὶ ἐκεῖ ἐπὶ τῶν ἀνωφλίων τῶν παραθύρων καὶ τῆς θύρας.

Μετ' ὀλίγον ἐπέστρεψεν ἡ μήτηρ της καὶ ὅτε εἶδε τὴν Ἰουλίαν ἐστενοχωρημένην καὶ τὸ καναρίνιον νὰ πετᾷ εἶπε· «Κόρη μου, διατί εἶσαι παρήκοος καὶ περιεργος; Ἐγὼ διὰ σέ εἶχον τὸ καναρίνιον τοῦτο, ἀλλ' ἤθελον προηγουμένως νὰ ἴδω κατὰ πόσον ἤθελες τηρήσει τὴν ὑπόσχεσίν σου. Τώρα λοιπὸν πρέπει νὰ τιμωρηθῆς διὰ τὴν παρακοὴν καὶ τὴν περιεργίαν σου. Διὰ τοῦτο θὰ δώσω τὸ καναρίνιον εἰς τὸν ἐξάδελφόν σου Γεώργιον, ὁ ὁποῖος εἶναι παιδίον ὑπήκοον καὶ ὄχι περιεργον».

«Τῶν γονέων τὲς δομήμιες
μὴ ποτὲ καταφρονῆς
εἶναι πάντα πρὸς καλόν σου
ὅσο ἄλλοιῶς σὺ κι' ἂν φρονῆς».

45. Ἡ φιλοπατρία τοῦ Κόδρου.

Κατὰ τοὺς ἀρχαιοτάτους χρόνους βασιλεὺς τῶν Ἀθηνῶν ἦτο ὁ Κόδρος. Ἐπὶ τῆς ἐποχῆς αὐτοῦ οἱ Δωριεῖς ἐλθόντες ἐκ τῆς Πελοποννήσου ἐπολιορκήσαν τὰς Ἀθήνας· ὁ δὲ χρησμὸς τοῦ μαντείου τῶν Δελφῶν εἶχε προεῖπει εἰς αὐτούς, ὅτι θὰ νικήσωσιν, ἂν δὲν ἤθελον φονεύσει τὸν βασιλέα τῶν Ἀθηνῶν Κόδρον. Καὶ οἱ μὲν Δωριεῖς εἰς τοῦτο προσεῖχον, ὁ Κόδρος ὅμως, ὡς ἔμαθε τὸν χρησμὸν, ἀπεφάσισε νὰ θυσιασθῆ χάριν τῆς σωτηρίας τῆς πατρίδος του.

Ἐνεδύθη λοιπὸν φορέματα χωρικοῦ καὶ λαβῶν εἰς χεῖρας δρέπανον μετέβη εἰς τὸ στρατόπεδον τῶν Δωριέων ἄγνωστος καὶ προσεποιήθη ὅτι συνέλεγε φρύγανα. Ἐκεῖ ἀφοῦ ἀντήλλαξε λέξεις τινὰς μετὰ τινος στρατιώτου, ἐκτύπησεν αὐτὸν διὰ τοῦ δρεπάνου. Τότε ἕτερος στρατιώτης θυμωθεὶς ἐφόνευσεν αὐτόν.

Μετὰ ταῦτα οἱ Ἀθηναῖοι ἔστειλαν κήρυκα εἰς τὸ στρατόπεδον τῶν Δωριέων καὶ ἐζήτησαν τὸ σῶμα τοῦ βασιλέως τῶν διὰ νὰ θάψωσιν αὐτό. Οἱ Δωριεῖς, καθὼς ἐπληροφορήθησαν, ὅτι ὁ φονευθεὶς χωρικός ἦτο ὁ βασιλεὺς Κόδρος, ἐνόμισαν, ὅτι ὁ χρησμὸς ἐξεπληρώθη, καὶ ἀνεχώρησαν. Τοιουτοτρόπως ἐσώθησαν αἱ Ἀθηναὶ ἐκ βεδελίου κινδύνου, ἕνεκα τῆς φιλοπατρίας τοῦ βασιλέως τῶν.

Πόσον ἀξιομίμητον εἶναι τὸ παράδειγμα τοῦ φιλοπάτριδος καὶ ἐνδόξου Κόδρου! Οὐδὲν εἶναι προσφιλέστερον καὶ γλυκύτερον τῆς πατρίδος. Διὰ τοῦτο πᾶς ἄνθρωπος ὀφείλει νὰ χύνη τὸ αἷμά του διὰ τὴν δόξαν καὶ εὐτυχίαν τῆς πατρίδος του.

«Θνήσκει ὑπὲρ πατρίδος».

«Γλυκὸς ὁ ὑπὲρ πατρίδος θάνατος»

46. Ἡ ἀγάπη τῆς πατρίδος.

Δὲν ποθῶ νὰ εὐτυχήσω, δὲν ποθῶ νὰ δοξασθῶ
Σὺ, Ἑλλάς, νὰ εὐτυχήσης καὶ νὰ δοξασθῆς ποθῶ.
Ναί, πατρίς, μὰ τ' ὄνομά σου, σὲ ὀμνύω τὸ γλυκύ.
Ἔσο ἐνδοξος, μεγάλην, κ' ἐγὼ τίποτε, ἀρκεῖ.

Κόνις σου ἄς εἶμαι μόνον, κ' ἕκαστος ἄς μὲ πατῆ,
 Φθάνει ἕκαστος ἔμπρός σου κύπτων νὰ γονυπετῆ.
 Νῦξ ἐγώ, πατρίς, ἄς εἶμαι, καὶ σὺ ἄστρον φαιινόν.
 Εἰς τὴν γῆν ἐγὼ σκοτία καὶ σὺ φῶς τῶν οὐρανῶν.
 Τοῦ φωτός σου θὰ μὲ φέγγῃ μί' ἀκτὺς μαγευτικὴ
 Μήτηρ μου θὰ εἶσαι, φθάνει· τέκνον σου ἐγώ, ἀρκεῖ.
 Δὲν ποθῶ νὰ εὐτυχίσω, δὲν ποθῶ νὰ δοξασθῶ
 σὺ νὰ εὐτυχίσης θέλω, σὺ νὰ δοξασθῆς ποθῶ.

47. Περὶ Δελφῶν.

Οἱ Δελφοὶ ἔκειντο εἰς τοὺς πρόποδας τοῦ Παρνασσοῦ εἰς τὴν Φωκίδι. Ἡ πόλις αὕτη ἐθεωρεῖτο ἱερά, διότι ἐν αὐτῇ ὑπῆρχεν ὁ ναὸς καὶ τὸ περίφημον μαντεῖον, τὸ ὁποῖον ἦτο ἀφιερωμένον εἰς τὸν Ἀπόλλωνα. Ἐντὸς τοῦ ναοῦ ὑπῆρχε τὸ λεγόμενον ἄδυτον, ἐντὸς τοῦ ὁποῖου ὑπῆρχε χάσμα τῆς γῆς, ἐκ τοῦ ὁποῖου ἐξήρχοντο ἀναθυμιάσεις. Εἰς τὸ στόμιον τοῦ χάσματος τούτου ἦτο τοποθετημένος χρυσοῦς τρίπους, ἐπὶ τοῦ ὁποῖου ἐκάθητο ἡ Πυθία καὶ εἶδιδε τοὺς χρησμούς. Αἱ ἀναθυμιάσεις, αἱ ἐξερχόμεναι ἐκ τοῦ χάσματος, ἐξάλιζον τὴν Πυθίαν καὶ τότε αὕτη ἀπήγγελλε λέξεις τινὰς ἀσυναρτήτους, τὰς ὁποίας οἱ ἱερεῖς ἔγραφον εἰς στίχους καὶ εἶδιδον εἰς τοὺς ζητοῦντας χρησμόν.

Ἐκτὸς τοῦ ναοῦ ὑπῆρχον εἰς τοὺς Δελφοὺς καὶ ἄλλα πολλὰ δημόσια οἰκοδομήματα. Ἐν τούτων ἦτο ἡ Λέσχη, τὴν ὁποίαν εἶχον κτίσει οἱ κάτοικοι τῆς Κνίδου πόλεως τῆς Μικρᾶς Ἀσίας. Εἰς τὸ οἰκοδόμημα τοῦτο ὁ μέγας ζωγράφος Πολύγνωτος εἶχε ζωγραφῆσαι τὴν ἄλωσιν τῆς Τροίας ὑπὸ τῶν Ἑλλήνων καὶ ἄλλας ὠραίας εἰκόνας. Πρὸς δὲ ὑπῆρχον οἰκοδομαὶ τινες, αἵτινες ἐκαλοῦντο θησαυροί, διότι ἐν αὐταῖς ἐφυλάσσοντο τὰ πλούσια ἀφιέρωματα, τὰ ὁποῖα ἀφιέρωνον αἱ διάφοροι πόλεις.

Εἰς τοὺς Δελφοὺς ἐτελοῦντο καὶ ἀγῶνες λεγόμενοι Πύθια, αἵτινες ἦσαν ὄχι μόνον γυμναστικοὶ ἀλλὰ καὶ μουσικοί. Τὸ ἐν Δελφοῖς μαντεῖον τοῦ Ἀπόλλωνος ἦτο ὀνομαστότατον καὶ τὸ πρῶτον τῶν ἐν Ἑλλάδι. Διὰ τοῦτο προσέτρεχον εἰς αὐτὸ διὰ νὰ

λαμβάνωσι χρησμούς ὄχι μόνον Ἕλληνας, ἀλλὰ καὶ βάρβαροι.

Πρὸς ἀνατολὰς τῶν Δελφῶν ἀναβρῦει πηγὴ ἔχουσα ἄφθονον καὶ δροσερὸν ὕδωρ, ἡ ὁποία λέγεται βρύσις τοῦ Ἁγίου Ἰωάννου. Ἡ πηγὴ αὕτη κατὰ τὴν ἀρχαίαν ἐποχὴν ἐλέγετο *Κασταλία*. Οἱ ἀρχαῖοι Ἕλληνες ἐνόμιζον ὅτι, ὅστις ἔπινεν ἐκ τοῦ ὕδατος τῆς πηγῆς ταύτης ἐγένετο ποιητής.

Εἰς τοὺς Δελφοὺς κατὰ τοὺς νεωτέρους χρόνους εἶχεν οἰκοδομηθῆ τὸ χωρίον *Καστρί*. Τοῦτο πρὸ 11 ἐτῶν χάριν ἀρχαιολογικῶν ἀνασκαφῶν κατεκρημνίσθη καὶ ἀνοικοδομήθη δέκα λεπτά τῆς ὥρας μακρὰν τοῦ μαντείου. Διὰ τῶν ἀνασκαφῶν εὑρέθησαν πλείστα σπουδαϊότατα ἀρχαῖα ἀντικείμενα, τὰ ὁποῖα ἐτοποθέτησαν εἰς τὸ ἐκεῖ οἰκοδομηθὲν μουσεῖον. Ἐκεῖ κατ' ἔτος μεταβαίνουσι πολλοὶ ἄνθρωποι ἐκ διαφόρων ἐθνῶν καὶ θαυμάζουσι τὴν τέχνην τῶν προγόνων μας.

48. Ἡ γῆ τῆς Ἑλλάδος.

Εεὔρεις τὴν χώραν ποῦ ἀνθεῖ
 φαιδρὰ πορτοκαλλέα
 ποῦ κοκκινίζ' ἢ σταφυλὴ
 καὶ θάλλει ἢ ἐλαία;
Ἦ, δὲν τὴν ἀγνοεῖ κανεῖς!
 εἶναι ἢ γῆ ἢ Ἑλληνίς.

Εεὔρεις τὴν γῆν, ἥτις παντοῦ
 μὲ αἵματα ἐβάφη,
 ὅπου κοιλάδες καὶ βουνὰ
 εἶναι τυράννων τάφοι;
Ἦ δὲν τὴν ἀγνοεῖ κανεῖς!
 εἶναι ἢ γῆ ἢ Ἑλληνίς.

Γῆ μήτηρ παλαιῶν Θεῶν
 καὶ νέων ἡμιθέων
 γῆ ἀναμνήσεων κλεινῶν
 καὶ γῆ ἐλπίδων νέων.
Εἶναι ἢ γῆ ἢ Ἑλληνίς!
Ἦς μὴ τὴν ἀγνοῆ κανεῖς.

Ἄγγελος Βλάχος.

49. Ὁ παρήκοος Γεώργιος.

Δύο ἀδελφοὶ ὁ Γεώργιος καὶ ὁ Ἰωάννης ἔπαιζον ἡμέραν τινα εἰς τὴν οἰκίαν των μετὰ τῆς ἀδελφῆς των Ἑλένης, ἡ ὁποία ἦτο ἕως δέκα ἐτῶν. Ὁ Γεώργιος ἦτο ἀπερίσκεπτος καὶ παρήκοος παῖς καὶ πολλάκις δὲν ἐσκέπτετο τί ἔκαμνεν. Οὗτος, ἂν καὶ ὁ πατὴρ του εἶχεν ἀπαγορεύσει νὰ ἐγγίῳσι τὰ ὄπλα του, ἔτρεξεν, ἔλαβε τὸ ὄπλον τοῦ πατρὸς του καὶ εἶπεν.

«Ἴδου ἐν ὠραῖον πρᾶγμα διὰ νὰ παίξωμεν. Ἐγὼ νὰ εἶμαι στρατιώτης καὶ σεῖς ἐχθροὶ καὶ νὰ σᾶς κυνηγῶ, διὰ νὰ σᾶς φονεύσω. Ἐμπρὸς λοιπὸν ἄς ἀρχίσωμεν». Ὁ Ἰωάννης τότε εἶπεν εἰς αὐτόν, ὅτι δὲν ἔπρεπε νὰ ἐγγίῳσι τὸ ὄπλον τοῦ πατρὸς των, ἀφοῦ ῥητῶς τοῖς εἶχεν ἀπαγορεύσει τοῦτο. «Ἐπειτα δέ, προσέθηκεν ὁ Ἰωάννης, ἕως τὸ ὄπλον νὰ εἶναι γεμάτον καὶ ὡς ἐκ τούτου νὰ συμβῆ κανὲν δυστύχημα».

«Οὔφ! ἀδελφέ, ἀπήντησε τότε ὁ Γεώργιος, κάθισον σύ. Ἐλθέ σὺ Ἑλένη νὰ παίξωμεν μαζί. Σὺ θὰ εἶσαι ἐχθρὸς καὶ θὰ τρέχῃς, ἐγὼ δὲ στρατιώτης καὶ θὰ σέ κυνηγῶ, διὰ νὰ σέ φονεύσω». Ταῦτα εἶπεν ὁ Γεώργιος καὶ ἤρχισαν τὸ παιγνίδιον. Ἀλλά, ὅτε ὁ Γεώργιος ἐκυνήγει τὴν Ἑλένην καὶ ἐσκόπευεν αὐτήν, ἐξεπυρσοκρότησε τὸ ὄπλον καὶ ἡ σφαῖρα ἐκτύπησεν αὐτὴν εὐτυχῶς ὀλίγον εἰς τὴν παρειά. Ἡ μικρὰ κόρη ἔπεσεν ἀμέσως χαμαὶ ἐκ τοῦ φόβου καὶ τὸ αἷμα ἤρχισε νὰ ρεῖ ἐκ τῆς πληγῆς. Τότε ὁ Γεώργιος ἔμεινεν ἐκπληκτος καὶ ἤρχισε νὰ φωνάζῃ δυνατὰ. Εὐτυχῶς ἡ σφαῖρα ἐκτύπησεν ἐλαφρῶς καὶ πλαγίως πρὸς τὰ ἔξω τὸ ἄκρον τῆς παρειάς τῆς Ἑλένης καὶ δὲν ἐφόνευσεν αὐτήν. Παρήλλαξεν ὅμως ἡ παρειά τῆς καὶ ἔμνε παραμειμορφωμένη καθ' ὅλην τὴν ζωὴν τῆς. Ὁ Γεώργιος ἐκτὸς τῆς τιμωρίας, τὴν ὁποίαν ὑπέστη παρὰ τῶν γονέων του, πάντοτε ὁσάκις ἔβλεπε τὴν ἀδελφήν του ἔκλαιε καὶ ἐλυπεῖτο πολὺ διὰ τὴν ἀπερίσκεψίαν του.

«Μὴ παίξετε μὲ τὰ ὄπλα».

«Μὴ κάμῃς ἐκεῖνο ποῦ θὲς
μὴ πάθῃς ἐκεῖνο ποῦ δὲ θὲς».

50. Περί χαλκοῦ.

Ὁ χαλκὸς εἶναι μέταλλον σκληρὸν καὶ βαρύτερον τοῦ σιδήρου. Ὁ χαλκὸς εὐρίσκεται ἐντὸς τῆς γῆς συνήθως ἀναμιγμένος μετ' ἄλλων σωμάτων καὶ ἰδίως μετὰ σιδήρου ἢ θείου. Σπανίως εὐρίσκεται καθαρὸς χαλκός. Ὁ χαλκὸς ἀποχωρίζεται τῶν ἄλλων σωμάτων δι' ἰσχυρᾶς πυρακτώσεως ἐντὸς καμίνων. Ἐναλόγως δὲ τοῦ εἴδους τῶν σωμάτων μετὰ τῶν ὁποίων εἶναι μεμιγμένος γίνεται καὶ ὁ καθαρισμὸς αὐτοῦ κατὰ διαφόρους μεθόδους. Ὁ καθαρὸς χαλκὸς ἔχει χρῶμα κοκκινωπὸν καὶ λάμψιν ὠραίαν. Ἐὰν ὅμως ἐκτεθῆ εἰς τὸν ἀέρα ἢ τὴν ὑγρασίαν σκωριᾶ, ὅπως ὁ σίδηρος. Ὅταν ὁ χαλκὸς μείνῃ ἐπὶ πολὺν χρόνον ἐκτεθειμένος εἰς τὴν ὑγρασίαν ἢ τὸν ἀέρα καλύπτεται ὑπὸ στρώματος πρασίνου, τὸ ὅποιον εἶναι δηλητηριῶδες. Ὁ χαλκὸς εἶναι στερεός, σφυρηλατεῖται εὐκόλως καὶ ἀπλοῦται εἰς πλάκας καὶ εἰς ἐλάσματα. Ὁ χαλκὸς ὅσον καὶ ἂν πυρακτωθῆ δὲν συγκολλᾶται μετ' ἄλλου χαλκοῦ. Ὅπως συγκολλήσωσι δὲ τοιαῦτα τεμαχία μεταχειρίζονται κασσίτερον ἢ μίγμα χαλκοῦ μετ' ἄλλου μετάλλου. Ἐνεκα τούτου τὰ πλεῖστα χάλκινα σκευὴ κατασκευάζονται ἐξ ἑνὸς τεμαχίου χαλκίνης πλάκῃς διὰ σφυρηλατήσεως ἢ διὰ τορνεύσεως. Ὁ χαλκὸς εὐρίσκεται εἰς πολλὰ μέρη τῆς γῆς (Ἄμερική, Κίνα, Σουηδία, Σιβηρία) καὶ εἰς τὸ Λαύρειον, Νεμέαν, Κάρυστον καὶ Σέριφον καὶ ἀλλαχοῦ τῆς Ἑλλάδος.

Ὁ χαλκὸς εἶναι χρησιμώτατος εἰς τοὺς ἀνθρώπους. Ἐξ αὐτοῦ κατασκευάζουσι τὰ μαγειρικὰ σκευὴ, διὰ τὰ ὁποῖα πρέπει νὰ προσέχωμεν πολὺ νὰ μὴ σκωριῶσι, διότι ἡ σκωρία, ὡς εἴπομεν, εἶναι δηλητήριον. Διὰ τοῦτο πρέπει νὰ διατηρῶμεν τὰ σκευὴ μας καθαρὰ καὶ νὰ κοσσιτερώνομεν (γανώνωμεν) αὐτά. Πρὸς δὲ πρέπει νὰ προφυλάττωμεν αὐτὰ ἐκ τῆς ὑγρασίας καὶ νὰ μὴ ἀφήνωμεν ἐν αὐτοῖς φηγητὰ λιπαρὰ ἢ τροφὰς ὀξίνους. Ἄν δὲ ποτε συμβῆ δηλητηρίασις πρέπει πρὸ πάντων νὰ προκαλέσωμεν τὸν ἔμετον τοῦ ἀνθρώπου τοῦ φηγόντος τοικύτως τροφὰς δίδοντες εἰς αὐτὸν γάλα ἢ ὕδωρ χλιαρὸν μετ' ἐλαίου, ὅπως ἐξαγάγωμεν τὸ ἐν τῷ στομάχῳ δηλητήριον. Ὁ χαλκὸς ἀναμιγνύομενος

καὶ μετ' ἄλλων μετάλλων χρησιμεύει πρὸς κατασκευὴν χαλκίων νομισμάτων, ἀγαλμάτων, μουσικῶν ὀργάνων, κλινῶν, τηλεβόλων, ἐξαρτημάτων τῶν πλοίων, τηλεγραφικῶν συρμάτων, κωδῶνων ἐκκλησιῶν καὶ ἄλλων ἀντικειμένων.

Ἐκ τοῦ χαλκοῦ ἠνωμένου μετὰ θεϊκοῦ ὀξέως παράγεται ὁ θεϊκὸς χαλκὸς (γαλαζόπετρα), ὅστις χρησιμεύει εἰς τὴν βαφικὴν, εἰς τὴν ἰατρικὴν, εἰς τὰς ἠλεκτρικὰς στήλας καὶ ἄλλα καὶ πρὸς καταπολέμησιν τοῦ περονοσπόρου τῆς ἀμπέλου. Ἐκεῖνος ὅστις κατεργάζεται τὸν χαλκὸν λέγεται χαλκεύς, τὸ δὲ ἔργαστήριον αὐτοῦ χαλκεῖον.

Ὁ χαλκὸς ἦτο γνωστὸς εἰς τοὺς ἀνθρώπους ἀπὸ τῶν ἀρχαιοτάτων χρόνων. Τοῦτο ἀποδεικνύουσι τὰ ὄπλα καὶ ἄλλα ἐργαλεῖα, τὰ ὅποια εὐρέθησαν κατὰ τὰς ἀνασκαφὰς εἰς διάφορα μέρη.

51. Ὁ Οὐασιγκτῶν καὶ ὁ δεκανεύς.

Ἡμέραν τινὰ στρατιῶταί τινες εἰργάζοντο εἰς τι ὄχυρῶμα ὑπὸ τὴν ἐποπτεῖαν τοῦ δεκανέως των. Οὗτοι προσπαθοῦντες νὰ ὑψώσωσι στῦλόν τινα βαρύτερον ἐκοπίαζον ὑπερβαλλόντως. Ὁ δὲ δεκανεύς των ἀντὶ νὰ βοηθήσῃ αὐτοὺς διὰ τῶν χειρῶν του προέτρεπεν αὐτοὺς εἰς τὸ ἔργον των διὰ τῶν φωνῶν του.

Ἄγνωστος διαβάτης ἠρώτησε τότε τὸν δεκανέα διατί δὲν βοηθεῖ καὶ διὰ τῶν χειρῶν του τοὺς κοπιᾶζοντας στρατιώτας. Ἄλλ' ὁ δεκανεύς ἀπεκρίθη·

— « Καὶ δὲν βλέπεις ὅτι εἶμαι δεκανεύς ; »

— « Συγχωρήσατέ με, κύριε δεκανεῦ, ἀπήντησεν ὁ ἄγνωστος, κλίνων τὴν κεφαλὴν ὑποκλινέστατα· δὲν παρετήρησα τὸν βαθμόν σας ». Καὶ πετάξας ἀμέσως χαμαὶ τὸ πιλίκιον καὶ τὸ ἐπανωφόριόν του ἤρχισεν αὐτὸς νὰ βοηθῇ τοὺς στρατιώτας εἰς τὴν ἀνύψωσιν τοῦ στύλου. Ἀφοῦ δὲ τὸ ἔργον ἐτελείωσε διὰ τῆς βοηθείας του, ἐγεδύθη πάλιν τὸ ἐπανωφόριον, ἔθηκε τὸ πιλίκιον ἐπὶ τῆς κεφαλῆς του καὶ εἶπε πρὸς τὸν δεκανέα·

— « Ὅσακις, κύριε δεκανεῦ, ἔχετε ἀνάγκην βοηθείας εἰς ἐργασίαν τινὰ ἐπίπονον δύνασθε ἐλευθέρως νὰ προσκαλῆτε τὸν γε-

νικόν Ἀρχηγόν σας, τὸν στρατηγὸν Οὐασιγκτῶνα. Ἐγὼ δὲ μετὰ πολλῆς προθυμίας θὰ σᾶς βοηθῶ».

Ὁ δεκανεὺς τότε ἔμεινε κατησχυμμένος καὶ ἐκπληκτος ἐνώπιον τοῦ στρατηγοῦ του. Ὁ δεκανεὺς, ὁ ὁποῖος ἦτο μικρὸς τὴν ἡλικίαν καὶ κατώτερος ὑπαξιωματικὸς ἀπέφευγε τὸν κόπον καὶ δὲν καταδέχετο νὰ ἐργασθῆ. Ὁ Οὐασιγκτῶν ὅμως οὔτε τὸν κόπον ἐφοβεῖτο, οὔτε ἐντρέπετο, ἀλλὰ ἐνόμιζε χρέος του νὰ ἐργάζεται, διότι ἐγνώριζεν, ὅτι ὁ Θεὸς μᾶς ἐχάρισε τὰς χεῖρας διὰ νὰ ἐργαζώμεθα.

Τοιοῦτος ὢν ὁ Οὐασιγκτῶν ἀνεδείχθη μέγας καὶ ἔνδοξος ἀνὴρ. Οὗτος διητύθη τὸν ὑπὲρ τῆς ἐλευθερώσεως τῆς πατρίδος του πόλεμον. Ἐλευθερώσας δὲ αὐτὴν ἐκυβέρνησεν ἐπὶ πολλὰ ἔτη φρονίμως καὶ ἀνδρείως καὶ δικαίως ἐπωνομάσθη Μέγας πολίτης τῆς Ἀμερικῆς καὶ πατὴρ τῆς πατρίδος του.

«Ἡ δουλειὰ ὑτροπὴ δὲν ἔχει.

«Τὸ ἀκίνητο νερὸ βρωμάει».

«Μὴ ἔσο κοῦφος».

52. Ἡ ἀνθρώπωνις.

Δυστυχῆς τις χήρα προσεπάθει νὰ συντηρῆ τὰ δύο τέκνα αὐτῆς, πωλοῦσα ἄνθη ἐν τινι ὁδοῦ τῶν Ἀθηνῶν.

Ἡμέραν τινὰ ὁ ἥλιος ἐπλησίαζε νὰ δύσῃ, ἀλλ' οὐδεὶς εἶχεν ἀγοράσει ἀπὸ τὰ ἄνθη τῆς χήρας. Δυπημένη τότε ἡ δυστυχῆς χήρα ἐσυλλογίζετο ὅτι τὰ τέκνα της κατὰ τὴν νύκτα ἐκείνην θὰ ἐκοιμῶντο νηστικά.

Ὅτε δὲ ἔδυσεν ὁ ἥλιος ἀπηλπισμένη ἠτοιμάζετο νὰ λάβῃ τὸ κἀνιστρον, ἐν τῷ ὁποίῳ εἶχε τὰ ἄνθη, καὶ τὰ τέκνα της καὶ νὰ μεταβῆ εἰς τὴν καλύβην της. Τότε δὲ γέρων τις συνοδευόμενος ὑπὸ τῆς θυγατρὸς του διήρχετο ἔμπροσθέν της καὶ ἰδὼν τὰ ἄνθη ἐπλησίασε νὰ ἀγοράσῃ τινὰ ἐξ αὐτῶν. Ἀλλ' ἐπειδὴ δὲν ἤρεσαν εἰς αὐτὸν εἶπεν εἰς τὴν θυγατέρα του νὰ προχωρήσωσιν. Ἐν τῷ μεταξύ ὅμως ἡ χήρα ἐστέναζε καὶ δάκρυα ἔβροζαν τὰς παρειάς

της. Τοῦτο ἰδοῦσα ἡ κόρη τοῦ γέροντος συνεκινήθη καὶ ἀφῆκε νὰ πέση κρυφίως ἀπὸ τῆς χειρὸς της ἐν χαρτίον διπλωμένον καὶ συγχρόνως ἔσπευσε νὰ ἀκολουθήσῃ τὸν πατέρα της.

Ἐν τῶν τέκνων τῆς χήρας εἶδε τὸ χαρτίον καὶ λαβὸν αὐτὸ ἔδωκεν εἰς τὴν μητέρα του, ἡ ὁποία παρετήρησεν, ὅτι ἦτο χαρτονόμισμα πεντάδραχμον. Ἀμέσως τότε ἔτρεξεν αὕτη πρὸς τὸν γέροντα διὰ νὰ δώσῃ τὸ χαρτονόμισμα εἰς τὴν κόρην, διότι ἐνόμισεν ὅτι ἐν ἀγνοίᾳ τῆς κόρης ἔπασεν. Ἡ κόρη ἠθέλησε νὰ κρύψῃ τὴν ἐλεημοσύνην καὶ εἶπεν, ὅτι τὸ χαρτονόμισμα δὲν ἦτο ἰδικόν της καὶ ὅτι ἐπομένως ἠδύνατο νὰ τὸ κρατήσῃ. Ὁ γέρον ἐνόησε τότε τί συνέβη καὶ εἶπε πρὸς τὴν χήραν. «Ἐπειδὴ ἡ κόρη μου δὲν θέλει τὸ χαρτονόμισμα λαμβάνω ἐγὼ αὐτὸ εὐχαρίστως. Σὺ ὅμως λάβε τοῦτο τὸ χαρτονόμισμα τῶν ἑκατὸν δραχμῶν, διότι, ἀφοῦ ἡ κόρη μου ἠθέλησε νὰ βοηθήσῃ τὴν πτωχείαν σου, ἐγὼ θέλω νὰ ἀνταμείψω τὴν τιμιότητά σου καὶ τὴν ἀρετὴν σου».

«Ἡ τιμὴ τιμὴ δὲν ἔχει καὶ χαρὰ ὅς τον ποῦ τὴν ἔχει».

53. Ἡ τυφλὴ ἀνθρώπων.

Ἄγοράσατέ μου τάνθη!
τοῦ φωτός μου στερημένη
ἔρχομαι μακρόθεν ξένη
καὶ τὸν οἶκτόν σας ζητῶ.

Ἄν τὴν γῆν ὠραίαν λέγουν,
σὺ ὁ βλέπων μόνον κρίνε,
τάνθη μου καρποὶ της εἶναι
τάνθη ταῦτα ποῦ κρατῶ.

Θάλλουν ἔτι ἐγὼ κρίνω
ἀπὸ μόνην τὴν ἀφῆν των.
πρὸ μικροῦ ἀπὸ τὴν γῆν των
τὰ συνέλεξα νωπά.

ὦ! ἰδέτε τα πῶς λάμπουν!
ἦσαν μοσχομυρισμένα
εἰς τοὺς κόλπους φυλαγμένα
τῆς καλῆς μητρὸς των γῆς.

Ὅταν ἄπλωνα νὰ κόψω
μῦρον ἦτο ἡ γῆ ὅλη
κ' ἔλαμπον οἱ φωτοβόλοι
μαργαρίται τῆς αὐγῆς.

Γ. Ζαλοκώδτας

54. Τὸ μαγειρικὸν ἄλας.

Τὸ μαγειρικὸν ἄλας εὐρίσκεται ἢ κεκρυσταλλωμένον ἐντὸς τῆς γῆς ἢ διαλελυμένον ἐντὸς τοῦ ὕδατος τῆς θαλάσσης καὶ τῶν ἀλμυρῶν πηγῶν.

Τὸ ἄλας ἔχει σχῆμα κρυσταλλικὸν καὶ βάρος μέτριον. Τὸ ἄλας εἶναι ἄχρουν ἢ συνήθως λευκὸν ἢ κυανοῦν ἢ κίτρινον ἢ ἐρυθρὸν ἕνεκα τῶν ξένων οὐσιῶν, αἵτινες εἶναι μεμιγμέναι μετ' αὐτοῦ. Τὸ ἄλας εἶναι διαφανές καὶ ἔχει σκληρότητα ὀλίγην καὶ γεῦσιν ἀλμυράν. Τὸ ἄλας ἐκτιθέμενον εἰς τὴν ὑγρασίαν ἀπορροφεῖ ὕδωρ καὶ διαλύεται. Εὐκόλως δὲ διαλύεται καὶ ἐντὸς τοῦ ὕδατος.

Τὸ ἄλας, τὸ ὁποῖον εὐρίσκεται ἐντὸς τῆς γῆς λέγεται ὀρυκτὸν ἄλας. Τοῦτο εὐρίσκεται εἰς πολλὰ μέρη τῆς Εὐρώπης (Αὐστρία, Βαυκρία, Πολωνία, Ἰσπανία) καὶ εἰς παρχαί καὶ πολλὰ στρώματα ἐντὸς τοῦ ἐδάφους. Ἐξάγουσι δὲ τοῦτο ἀνοίγοντες φρέατα ἐπὶ τοῦ ἐδάφους μέχρι τοῦ στρώματος τοῦ ἄλατος. Ἐκεῖ τρυπῶσιν ὑπογείως καὶ πρὸς τὰ πλάγια τὸ στρῶμα τοῦ ἄλατος καὶ ἐξάγουσιν αὐτὸ διὰ τῶν φρεάτων. Φροντίζουσιν ὅμως κατὰ διάφορα διαστήματα νὰ ἀφήνωσι στύλους πρὸς ὑποστήριξιν τῶν ἄνω στρωμάτων. Τὸ μέρος ἐκ τοῦ ὁποίου ἐξάγουσι τὸ ἄλας λέγεται ἀλατωρυχείον.

Τὸ ἄλας, τὸ ὁποῖον εὐρίσκεται διαλελυμένον ἐντὸς τοῦ ὕδατος τῆς θαλάσσης ἢ τῶν ἀλιπηγῶν λέγεται θαλάσσιον ἄλας. Τὸ

Άλας τούτο παράγεται διὰ τῆς ἐξατμίσεως τοῦ θαλασσίου ὕδατος ἐντὸς ἀβαθῶν δεξαμενῶν, αἵτινες καλοῦνται ἀλυκαί. Ταύτας κατασκευάζουσι πλησίον τῆς θαλάσσης εἰς φυσικὰ κοιλώματα γῆς ἢ εἰς ἐπιπέδους παραλίας καὶ δι' αὐλάκων διοχετεύουσι τὸ θαλασσίον ὕδωρ. Ἐπειτα διαιροῦσιν αὐτὰς εἰς μικρὰς τετραγώνους δεξαμενάς καλουμένας τιγάνια, εἰς τὰς ὁποίας διοχετεύουσι τὸ ὕδωρ δι' ὀπῶν, τὰς ὁποίας δύνανται ὅταν θέλωσι νὰ ἀνοίγωσιν ἢ νὰ κλείωσιν. Ἐκεῖ διοχετευόμενον τὸ ὕδωρ ἐξατμίζεται ὀλίγον κατ' ὀλίγον, ἕνεκα τῆς θερμότητος καὶ τοῦ ἀέρος καὶ υπολείπεται τὸ ἄλας, τὸ ὁποῖον κατόπιν συναθροίζουσι εἰς σωρούς. Τούτους ἀφήνουσιν ἐπὶ τινα ἀκόμη χρόνον ἔξω εἰς τὸν ἀέρα διὰ νὰ ξηρανθῇ τὸ ἄλας καλῶς καὶ καθαρισθῇ καὶ ἔπειτα μεταφέρουσιν εἰς τὰς ἀποθήκας. Ἡ ἐργασία αὕτη πρὸς παραγωγὴν τοῦ ἄλατος γίνεται καθ' ὅλον τὸ θέρος.

Τοιαῦται ἀλυκαὶ ἐν Ἑλλάδι εἶναι πολλαὶ ὡς ἡ τῆς Ἀναβύσου παρὰ τὸ Σούνιον, ἡ τοῦ Μεσολογγίου, ἡ τῆς Γαντζοῦς Λαμίας, ἡ τῆς Λευκάδος, ἡ τῆς Δομβραίνης, ἡ τῆς Ζακύνθου, ἡ τοῦ Βόλου καὶ τινες ἄλλαι. Αὗται εἶναι κτῆμα τοῦ ἔθνους, τὸ ὁποῖον καὶ μόνον διὰ τῶν ὑπαλλήλων τοῦ μονοπωλίου πωλεῖ τὸ ἄλας κατὰ 15 λεπτὰ τὴν ὀκάν. Οὐδεὶς πολίτης ἔχει δικαίωμα νὰ διατηρῇ ἀλυκάς. Πρὸς δὲ δὲν ἐπιτρέπεται νὰ εἰσαγάγῃ τις ἐλευθέρως ἄλας ἐκ ξένων χωρῶν.

Τὸ ἄλας εἶναι ὠφελιμώτατον. Ἄνευ αὐτοῦ τὸ ὕδωρ τῆς θαλάσσης θὰ ἐσῆπετο καὶ τότε διάφοροι ἀσθένειαί θὰ ἀνεπτύσσοντο. Τὸ ἄλας εἶναι χρησιμώτατον εἰς τοὺς ἀνθρώπους καὶ τὰ ζῷα. Δι' αὐτοῦ ἀλατίζομεν τὰς τροφὰς καὶ προφυλάττομεν αὐτὰς ἐκ τῆς σήψεως καὶ διατηροῦμεν αὐτὰς ἐπὶ πολὺν χρόνον.

Τὸ ἄλας τρωγόμενον ἐν μέτρῳ μετὰ τῶν τροφῶν καθιστᾷ αὐτὰς νοστήιμους καὶ διεγείρει τὴν ὄρεξιν, πρὸς δὲ ἐνδυναμώνει τὸν στόμαχον καὶ συντελεῖ πολὺ εἰς τὴν θρέψιν τοῦ σώματος. Τὸ ἄλας ἀναμιγνυόμενον μετὰ τῶν τροφῶν τῶν ζῶων παχύνει αὐτὰ καταπληκτικῶς.

Τὸ ἄλας χρησιμεύει καὶ πρὸς παραγωγὴν σόδας, ἀμμωνιακοῦ ἄλατος (νισαντίρι), εἰς τὴν βαφικὴν καὶ ὡς φάρμακον.

55. Τὰ πτηνὰ καὶ τὰ ἔντομα.

Οἱ κάτοικοι κωμοπόλεως τινος ὑπέφερον ἐκ διαφόρων ἀσθενειῶν. Ὁ θάνατος κατὰ τοὺς μῆνας ἰδίως τοῦ θέρους ἀπέστειλε πολλοὺς εἰς τὸν τάφον. Ὁ δήμαρχος τῆς κωμοπόλεως ταύτης, ἀνὴρ φιλότιμος καὶ φιλόανθρωπος ἐθεώρησεν ὡς πρῶτον καθήκον του νὰ φροντίσῃ περὶ τῆς ὑγείας τῶν συμπολιτῶν του. Πρὸς τοῦτο ἐζήτησε τὴν γνώμην ἰκανῶν ἰατρῶν, οἵτινες εἶπον εἰς αὐτὸν νὰ ἀποξηράνῃ τὰ πέριξ τῆς κωμοπόλεως ὑπάρχοντα ἔλη καὶ νὰ φυτεύσῃ δένδρα. Διότι, εἶπον, ἀπὸ τὰ ἔλη γεννῶνται διάφοροι ἀναθυμιάσεις, αἱ ὁποῖαι βλάπτουσι τὴν ὑγίαιαν τῶν ἀνθρώπων, τὰ δὲ δένδρα, ἐκτὸς τῶν ἄλλων μᾶς καθαρῶς τὸν ἀέρα, τὸν ὁποῖον ἀναπνέομεν.

Ὁ δήμαρχος ἤκουσε τὰς συμβουλὰς τῶν ἰατρῶν καὶ ἔθηκεν αὐτὰς εἰς ἐνέργειαν. Κατὰ παρακίνησιν του οἱ χωρικοὶ ἀπεξήραναν τὰ ἔλη καὶ πλεῖστα δένδρα ἐφύτευσαν ἀνὰ τὴν κωμόπολιν καὶ πέριξ αὐτῆς.

Μετ' ὀλίγα ἔτη ἡ κωμόπολις ἐγένετο ἀγνώριστος. Ἐφάνετο ὅλη ὡς εἰς ὠραῖος κατάφυτος κήπος. Τὰ ἄνθη τῶν δένδρων κατὰ τὴν ἀνοιξὴν εὐωδιάζον, τὰ πράσινα φύλλα καὶ τὰ ἄσπρα τῶν διαφόρων πτηνῶν ἠὲ χαρίζον τοὺς ἀνθρώπους καὶ οἱ διάφοροι καρποὶ ἐχόρταινον τοὺς κατοίκους τῆς κωμοπόλεως. Τὰ παιδιά κατὰ συμβουλήν τῶν γονέων τῶν ἔκοπτον τοὺς καρποὺς χωρὶς νὰ καταστρέψωσι τοὺς κλώνας τῶν δένδρων καὶ ἠὲ χαριστοῦντο νὰ ἀκούωσι τὰ ἄσπρα τῶν πτηνῶν χωρὶς νὰ καταδιώκωσιν αὐτὰ καὶ καταστρέψωσι τὰς φωλεὰς τῶν.

Ἡ ὠραιότης καὶ τὸ ὑγιεινὸν κλίμα τῆς κωμοπόλεως ταύτης ἔκαμον πολλοὺς κατοίκους τῶν πέριξ χωρίων νὰ μεταβῶσι καὶ κατοικήσωσιν ἐκεῖ. Τὰ παιδιά ὅμως τῶν νέων κατοίκων δὲν ἐγνώριζον τὴν ἀξίαν τῶν δένδρων καὶ ἰδίως τῶν πτηνῶν. Διὰ τοῦτο ἤρχισαν κατὰ τὴν ἀνοιξὴν καὶ τὸ θέρος νὰ καταδιώκωσιν αὐτὰ καὶ νὰ καταστρέψωσι τὰς φωλεὰς μὲ τοὺς νεοσοῦς τῶν. Εἰς τοῦτο ἐμιμήθησαν αὐτὰ καὶ τινὰ κκαὶ παιδιά τῆς κωμοπόλεως. Ἐνεκα τούτου τὰ πτηνὰ ἔπαυσαν νὰ πληθύνωνται κατα-

διωκόμενα δὲ ἔφυγον μακρὰν εἰς ἄλλα μέρη. Τὰ δένδρα ἔμειναν ἔρημα· οὐδὲν κελάδημα ἤκούετο· εἰς κανὲν δένδρον δὲν ἔβλεπέ τις πλέον πτηνόν.

Τὴν ἐπομένην ἄνοιξιν οὐδὲν πτηνὸν μετέβη εἰς τὴν κωμόπολιν. Οὔτε χελιδῶν, οὔτε ἀηδῶν, οὔτε στρουθίων, οὔτε ἄλλο τι. Ὅλα διήρχοντο ἄνωθεν τῆς κωμοπόλεως καὶ μετέβαινον ἀλλοχοῦ. Τότε τὰ ἐπιβλαβῆ ἔντομα τῶν δένδρων, ἀφοῦ ἔλλειψαν οἱ καταστροφεῖς αὐτῶν, τὰ πτηνά, ἐπολλαπλασιάσθησαν. Πλήθος κωνώπων, σκνιπῶν, μυιῶν καὶ σκωλήκων ἀνεφάνη καὶ κατέστρεφε τὰ φύλλα, τοὺς σπόρους, τοὺς φλοιούς καὶ τοὺς βλαστοὺς τῶν δένδρων. Πλήθος ἀκρίδων ἀνεφάνη καὶ κατέστρεφε τοὺς ἀμπελωνας, τοὺς ἐλαιῶνας καὶ τὰ σπαρτά. Ἡ χλόη κατετρώγετο καὶ τὰ ζῶα δὲν εὗρισκον νὰ βοσκήσωσιν. Οἱ κάτοικοι ἐνοχλούμενοι ὑπὸ τῶν ἐντόμων δὲν ἠδύναντο νὰ κοιμηθῶσι καὶ νὰ ἡσυχάσωσιν. Καὶ οὗτοι δὲν ἠδύναντο νὰ ἐννοήσωσι πόθεν προῆλθε τὸ κακὸν τοῦτο εἰς τὴν κωμόπολιν των.

Τότε ὁ διδάσκαλος τῆς κωμοπόλεως ἀνέβη μίαν Κυριακὴν εἰς τὸν ἄμβωνα τῆς ἐκκλησίας καὶ εἶπεν. « Εἰξέυρετε πόθεν προῆλθε τὸ κακὸν τοῦτο; Ἐκ τῆν ἔλλειψιν τῶν πτηνῶν. Διότι τὰ παιδία ἐφόνεον, ἐπετροβόλουν τὰ πτηνά καὶ κατέστρεφον τὰς φωλεὰς καὶ τοὺς νεοσσούς αὐτῶν. Ποῦ εἶναι αἱ εὐλογημένα χελιδόνες, αἱ ἀηδόνες, τὰ στρουθία καὶ τὰ ἄλλα πτηνά; Ἐφυγον, ἔφυγον ὅλα καὶ διὰ τοῦτο ἐγέμισεν ἡ κωμόπολις ἀπὸ ἔντομα, σκώληκας, ἀκρίδας καὶ ἄλλα. Ἄν δὲν φροντίσητε νὰ ἐπανέλθωσι τὰ πτηνά εἰς τὰ δένδρα, εἰς τὰς οἰκίας μας εἰς τοὺς ἀγρούς σας, νὰ γνωρίζητε καλῶς, ὅτι ἡ κωμόπολις θὰ ἐρημωθῆ τελείως, θὰ μείνη ἀκατοίκητος ».

Ταῦτα εἶπεν ὁ διδάσκαλος καὶ κατέβη ἀπὸ τοῦ ἄμβωνος. Τοὺς λόγους τούτους τοῦ διδασκάλου ἐπεκύρωσε καὶ ὁ ἱερεὺς. Τότε ὅλοι οἱ χωρικοὶ ἀνεγνώρισαν, ὅτι ὁ διδάσκαλος καὶ ὁ ἱερεὺς εἶχον δίκαιον καὶ ἕκαμον συμφωνίαν τὴν ἐξῆς. « Ὅστις θὰ φονεύσῃ τοῦ λοιποῦ ἐν πτηνὸν ἢ καταστρέψῃ φωλεὰν πτηνῶν ἢ τὰ ῥά, αὐτὸς θὰ πληρώσῃ διακοσίων δραχμῶν πρόστιμον ». Τοιουτοτρόπως, ἀφοῦ ἐτιμωρήθησαν ἐπὶ δύο-τρία ἔτη ἀκόμη ἀπὸ τὰ ἔντομα,

ἤρχισαν νὰ ἐπανέρχωνται τὰ πτηνὰ, διότι δὲν ἤνωχλοῦντο πλέον,
καὶ εὐθὺς ἤρχισαν νὰ ὀλιγοστεύωσι τὰ βλαβερὰ καὶ ὀχληρὰ
ἔντομα.

56. Τὰ δένδρα.

Ὅλα τὰ δένδρα ἕνε παιδιὰ Βγαίνει ἡ νεφέλη καὶ περναῖ
πῶχουν τὴν Γῆ μητέρα, ἑπ' ἀπὸ τὴ Πλάσι.
κ' ἔχουν γιὰ χέρια τὰ κλαδιὰ καὶ βρέχει μέσα σ' τὰ βουνὰ
ποῦ σειοῦνται ἔς τὸν ἀέρα. καὶ βρέχει μέσ' ἔς τὰ δάση.

Σειοῦνται καὶ λέν μιὰ προσευχή, Καὶ νοιώθ' ἡ Γῆ χαρὰ κρυφῆ
λυγοῦν καὶ προσκυνοῦνε καὶ βγάλ' ὄλ' ἄνθη ἔς τὴν μορφῆ
τὸν Οὐρανὸ πῶχει βροχή, κ' ὄλο καρποὺς ἔς τὰ στήθη.

Κι' ὁ Οὐρανὸς ποῦ τὰ τηρᾷ Κι' ἀπ' τὴν χαρὰ τὴν τρυφερῆ,
... τοῦ θλίβειτ' ἡ καρδιὰ κ' ἀπὸ τὴν εὐθυμία,
τὴν δῦρα τους ἄν βλέπει. ἔς τὴν χώρα διδ' ὅσο μπορεῖ
..... εὐθύγεια κ' εὐφορία.

Ἀπὸ τὸν θρόνο του γυρᾷ Γ' αὐτὸ φυτεύετε δένδρα
καὶ κράζει μιὰ νεφέλη καθεὶς ὅπου προφθάση,
καὶ τὴνε στέλλει ἔς τὰ βουνά, κ' ἀφήτε νὰ γενοῦν χονδρὰ
ἔς τὰ δάση τὴνε στέλλει. νὰ σχηματίσουν δάση.

« Πᾶνε ἔς τ' ἀπίοιστα δένδρα Γιὰ νᾶχουμε κ' ἐμεῖς βροχῆ
ἔς τὰ δάση ποῦ διφυοῦνε κ' ὦραία πρασινάδα.
καὶ πότισέ μου τα παιδρὰ Διὰ νὰ κάμουμ' εὐτυχηῖ
καὶ δῶσέ τα νὰ πιοῦνε». τὴν ἄκαρπη Ἑλλάδα.

Γ. Μ. Βιζυνοῦς

57. Μὴ κτυπάτε τὰ πουλιὰ.

Πουλιὰ, ποῦ ψάλλουν ἔς τὸ κλαδί
τὰ βλέπει τὸ καλὸ παιδί,
τ' ἀκούει μὲ χαρὰ του.
ποτέ του πλειὰ δὲν τὰ κτυπᾷ
γιατὶ ὁ πλάστης τ' ἀγαπᾷ
Κ' ἐκεῖνα, ἄν δικά του.

Γ. Μ. Βιζυνοῦς

58. Ἡ πεύκη.

Ἡ πεύκη εἶναι δένδρον κοινότατον εἰς τὴν πατρίδα μας καὶ ἀειθαλές. Φύεται ἐπὶ τῶν χαμηλῶν βουνῶν καὶ τῶν πεδιάδων καὶ εἰς ὅλα σχεδὸν τὰ ἐδάφη· εὐδοκίμεϊ ὅμως πρὸ πάντων εἰς ἔδαφος ἀμυῶδες καὶ ἀσβεστῶδες. Ἡ ρίζα τῆς δὲν διευθύνεται καθέτως πρὸς τὴν γῆν ἀλλὰ διακλαδοῦται ἐντὸς τῆς γῆς καὶ διευθύνεται καθ' ὅλας τὰς διευθύνσεις. Ὁ κορμὸς τῆς εἶναι χονδρός, οἱ δὲ κλάδοι τῆς ἀρχίζουσι διακλαδοῦμενοι ἀπὸ ἀρκετὸν ὕψος. Ὁ φλοιὸς τῆς πεύκης ἐν μικρᾷ ἡλικίᾳ εἶναι λεῖος καὶ ἔχει φολίδας μεμβρανώδεις· ὅταν ὅμως γηράσῃ, σκληρύνεται καὶ διαρρήγνυται καὶ λαμβάνει χρῶμα κοκκινωπὸν. Τὰ φύλλα τῆς εἶναι βελονοειδῆ καὶ ἐκφύονται ἀνὰ δύο ἐκ μιᾶς πολὺ μικρᾶς θήκης. Ἡ πεύκη ἀρχίζει νὰ ἀνθίζῃ κατὰ Φεβρουάριον, ἀλλὰ τὰ ἄνθη αὐτῆς κατ' ἀρχὰς εἶναι ἀφανῆ καὶ μόνον κατὰ τὰ τέλη τοῦ μηνὸς τούτου ἀναφαίνονται. Τὰ ἄνθη ταῦτα ὠριμάζουσι τὸν Μάϊον ὅτε ἐκχύνεται ἐξ αὐτῶν ἄφθονος κόκκος γύρεως, ἥτις πίπτει ἐπὶ τοῦ ἐδάφους μετὰ βροχὴν εἰς λεπτὸν κίτρινον στρώμα. Οἱ καρποὶ αὐτῆς εἶναι ἐπιμήκεις ὠοειδεῖς κῶνοι καὶ ὠριμάζουσιν εἰς διάστημα δύο ἐτῶν. Ὅταν οὗτοι ὠριμάσῃσι διασχιζόνται τὰ λεπιδοειδῆ φυλλάριά των καὶ πίπτουσι τὰ μικρὰ σπέρματα, τὰ ὁποῖα εὐρίσκονται ἐντὸς αὐτῶν.

Αἱ πεῦκαι ζῶσιν ἑκατοντάδας ἐτῶν καὶ δύνανται νὰ φθάσωσιν εἰς ὕψος 30-40 μέτρων, ὅταν ἰδίως εἶναι μεμονωμένα. Ἀποτελοῦσι δὲ μεγάλα δάση, τὰ ὁποῖα εἶναι ὠφελιμώτατα εἰς τοὺς ἀνθρώπους, διότι καθαρίζουσι τὸν ἀτμοσφαιρικὸν ἀέρα ἀπὸ τὰ μολύσματα καὶ δροσίζουσι αὐτὸν κατὰ τὸ θέρος. Πρὸς δὲ φέρουσι τὰς βροχάς, ἐμποδίζουσι τὰς πλημμύρας καὶ τὸν σχηματισμὸν μεγάλων χειμάρρων καὶ δικτηροῦσι τὰς πηγὰς τῶν ὑδάτων, ἐμποδίζουσι τὴν ὀρμητικότητα τῶν παγερῶν ἀνέμων διὰ τῶν κορμῶν καὶ τῶν κλάδων των καὶ εὐχαριστοῦσιν ἡμᾶς διὰ τοῦ καταπρασίνου χρώματός των.

Αἱ πεῦκαι εἶναι χρησιμώταται εἰς τοὺς ἀνθρώπους. Ἐκ τῶν κορμῶν αὐτῶν ἐξάγουσι τὴν ρητίνην, ἥτις χρησιμεύει διὰ τοὺς

οίνους μας. Τὴν ρητίνην δὲ ἐξάγουσιν ὡς ἐξῆς· Εἰς τὸν κορυμὸν τῆς πεύκης πλησίον τοῦ ἐδάφους κάμνουσι δι' ὄργανου κοπτεροῦ μικροὺς λάκκους ἢ τοποθετοῦσιν ἀγγεῖα. Ἐπειτα χαράσσουσι διὰ μαχαίριου τὸν φλοιὸν καθέτως καὶ φροντίζουσι, ὥστε ὅλαι αἱ ἐντομαὶ (χαραμοὶ) νὰ διευθύνωνται εἰς τὸν λάκκον. Ἐκ τῶν ἐντομῶν τούτων ἐξέρχεται ἡ ρητίνη, ἣτις ῥέει καὶ χύνεται εἰς τὸν λάκκον ἢ τὸ ἀγγεῖον ὀπότεν συλλέγουσιν αὐτήν. Ἐκ τῆς ρητίνης ἐξάγουσι διὰ τῆς βράσεως ὑγρὸν τι καθαρὸν, λεπτὸν καὶ εὐώδες τὸ τερεβίνθιον ἔλαιον (νεῦτι) καὶ ἕτερον στερεὸν καὶ κίτρινον, τὸ κολοφώνιον. Τοῦτο χρησιμεύει εἰς τοὺς μουσικούς, ἵνα ἐπ' αὐτοῦ προστρίβωσι τὰ τόξα τῶν ἐγχόρδων ὀργάνων των. Ἐκτὸς τῆς ρητίνης αἱ πεύκαι παρέχουσιν εἰς ἡμᾶς καὶ τὸ ξύλον, τὸ ὅποσον εἶναι ἀρίστης ποιότητος, διότι εἶναι σκληρὸν καὶ δὲν σήπεται εὐκόλως. Ἐκ τοῦ ξύλου κατασκευάζομεν ἄνθρακας καὶ ξυλείαν χρήσιμον διὰ τὰς οἰκοδομάς καὶ τὴν κατασκευὴν τῶν πλοίων. Ἐκ δὲ τῶν γηραιῶν πευκῶν ἐξάγομεν τὰς δαδάς (δαδίον).

Πεύκης ὑπάρχουσι πολλὰ εἶδη. Ὁμοία ἕμως πρὸς αὐτήν, ἀλλὰ ὠραιότερα εἶναι ἡ κωνοφόρος πεύκη ἢ ἡ κωνοφόρος πίτυς (κουκουναριά), ἣτις παράγει τοὺς γνωστοὺς κώνους (κουκουναρία).

59. Οἱ δύο παῖδες.

Ἦτο ὠραία πρῶτα τῆς ἀνοίξεως. Ἰστάμην ἐπὶ τῆς ὁδοῦ, ἡ ὅποια ἔφερον εἰς τὸ σχολεῖον· ἤκουσα δὲ δύο παιδιὰ τὰ ὅποια ἔλεγον τὰ ἐξῆς πρὸς ἀλληλα.

— Καλὴ ἡμέρα, Δημήτριά.

— Καλὴ ἡμέρα, Μιχαήλ.

— Ποῦ πηγαίνεις Δημήτριά;

— Εἰς τὸ σχολεῖον, Μιχαήλ.

— Τί; εἰς τὸ σχολεῖον; εἰς τὸ σχολεῖον δὲν εἶναι καλὰ. Εἶναι τις ἡναγκασμένος νὰ μελετᾷ καὶ νὰ γράφῃ. Ἐξω εἰς τοὺς λειμῶνας εἶναι ὠραία. Ἐλθέ μίαν φορὰν διὰ νὰ ἴδῃς πόσον ὠραία εἶναι. Ἐλθέ, Δημήτριά, καὶ εἶμαι βέβαιος ὅτι θὰ εὐχαριστηθῆς πολὺ.

— Τὴν ἐσπέραν Μιχαήλ. Τώρα πηγαίνω εἰς τὸ σχολεῖον, διὰ νὰ μάθω γράμματα· χαῖρε.

— Ἀπὸ ἐμὲ εἶσαι ἐλευθερός νὰ ὑπάγῃς νὰ ἐργασθῆς, Δημήτριε· ἐγὼ θὰ ὑπάγω εἰς τοὺς λειμῶνας διὰ νὰ παίξω· χαῖρε.

Μετὰ εἴκοσιν ἔτη ἰστάμην εἰς τὴν αὐτὴν θέσιν τῆς ἰδίας οδοῦ. Ἦτο χειμὼν, ἡ δὲ ἡμέρα ψυχρά. Ἀνθρωπὸς τις ὠχρὸς καὶ μὲ παλαιὰ ἐνδύματα ἐνδεδυμένος ἔκρουε τὴν θύραν τοῦ σχολείου. Ὁ διδάσκαλος, ὅστις κατόκει ἐν τῷ σχολείῳ, ἀνῆρ ὑγιῆς καὶ μεγαλοπρεπῆς ἤνοιξεν αὐτήν. Τότε ἤκουσα τὸν ἐξῆς διάλογον.

— Καλὴ ἡμέρα, σεβαστέ μοι κύριε.

— Καλὴ ἡμέρα, κύριε.

— Εὐσπλαχνίσθητέ με παρακαλῶ, κύριε.

— Καὶ τί θέλετε παρ' ἐμοῦ;

— Ἐργασίαν θέλω κύριε. Θέλω νὰ σαρώνω τὰς αἰθούσας τοῦ σχολείου, νὰ καθαρίζω τὰ θρανία καὶ τὰς ἄλλας ὑπηρεσίας νὰ κάμνω. Σὰς παρακαλῶ πολὺ νὰ μὲ δεχθῆτε.

— Καὶ δὲν γνωρίζετε νὰ κάμνητε ἄλλας ἐργασίας ἐκτὸς αὐτῆς;

— Ὅχι κύριε.

— Καὶ διατί ὄχι;

— Διότι οὐδὲν ἔμαθον ὅτε ἦτο καιρὸς νὰ μάθω.

— Πῶς ὀνομάζεσθε;

— Ὀνομάζομαι Μιχαήλ, Κύριε.

— Εἰσέλθετε, Μιχαήλ. Ἐξω σήμερον εἶναι ψυχὸς ἐνῶ ἐν τῷ σχολείῳ εἶναι πολὺ ὥρατα. Ἐλπίζω ὅτι καὶ τώρα ἀκόμη θὰ μάθητε κάτι τι.

Εἰσῆλθεν ὁ Μιχαήλ καὶ ἡ θύρα ἐκλείσθη πάλιν. Ὁ ἐργασίαν ζητῶν ἄνθρωπος βεβκίως κατὰ τὴν στιγμὴν ἐκείνην ἀκόμη δὲν ἐγνώριζε ποῖος ἦτο ὁ φιλοφρόνως δεχθεὶς αὐτὸν διδάσκαλος. Ἡμεῖς ὁμῶς γνωρίζομεν αὐτόν. Ἦτο ὁ Δημήτριος

«Ὅποιος σκορπáει τὸν καιρὸ δὲν τὸν ξαναμαζεύει».

«Τὸν χρόνον τὸν ταχύτερον μὴ σπαταλᾷς παιδίον·
ὁ χρόνος τιμιώτερος ὑπάρχει κειμηλίῳ.»

«Ὁ καιρὸς φτερὰ βαστάει φεύγει».

60. Αἱ Θερμοπόλαι.

Αἱ Θερμοπόλαι κατὰ τὴν ἀρχαίαν ἐποχὴν ἦσαν στενὴ εἴσοδος φέρουσα ἀπὸ τῆς Μαλιακῆς χώρας εἰς τὴν Ἑλλάδα. Ἡ εἴσοδος αὕτη ἦτο τόσον στενὴ ὥστε πλησίον τῶν τότε πόλεων Ἀνθήλης καὶ Ἀλφειοῦ μόλις μία ἄμαξα ἠδύνατο νὰ διέλθῃ. Διότι πρὸς δυσμὰς μὲν ὑψοῦται τὸ κρημνωδὲς καὶ ὑψηλὸν ὄρος Καλλιδρομος, ὃ ὁποῖος ἐκτείνεται μέχρι τῆς Οὔτης, πρὸς ἀνατολὰς δὲ εἶναι θάλασσα καὶ τενάγῃ. Πρὸ τῆς εἰσόδου κατὰ τὴν Ἀνθήλην ὑπῆρχον θερμὰ λουτρά, τὰ ὁποῖα οἱ ἐπιχώριοι ἐκάλουσαν Χύτρον καὶ πλησίον αὐτῶν ὑπῆρχε βωμὸς τοῦ Ἡρακλέους. Τὰ ὕδατα τῶν πηγῶν τούτων χυνόμενα πρὸ τῆς εἰσόδου καθίστων τὸ μέρος πολὺ δύσβατον. Εἰς τὴν εἴσοδον ταύτην κατὰ τὸν παλαιὸν χρόνον ὑπῆρχε καὶ τεῖχος μὲ πύλας, ἐξ ὧν καὶ τὸ ὄνομα Θερμοπόλαι, τὸ ὁποῖον εἶχον κτίσει οἱ Φωκεῖς, ἵνα ὑπερασπίζωσιν ἑαυτοὺς ἀπὸ τῶν ἐπιδρομῶν τῶν Θεσσαλῶν. Ἐν τῇ στενῇ ταύτῃ εἰσόδῳ ἔπεσεν ἐνδόξως ὁ βασιλεὺς τῆς Σπάρτης Λεωνίδας μετὰ 300 Σπαρτιατῶν καὶ 700 Θεσπιέων πολεμῶν κατὰ τοῦ ἐπερχομένου ἐναντίον τῆς Ἑλλάδος Ξέρξου.

Αἱ Θερμοπόλαι δὲν εἶναι σήμερον στενὴ εἴσοδος ὅπως κατὰ τὴν ἀρχαίαν ἐποχὴν. Διότι καὶ τὰ ὕδατα τῆς θαλάσσης ἀπεσύρθησαν πρὸς τὸν Μαλιακὸν κόλπον καὶ πολλὰ τενάγῃ ἐξηράνθησαν.

61. Ἡ θυμαία.

Οἱ μαθηταὶ σχολείου τινὸς εἶχον ἐξέλθει ὑπὸ τὴν ὄδηγίαν τῶν διδασκάλων των εἰς περίπατον ἐξω τῆς πόλεως. Ἐκεῖ ἔπαιξαν, ἔφαλαν διάφορα ἄσματα καὶ συνέλεξαν διάφορα ἄνθη. Μετὰ μίαν ὥραν κατὰ διαταγὴν τοῦ διδασκάλου των ἐτέθησαν πάλιν εἰς γραμμὴν διὰ νὰ ἐπιστρέψωσιν εἰς τὸ σχολεῖόν των. Ὅλοι δέ, ὡς ἐδόθη τὸ παράγγελμα « ἐμπρὸς μάρς », ἐξεκίνησαν μὲ βῆμα ζωηρὸν καὶ τακτικὸν καὶ ἐπέστρεφον.

Ὅτε ὁμως ἐπέστρεφον συνήντησαν τάγμα στρατιωτῶν,

τὸ ὅποιον ἐπέστρεφεν εἰς τὸν στρατῶνά του ἀπὸ τὰ γυμνάσια. Οἱ στρατιῶται κατὰ τετράδας ἐβάδιζον ὅλοι μὲ βῆμα κανονικὸν ἔχοντες ὀρθίαν τὴν κεφαλὴν καὶ τὸ ὄπλον ἐπ' ὤμου. Ὅλοι ἐβάδιζον ζωηρῶς καὶ ὑπερηφάνως, διότι ὑπηρετοῦν τὴν πατρίδα των. Αἱ ξιφολόγχοι ἔλαμπον ἀπὸ τὰς ἀκτῖνας τοῦ δύνοντος ἡλίου, νέφος δὲ κονιορτοῦ ἐσηκίωνετο ὀπισθέν των. Ἐμπροσθεν αὐτῶν ἐβάδιζον οἱ σαλπιγκταὶ καὶ ἠχολοῦθαι ὀπισθεν αὐτῶν ἐφιππος ὁ ταγματάρχης των. Εἰς τὸ μέσον δὲ τοῦ τάγματος ἐκυμάτιζεν ἡ ἐθνικὴ μας σημαία, τὴν ὅποιαν ἐκράτει ὑπερηφάνως ὑψηλὸς καὶ ἀρειμάγιος ἀνθυπολοχαγός, ὁ ὁποῖος ἐφυλάσσετο ὑπὸ δώδεκα στρατιωτῶν ἔχόντων τὰς λόγχας ἐπὶ τῶν ὄπλων των.

Ὅτε τὸ τάγμα ἐπλησίασε πρὸς τοὺς μαθητὰς τότε οὗτοι κατὰ διαταγὴν τοῦ διδασκάλου των ἐστάθησαν καὶ ἔκαμον μέτωπον πρὸς τὸ τάγμα. Ἐπειτα ἀφῆρσαν τὰ καλύμματα τῆς κεφαλῆς των διὰ νὰ χαιρετίσωσι τὴν ἱεράν σημαίαν τῆς πατρίδος των, ἡ ὅποια ἐκυμάτιζεν ἀπὸ τὸν ἀέρα, καὶ ἐδείκνυεν εἰς αὐτοὺς τὸ ὠραῖον κυανόλευκον χρῶμά της. Ὁ ταγματάρχης ἰδὼν τοὺς μαθητὰς εἰς προσοχὴν ἐχαιρέτισεν αὐτοὺς στρατιωτικῶς. Ὅτε δὲ ὁ σημαιοφόρος διήρχετο ἔμπροσθεν τῶν μαθητῶν ὅλοι οὗτοι ἔκλιναν τὴν κεφαλὴν καὶ ἐχαιρέτισαν τὴν σημαίαν. Ὅλοι τότε ἐσυλλογίζοντο πότε θὰ μεγαλώσωσι διὰ νὰ ὑπηρετήσωσι καὶ αὐτοὶ τὴν πατρίδα των ὡς στρατιῶται ὑπὸ τὴν ἱεράν αὐτῆς σημαίαν.

Ἀφοῦ δὲ τὸ τάγμα διήλθεν ὅλον τότε εἷς τῶν διδασκάλων εἶπε πρὸς τοὺς μαθητὰς. « Παιδιά μου ἡ σημαία εἶναι τὸ ἱερὸν σύμβολον τῆς πατρίδος μας. Οἱ στρατιῶται καὶ πᾶς πολίτης εἶναι ὑποχρεωμένοι νὰ σέβωνται τὴν σημαίαν, νὰ σφίξωσιν αὐτὴν ἐν καιρῷ πολέμου καὶ νὰ χύνωσιν τὸ αἷμα των ὑπὲρ αὐτῆς. Ὅστις ἐγκαταλείπει τὴν σημαίαν του ἐν καιρῷ πολέμου εἶναι αἰσχρὸς προδότης τῆς πατρίδος

του! Αἱ ποία τιμὴ καὶ ποία χαρὰ θὰ εἶναι εἰς σᾶς, ὅταν
θὰ ἀξιωθῆτε νὰ ὑπηρετῆτε τὴν πατρίδα μας ὡς στρατιῶται!
Ὅταν θὰ βλέπητε τὴν σημαίαν, παιδιὰ μου, νὰ στέκησθε
καὶ ἀσκεπεῖς νὰ χαιρετίζητε αὐτήν· τοῦτο ὀφείλομεν νὰ
κάνωμεν πάντες οἱ Ἕλληνες».

Οἱ μαθηταὶ ὅλοι μετὰ συγκινήσεως ἤκουσαν τοὺς λόγους
τούτους τῶν διδασκάλου των καὶ ἐφώνασαν «ζήτω ἡ ση-
μαία μας». Ἐπειτα δὲ ἄδοντες ἐθνικὰ ἄσματα ἐπέστρεψαν
εἰς τὸ σχολεῖόν των.

«Εἷς οἰωνὸς ἄριστος ἀμύνεσθαι περὶ πάτρης».

62. Ἐλευθεριὰ καὶ Ἕλλην.

(ἄσμα)

Ἐλευθεριὰ καὶ Ἕλλην ζυμώθηκαν μαζί
τὸν ἀετὸ ποῖος εἶδε μέσ' ἔς τὸ κλουβὶ νὰ ζῆ;
Ἐμπρὸς ἄς κυματίσῃ σημαία Ἐθνικὴ
ἔς τὸν Ὀλυμπο, ἔς τὴν Πίνδο καὶ ἔς τὴν Χαλκιδική. } δις

Ὡς πότε Τούρκων δοῦλοι θὰ μένωμεν παιδιὰ
μὲ τὴν ψυχὴν ἔς τὸ στόμα, μ' ὀλόκλειστη καρδιά;
Ἐμπρὸς ἄς κυματίσῃ σημαία Ἐθνικὴ
ἔς τὸν Ὀλυμπο, ἔς τὴν Πίνδο καὶ ἔς τὴν Χαλκιδική. } δις

Ὡς πότε ἡ πατρίς μας τὰ μαῦρα θὰ φορῆ
καὶ μέσ' ἀπὸ τὸ δάκρυ θολὰ θὰ μᾶς θωρῆ;
Ἐμπρὸς ἄς κυματίσῃ σημαία Ἐθνικὴ
ἔς τὸν Ὀλυμπο, ἔς τὴν Πίνδο καὶ ἔς τὴν Χαλκιδική. } δις

Κ' ἐμεῖς γιὰ τὴν πατρίδα ἄς τρέξωμεν παιδιὰ
νὰ δώσωμε βοήθεια ὅλοι μὲ μιὰ καρδιά.
Ἐμπρὸς ἄς κυματίσῃ σημαία Ἐθνικὴ
ἔς τὸν Ὀλυμπο, ἔς τὴν Πίνδο καὶ ἔς τὴν Χαλκιδική.

* * *

63. Πενία καὶ τιμιότης.

Ἡμέραν τινὰ πτωχὸν τι παιδίον εἶπε πρὸς παρερχόμενον πλούσιον κύριον· «Ἀγαπητέ μοι κύριε, δώσατέ μοι, ὅσας παρακαλῶ, ὀλίγα χρήματα διὰ τὴν ἀσθενῆ μητέρα μου». Ὁ κύριος ἔθεσε τὴν χεῖρά του εἰς τὸ θυλάκιόν του καὶ ἔδωκεν εἰς τὸ παιδίον ἓν χρυσοῦν νόμισμα.

Ὁ παῖς μετὰ μεγάλου θαυμασμοῦ παρετήρησε τὸ νόμισμα καὶ ἀνεφώνησε· «ὦ! ἐγενόμην πλούσιος διὰ μιᾶς». Ἀλλὰ μετ' οὐ πολὺ ἐφάνη σκεπτόμενος καὶ μετὰ τινος στιγμῆς ἔτρεξε ταχέως πρὸς τὸν κύριον. Ὅτε δὲ ἐπλησίασεν αὐτὸν εἶπεν· «Ἀγαπητέ μοι κύριε βεβαίως δὲν εἶχετε σκοπὸν νὰ μοῦ δώσητε τὸ νόμισμα αὐτό». Ἐνῶ δὲ ἔλεγε τὰς λέξεις ταύτας ἔδωκεν εἰς τὸν κύριον τὸ νόμισμα, τὸ ὅποσον εἶχε λάβει.

«Τέχνον μου, ἠρώτησεν ὁ κύριος, διατί δὲν ἐκράτησας αὐτό;»
— «ὦ, ἀπεκρίθη μετὰ συστολῆς ὁ μικρὸς ἔντιμος παῖς, δὲν θὰ ἦτο δίκαιον νὰ κρατήσω αὐτό, ἐὰν δὲν ἤμην βέβαιος, ὅτι ὑμεῖς τόσοσιν ποσὸν ἠθέλετε μοι δώσει». «Ἐντιμον παιδίον, ἠρώτησεν ὁ κύριος, τίνας εἶσαι;»

Ὁ παῖς διηγήθη τότε εἰς τὸν κύριον, ὅτι ἦτο υἱὸς πτωχῆς χήρας, ἣ ὁποία κατέκειτο ἀσθενῆς καὶ τὴν ὁποίαν οὐδεὶς ἄλλος ἐπροστάτευε παρὰ μόνον αὐτός. Ἐπειδὴ δὲ ἦτο πτωχὸς ἠναγκάζετο νὰ ζητῆ ἐλεημοσύνην ἀπὸ καλοῦς ἀνθρώπων, ἵνα μὴ ἡ μήτηρ του ἀποθάνῃ ὑπὸ τῆς πείνης καὶ τῆς ἀσθενείας. «Ἀχ! προσέθηκεν ὁ παῖς δακρύων, ἐὰν ἡ μήτηρ μου ἠδύνατο ἀκύβητ' εὐεργετηθῆναι δὲν θὰ μοῦ ἐπετρέπετο νὰ ἐπαίτῶ».

«Ἐλθέ, τέχνον μου, εἶπε τότε ὁ κύριος, ἐλθέ ὁδήγησόν με εἰς τὴν μητέρα σου». Ὁ παῖς ὠδήγησε τὸν κύριον εἰς τὸ μικρὸν καὶ ἐλεεινὸν δωμάτιον, ἐν τῷ ὁποίῳ κατέκειτο ἡ μήτηρ του, ἣ ὁποία εἶχεν υἱὸν τόσοσιν καλὸν καὶ τόσοσιν ἔντιμον.

Ὁ κύριος ἐζήτησε πληροφορίας περὶ πάντων, ὅτε δὲ ἐνόησεν, ὅτι καὶ ἡ μήτηρ ἦτο ἐπίσης καλὴ ὡς καὶ ὁ υἱὸς αὐτῆς ἀπεχαιρέτισεν αὐτοὺς καὶ ἀνεχώρησεν. Ἐπειτα δὲ ἐφρόντισε περὶ ὄλων τῶν ἀναγκαιούτων εἰς αὐτὴν μέχρις ὅτου ἐγένετο ἐντελῶς καλὰ

καὶ ἠδύνατο νὰ ἐργάζεται. Μετὰ ταῦτα δὲ ἐφρόντισε καὶ περὶ τοῦ παιδός, ἵνα οὗτος ἐκπαιδευθῆ. Ὅτε δὲ οὗτος ἐμεγάλωσεν ἐξέμαθε τὴν γεωπονίαν καὶ ἐγένετο ἐπιστάτης ὅλων τῶν κτημάτων τοῦ κυρίου ἐκείνου.

«Κάμε τὸ καλὸ καὶ ῥίξ' το 'ς τὸ γιαιλό».

«*Εὐγνώμων γίνου*».

«*Εὐεργετοῦντας τίμα*».

64. Ἡ μεταμέλεια.

Γεωργὸς τις εἶχε καλλιεργήσει καὶ ἀναπτύξει ἐν τῷ κήπῳ του ὑπωροφῶρα τινὰ δένδρα, τὰ ὅποια μετὰ τρία ἔτη ἔκχμον τοὺς πρῶτους καρπούς. Ὁ γεωργὸς πλήρης χαρᾶς περιέμενε μετὰ περιεργίας νὰ ἴδῃ ὅποιας ποιότητος θὰ εἶναι οἱ καρποί. Ἀλλὰ ἡμέραν τινὰ ὁ υἱὸς τοῦ γείτονος, παιδίον κακόν, μετέβη εἰς τὸν κήπον καὶ παρέπεισε τὸν υἱὸν τοῦ γεωργοῦ καὶ ἔκοψεν τοὺς καρποὺς ἄωρους ἀπὸ τὰ δενδρύλλια.

Ὅτε ὁ γεωργὸς εἰσῆλθεν εἰς τὸν κήπον, ὡς εἶδεν, ὅτι τὰ δενδρύλλια δὲν εἶχον τοὺς καρπούς των κατελυπήθη καὶ ἀνεφώνησεν. «Ἄχ! τίς ἔκαμεν εἰς ἐμὲ τὸ κακὸν τοῦτο; Βεβαίως κακά παιδιὰ μου κτέστρεψεν τοὺς κόπους μου καὶ τὴν εὐχαρίστησίν μου».

Οἱ λόγοι οὗτοι ἔκχμον ἐντύπωσιν εἰς τὸν υἱὸν του, ὁ ὅποιος ἀμέσως μετέβη εἰς τὸν υἱὸν τοῦ γείτονος καὶ εἶπεν. «Ἄχ! ὁ πατήρ μου εἶναι καταλυπημένος ἕνεκε τῆς πράξεως τὴν ὅποιαν ἐκάμομεν. Διὰ τοῦτο στενοχωροῦμαι πολὺ. Ὁ πατήρ μου δὲν θὰ μὲ ἀγκυρᾷ πλέον, ἀλλὰ θὰ μὲ τιμωρήσῃ καθὼς ἀξίζει».

Τότε ἐκεῖνος ἀπεκρίθη. «Ἀνόητε, δικτὶ φοβεῖσαι; ὁ πατήρ σου δὲν γνωρίζει τίποτε καὶ οὐδέποτε θὰ μάθῃ. Σὺ πρέπει μόνον νὰ φροντίσῃς νὰ ἀποκρύψῃς ἐπιμελῶς τὸ πρᾶγμα».

Ἄλλ' ὅτε ὁ Γεώργιος (οὕτως ὀνομάζετο ὁ υἱὸς τοῦ γεωργοῦ) μετέβη εἰς τὸν οἶκόν του καὶ εἶδε τὸ γλυκὺ βλέμμα τοῦ πατρὸς του δὲν ἠδύνατο νὰ παρκατηρῆ αὐτὸν ὡς ἄλλοτε. Ἐντρέπετο νὰ

παρατηρήσῃ ἐκεῖνον, τὸν ὅποιον κτελεύπησεν. Ἠσθάνετο βάρος εἰς τὴν καρδίαν του.

Μετὰ ταῦτα, ἀφοῦ ἔφρχον, ὁ πατὴρ ἐμοίρασεν εἰς ὄλα τὰ τέκνα του διαφόρους καρπούς. Ὅλα τὰ ἄλλα τέκνα ἔλαβον τούτους μετ' εὐχαριστήσεως καὶ ἔτρωγον. Μόνον ὁ Γεώργιος δὲν ἔτρωγεν, ἀλλ' ἀπέκρυψε τὸ πρόσωπόν του καὶ ἤρχισε νὰ κλαίῃ πικρῶς. Τοῦτο ἰδὼν ὁ πατὴρ ἐσηκώθη καὶ πλησιάσας πρὸς αὐτὸν εἶπε. «Τί ἔπαθες Γεώργιε; Διατί κλαίεις τέκνον μου;»

Τότε ἀπήντησεν ὁ Γεώργιος. Ἄχ δὲν εἶμαι ἄξιος νὰ λέγωμαι υἱός σου! Ἀγαπητέ μοι πάτερ, νὰ μὴ μοῦ κάμης πλέον καλόν, ἀλλὰ νὰ μὲ τιμωρήσῃς, διὰ νὰ δυνηθῶ πάλιν νὰ πλησιάσω πρὸς σέ. Τιμώρησόν με, διότι ἔπταισα. Μετενόησα πικρῶς διὰ τὸ ἀμάρτημά μου, ἀλλ' ἀνωφελῶς. Σὺ κτελυπήθης. Ἐγὼ εἶμαι ἐκεῖνος, ὁ ὅποιος ἔκοψε τοὺς καρπούς ἀπὸ τὰ δενδρύλλια.»

Τότε ὁ πατὴρ του συνεκινήθη διὰ τὴν μεταμέλειαν τοῦ υἱοῦ του καὶ ἔτεινε πρὸς αὐτὸν τὴν χεῖρα, τὴν ὁποίαν κατεφίλησεν οὗτος. Ἐπειτα ἔλαβεν αὐτὸν εἰς τὰς ἀγκάλας του καὶ σφίγγων αὐτὸν εἶπε. «Σὲ συγχωρῶ τέκνον μου, εἶθε νὰ δώσῃ ὁ Θεὸς αὐτὴ νὰ εἶναι ἡ πρώτη καὶ τελευταία φορὰ κατὰ τὴν ὁποίαν ἀπέκρυψάς τι ἀπὸ τὸν πατέρα σου. Τότε δὲν θὰ λυπῶμαι διὰ τὰ δενδρύλλια.»

65. Τὸ ἀπολεσθὲν νόμισμα.

Ποτὲ δὲν ἀπαντήσατε, παιδιά, καμμιὰ φτωχοῦλα,
ποῦ ἀπ' τὰ ἄλιγα καὶ φτωχὰ
λεπτὰ ποῦ εἶχε μοναχά,
νὰ χάσῃ μιὰ δραχμοῦλα,

Δὲν εἶδετε ἔς τὸ μάτι της τὸ δάκρυ ποῦ στεγνώνει,
καὶ μὲ λυχνάρι θαμπερὸ
ἔς τὸ σπίτι της τὸ φτωχικὸ
λακταριστὰ σαρώνει.

Δὲν εἶδετε μὲ τί καὶ μὸ, μὲ τί ἔργο καρδιοκτύπι
ψάχνει ἔς τὴ γῆ καὶ τὸ ζιτᾶ,
κ' ἐκεῖ, ἐκεῖ ποῦ περπατᾶ
βουρκώνει ἀπ' τὴ λύπη;

Μὰ ὅταν τὴν εὔρη ἢ δύστυχη ἐκεῖ ποῦ ψαχουλεύει
μὲ τί χαρὰ σὲ κάθε μὴ
ἀπ' τὴ ἴδική της γειτονιά
τὸ μῆνυμα θὰ λέγη;

Ἔτσι, μικροί μου Χριστιανοί, ὅταν κανεῖς μὴ ἄμερα
ἀπὸ αὐτοῦς ποῦνε κακοὶ
καὶ ζοῦν ἔς τὴ γῆ ἀμαρτωλοί,
γυρίση ἔς τὸν πατέρα,

Τέτοια χαρὰ τοῦ Πλάστου μας θὰ ἔχουν οἱ ἀγγέλοι.
κι' αὐτὸς ἔς τὴ γῆ μας μὲ πολλὰ
θὰ ζήσει πάντοτε καλὰ
ποῦ ὁ Πλάστης θὰ τοῦ στέλλη.

Παιδιά μου, ἂν ἀμαρτήσητε καὶ σεῖς δίχως κακία,
μετανοήσατε· γιατί
ὁ μέγας Πλάστης συγχωρεῖ
τὴν παιδικὴ ἀμαρτία.

Ν. Γ. Ἰγγλέσις

66. Ἡ συκῆ.

Ἡ συκῆ εἶναι δένδρον κοινὸν εἰς τὴν πατρίδα μας
καὶ δὲν εἶναι ἀειθαλές, ὅπως ἡ πεύκη. Ἡ συκῆ μετεφν-
τεύθη ἐκ τῆς Ἀσίας εἰς τὴν πατρίδα μας καὶ εὐδοκιμεῖ
εἰς τὰ θερμὰ κλίματα. Εὐδοκιμεῖ εἰς πάντα σχεδὸν τὰ
ἐδάφη, ἀλλὰ πρὸ πάντων ἀρέσκειται εἰς ἐλαφρὸν καὶ γόνι-
μον ἔδαφος. Ὁ κορμὸς της δύναται νὰ φθάσῃ εἰς ἕντος
ὀκτὼ μέτρων καὶ διακλαδοῦται εἰς κλάδους, οἵτινες εἶναι

ἀραιοὶ καὶ ἔχουσι πικροὺς κόμβους. Ὁ φλοιὸς εἶναι λεῖος καὶ ἔχει χροῶμα μολύβδου. Τὰ φύλλα εἶναι πλατέα καὶ ἔχουσι τέσσαρας βαθείας ἐντομάς, αἱ ὁποῖαι διαιροῦσιν αὐτὰ εἰς πέντε μέρη, τῶν ὁποίων τὸ μεσαῖον εἶναι μεγαλύτερον τῶν ἄλλων. Τὰ φύλλα εἶναι τραχέα εἰς δὲ τὰ χεῖλη ἔχουσι μικρὰς ἐσοχὰς καὶ ἔξοχὰς. Ὁ φλοιός, οἱ κλάδοι καὶ οἱ μίσχοι τῶν φύλλων ἔχουσιν ὀπὸν τινα γαλακτώδη καὶ πικρὸν, ὃ ὁποῖος ἔχει καυστικὴν γεῦσιν. Ὁ ὀπὸς οὗτος, ὃ ὁποῖος κοινῶς λέγεται γάλα τῆς συκῆς ἀναφαίνεται ἅμα κόψωμεν φύλλον ἢ κλάδον τῆς συκῆς.

Ἡ συκὴ ἀρχίζει τὴν ἀνοιξιν νὰ κάμνη τὰ φύλλα καὶ τὰ ἄνθη τῆς. Τὰ ἄνθη εἶναι ἐντὸς αὐτοῦ τοῦ σύκου κόκκοι μικροὶ καὶ λευκοί, τοὺς ὁποίους βλέπομεν, ἐὰν κόψωμεν ἄωρον σῦκον ὥστε τὸ σῦκον εἶναι ἀνθοδόχη περικλείουσα τὰ ἄνθη. Ὅταν τὰ ἄνθη ταῦτα ὠριμάσωσι σχηματίζονται ἐντὸς τοῦ σύκου τὰ σπέρματα, τὰ ὁποῖα εἶναι οἱ μικροὶ ἐκεῖνοι κίτρινοι κόκκοι.

Τὰ σῦκα (ἢ ἀνθοδόχη καὶ τὰ ἄνθη) διὰ νὰ ὠριμάσωσιν ἔχουσιν ἀνάγκην κόνεώς τινος, ἣτις καλεῖται γῦριν. Αὕτη ἀναπτύσσεται εἰς τὰ σῦκα τῆς ἀγρίας συκῆς καὶ μεταφέρεται ὑπὸ ἐντόμου τινός, τὸ ὁποῖον λέγεται ψῆν τῆς συκῆς. Ὁ ψῆν οὗτος τρέφεται ἀπὸ τῶν ὀπῶν τῶν συκῶν καὶ μεταβαίνει ἀπὸ τὰς ἀγρίας συκῆς εἰς τὰς ἡμέρους καὶ οὕτω μεταφέρει διὰ τοῦ σώματός του τὴν γῦριν, ἢ ὁποῖα γονιμοποιεῖ οὕτω τὰ σῦκα. Ἄν τὰ σῦκα δὲν ἔχουσι γῦριν δὲν ὠριμάζουσι καὶ πίπτουσι. Τότε διὰ νὰ ἐμποδίσωμεν τὴν πτώσιν δυνάμεθα νὰ κρεμάσωμεν εἰς τοὺς κλάδους τῆς ἡμέρου συκῆς σῦκα ἀγρίας συκῆς ἀπὸ τῶν ὁποίων οἱ ψῆνες μεταβαίνοντες εἰς τὰ σῦκα τῆς ἡμέρου συκῆς μεταφέρουσι τὴν γῦριν καὶ οὕτως ὠριμάζουσιν.

Ἡ συκῆ πολλαπλασιάζεται διὰ σπερμάτων καὶ διὰ παραφυάδων.

Ἡ συκῆ ἵνα εἶναι περισσότερο καρποφόρος πρέπει κατὰ τὴν ἀνοιξιν νὰ καθαρίζηται ἀπὸ τοὺς ξηρούς καὶ ἀπὸ τοὺς πολὺ ὑψηλοὺς κλάδους. Ἡ συκῆ ὑπόκειται εἰς τὴν ἀσθένειαν τῆς ψωριάσεως ἢ ψώρας, ἢ ὁποία θεραπεύεται ἐὰν ἀποκόψωμεν τὸ βεβλαμμένον μέρος καὶ λιπάνωμεν αὐτὴν διὰ τέφρας καὶ ἀσβεστομάτων. Πρὸς δὲ πρέπει νὰ πλύνωμεν τοὺς πάσχοντας κλάδους δι' ἄλμης καὶ νὰ χαράξωμεν ἐλικοειδῶς ἐντομὰς ἐπὶ τοῦ φλοιοῦ.

Ἡ συκῆ εἶναι χρήσιμον δένδρον. Παρέχει εἰς ἡμᾶς τὰ σῦκα, τὰ ὁποῖα εἶναι γλυκὺς, νόστιμος καὶ θρεπτικὸς καρπός. Τὰ σῦκα τρώγονται ξηρὰ καὶ νωπά. Τὰ σῦκα τῆς ἀνύδρου συκῆς εἶναι νοστιμώτερα τῶν τῆς ποτιστικῆς. Ἐκτὸς τῶν σῦκων παρέχει τὸ ξύλον, ἐξ οὗ κατασκευάζουσι διάφορα ἐπιπλα καὶ τὸν ὀπὸν, ἐξ οὗ παρασκευάζουσι τὸ ἐλαστικὸν κόμμι.

Ἡ καλλιέργια τῆς συκῆς, ἢ ὁποία δὲν ἔχει ἀνάγκην πολλῶν περιποιήσεων καλλιέργιας ἠδύνατο νὰ ἀποβῆ ἐθνικὸς πλοῦτος διὰ τὴν πατρίδα μας. Οἱ καρποὶ αὐτῆς ὡς θρεπτικώτατοι εἶναι περιζήτητοι εἰς τὸ ἐξωτερικόν. Ἡδύνατο δὲ ξηροὶ νὰ χρησιμεύωσι καὶ ὡς τροφή, ὥστε ἀντὶ τὰ τέκνα τῶν χωρικῶν νὰ τρώγωσι ξηρὸν μόνον ἄρτον νὰ τρώγωσι τοῦτον μετὰ τῶν σῦκων, τὰ ὁποῖα εἶναι γλυκέα καὶ θρεπτικά.

67. Ἡ ἀρίστη συστατικὴ ἐπιστολὴ.

Ἐμπρός τις ἐγνωστοποίησε διὰ τῶν Ἐφημερίδων ὅτι εἶχεν ἀνάγκην νὰ προσλάβῃ παιδὰ τινὰ ὡς ὑπάλληλόν του. Πεντήκοντα ἐν ὄλῳ παιδὲς παρουσιάσθησαν εἰς αὐτὸν καὶ οὗτος ἐξέλεξεν ἕνα ἐξ αὐτῶν, τοὺς δὲ ἄλλους ἀπεμάκρυνεν. Καθ' ἣν ὥραν

ἔξελεξε τὸν μικρὸν τοῦ ὑπάλληλου ἦτο παρὼν καὶ φίλός τοῦ τις, ὁ ὁποῖος εἶπεν εἰς αὐτόν. « Ἐπεθύμουν, φίλε μου, νὰ μάθω διατί προετίμησας ἀκριβῶς τὸν παῖδα τοῦτον, ὁ ὁποῖος οὐδεμίαν συστατικὴν ἐπιστολὴν εἶχεν ».

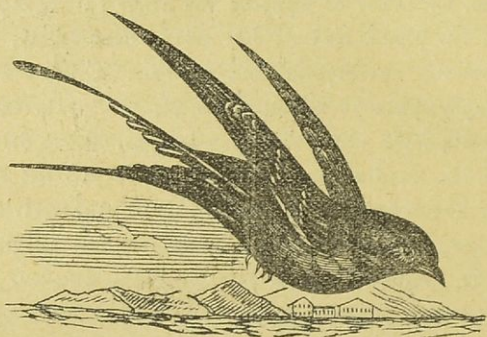
« Πλανᾶσαι, ἀπήντησεν ὁ ἔμπορος, ὁ παῖς οὗτος ἔχει πολλὰς συστάσεις. Ἐκαθάρισε τὰ ὑποδήματά του πρὶν ἢ εἰσελθῆ εἰς τὸ γραφεῖόν μου. Εἰσελθὼν δὲ ἀφῆρεσε τὸν πῖλον ἐκ τῆς κεφαλῆς του καὶ ἔκλεισε τὴν θύραν. Καὶ τὰ δύο ταῦτα δεικνύουσιν, ὅτι εἶναι προσεκτικώτατος καὶ εὐγενὴς τοὺς τρόπους. Ἐπειτα ἄνευ τινὸς σκέψεως παρεχώρησε τὸ κάθισμά του εἰς τὸν χωλὸν ἐκεῖνον γέροντα, ὁ ὁποῖος ἦλθε κατὰ τὴν ὥραν ἐκεῖνην. Τοῦτο δεικνύει τὴν ἀγαθότητα τῆς καρδίας του. Ἀπεκρίνετο δὲ εἰς τὰς ἐρωτήσεις μου ταχέως καὶ ἀπροσκόπτως. Τοῦτο δεικνύει ὅτι εἶναι εὐφυής. Ἐσήκωσεν ἀπὸ κάτω τὸ βιβλίον, τὸ ὁποῖον ἐγὼ ἐπίτηδες εἶχον θέσει ἐπὶ τοῦ πατώματος, ἐνῶ ὅλοι οἱ ἄλλοι ἀπόθουον αὐτὸ διὰ τῶν ποδῶν των ἢ ἐπάτουσαν ἐπ' αὐτοῦ. Προσέτι παρετήρησα, ὅτι τὰ ἐνδύματά του εἶχε καθαρῶς μετὰ προσοχῆς, καὶ ὅτι αἱ χεῖρές του καὶ τὸ πρόσωπόν του ἦσαν καθαρὰ. Δὲν νομίζεις λοιπόν, φίλε μου, ὅτι ὅλα ταῦτα εἶναι μία ἀρίστη συστατικὴ ἐπιστολή; Ἐγὼ, φίλε μου, δίδω περισσοτέραν προσοχὴν εἰς ὅ,τι ἐγὼ ὁ ἴδιος βλέπω περὶ τῆς διαγωγῆς ἐνὸς ἀνθρώπου παρὰ εἰς τὰς ἐπιστολάς τὰς γεγραμμένας μὲ πομπώδεις λέξεις ».

« Ὅπου ἀκοῦς πολλὰ κερᾶσια πάρε μικρὸ κοφίνι ».

68. Ἡ χελιδὼν.

Ἡ χελιδὼν εἶναι μικρὸν καὶ κομψὸν πτηνὸν γνωστότατον εἰς τὴν πατρίδα μας. Ἡ χελιδὼν εἶναι πτηνὸν ὠδικόν. Ἡ κεφαλὴ τῆς εἶναι μετρία καὶ πολὺ εὐκίνητος. Τὸ ράμφος τῆς βραχύ, ὀξύ καὶ κυρτὸν πρὸς τὰ ἔμπρός, πλατὺ δὲ κατὰ τὴν βάσιν καὶ ἐσχισμένον μέχρι κάτωθεν τῶν ὀφθαλμῶν. Οἱ ὀφθαλμοὶ τῆς εἶναι μικροὶ καὶ ζωηροί· ὁ λαιμὸς τῆς εἶναι βραχὺς καὶ ὁ κορμὸς μέτριος. Αἱ πτέρυγές τῆς

εἶναι ἰσχυραὶ καὶ μακραὶ καὶ φθάνουσι μέχρι τῆς οὐρᾶς τῆς καὶ διὰ τοῦτο πετᾷ ταχέως καὶ εὐκόλως. Ἡ οὐρά τῆς εἶναι μεγάλη, πλατεῖα καὶ χωρίζεται εἰς δύο ὡς ψαλίδιον. Οἱ πόδες τῆς εἶναι μικροὶ καὶ φέρουσι τέσσαρας δακτύλους μὲ ὄνυχας. Ἐκ τῶν δακτύλων οἱ μὲν τρεῖς εἶναι ἔμπροσθεν, ὁ δὲ εἷς ὀπισθεν μικρότερος καὶ ὀλίγον ὑψηλότερον

τῶν ἄλλων. Τὰ πτερά τῆς εἶναι λεῖα καὶ στιλπνά. Ἔχουσι δὲ χρῶμα εἰς μὲν τὴν κοιλίαν καὶ τὸν λάρυγγα ὑπόλευκον εἰς δὲ τὸ λοιπὸν σῶμα μέλαν. Εἰς τινες δὲ χελιδόνας, αἵτινες ζῶσιν εἰς τοὺς ἀγροὺς τὰ πτερά τοῦ λάρυγγος ἔχουσι χρῶμα κοκκινωπὸν.

Χελιδόνων ὑπάρχουσι πολλὰ εἶδη καὶ εὐρίσκονται εἰς ὅλα τὰ μέρη τῆς γῆς. Εἰς τὴν πατρίδα μας αἱ χελιδόνες ἔρχονται τὸν Μάρτιον καὶ ἐπανευρίσκουσιν ἀσφαλῶς τὰς φωλεάς των, τὰς ὁποίας εἶχον κτίσει κατὰ τὸ προηγούμενον ἔτος. Ἄν δὲ μοχθηροὶ τινες παῖδες ἔχουσι κατακρημνίσει αὐτὰς κτίζουσι νέας. Τὰς φωλεάς των κτίζουσι μετὰ πολλῆς τέχνης ἐντὸς τῶν οἰκιῶν ἢ ὑπὸ τὰς στέγας, τοὺς ἐξώστας, τὰς γεφύρας καὶ ἐν γένει εἰς μέρη προφυλαττόμενα ἀπὸ τῆς βροχῆς καὶ τοῦ ἀνέμου. Πρὸς τοῦτο φέρουσι διὰ τοῦ ῥάμφους βῶλους πηλοῦ καὶ ἐπικολλῶσι τούτους εἰς τοὺς τοίχους καὶ σχηματίζουσι τὰ θεμέλια. Ἐπειτα

ἐξακολουθοῦσι νὰ φέρωσιν ἄλλους βώλους μετ' ἀχύρων καὶ ἐπικολλῶσι τούτους εἰς τὰ θεμέλια. Τοιοῦτοτρόπως ἐξακολουθοῦσι τὴν ἐργασίαν των καὶ κτίζουσι τὴν φωλεάν των, εἰς τὴν ὁποίαν ἀφίνουσι μίαν ὀπὴν διὰ νὰ εἰσέρχωνται καὶ ἐξέρχωνται. Μετὰ ταῦτα στρώνουσιν αὐτὴν μὲ πτερὰ, ἄχυρα καὶ τρίχας. Ὅταν ὅμως δὲν εὐρίσκουσι πηλὸν ῥίπτονται εἰς τὸ ὕδωρ καὶ ἀφοῦ βραχῶσι καλὰ κυλίνονται εἰς τὸ χῶμα καὶ τοιοῦτοτρόπως παρασκευάζουσι πηλόν, τὸν ὁποῖον χρησιμοποιοῦσι διὰ τὴν φωλεάν. Ὅταν δὲ δὲν εὐρίσκωσι τρίχας κάθηνται ἐπὶ τῶν προβάτων καὶ ἀποσπῶσιν ἀπ' αὐτῶν τρίχας τὰς ὁποίας φέρουσιν εἰς τὰς φωλεὰς των.

Ἡ θήλεια γεννᾷ δις τοῦ ἔτους· καὶ τὴν μὲν πρώτην φεραν γεννᾷ 4—6 ῥά, τὴν δὲ δευτέραν 3—4. Ἡ θήλεια ἐπαύζει ἐπὶ 16 ἡμέρας σχεδὸν συνεχῶς, ἡ δὲ ἄρρην φροντίζει νὰ φέρῃ εἰς αὐτὴν τροφήν καὶ νὰ πετᾷ περὶ αὐτὴν διὰ νὰ τὴν διασκεδάξῃ. Τὴν δὲ νύκτα διέρχεται πλησίον τῆς, ὅπως συντροφεύῃ αὐτὴν, χάριν τῆς ὁποίας μόλις ἀρχίζει ἡ αὐγὴ ἀρχίζει νὰ ἄδῃ. Μόνον ὅταν ἡ θήλεια ἐξέρχεται τῆς φωλεᾶς ἡ ἄρρην ἐπαύζει τὰ ῥά μέχρι τῆς ἐπιστροφῆς τῆς συντρόφου τῆς. Ὅταν ἐκκολαφθῶσιν οἱ νεοσσοὶ κατὰ τὰς πρώτας 4 ἢ 5 ἡμέρας τρέφονται ὑπὸ τοῦ πατρός, ὅστις φέρει τὴν τροφήν, τὴν ὁποίαν ἡ μήτηρ κόπτει εἰς μικρὰ τεμάχια καὶ μοιράζει εἰς αὐτούς. Βραδύτερον δὲ καὶ οἱ δύο σύζυγοι ἐξέρχονται καὶ φέρουσι τὴν τροφήν εἰς τὰ τέκνα των. Οἱ γονεῖς αἰσθάνονται τὴν στοργὴν πρὸς τὰ τέκνα των, ὥστε δὲν θέλουσι νὰ πλησιάσωσιν εἰς τὴν φωλεάν των οὔτε παιδιὰ, οὔτε κύνες, πολὺ δὲ περισσότερον γαλαῖ. Ὅταν δὲ ἴδωσὶ τινὰ ἐκεῖ πλησίον ἀνησυχοῦσι καὶ κάμνουσι διαφοροὺς κινήσεις, ἵνα ἀναγκάσωσι τοῦτον νὰ ἀπομακρυνθῇ ἀπ' ἐκεῖ. Ἄν ὅμως οὗτος ἐξακολουθῇ νὰ παραμένῃ τότε ὀρμῶσι κατ' αὐτοῦ μὲ τὸ ῥάμφος των καὶ χτυποῦσι τὰς

πτέρυγας, θέλουσαι τοιουτοτρόπως νὰ τρομάξωσιν αὐτόν. Ὅταν οἱ νεοσσοὶ μεγαλώσωσι διδάσκονται ὑπὸ τῶν γονέων των νὰ πετῶσι καὶ οὔτοι. Πετῶσι πρῶτοι οἱ γονεῖς εἰς τι μέρος πλησίον τῆς φωλεᾶς των καὶ καλοῦσι τοὺς νεοσσοὺς ἐκεῖ. Ἄμα οὔτοι πετάξωσιν ἐκεῖ οἱ γονεῖς ἀπομακρύνονται πάλιν καὶ καλοῦσι τούτους. Ἄμα οἱ νεοσσοὶ πετάξωσι πάλιν ἐκεῖ οἱ γονεῖς ἀπομακρύνονται πάλιν καὶ οὕτω καθεξῆς μέχρις ὅτου οἱ νεοσσοὶ λάβωσι θάρρος.

Αἱ χελιδόνες εἶναι πτηνὰ ἐντομοφάγα. Τρέφονται ἀποκλειστικῶς ἐξ ἐντόμων, τὰ ὅποια συλλαμβάνουσι πετῶσαι, Αἱ χελιδόνες πετῶσι μετὰ μεγάλης εὐκολίας καὶ ταχύτητος. Ἄλλοτε μὲν πετῶσι πολὺ ὑψηλὰ, ἄλλοτε δὲ πολὺ χαμηλὰ καὶ ἄλλοτε ἐπιψάβουσιν ἐλαφρῶς τὴν ἐπιφάνειαν τῶν ὑδάτων διὰ νὰ ἀρπάσωσι τὰ ἔντομα, τὰ ὅποια ἢ βροχὴ ἢ ἡ δρόσος συνήθρῳσαν ἐκεῖ. Αἱ χελιδόνες λοιπὸν εἶναι ὠφελιμώτατα πτηνὰ, διότι τρώγουσι καθ' ἑκάστην χιλιάδας ἐντόμων, τὰ ὅποια εἶναι ὀχληρὰ εἰς ἡμᾶς καὶ καταστρεπτικὰ διὰ τὰ φυτὰ μας. Αἱ χελιδόνες πετῶσι διαρκῶς καὶ ἐπὶ πολλὴν ὥραν· βαδίζουσι δὲ κακῶς καὶ διὰ τοῦτο σπανίως ἴστανται ἢ περιπατοῦσιν.

Αἱ χελιδόνες εἶναι ἡμεροί, ἀγαθαὶ καὶ καθαραί. Ἀγαπῶσι νὰ ζῶσι πλησίον τῶν ἀνθρώπων καὶ ἐμπιστεύονται εἰς αὐτούς. Φροντίζουσι νὰ ἔχωσι τὰς φωλεὰς των πολὺ καθαράς καὶ διὰ τοῦτο ὅταν οἱ νεοσσοὶ εἶναι μικροὶ καὶ δὲν δύνανται νὰ σταθῶσιν εἰς τὸ χεῖλος τῆς φωλεᾶς, οἱ γονεῖς λαμβάνουσι διὰ τοῦ ἄκρου τοῦ ράμφους των τὰ ἀποχωρήματα καὶ ρίπτουσιν αὐτὰ ἔξω τῆς φωλεᾶς.

Αἱ χελιδόνες ἀπέρχονται τῆς πατρίδος μας κατὰ τὰς ἀρχὰς τοῦ φθινοπώρου διὰ τοῦτο λέγονται καὶ ἀποδημητικὰ ἢ ἐκτοπιστικὰ πτηνὰ. Ὅταν πρόκειται νὰ ἀναχωρήσωσι συνάζονται πολλοὶ μαζί ἐπὶ μεγάλων δένδρων ἢ ὑψη-

λῶν πύργων ἢ ἐπὶ τοῦ σύρματος τῶν τηλεγράφων καὶ τερε-
τίζουσι. Μετὰ ταῦτα θέτουσι μίαν ἔμπροσθεν ὡς ὄδηγόν
καὶ ὀπισθεν ταύτης ἄλλας δύο καὶ ὀπισθεν τούτων ἄλλας
τρεῖς καὶ οὕτω καθεξῆς σχηματίζουσαι γωνίαν. Οὕτω δὲ
τοποθετούμεναι διασχίζουσι τὸν ἀέρα καὶ ἀναχωροῦσι διὰ
τοὺς νοτίους θερμοὺς τόπους. Τοποθετοῦνται δὲ τοιοῦτο-
τρόπως ἵνα μὴ κοπιάζωσιν ὄλαι συγχρόνως, ἀλλὰ μόνον αἱ
2-3 πρῶται σειραί, αἵτινες διασχίζουσι τὸν ἀέρα καὶ αἵτινες,
ὅταν κοπιάσωσι μεταβαίνουσιν εἰς τὸ τέλος καὶ μένουσι
πρῶται αἱ κατόπιν αὐτῶν. Συνήθως μεταβαίνουσιν εἰς τὴν
Ἀφρικὴν, ἔνθα μένουσι μέχρι τοῦ Μαρτίου, ὁπότε ἐπανεέρ-
χονται πάλιν κατὰ τὴν αὐτὴν τάξιν. Οἱ πρόγονοι ἡμῶν
ἑώρταζον τὴν ἐπάνοδον τῶν χελιδόνων, οἱ δὲ παῖδες συλ-
λαμβάνοντες χελιδόνα ἐκράτουν αὐτὴν καὶ περιήρχοντο τὰς
οἰκίας καὶ ἔψαλλον τὴν ἔλευσιν τῆς χελιδόνος καὶ τοῦ ἔαρος.

69. Αἶνιγμα.

Ἐχω ἓνα πραγματάκι
ἀπὸ πάνω ὄσαν τηγάνι
ἀπὸ κάτω ὄσαν βαμβάκι
κι' ἀπὸ πίσω ὄσαν ψαλίδι.

Τί εἶναι;

70. Τὸ Χελιδόνι.

Τί χαρά μου! τί χαρά!
ἦλθες χελιδόνι
μὲ τὰ μαῦρα σου φτερά.
ἡ λευκὴ ἀμυγδαλιά
πάλι σοῦ ἀπλώνει
τὴν κατάλευκν ἀγκαλιά.

Ἐς τὴν μικρὴν μας τὴν σκεπὴν
κτίσει τὴν φωνά σου
σὲ προσμένει χαρωπή.
σὲ προσμένει μὲ χαρὰ
καὶ ἡ πασχαλιά σου
μὲ λουλούδια δροσερά.

Ἦλθεσ κ' ἔφερες μαζί
λούλουδα καὶ κρίνα,
καὶ ἡ φύσις ἀναζῆ.
Ὅταν φεύγῃς, συμφορά!
φεύγουνε κ' ἐκεῖνα
μὲ τὰ μαῦρα σου πτερά!

Τί ὥραϊα! τί καλά!
ἔλα νὰ σὲ πιάσω
μὴ πετᾷς τόσο ψηλά.
Ἐς τὴν θερμὴν μου ἀγκαλιὰ
θὲ νὰ σὲ χορτάσω
ἀπ' ἀγάπην καὶ φιλιὰ.

I. K. Πολέμης

71. Ἡ καθαριότης.

Ἡμέραν τινὰ οἱ μαθηταὶ σχολείου τινὸς ἐφύτευον μικρὰς μω-
ρέας εἰς τὴν πλατεῖαν τοῦ σχολείου ὑπὸ τὴν ὁδηγίαν τοῦ διδα-
σκάλου των. Ἐνῶ ἐφύτευον τὰ δενδρύλλια οἱ μαθηταὶ Πέτρος
καὶ Νικόλαος κατελάσπωνσαν τὰ πρόσωπα καὶ τὰς χεῖράς των.
Τότε ὁ μὲν Πέτρος ἔτρεξεν ἀμέσως εἰς τὴν βρύσιν τοῦ σχολείου
καὶ νίψας τὰς χεῖρας καὶ τὸ πρόσωπον ἐκαθαρίσθη. Ὁ Νικόλαος
ὅμως ἐθεώρησεν εὐκολώτερον νὰ σπογγίσῃ τὸ πρόσωπόν του καὶ
τὰς χεῖράς του μὲ τὴν ἄκραν τοῦ ἐνδύματός του. Ὁ διδάσκαλος,
ὅστις παρετήρησε ταῦτα ἀντὶ νὰ ἐπιπλήξῃ τὸν μικρὸν Νικόλαον
περιωρίσθη νὰ ἐπαινήσῃ ἐνώπιον αὐτοῦ τὸν Πέτρον ὡς φίλον τῆς
καθαριότητος καὶ εἶπεν.

«Εὕγε, καλὲ Πέτρε, χαίρω πολὺ διότι βλέπω ὅτι ἀγαπᾷς τὴν καθαρὴν φύσιν. Προετίμησας νὰ νιφθῆς παρὰ νὰ μεταφέρῃς τὰς ἀκαθαρσίας ἀπὸ τὰς χεῖρας καὶ τὸ πρόσωπόν σου εἰς τὴν ἄκραν τοῦ ἐνδύματός σου.

Ἡ καθαρὴ φύσιν εἶναι φίλη μου ἀγαπητὴ ἐκ νεότητός μου. Εἰς αὐτὴν χρεωστώ κατὰ μέγα μέρος τὴν καλὴν μου ὑγίειαν».

«Καὶ ἐγὼ, εἶπεν ὁ Πέτρος, προσπαθῶ νὰ εἶμαι πάντοτε καθαρὸς διὰ νὰ μὴ μὲ ἀηδιάζωσιν ἐκεῖνοι, οἱ ὅποιοι μὲ βλέπουσιν· ἀλλὰ δὲν ἐννοῶ ὅμως πῶς ἡ καθαρὴ φύσιν δύναται νὰ ὠφελήσῃ τὴν ὑγίειαν».

«Ἐξηκολούθησαν πάντοτε, καλὲ μου Πέτρε, εἶπεν ὁ διδάσκαλος, νὰ εἶσαι καθαρὸς καὶ κατὰ τὸ σῶμα καὶ κατὰ τὰ ἐνδύματα καὶ τὴν κατοικίαν καὶ ἔσο βέβαιος ὅτι θέλεις διατηρήσει τοιοῦτοτρόπως τὴν καλὴν σου ὑγίειαν. Ἡ καθαρὴ φύσιν δὲν χρησιμεύει μόνον διὰ νὰ μὴ μᾶς ἀηδιάζωσιν οἱ ἄλλοι ἄνθρωποι, ἀλλὰ καὶ διὰ νὰ μᾶς προφυλάττῃ ἀπὸ πολλὰς ἀσθενείας. Διὰ τοῦτο ἡ καθαρὴ φύσιν καὶ στολισμὸς τοῦ σώματος εἶναι καὶ τὴν ὑγίειαν προφυλάττει ».

Ἐνῶ ἔλεγε ταῦτα ὁ διδάσκαλος εἶδον αἴφνης τέσσαρας χωροφύλακας νὰ συνοδεύωσι νέον τινὰ σιδηροδέμιον, ὁ ὅποιος ἦτο πολὺ ἰσχνὸς καὶ κάτωχρος. Ἦτο δὲ τόσο ἀκάθαρτος κατὰ τὸ σῶμα καὶ τὰ ἐνδύματα, ὥστε ἡ θεὰ του προϋξένοι ἀηδίαν καὶ ἀποστροφῆν.

Ὁ διδάσκαλος τότε ἐπλησίασεν ἕνα τῶν χωροφυλάκων καὶ ἠρώτησε τί κακὸν ἔκαμεν ὁ σιδηροδέμιος νέος· ὁ χωροφύλαξ ἀπήντησεν, ὅτι συνελήφθη κλέπτων τὰ ἱερὰ σκεύη ἐκκλησίας τινὸς καὶ ὅτι τὸν ὀδηγοῦσιν εἰς τὰς φυλακάς. Τότε ὁ διδάσκαλος ἐστράφη πρὸς τοὺς μαθητάς του καὶ εἶπεν. «Ἴδού καὶ ἄλλο μάθημα περὶ καθαρότητος· ὁ ἀκάθαρτος κατὰ τὸ σῶμα καὶ τὰ ἐνδύματα ἔχει ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον καὶ τὰ ἦθη κακὰ καὶ τὴν καρδίαν ἀκάθαρτον. Ὅστις ἀμελεῖ τὴν καθαρὴν φύσιν τοῦ σώματος ἀμελεῖ καὶ τὴν καθαρὴν φύσιν τῆς ψυχῆς του. Ἄς ἀγαπῶμεν

λοιπόν τὴν καθαριότητα ἔχει μόνον ὡς ἀνγκυαίαν εἰς τὴν ὑγίειαν, ἀλλὰ καὶ ὡς ὑποδεικνύουσαν ἀγαθὴν καρδίαν.

«Ἡ καθαριότης εἶναι ἡ καλλίστη τῶν στολῶν,
«καὶ κατὰ τῆς ἀσθενείας εἶναι μέγας προμαχὸν»
«ὁ δὲ ὄυπαρὸς τὸ σῶμα ἔχει ὄυπαρὰν ψυχὴν
«καὶ ἀνήκει εἰς τῶν χόιρων τὴν ἀκάθαρτον φυλὴν».

72. Ἡ καθαριότης.

Ἡ καθαριότης
εἶναι ὠραιότης
εἶναι στολισμὸς.

Ἡ ἀκαθαρσία
εἶναι ἀσχημία
κ' ἐξευτελισμὸς.

Σῶμα καὶ βιδλία
καὶ ἐνδυμασία
πάντα καθαρὰ.

Ἡ ἀκαθαρσία
εἶναι ἀπαισία
εἶναι νοσηρά.

Κ. Διαλειθμῶς.

73. Ἀποδίδετε ὅ,τι εὐρίσκετε.

Ἐνοικιαστὴς κτήματός τινος συνέλεξε τρεῖς χιλιάδας δραχμῶν καὶ ἐτύλιξεν αὐτὰς καλῶς ἐντὸς πανίου. Ἐπειτα ἔθηκε ταύτας μετὰ μεγάλης προσοχῆς εἰς τὸ θυλάκιόν του καὶ ἐξεκίνησε διὰ νὰ μεταβῆ εἰς τὴν πόλιν, ἵνα δώσῃ ταύτας εἰς τὸν ἰδιοκτήτην τοῦ κτήματος. Καθ' ὁδὸν ἄμωσ ἤνοιξε τὸ θυλάκιον εἰς τὴν ῥαφήν, ἕνεκεν τοῦ βάρους, καὶ ἔπεσε τὸ δέμα ἐπὶ τῆς ὁδοῦ. Ὁ δυστυχὴς ἐνοικιαστὴς δὲν ἐνόησε τοῦτο μέχρις ὅτου ἔφθασεν εἰς τὴν πόλιν, ἔνθα ζητήσας τὰ χρήματα εἶδεν, ὅτι ἔχασεν αὐτά. Τότε ἐστενοχωρήθη πολὺ καὶ ἤρχισε νὰ ἀπελπίζεται, διότι τὰ χρή-

ματα είχε συναθροίσει μετὰ μεγάλης δυσκολίας καὶ διότι δὲν ἤθελε νὰ φανῆ ψεύστης πρὸς τὸν ἰδιοκτῆτην τοῦ κτήματος. Ἐκτὸς δὲ τούτων δὲν εἶχε καὶ καμμίαν ἐλπίδα νὰ ἀνεύρη τὰ χρήματα. Ὅθεν ἐπέστρεψεν εἰς τὴν οἰκίαν του ἀπηλισμένος καὶ μετὰ δακρύων διηγήθη τὸ δυστύχημά του. Ὅλοι δὲ ὅσοι ἤκουσαν τοῦτο ἐνόμισαν, ὅτι ἦτο ἀδύνατον νὰ ἀνεύρη τὰ χρήματα καὶ ἀπήλπισαν αὐτόν.

Ἄλλ' ὅμως ὁ Θεὸς δὲν ἐγκαταλείπει τὸν ἀγαθὸν καὶ φιλόπονον ἄνθρωπον εἰς τὴν ἀπελπισίαν. Ἐργάτης εἰκοσιν ἐτῶν περιήπου μεταβάνων διὰ τῆς ἰδίας ὁδοῦ εἰς τὴν ἐργασίαν εἶδε τὸ δέμα καὶ κύψας ἔλαβεν αὐτό. Ἀφοῦ δὲ ἤνοιξε τοῦτο ἐξεπλάγη, διότι δὲν εἶχεν ἰδεῖ ἄλλοτε τόσα χρήματα, καὶ τυλιξας πάλιν αὐτά, ἔφερε μετὰ προσοχῆς εἰς τὴν οἰκίαν του χωρὶς νὰ εἶπη εἰς οὐδέν τι περὶ τοῦ εὐρήματος.

Ἡ εἶδησις τῆς ἀπωλείας τῶν χρημάτων διεδόθη παρευθὺς καὶ ἀπὸ στόματος εἰς στόμα ἔφθασεν εἰς τὰ ὦτα τοῦ ἐργάτου. Ὁ νέος τότε, ἀφοῦ ἐβεβαιώθη ἀσφαλῶς, ὅτι τὰ χρήματα τὰ ὁποῖα εὔρε καθ' ὁδόν, ἦσαν τοῦ ἐνοικιαστοῦ, ἔλαβεν αὐτά καὶ μετέβη καὶ παρέδωκε ταῦτα εἰς αὐτόν. Ὁ ἐνοικιαστής λαθὼν τὰ χρήματα ἠυχαρίστησε τὸν νέον καὶ ἐξ εὐγνωμοσύνης ἠθέλησε νὰ ἀνταμείψῃ αὐτόν. Ὁ νέος ὅμως οὐδὲν ἐδέχθη, ἀλλ' εἶπεν ὅτι ἡ μόνη ἀμοιβὴ δι' αὐτόν ἦτο ὅτι ἔωψε δυστυχῆ οἰκογενειάρχην, ὁ ὁποῖος ἐμελλε νὰ καταστραφῆ ἐκ τῆς ἀπελπισίας.

« Ἀπόδος τὰ ξένα ».

« Ἡ ἐλπίς μου ὁ Θεός ».

74. Ἡ περισσότερά.

Ἡ περισσότερά εἶναι ἐν ἀπὸ τὰ ὠραιότερα καὶ χαριέστερα πτηνὰ τῆς πατρίδος μας. Ἡ κεφαλὴ της εἶναι μικρά, στρογγύλη καὶ κομψή. Τὸ ῥάμφος της εἶναι μέτριον, λεπτόν, ἀπαλὸν εἰς τὴν ῥίζαν καὶ ὀλίγον σκληρόν καὶ καμπύλον κατὰ τὸ ἄκρον. Εἰς τὴν ῥίζαν τοῦ ῥάμ-

φους εἶναι οἱ ῥώθωνες, οἵτινες καλύπτονται ὑπὸ μελανῆς ἢ λευκῆς ἢ ὀλίγον κοκκινωπῆς μεμβράνης. Οἱ ὀφθαλμοὶ τῆς εἶναι ζωηροὶ καὶ περιβάλλονται ὑπὸ σαρκώδους λευκοῦ ἢ ἐρυθροῦ δακτυλίου. Ὁ τράχηλός τῆς εἶναι βραχὺς

καὶ στρογγύλος καὶ καλύπτεται ὑπὸ πυκνῶν πτερῶν. Τὸ σῶμά τῆς εἶναι μέτριον καὶ παχύ. Αἱ πτέρυγες εἶναι μᾶλλον μακρᾶι καὶ κατὰ τὸ ἄκρον ὀξεῖται καὶ ἡ οὐρὰ μετρία. Οἱ πόδες τῆς εἶναι βραχεῖς κοκκινωποὶ καὶ γυμνοὶ ἢ πτερωτοὶ καὶ φέρουσι τέσσαρας δακτύλους πρὸς τὰ ἔμπρός. Τὸ χρῶμα τῶν περιστερῶν εἶναι λευκόν, μέλαν, τεφρόν, ἀνοικτὸν κίτρινον ἢ ποικίλον καὶ περὶ τὸν τράχηλον χρυσοειδές.

Αἱ περιστεραι εἶναι διαδεδομέναι εἰς ὅλην τὴν γῆν καὶ ζῶσι κατ' ἀγέλας ἐν ἡμέρῳ ἢ ἀγρία καταστάσει. Αἱ ἄγρια ζῶσιν εἰς τὰ δάση καὶ κατασκευάζουσι τὰς φωλεὰς τῶν ἐντὸς κοιλοτήτων παλαιῶν δένδρων ἢ ἐντὸς ὀπῶν βράχων ἢ ὑπὸ τοὺς θάμνους. Αἱ ἡμεροὶ ζῶσιν εἰς τὰς πόλεις καὶ τὰ χωρία καὶ κατασκευάζουσι τὰς φωλεὰς τῶν ἐντὸς περιστερεῶνων ἢ ὀπῶν τῶν οἰκιῶν. Κατασκευάζουσι δὲ τὰς φωλεὰς τῶν ἀτέχνως δι' ὀλίγων μικρῶν ξυλαρίων. Αἱ περιστεραι ζῶσι κατὰ ζεύγη καὶ γεννῶσι δεκάμισ σχεδὸν τοῦ ἔτους ἀνὰ δύο λευκὰ ῥά. Ἐπφάζει ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον ἡ θήλεια ἐπὶ 16-18 ἡμέρας. Ὅταν δὲ αὕτη ἐξέρχεται τῆς φωλεᾶς, ἰδίως καθ' ἑκάστην μεσημβρίαν διὰ τροφήν ἢ ὕδωρ, ἐπφάζει ἡ ἄρσην.

Οἱ νεοσσοὶ τῶν περιστερῶν ἐξέρχονται τῶν ῥῶν γυ-

μνοι καὶ τυφλοί. Κατ' ἀρχὰς τρέφονται ὑπὸ τῶν γονέων τῶν μὲ γαλακτῶδες παχὺ ὑγρόν, τὸ ὁποῖον θέτουσιν οὗτοι διὰ τοῦ θάμφους εἰς τὸ στόμα των. Ὅταν δὲ μεγαλώσωσι, τρέφονται διὰ κόκκων μαλακῶν, τοὺς ὁποίους οἱ γονεῖς των θέτουσιν εἰς τὸ στόμα των διὰ τοῦ θάμφους. Καὶ ὅταν οἱ νεοσσοὶ μεγαλώσωσι τελείως οἱ γονεῖς δὲν ἐκδιώκουσι τούτους τῆς φωλεᾶς, ἀλλ' ἐξακολουθοῦσι νὰ τρέφωσιν αὐτοὺς μέχρις οὗ μόνοι των ἀναχωρήσωσιν ἀπὸ τῆς φωλεᾶς. Οἱ νεοσσοὶ ἕξ μῆνας μετὰ τὴν γέννησίν των γίνονται τέλειαι περιστεραί.

Αἱ περιστεραὶ τρώγουσι σῖτον, ἀραβόσιτον, κριθήν, βρώμην, φακῆν, πόαν, σκόληκας καὶ κανθάρους. Πετῶσι ταχέως καὶ εὐκόλως καὶ βαδίζουσι καλῶς. Ὅταν βαδίζωσι προεκτείνουσι τὸν τράχηλόν των εἰς ἕκαστον βῆμα. Πίνουσιν ὕδωρ ῥοφοῦσαι αὐτὸ διὰ τοῦ θάμφους των καὶ οὐχὶ ὡς ἡ ὄρνις, ἥτις ὑψώνει τὴν κεφαλὴν της. Αἱ περιστεραὶ ἔχουσιν ὀξεῖαν τὴν ὄρασιν καὶ τὴν ἀκοήν.

Αἱ περιστεραὶ εἶναι ἀνῶναι, ἀγαθαὶ καὶ ἡμεροὶ. Εὐκόλως συνάπτουσι φιλίαν μὲ τοὺς ἀνθρώπους καὶ ἐμπιστεύονται εἰς τούτους. Οὐδέποτε βλάπτουσι κανένα ἢ ἐκδικοῦνται τοὺς βλάψαντας αὐτάς. Πολλάκις εἰσέρχονται εἰς τὴν οἰκίαν τοῦ κυρίου των ἀφόβως διὰ νὰ εὗρωσι τροφήν καὶ πολλάκις λαμβάνουσι ταύτην ἀπὸ τὰς χεῖρας τοῦ κυρίου των. Ἀγαπῶσι τὰς κοινωνίας καὶ διὰ τοῦτο οὐδέποτε ζεῦγός τι ζῆ μόνον, ἀλλὰ πάντοτε εὗρίσκει καὶ ἄλλα.

Αἱ περιστεραὶ εἶναι σύζυγοι ἄριστοι· ζῶσιν ἐν ἀγάπῃ καὶ ὁμοιοῖα μοναδικῇ. Οὐδέποτε ἐν ὄσφ ζῶσιν ἀφήνουσιν ὁ εἰς τὸν ἄλλον. Μάλιστα ἂν ὁ εἰς ἀποθάνῃ, ὁ ἄλλος σύζυγος συνήθως δὲν λαμβάνει ἄλλην σύζυγον, ἀλλὰ μένει ἐν χηρείᾳ. Πολλάκις δὲ ὁ ἐν χηρείᾳ διατελὼν σύζυγος

ἀποδνῆσκει ἐκ τῆς λύπης του. Οἱ σύζυγοι ἀγαπῶνται πολὺ· καθαρίζουσι καὶ ἀσπάζονται ὁ εἷς τὸν ἄλλον διὰ τοῦ ῥάμφους των· μαζὶ κἀνήνται, μαζὶ βόσκουσι, μαζὶ πετῶσι, μαζὶ ἐκλέγουσι τὸ μέρος καὶ κατασκευάζουσι τὴν φωλεάν των.

Αἱ περιστεραὶ ἐνθυμοῦνται κάλλιστα τὸν τόπον τῆς γεννήσεώς των καὶ οὐδέποτε λησμονοῦσιν αὐτόν. Διὰ τὸ χάρισμα τοῦτο μεταχειρίζονται αὐτὰς οἱ ἄνθρωποι διὰ τὴν ἀποστολὴν ἐπιστολῶν καὶ μάλιστα κατὰ τοὺς πολέμους. Τοῦτο γίνεται ὡς ἐξῆς· Λαμβάνουσι περιστεράς τινὰς ἀπὸ μίαν πόλιν, ἐνθα ἔχουσι τὰς φωλεάς των καὶ μεταφέρουσι αὐτὰς εἰς ἄλλαν μακρὰν κειμένην καὶ ἐκεῖ περιορίζουσι αὐτὰς. Ἐπειτα ὅταν θέλωσι νὰ στείλωσιν ἐπιστολὴν δένουσι ταύτην εἰς τὸν πόδα ἢ εἰς τὴν οὐρὰν τῆς περιστερᾶς καὶ ἀφήνουσι αὐτὴν ἐλευθέραν. Ἡ περιστερὰ πετᾷ τότε πολὺ ὑψηλὰ καὶ κάμνει μεγάλους κύκλους καὶ προσπαθεῖ ἀπ' ἐκεῖ νὰ διακρίνη τὴν πατρίδα της ἢ τὸν δρόμον διὰ τοῦ ὁποίου ὠδήγησαν αὐτὴν. Μόλις δὲ διακρίνει τὴν πατρίδα ἢ τὸν δρόμον πετᾷ τάχιστα ὡς ἀστραπὴ καὶ φθάνει εἰς αὐτὴν. Ἡ περιστερὰ παρέχει εἰς ἡμᾶς τὸ νόστιμον καὶ τρυφερὸν κρέας της, τὸ ὅποιον εἶναι κατάλληλον διὰ τοὺς πάσχοντας τὸν στόμαχον. Ἡ περιστερὰ προσβάλλεται εὐκόλως ὑπὸ πολλῶν ἀσθενειῶν καὶ διὰ τοῦτο καλὸν εἶναι νὰ μὴ τρέφωμεν τοιαύτας πλησίον τῶν οἰκιῶν μας. Ἐχθροὶ τῆς περιστερᾶς εἶναι αἱ γαλαῖ, οἱ ὄφεις, οἱ ἰέρακες καὶ οἱ κίρκοι.

75. Ἡ περιστερὰ.

«Ποῦ μ' ἀπλωμένα τὰ πτερὰ
 πετῆς, λευκὴ περιστερὰ,
 ὅτ' ἐφ' ἡμῶν
 βαρὺς χειμῶν
 τοὺς πάγους φέρει τοῦ βορρᾶ;»

«Ὅπου ἢ ἀνοιξίς γελᾷ
κ' αἱ αὔραι πνέουν ἀπαλά,
ἐκεῖ πετῶ
τὸ φῶς ζητῶ
ζητῶ τὰ ἄνθη τὰ καλά.»

Α. Ρ. Ραγκαβῆς.

76. Τὰ περιστερία.

Ταιριαγμένα ἔς τὴν αὐλὴν
δύο λευκὰ περιστεράκια
παίζουν μὲ καρδιὰ καλή,
ἴσᾳ τὰ φρόνιμα παιδάκια.

Ἔχουν μάτια πλουμιστὰ
καὶ κοκκινωπὰ ποδάρια,
καὶ κινοῦν τρεμουδιαστὰ
τὰ πτερά τους τὰ καθάρια

Κάπου κάμνουν χωρατὰ
καὶ παλαίβουν καὶ τσιμποιοῦνται
κάπου τῶνα σταματᾷ
καὶ γλυκὰ γλυκὰ φιλιοῦνται.

Περιστερία τρυφερὰ
καὶ λευκὰ ἴσᾳ κρίνο
ἡ καρδιά μου λαχταρᾷ
ἴσᾳ ἐσᾶς κ' ἐγὼ νὰ γίνω.

Ἦμερο καὶ χαροπὸ
ἔς τὴν καρδιὰ μὲ δίχως κάκια,
νὰ ὑπομένω, ν' ἀγαπῶ
τὰ μικρὰ μου ἀδελφάκια

Γιὰ νὰ ζήσουμε ἔς τὴ γῆ
ἴσῶν κ' ἑσῶς ἀγαπημένα
κι' ὁ Θεὸς νὰ εὐλογῇ
πρῶτ' αὐτὰ κ' ἔπειτα ἔμένα.

Γ. Βιζυνοῦς.

77. Πρῶτον ἐργάζου καὶ ἔπειτα διασκέδαζε.

Πατὴρ τις εἶχε τρία τέκνα, μαθητὰς τοῦ σχολείου. Ὅτε δει-
λὴν τινὰ ἐπρόκειτο νὰ ἐξέλθῃ τῆς οἰκείας του προσεκάλεσεν
αὐτὰ διὰ νὰ ὀρίσῃ εἰς ἕκαστον τὴν ἐργασίαν, τὴν ὁποίαν ὤφειλε
νὰ κάμῃ. Ἐκ τούτων τὸ μὲν εἶχε νὰ γράψῃ, τὸ δὲ νὰ ἀπομνη-
μονεύσῃ ἄσμά τι καὶ τὸ ἄλλο νὰ ἀναγνώσῃ. Τὰ παιδιά ἤκουσαν
τὰς ἐργασίας τὰς ὁποίας ὤφειλον νὰ ἐκτελέσωσι σύναμα δὲ ὅτι
δίδεται εἰς αὐτὰ ἄδεια εὐθύς ὡς τελειώσωσι τὴν ἐργασίαν των
νὰ παίζωσιν ἐν τῷ κήπῳ μέχρι τῆς ἐπιστροφῆς τοῦ πατρὸς των.

Ἄφου λοιπὸν ὁ πατὴρ τὰ πάντα ἄριστα διέταξε προέτρεψε
τὰ τέκνα του νὰ ἐκτελέσωσι τὰς ἐργασίας των μετ' ἐπιμελείας
καὶ ἀνεχώρησεν.

Ἄλλὰ τὸ δωμάτιον τῶν παιδῶν ἦτο πρὸς τὸν κήπον. Οἱ παῖ-
δες βλέποντες πρὸς τὰ ἔξω παρετήρουν τὴν λαμπρὰν λάμψιν τοῦ
ἡλίου, τὰ ὄραϊα καὶ διάφορα ἄνθη καὶ τὰς ὀρχιάς ψυχὰς αἱ
ὁποῖαι ἐπέτων ἀπὸ τοῦ ἐνὸς εἰς τὸ ἄλλο ἄνθος. Αἱ ποικιλίαι αὐ-
ταὶ ἔκαμον τὰ μικρότερα παιδιά νὰ ζηλεύσωσι καὶ εἶπον πρὸς
ἄλληλα. « Δὲν θὰ ἦτο τὸ ἴδιον ἐὰν κατὰ πρῶτον παίζωμεν καὶ
ἔπειτα κάμωμεν τὴν ἐργασίαν μας; Ἐκεῖ ἔξω εἶναι τόσο ὄραϊα,
ἐνῷ ἐδῶ εἶναι τόσο στενόχωρα καὶ σκοτεινά ».

« Ναί, ἀπήντησεν ὁ μεγαλύτερος, δὲν ἤκούσατε, ὅτι ὁ πατὴρ
μας εἶπεν εἰς ἡμᾶς πρῶτον τὴν ἐργασίαν καὶ ἔπειτα τὸ παιγνί-
διον; »

« Ὡ! ἀπήντησαν οἱ ἄλλοι, ἀρκεῖ μόνον καὶ τὰ δύο νὰ γίνωσι
καὶ εἶναι ἀδιάφορον ποῖον θὰ γίνῃ πρῶτον καὶ ποῖον δεύτερον ».

Ἄφου εἶπον ταῦτα οἱ παῖδες ἔρριψαν κατὰ μέρος τὰ βιβλία
των καὶ πηδῶντες μετέβησαν εἰς τὸν κήπον χωρὶς νὰ σκεφθῶσι

τὴν διαταγὴν τοῦ πατρὸς των καὶ τὴν ἐργασίαν των. Ὁ μεγαλύτερος ἔμεινε ἐν τῷ δωματίῳ, ὁπόθεν ἔβλεπον αὐτοὺς παίζοντας καὶ ἐζήλευεν, ἀλλὰ δὲν παρεπλανήθη, ἔμεινε καὶ ἐξηκολούθησεν ἐργαζόμενος. Ὁ ἥλιος ἔξω ἦτο ἀκόμη ὑψηλὰ εἰς τὸν οὐρανὸν καὶ ὁ ἀήρ θερμὸς, ἀλλ' οἱ παῖδες οὐδεμίαν προσοχὴν ἐδίδον εἰς τὴν θερμότητα. Ἐπήδων ἐδῶ καὶ ἐκεῖ, ἔτρεχον κυνηγοῦντες τὰς ψυχὰς καὶ ἔπαιζον διάφορα καὶ ζωηρὰ παιγνίδια.

Ὅτε ὁ μεγαλύτερος ἐτελείωσε τὴν ἐργασίαν του μετέβη εἰς τὸν κήπον πρὸς τοὺς ἀδελφούς του καὶ ὑπεινύμισε εἰς αὐτοὺς τὸ καθήκον των. Οὗτοι ἐνθυμηθέντες τότε τὴν ἐργασίαν των καὶ γνωρίζοντες τὴν ἀυστηρότητα τοῦ πατρὸς των ἐπανήλθον εἰς τὸ δωμάτιόν των ἄνευ ἀντιρρήσεως. Ἀλλά, ὅτε ἔλαβον ἀνὰ χεῖρας τὰ βιβλία, δὲν ἠδύναντο νὰ ἀναγνώσωσι, διότι ἦσαν κατάκοποι καὶ κατακόκκιοι καὶ τὰ γράμματα ἐφάνιντο ὅτι ἐχόρευον πρὸ τῶν ὀφθαλμῶν των. Συγχρόνως δὲ ὁ ἥλιος ἤρχισε νὰ δύῃ καὶ τὸ σκότος ἐπήρχετο καὶ διὰ τοῦτο μετέβησαν πλησίον τοῦ παραθύρου. Ἐνθὺ δὲ αὐτοὶ μετὰ λύπης ἔβλεπον πρὸς τὰ ἔξω ὁ ὑπήκοος καὶ φιλόπονος ἀδελφός των περιεφέρετο ὑπὸ τὰ δροσερὰ δένδρα, ποτίζων τὰ ἄνθη καὶ εὐχαριστοῦμενος ἐκ τῆς εὐωδίας αὐτῶν καὶ τῆς δροσερᾶς ἐσπέρας. Οἱ μικροὶ δακρύοντες ὑπὸ ἀγανακτήσεως, διότι ἔκαμον κκκὴν χρῆσιν τῆς δοθείσης ἀδείας, ἔλαβον πάλιν τὰ βιβλία, ἀλλὰ δὲν ἠδύναντο πλέον νὰ μελετήσωσι, διότι ὁ νοῦς των ἦτο ἐσκορπισμένος καὶ περιεφέροντο ἐν τῷ δωματίῳ πλήρεις φόβου καὶ ἀνησυχίας.

Ὅτε ἐπανήλθεν ὁ πατὴρ παρετήρησεν, ὅτι τὰ πρόσωπα τῶν δύο τέκνων του ἦσαν κατακόκκιοι καὶ ὅτι τὸ ἐν προσεπάθει νὰ κρυβῆ ὅπισθεν τοῦ ἄλλου, ἐκάλεσε τὸν μεγαλύτερον καὶ ἠρώτησεν αὐτὸν τί συνέβη. Τότε ὁ μεγαλύτερος διηγήθη τί συνέβη καὶ πῶς ἐκεῖνοι πρῶτον ἔπαιζαν καὶ εἶτα ἀνέλαβον τὴν ἐργασίαν των. « Καὶ ποῦ εἶναι αἱ ἐργασίαι σας; » ἠρώτησεν ὁ πατήρ.

Τότε ὁ νεώτερος κλαίων εἶπε· « Συγχώρησόν μας, πάτερ, εἴμεθα κατακόκκιοι καὶ κατάκοποι προσέτι δὲ ἐβλέπομεν τὴν χεράν καὶ τὴν εὐχαρίστησιν τοῦ μεγαλυτέρου ἀδελφοῦ μας καὶ διὰ τοῦτο οὐδὲν ἠδυνήθημεν νὰ κάμωμεν ».

« Σεις ἀπειθεῖς, ἀπήνητησεν ὁ πατήρ μετ' ὀργῆς, δὲν εἶπον ἐγώ, ὅτι μόνον μετὰ τὴν ἐκτέλεσιν τοῦ καθήκοντος ὁ ἄνθρωπος πρέπει νὰ ζητῆ ἀνάπαυσιν καὶ διασκέδασιν; Διατὶ σεις θέλετε νὰ μεταβάλητε τὴν τάξιν ταύτην τὴν φυσικὴν τῶν πραγμάτων; Βλέπετε, ὅτι πᾶς, ὅστις παραβαίνει τὸ καθήκον του τιμωρεῖται ἀφ' ἑαυτοῦ; Ὁ ἐπιμελὴς μετὰ τὴν ἐργασίαν του ἀπήλαυσε τῆς διασκέδασις καὶ τῆς εὐχαριστήσεως, ἐνῶ σεις, ὅτινες ἐπεθυμήσατε πρῶτον τὴν διασκέδασιν στενοχωρεῖσθε καὶ ἀνησυχεῖτε, διότι ὑπολείπεται ἡ ἐργασία σας ».

Οἱ λόγοι οὗτοι ἔκαμον ἐντύπωσιν εἰς τοὺς μικροὺς παῖδας, οἱ ὁποῖοι εἶπον καθ' ἑαυτούς, ὅτι οὐδέποτε πλέον θὰ ἐπιθυμήσωσι τὴν ἀνάπαυσιν καὶ τὴν διασκέδασιν πρὸ τῆς ἐργασίας.

« Χόρευε κυρὰ Μαροῦ κ' ἔχ ἔννοια τοῦ σπητιοῦ ».

78. Ἡ ἐλεημοσύνη τῆς τυφλῆς.

Εἷς τινὰ πόλιν τῆς Ἀγγλίας, εἰς τὴν ὁποίαν ὁ ἀριθμὸς τῶν πτωχῶν εἶχε πλεονάσει, ὁ ἱερεὺς ὠμίλησεν ἐπ' ἄμβωνος περὶ ἐλεημοσύνης, καὶ παρεκίνησε τοὺς ἀκροατάς του νὰ συνεισφέρωσιν ἕκαστος κατὰ δύναμιν πρὸς περίθαλψιν τῶν δυστυχούντων.

Μετὰ τὴν διδασχὴν πολλοὶ προσήλθον εἰς τὸν ἱερέα, προσφέροντες τὸν ὄβολον τῆς ἐλεημοσύνης των. Μεταξὺ αὐτῶν παρετήρησεν ὁ ἱερεὺς νεάνιδα τυφλὴν πτωχικῶς ἐνδεδυμένην, ὀδηγηθεῖσαν πλησίον του καὶ προσφέρουσαν ποσὴν ἀνώτερον παντὸς ἄλλου.

— Ὅχι κόρη μου, τῆ εἶπεν ὁ ἱερεὺς, εἶσαι πτωχὴ καὶ ἀύμακτος ἢ προσφορά σου εἶναι μεγάλη; δὲν δέχομαι παρὰ τὸ ἥμισυ αὐτῆς.

— Εἶναι ἀληθές, πάτερ, ἀπήνητησεν ἡ νεᾶνις, εἶμαι τυφλὴ ἐκ γενετῆς, ἀλλὰ πτωχὴ τώρα δὲν εἶμαι. Εἰς τὸ κατάστημα τῶν τυφλῶν ἔμαθον νὰ πλέκω καλάθια καὶ ἤδη διὰ τῆς ἐργασίας ἀπολαμβάνω τὰ ἀναγκαῖά μου. Ἡ προσφορά μου εἶναι ἢ ἐκ τοῦ λύχνου οἰκονομία μου. Πρακτικῶς λοιπόν, δέχθητι αὐτήν. Γνωρίζω τί ἐστὶ πτωχεῖα. Πρὶν ἔμβω εἰς τὸ κατάστημα, ἐγύριζον νυχθημερὸν ἐπαιτούσα· ἐνθυμοῦμαι δὲ κάλλιστα καὶ τὰς περι-

φρονήσεις τῶν διαβατῶν καὶ τοὺς πικροὺς τῶν λόγους καὶ τὰς ψυχρὰς νύκτας, τὰς ὁποίας ἡμίγυμος καὶ ἀνυπόδητος, τρέμουσα καὶ πεινώσα, διήλθον ἄυπνος εἰς τὰς δημοσίας ὁδοὺς. Ἡ καρδία μου κλαίει ὁσάκις περὶ πτωχῶν ἀκούω, παρηγορεῖται δὲ καὶ εὐφραίνεται ὁσάκις δύνῃμαι νὰ τοῖς προσφέρω μικρὰν βοήθειαν.

Ἄπαντες ἐθαύμασαν τὴν χριστιανικὴν ἀρετὴν τῆς τυφλῆς νεάνιδος, ὃ δὲ ἱερεὺς ἐν τῇ μέσῃ τοῦ γενικοῦ θαυμασμοῦ ἐφώνησεν — Ἰδοὺ φίλτατοι ἀδελφοί, διατὶ ὁ Ἰησοῦς μᾶς εἶπεν, ὅτι τῶν πτωχῶν ἐστὶν ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν!

Τὸ παράδειγμα τῆς ἀομμάτου κόρης καὶ οἱ κατανυκτικοὶ πρὸς τὸν ἱερέα λόγοι τῆς διήγειραν τὰ συμπαθητικὰ αἰσθήματα τῶν παρευρεθέντων, ὥστε ἀμέσως αἱ συνεισφοραὶ ἐπολλαπλασιάσθησαν, καὶ οἱ πτωχοὶ τῆς πόλεως ἐξοικονομηθέντες ἠυλόγουν τοὺς εὐεργέτας τῶν καὶ περισσότερο τὴν τυφλὴν νεάνίδα.

Αἱ ἐφημερίδες ἐξύμνησαν τὴν φιλελεήμονα καλαθοποιόν. Πανταχόθεν δὲ συνέρρεον εἰς τὴν κατοικίαν τῆς, ὅπως τὴν γνωρίσωσι καὶ προσωπικῶς, ἀγοράσωσι δὲ καὶ καλῶν τι ἐκ τῶν χειρῶν τῆς.

Τοιοιτοτρόπως ἡ ἐλεήμων τυφλὴ οὐχὶ μόνον εἰς τὴν μέλλουσαν, ἀλλὰ καὶ εἰς τὴν παροῦσαν ζωὴν πλουσιοπαρόχως ἠλεήθη παρὰ τοῦ Ὑψίστου· διότι τιμωμένη καὶ ἀγαπωμένη παρὰ πάντων ἔζησεν ἐν ἀνέσει, ἐξακολουθοῦσα πάντοτε διὰ τῆς ἐλεημοσύνης νὰ παρηγορῇ τοὺς πτωχοὺς, νὰ ἠδύνη τὴν ψυχὴν τῆς καὶ νὰ εὐαρεστῇ τὸν πλάστην τῆς.

(Ἐκ τοῦ Γεροδάθου τοῦ Α. Μελά)

79. Ὁ διακονιάρης.

Λυπηρό, νὰ ἰδῆς ἐμπρός σου
ἓνα γέροντ' ἀσπρομάλλην
νὰ ζητᾷ τὸν ὀβολό σου,
καὶ μὲ ξέσκεπο κεφάλι,
νὰ σοῦ λέγῃ ποῦ πεινᾷ!

Πόσοι, πόσοι ποῦ ἔμποροῦνε
νὰ τοῦ δώσουνε βοήθεια,
μ' ἓνα φεῦγα! τοῦ ἀπαντοῦνε,
κι' ὁ φτωχὸς τὰ μαῦρα στήθια
κρυφοδέρνει καὶ σιωπᾷ.

Ποιὸς ἐδῶθε τὸν πειράζει,
ποιὸς ἐκεῖθε τὸν βαριέται·
κι' ὁ φτωχὸς ἀναστενάζει
ἔντροπιασμένος, καταριέται
τὴν πολύπαθν ζωή·

Ἄλλ' ὁ πλούσιος δὲν εἰξέρει
τὴ ἔντροπὴ π' ἀκολουθάει
τὸ τρεμάμενο τὸ χέρι
τοῦ καυμένου ποῦ ζητάει
μέσ' ἔς τὸ δρόμο τὸ ψωμί.

Ἦ! ποιὸς ἔξερει, ὁ πεινασμένος
μὴν ἐστάθην ἔς τὸν καιρὸ τοῦ
ἴσάν ἐμᾶς καλοθρεμμένος,
καὶ μὴν ἔσπερνε τὸ βιό τοῦ
γὰ τοὺς φίλους μιὰ φορὰ.

Δυστυχῆς μαθαίνει τώρα
ποῦ ὁ φτωχὸς δὲν ἔχει φίλο·
καὶ πολλαῖς φοραῖς τὴν ὥρα
τοῦ καλότυχου τὸν σκύλλο
νὰ ζηλεύῃ καταντᾷ.

Εἰς τὸ δρόμο ποῦ διαβαίνει
καὶ ἔς τὴ θύρα ποῦ κτυπάει,
πάντα κάποια περιμένει
προσβολή, νὰ τοῦ περνᾷ
τὴν ταλαίπωρν ψυχή.

Καὶ γυμνὸς μὲ καταφρόνια
λαχταρῶντας εἰς τὸ κρῦο
σέρνει τὰ χαρά τὰ χρόνια
ἕνα βλέποντας σημεῖο
πάντα ἐμπρός του. . . τὸ ψωμί!

ὦ! χαρὰ του ἔς ὅποιον ἔχει
δυο ψωμιὰ καὶ δίνει τῶνα!
Θέλ' ἢ Δέσποινα τὸν βρέχει
ἔς τοῦ θανάτου τὸν ἀγῶνα
μὲ τὸ δάκρυ τοῦ φτωχοῦ.

Τὴν καλύβη καὶ τὸν θρόνο
πῶς ἢ τύχη δίνει, πέρνει
δὲν εἰξέρω· ξέρω μόνο
π' ὅποιος κάνει ἐλεημοσύνη
φίλος εἶναι τοῦ Θεοῦ.

Γ. Μαρτινέλης

80. Ὁ βαθύπλουτος Ἀργύρης.

Ἐξῆ πρό τιῶν χρόνων εἰς Ἰωάννινα βαθύπλουτος γέρων, Ἀργύρης ὀνομαζόμενος, ὅστις ἀποδημήσας ἐκ νεαρᾶς ἡλικίας καὶ ὑπὸ τῆς τύχης βοηθούμενος, ἀπέκτησε μεγίστην χρηματικὴν περιουσίαν, τὴν ὅποιαν ἔτι μᾶλλον ἠξίησεν ἐπανελθὼν εἰς τὴν πατρίδα του.

Ἡ φιλαργυρία ἐχαρακτήριζε τὸν Ἀργύρην ἐξ αὐτῆς τῆς νεότητός του· ἀλλὰ μετὰ τῆς ἡλικίας καὶ τῶν χρημάτων συνήξησε καὶ ἡ φιλαργυρία του. Νέος ὢν οὐδέποτε εἶχεν ἀναγνώσει τὴν συμβουλὴν τοῦ Ἰσοκράτους «μηδὲν ὑπερβαλλόντως, ἀλλὰ μετρίως ἀγάπα τὴν ὑπάρχουσαν οὐσίαν», ὥστε οὐχὶ μετρίως, ἀλλ' ὑπερβολικώτατα ἠγάπα ὁ Ἀργύρης τὴν περιουσίαν αὐτοῦ. Πολλὰς καὶ ὠραίας οἰκίας εἶχεν εἰς Ἰωάννινα, ἀλλὰ διὰ νὰ μὴ στερῆται τῶν ἐνοικίων, εἰς οὐδεμίαν ἐξ αὐτῶν κατώκει. Ἐξῆ δὲ

μετά τῆς συζύγου του καὶ τοῦ μονογενοῦς υἱοῦ του εἰς παλαιὸν καὶ σεσαθρωμένον οἰκίσκον, πληρώων ἐνοίκιον εὐτελέστατον. Μέγα δὲ καὶ δυνατὸν κιβώτιον, ἐντὸς τοῦ ὁποίου ἐφύλαττε τὰ χρήματά του καὶ τὰς ὁμολογίας τῶν χρεωφειλετῶν του ἐχρησίμει συγχρόνως καὶ ὡς κλίνη αὐτοῦ.

Μόνον δὲ διὰ τὰ ἐπιθεωρήσῃ, ἂν τὰ ἐν τῷ κιβωτίῳ του ἦσαν ἐν τάξει, ἤναπτε μικρὸν λύχον· ἀλλὰ μετὰ τὴν ἐπιθεώρησιν ἀμέσως ὁ λύχος ἔσβυε καὶ ὁ Ἀργύρης ἐκοιμήτο. Πολλάκις διὰ τὰ ἐπιτύχη τόκους ὑψηλοῦς, ἐδάνειζε χρήματα εἰς ἀνθρώπους ἀπηλιπισμένους, παρὰ τῶν ὁποίων οὔτε τόκον οὔτε κεφάλαιον ἐλάμβανε πλέον. Ἄλλοτε δὲ ζητῶν ἐνοίκια ὑπέρογκα ἄφηνεν ἐπὶ πολὺν χρόνον ἄνευ ἐνοικίου τὰς οἰκίας καὶ τὰς ἀποθήκας του. Μὲ τοιαύτας ζημίας τιμῶρετ τοὺς φιλαργύρους ἢ ἀνόητος φιλαργυρία των καὶ ἡ ἀκόρεστος πλεονεξία των.

Ποτὲ εἰς τὴν τράπεζαν τοῦ βαθυπλούτου γέροντος δὲν ὑπῆρχε φαγητὸν ἀρκετὸν διὰ τὰ χορτάσσει τὴν πεινᾶν των· «ἡ πολυφαγία, ἔλεγεν ὁ Ἀργύρης, φθείρει τὴν ὑγίαν». Προὔτιμα ἐν τούτοις ν' ἀγοράζῃ τὰ εὐθηνότερα τῶν τροφίμων, ὅσον ἐπιβλαβῆ καὶ ἂν ἦσαν τὰ τοιαῦτα εἰς τὴν ὑγίαν.

Οἱ φιλάργυροι ἐν τῷ μέσῳ τοῦ πλούτου των πάσχουσιν ὅτι ἔπασχεν ὁ δυστυχῆς Τάνταλος, ὅστις, κατὰ τὴν μυθολογίαν τῶν ἀρχαίων Ἑλλήνων, ἦτο καταδικασμένος εἰς τὸν Ἄδην νὰ διψᾷ πάντοτε, μὴ δυνάμενος νὰ πῖν τὸ ὕδωρ, τὸ ὁποῖον μόλις φθάνον εἰς τὰ χεῖλη του, ἀμέσως ἀπεσύρετο.

Ἄν πτωχὸς τις, μὴ γνωρίζων τὸν Ἀργύρην, τῷ ἐζήτει ποτὲ ἐλεημοσύνην «ὁ Θεὸς νὰ σ' ἐλεήσῃ» ἀπεκρίνετο καὶ ἡ εὐχὴ του αὕτη ἦτο ἡ μόνη ἐλεημοσύνη μου.

Ὅσον ἀνάσθητον καὶ σκληρὸν εἶναι τὸ χρυσίον, τὸ ὁποῖον οἱ φιλάργυροι θησαυρίζουν ἄλλο τόσον σκληρὰ καὶ ἀνάσθητος ἀποκαθίσταται δυστυχῶς ἡ καρδία των. Ἐὰν ἐπρόκειτο περὶ συνδρομῆς πρὸς ἔκδοσιν ὠφελίμου βιβλίου, ἢ πρὸς διατήρησιν σχολείου, ἀρνούμενος ἔλεγε· «καθὼς τὸ πολὺ φῶς βλάπτει τὴν ὄρασιν, οὕτω καὶ τὰ πολλὰ γράμματα φθείρου τοὺς γένους καὶ οἰηματίας καὶ ἀθρήσκους ἀποκαθιστῶσιν αὐτούς». Ὅταν ἐζητεῖτο

νά συνδράμη πτωχὴν τινα οἰκογένειαν, ἢ ὄρφανὴν κόρην, ἔχουσαν ἀνάγκην προικὸς «ὅταν ἡ αὐλή σου διψᾷ, ἀπεκρίνετο, μὴ χύνης ἔξω τὸ νερόν».

Καὶ ἐν τούτοις ὁ σκληροκάρδιος γέρον ἐλέγετο Χριστιανός, διότι ἐπίστευεν εἰς Χριστόν! Ἐνόμιζε μάλιστα, ὅτι εἶναι καὶ καλὸς Χριστιανός, διότι καὶ εἰς τὰς ἀκολουθίας τῆς ἐκκλησίας τακτικώτατα παρευρίσκετο καὶ προσευχὰς πολλὰς ἔλεγε καὶ τὰς νηστείας ὅλας ἀκριβέστατα ἐφύλαττεν.

Εἰς μάτην ὁ σεβάσμιος ἀρχιερεὺς τῶν Ἰωαννίνων συχνάκις ὑπενθύμιζε τὸν φιλάργυρον Ἀργύρην, ὅτι δὲν εἶναι χριστιανοὶ ὅσοι δὲν ἐργάζονται τὰ καλὰ ἔργα, τὰ ὅποια ὁ Ἰησοῦς ἀπαιτεῖ παρά τῶν ὀπαδῶν του· εἰς μάτην ἀνέφερε πρὸς αὐτὸν τοὺς ἰδίους λόγους τοῦ Ἰησοῦ «οὐ πᾶς ὁ λέγων μοι Κύριε Κύριε, εἰσελεύσεται εἰς τὴν βασιλείαν τῶν Οὐρανῶν, ἀλλ' ὁ ποιῶν τὸ θέλημα τοῦ Πατρὸς τοῦ ἐν οὐρανοῖς». Εἰς μάτην ὑπενθύμιζεν ὁ ἀρχιερεὺς πρὸς τὸν Ἀργύρην τὸ τοῦ σοφοῦ Σολομῶντος «αἰρετώτερον ὄνομα καλὸν ἢ πλοῦτος πολὺς», προσθέτων, ὅτι ἔργα χριστιανικὰ καὶ οὐχὶ ξηρὰς νηστείας καὶ μακρὰς προσευχὰς ἀπαιτεῖ ὁ Ἰησοῦς καὶ διὰ τοῦτο μακαρίους ὠνόμασε τοὺς ἐλεήμονας ὅτι αὐτοὶ ἐλεηθήσονται». Εἰς μάτην ἐπὶ τέλους ὑπενθύμιζε τὸν φιλάργυρον τοῦτον ὅτι κατὰ τὸν Ἀπόστολον Παῦλον ἡ φιλαργυρία καὶ ἡ πλεονεξία μεταβάλλουν τὸν χριστιανὸν εἰς εἰδωολάτρην.

Οὐδεμίαν δυστυχῶς ἐντύπωσιν προϋξένουν οἱ θεοὶ οὗτοι λόγοι εἰς τὴν ἀπολελιθωμένην ἢ μᾶλλον εἰπεῖν ἀποκεχρυσωμένην καρδίαν τοῦ βχθυπλούτου γέροντος. Εἰς μάτην οἱ φιλοπάτριδες Ἰωαννῖται συνεβούλευον τὸν ἄφρονα τοῦτον πλούσιον, προσπαθοῦντες νὰ διεγείρωσι τὴν φιλοτιμίαν του πρὸς ἔργα καλὰ. Μόνον εἰς καλλιεργημένας καρδίας δύνανται νὰ καρποφορήσωσιν αἱ καλαὶ συμβουλαί, οὐχὶ δὲ καὶ εἰς ὅσας, παραμεληθεῖσαι εἰς τὴν νεότητά των ἀπεχερσώθησαν.

Εὐκολώτερα ὠφελοῦνται οἱ φρόνιμοι ἀπὸ τοὺς ἄφρονες παρά οἱ ἄφρονες ἀπὸ τὰς συμβουλάς τῶν φρονίμων· ἄφρονες δὲ δυστυχῶς εἶναι οἱ κυριεύοντες ὑπὸ τοῦ αἰσχροῦ πάθους τῆς φιλαργυρίας. Ἐξ ὧν σὰς διηγήθην, ἀγαπητά μου παιδιὰ, εὐκόλως

συμπεραίνετε, ὅτι ὁ βαθύπλουτος Ἀργύρης οὐδένα φίλον εἶχεν ἐντὸς τῶν Ἰωαννίνων, τῶν ὁποίων οἱ κάτοικοι διεκρίθησαν πάντοτε διὰ τὸν ἀληθῆ χριστιανισμόν, τὴν φιλοτιμίαν, τὴν φιλανθρωπίαν καὶ τὴν φιλοπατρίαν των. Καὶ αὐτὴ ἡ σύζυγος του καὶ αὐτὸς ὁ υἱὸς του δὲν ἠδύναντο ν' ἀγαπήσωσι σύζυγον καὶ πατέρα θυσιάζοντα πᾶν φίλτρον πᾶν συγγενικὸν αἴσθημα ἐνώπιον τῆς χρυσολατρείας του.

Ἀσθενήσας ἐπὶ τέλους ὁ Ἀργύρης καὶ μὴ προσκαλέσας ἐγκαίρως, ὡς ἐκ τῆς φιλαργυρίας του, ἰατρὸν ἀπέθανε κρατῶν σφιγκτὰ εἰς τὰς χεῖρας τὰ κλειδιά τοῦ κιβωτίου ἐπὶ τοῦ ὁποίου ἔκειτο.

Ἄλλ' οὔτε ἐν δάκρυον, οὔτε ἓνα στεναγμόν, οὔτε ἓνα μακαρισμόν καθ' ἕλην τὴν πόλιν τῶν Ἰωαννίνων ἀπέσπασεν ὁ θάνατος αὐτοῦ. Οὐδεὶς συνώδευσε αὐτὸν εἰς τὸν τάφον. Οὐδένα τελευταῖον ἀσπασμόν ἔλαβεν. Ἴδου τὰ πλούτη, ἰδοὺ ἡ εὐδαιμονία τῶν πλουσίων φιλαργύρων!

Ὑπῆρξαν πολλοὶ φιλάργυροι οἵτινες ἐφρόντισαν διὰ τῶν διαθηκῶν των ν' ἀποπλύνωσι τὴν μνήμην των ἀπὸ τὸ αἶσχος, τὸ ὅποσον τοὺς ἐκάλυψε ζῶντας. Ἄλλ' ὁ Ἀργύρης οὐδὲ μετὰ θάνατον διέταξε φιλόανθρωπόν τι ἔργον οὐδὲ διαθήκην ἀφήκεν.

(Κατὰ τὸν Α. Μελά)

81. Ἡ ἐργασία εἶναι μήτηρ τῆς εὐτυχίας.

Ὁ σοφὸς Σωκράτης συνήνητησεν ἡμέραν τινα καθ' ὁδὸν τὸν φίλον του Ἀρίσταρχον, ὁ ὁποῖος ἦτο περίλυπος καὶ σκεπτικός.
« Τί ἔχεις, Ἀρίσταρχε, εἶπε πρὸς αὐτὸν ὁ Σωκράτης, καὶ εἰσαι τόσον λυπημένος καὶ σκεπτικός ;

— Γνωρίζεις, ὦ Σώκρατες, ὅτι ἀπέθανεν ὁ πατήρ μου καὶ ἔμεινα ὄρφανός. Ἡ περιουσία μου εἶναι μικρά, ἔχω δὲ καθῆκον νὰ συντηρήσω τὴν μητέρα μου καὶ ἑπτὰ ἀδελφάς. Χρήματα δὲ οὐδεὶς μὲ δανεῖζει.

— Λυπεῖσαι λοιπὸν διὰ τὰς ἀδελφάς σου καὶ θεωρεῖς αὐτάς βάρος εἰς σέ ; Ἐγὼ ἐνόμιζον, ὅτι εἶναι εὐτύχημα νὰ ἔχη τις ὄχι μόνον ἀδελφούς, ἀλλὰ καὶ ἀδελφάς.

— Διόλου, ὦ Σώκρατες, δὲν θεωρῶ τὰς ἀδελφάς μου βάραι. Καὶ ταύτας ἀγαπῶ πολὺ καὶ τὴν μητέρα μου σέβομαι. Διὰ τοῦτο ἀκριβῶς στενοχωροῦμαι, διότι βλέπω ὅτι δὲν δύναμαι νὰ διαθρέψω αὐτάς.

— Καὶ τίνα ἐργασίαν κάμνουσιν αἱ ἀδελφάί σου ;

— Τὰς συνήθειαι ἐργασίας τῶν κορασίων ἀπὸ τὰς ὁποίας οὐδεμία ὠφέλεια προκύπτει. Γνωρίζουσι νὰ βράπτωσι καὶ νὰ κεντῶσιν ἢ μία ἐξ αὐτῶν γνωρίζει νὰ ὑφαίνῃ λεπτότατα ὑφάσματα, ἢ ἄλλη νὰ ζωγραφῇ ὠραίας εἰκόνας καὶ ἢ ἄλλη εἶναι καλλιγράφος.

— Τότε λοιπόν, Ἀρίσταρχε, δὲν εἶσαι ὅσον νομίζεις πτωχός· σὺ ἔχεις θησαυρὸν κεκρυμμένον εἰς τὴν οἰκίαν σου καὶ προσποιεῖσαι, ὅτι δὲν γνωρίζεις αὐτόν; νομίζω ὅτι ἀδικαιολογήτως λυπεῖσαι.

— Ἐγὼ ἔχω ὑπόληψιν εἰς τοὺς λόγους σου, ὦ Σώκρατες, ἀλλως θὰ ἐνόμιζον ὅτι μὲ περιπαίζεις. Ἐγὼ ἔχω θησαυρὸν κεκρυμμένον καὶ προσποιεῖμαι, ὅτι δὲν γνωρίζω αὐτόν; Εἶμαι λοιπόν πλούσιος καὶ ἐγὼ νομίζω ὅτι εἶμαι πτωχός; Καὶ ποῦ εἶναι, σὲ παρακαλῶ ὁ κεκρυμμένος θησαυρός, τὸν ὁποῖον ἐγὼ δὲν γνωρίζω ;

— Βεβαίωτατα, Ἀρίσταρχε, δύνασαι νὰ εἶσαι πλούσιος, ἐὰν πλούσιος εἶναι ἐκεῖνος, ὁ ὁποῖος ἔχει τὰ ἀπαιτούμενα διὰ νὰ οἰκονομῇ τὰς ἀνάγκαις του.

— Εἶμαι σύμφωνος, ὦ Σώκρατες, ὅτι οὗτος εἶναι πλούσιος ἐὰν προσθέσωμεν μόνον, ὅτι πλούσιος εἶναι ἐκεῖνος, ὁ ὁποῖος ἔχει τὰ ἀναγκασιόυντα εἰς αὐτόν καὶ μικρὸν περίσσευμα, διὰ νὰ δύναται νὰ βοηθῇ τοὺς πάσχοντας.

— Ἐχεις δίκαιον, Ἀρίσταρχε, καὶ σὲ εὐχαριστῶ διὰ τὴν συμπλήρωσιν. Ἐγὼ δὲν ἔκαμον λόγον περὶ τούτου, διότι νομίζω ὅτι διὰ πάντα ἀγαθὸν ἄνθρωπον μία ἀπὸ τὰς πρώτας ἀνάγκαις του εἶναι καὶ ἡ ἐπιθυμία νὰ βοηθῇ τοὺς πάσχοντας.

— Ἀλλὰ ποῦ εἶναι ὁ θησαυρός μου, ὦ Σώκρατες; Βλέπεις ὅτι ἔγινα ἀνυπόμονος καὶ θέλω νὰ μάθω αὐτόν.

— Εὐθὺς θὰ σοὶ δείξω τὸν θησαυρόν σου Ἀρίσταρχε. Ἀγόρα-

σον ὀλίγον ὑφαιμα, ἔστω καὶ μὲ πίστωσιν, ἂν δὲν ἔχῃς χρήματα, καὶ δὸς αὐτὸ εἰς τὰς ἀδελφάς σου, αἱ ὅποσαι γνωρίζουσι νὰ βράπτωσι καλύτερον, διὰ νὰ κατασκευάσωσι χιτῶνας καὶ ἄλλα ἐνδύματα. Αἱ ἀδελφί σου αἱ γνωρίζουσαι καλὸν κέντημα ἄς κεντήσωσιν ἐνδύματα ἢ ἔπιπλα. Εἰς τὴν ἀδελφή σου, ἣ ὅποια ὑφαίνει ἀγόρασον ἔρια ἢ νήματα διὰ νὰ ὑφάνῃ. Ἡ ἄλλη ἄς ἀντιγράψῃ τὰ ποιήματα τοῦ Ὅμηρου διὰ τοὺς μαθητὰς τῶν σχολείων. Καὶ ἡ ἄλλη ἄς ζωγραφίσῃ εἰκόνα τινά. Δὲν νομίζεις, Ἀρίσταρχε, ὅτι ἀπὸ ὅλας ταύτας τὰς ἐργασίας, δύνασθε καὶ τὰς ἀνάγκας σας νὰ οἰκονομητέ καὶ ἄλλους νὰ βοηθῆτε καὶ περισσεύμα νὰ ἔχητε;

— Ναί, ὦ Σώκρατες, ἀλλὰ τί θὰ εἴπῃ ὁ κόσμος; Δὲν εἶναι ἐντροπή αἱ ἀδελφί τοῦ Ἀριστάρχου νὰ ἐργάζωνται διὰ νὰ ζῶσιν;

— Διόλου δὲν εἶναι ἐντροπή. Οἱ μὲν φρόνιμοι ἄνθρωποι θὰ ἐπαινέσωσι μάλιστα τὰς ἀδελφάς σου, διὰ τὰς φυλακίας δὲ τῶν ἀνοήτων ἀνθρώπων δὲν πρέπει νὰ σὲ μέλη. Καὶ διατί, Ἀρίσταρχε, εἶναι ἐντροπή νὰ ἐργάζωνται αἱ ἀδελφί σου, ἀφοῦ καὶ αὐτοὶ οἱ Θεοὶ ἐργάζονται; Λησμονεῖς ὅτι ἡ Ἀθηναῖ ἡ κόρη τοῦ Διὸς λέγεται καὶ Ἐργάνη καὶ ὅτι ὁ Ἡφαιστος ἔλην τὴν ἡμέραν ἐργάζεται εἰς τὸ ἐργαστήριόν του μὲ τὴν σφῦραν εἰς τὰς χεῖρας; Δικτὶ εἶναι ἐντροπή νὰ ἐργάζηται τ.ς ἀφοῦ καὶ αὐτοὶ οἱ βασιλεῖς ἐργάζονται καὶ αἱ θυγατέρες τῶν βασιλέων; Μήπως δὲν ἀνέγνωσας εἰς τὴν Ὀδύσειαν τοῦ Ὅμηρου, ὅτι ἡ Νκυσικᾶ, ἡ θυγάτηρ τοῦ βασιλέως τῶν Φαιάκων, ἔπλυνεν εἰς τὸν ποταμὸν τὰ ἐνδύματα τῶν γονέων καὶ ἀδελφῶν της; Ἡ νομίζεις ὅτι τὸ πλύσιμον τῶν ἐνδυμάτων εἶναι ἐντιμότερον ἀπὸ τὸ κέντημα τὴν ζωγραφικὴν, τὴν ῥαπτικὴν; Ἄκουσον, ἀγαπητέ Ἀρίσταρχε, τί λέγει ὁ σοφὸς ποιητὴς Ἡσίοδος «Ἔργου οὐδὲν ὄνειδος, ἀεργίη δὲ τὸ ὄνειδος», δηλαδὴ ἡ δουλειὰ ἐντροπή δὲν ἔχει. Ὁ Ἀρίσταρχος ἠκολούθησε τὴν σοφὴν καὶ πατρικὴν συμβουλήν τοῦ Σωκράτους καὶ δὲν μετενόησε βεβῆως διὰ τοῦτο. Διότι ἐντὺς ὀλίγου χρόνου ἀπηλλάγησαν ἀπὸ ὅλας τὰς στενοχωρίας, εἰς δὲ τὴν οἰκίαν

του ἔβασίλευεν ἡ υἷγια, ἡ φριδρότης καὶ ἡ χαρὰ ἀντὶ τῆς με-
ταγχολίας καὶ τῆς λύπης.

« Ἡ προκοπὴ νικᾷ τὴ φτώχεια »

« Ἐργάζου καὶ πορεύου » εἶπεν ὁ Θεός.

82. Ἡ ἐργασία.

Ἐργάζου νέος
να ἔχῃς γέρος.

Ἐπιμελοῦ, κοπίαζε, ἐν ὅσῳ εἶσαι νέος,
διὰ νὰ μὴ μετανοῆς τὸ ὕστερον ματαίως.
Ἡ ἐπιμέλεια νικᾷ ὅλας τὰς δυσκολίας
καὶ ὁδηγεῖ τὸν ἄνθρωπον εἰς δρόμον εὐτυχίας.

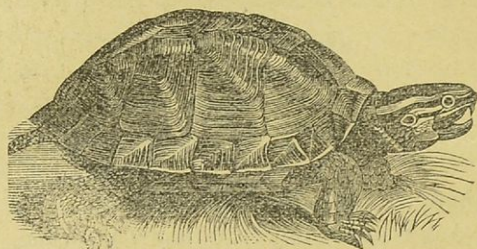
83. Ἡ χελώνη.

Ἡ χελώνη εἶναι ζῷον ἑρπετὸν συρόμενον μὲ τὴν κοι-
λίαν ἐπὶ τῆς γῆς. Ὅλον τὸ σῶμά της εἶναι ἐγκεκλεισμέ-
νον ἐντὸς κελύφους τινὸς τὸ ὁποῖον λέγεται χελώνιον
ἢ χέλειον. Τὸ χελώνιον ἄνωθεν μὲν εἶναι κυρτὸν
κάτωθεν δὲ ἐπίπεδον. Τοῦτο ἀποτελεῖται ἀπὸ τεμάχια
δοστέϊνα καλῶς προσηρμοσμένα χρώματος ὑπομέλανος μὲ
κιτρίνας γραμμὰς. Ἐμπροσθεν καὶ ὀπισθεν τοῦ χελω-
νίου ὑπάρχουσιν ὀπαί, ἐκ τῶν ὁποίων ἡ χελώνη ἐξάγει
τὴν κεφαλὴν καὶ τοὺς ἐμπροσθίους πόδας, τὴν οὐρὰν καὶ
τοὺς ὀπισθίους πόδας.

Ἡ κεφαλὴ τῆς χελώνης εἶναι μικρά, ὄφειδῆς καὶ ἄνω-
θεν πεπιεσμένη. Οἱ ὀφθαλμοὶ της εἶναι μεγάλοι ἀναλό-
γως τοῦ σώματός της καὶ στρογγύλοι. Εἰς τὸ στόμα της
δὲν φέρει ὀδόντας, ἀλλὰ κεράτινα χεῖλη, διὰ τῶν ὁποίων
κόπτει τὴν τροφήν της. Οἱ πόδες της εἶναι βραχεῖς καὶ

ἔχουσιν οἱ μὲν πρόσθιοι 5 δακτύλους, οἱ δὲ ὀπίσθιοι 4 με ὄνυχας ἰσχυροῦς, ἀλλ' οὐχὶ καὶ ὄξεις.

Ἡ χελώνη οὔτε νοημοσύνην ἔχει οὔτε στοργὴν πρὸς τὰ τέκνα αὐτῆς. εἶναι δὲ ζῷον δειλότατον. εἰς τὸν ἐλά-

χιστον θόρουβον συστέλλει τὴν κεφαλὴν καὶ τοὺς πόδας τῆς ἐντὸς τοῦ χελωνίου τῆς. Διὰ τοῦτο οὐδὲν ζῷον δύναται νὰ βλάβῃ αὐτὴν καὶ οὐδὲν φοβεῖται.

Μόνον τὸν αἰετὸν φοβεῖται, διότι οὗτος συλλαμβάνει αὐτὴν διὰ τῶν ὀνύχων του καὶ φέρει αὐτὴν εἰς πολὺ ὕψος πετῶν. Ἀπ' ἐκεῖ ἀφήνει αὐτὴν νὰ πέσῃ ἐπὶ λίθων, ἔνθα κατασυντριβεῖται τὸ χελωνίου τῆς, ὅτε ὁ αἰετὸς κατέρχεται καὶ τρώγει αὐτὴν. Ἡ χελώνη ὅταν ἀνατραπῇ καὶ πέσῃ ὑπὲρ δυσκόλως ἐπανέρχεται εἰς τὴν θέσιν τῆς. Ἡ χελώνη βαδίζει βραδύτατα. Αὕτη εἶναι ζῷον ἡμερον καὶ μακροβιώτατον.

Ἡ χελώνη γεννᾷ κατὰ Ἰούνιον 4—12 ὡὰ στοργγγύλα, λευκὰ καὶ μικρὰ ὡς κάρνα. Ταῦτα κρύπτει ἐντὸς μικρῶν λάκκων σκάπτουσα διὰ τῆς οὐρᾶς τῆς καὶ καλύπτει αὐτὰ διὰ χώματος. Μετὰ ταῦτα, ὅταν ἔλθῃ ὁ ὥριμος χρόνος, ἐξέρχονται τὰ χελωνίδια μόνα των. Τὰ χελωνίδια ἐξερχόμενα τῶν ὡῶν των ζητοῦσι μόνα των τὴν τροφήν.

Ἡ χελώνη τρώγει χόρτα, ἔντομα καὶ σκώληκας. Δύναται ὁμως νὰ μείνῃ καὶ πολλοὺς μῆνας ἄνευ τροφῆς.

Χελῶναι εἶναι διαφόρων εἰδῶν καὶ μεγεθῶν. Ἄλλαι ζῶσιν εἰς τὴν ξηράν, ἄλλαι εἰς τοὺς ποταμοὺς καὶ τὰς λίμνας καὶ λέγονται χελῶναι τῶν γλυκέων ὑδάτων καὶ ἄλλαι εἰς τὰς θαλάσσας. Αἱ χελῶναι τῆς θαλάσσης εἶναι μεγαλύτεραι. Φθάνουσι μέχρι δύο μέτρων μήκους καὶ 300 ὀκάδων βάρους. Αὐταὶ τρώγουσι καρκίνους καὶ ἰχθῦς καὶ γεννῶσιν ἐπὶ τῆς ἄμμου τῆς παραλίας τὰ ῥά, τὰ ὁποῖα ἐκκολάπτονται διὰ τῆς θερμότητος τοῦ ἡλίου.

Ἡ χελώνη δύναται νὰ ζήσῃ καὶ ἐπὶ τῆς ξηρᾶς καὶ ἐντὸς τῶν ὑδάτων καὶ διὰ τοῦτο λέγεται ζῶον ἀμφίβιον. Ἡ χελώνη εἶναι χρησιμωτάτη εἰς τὸν ἄνθρωπον. Παρέχει εἰς ἡμᾶς τὸ χελώνιον, ἐκ τοῦ ὁποίου κατασκευάζουσι κτένια, κομβία, λίκνα, καπνοθήκας, κάνιστρα καὶ ἄλλα. Παρέχει τὰ ῥά καὶ τὸ κρέας τὸ ὁποῖον τινὲς τῶν ἀνθρώπων τρώγουσι καὶ εὐρίσκουσιν αὐτὸ τρυφερόν, νόστιμον καὶ πολὺ θρεπτικόν.

84. Αἱ Μυκῆναι.

Αἱ Μυκῆναι ὑπῆρξαν μία ἐκ τῶν ἀρχαιοτάτων καὶ ἐνδοξοτάτων πόλεων τῆς Ἑλλάδος. Ἐν αὐταῖς ἐβασίλευεν ὁ Ἀγαμέμνων, ὁ ἀρχιστράτηγος τῶν Ἑλλήνων εἰς τὸν πόλεμον κατὰ τῆς Τροίας. Τὰ ἀνάκτορα τῶν βασιλέων ἦσαν ἄκροδομημένα ἐπὶ τῆς κορυφῆς τῆς ἀκροπόλεως, ἡ ὁποία ἦτο περιτετειχισμένη μὲ Κυκλώπεια τείχη· εἰς τὴν ἀκρόπολιν εἰσῆρχοντο διὰ δύο πυλῶν, ἐκ τῶν ὁποίων ἡ μεγαλύτερα ἐλέγετο πύλη τῶν Λεόντων, διότι ἄνωθεν αὐτῆς ὑπῆρχε πλάξ μεγάλη, ἐπὶ τῆς ὁποίας ἦσαν γεγλυμμένοι δύο λέοντες. Τὰ ἀνάκτορα ἦσαν μέγα οἰκοδόμημα ἐστολισμένον μὲ πλείστας εἰκονογραφίας· περίξ δὲ αὐτοῦ ἦσαν αἱ οἰκίαι τῶν θεραπόντων τοῦ βασιλέως. Ὁ λοιπὸς λαὸς κατῴκει ἔξω τῆς ἀκροπόλεως, ἐνθα ἦσαν καὶ οἱ τάφοι τῶν

βασιλέων. Οἱ τάφοι οὗτοι ἔχουσι σχῆμα κοφίνου καὶ εἶναι κατεσκευασμένοι ἐκ μεγάλων λίθων. Ἦσαν δὲ πολυτελέστατοι καὶ ἐνόμιζον ὅτι ἦσαν οἱ θησαυροὶ τῶν βασιλέων. Τινὲς τάφοι εὐρέθησαν καὶ ἐντὸς τῆς ἀκροπόλεως, οἱ ὁποῖοι περιεῖχον πάμπολλα κοσμήματα καὶ ἄλλα ἀντικείμενα χρυσᾶ καὶ ἀργυρᾶ. Ταῦτα εἶναι κατατεθειμένα ἐν τῷ κεντρικῷ μουσεῖῳ τῶν Ἀθηνῶν καὶ εἶναι πολυτιμότερα κειμήλια.

Αἱ Μυκῆναι σήμερον εἶναι ἐρείπια, ἀλλὰ καὶ ὡς τοιαῦτα προκαλοῦσι τὸν θαυμασμὸν πολλῶν περιηγητῶν, οἵτινες ἐπισκέπτονται αὐτάς. Κεῖνται δὲ πλησίον τοῦ χωρίου Κουτσοπόδι, τὸ ὁποῖον εὐρίσκεται παρὰ τὴν σιδηροδρομικὴν γραμμὴν Κορίνθου-Ναυπλίου.

85. Ἡ θυσία τῆς Ἴφιγενείας.

Ὅτε οἱ Ἕλληνες εἶχον συναθροισθῆ εἰς τὴν Αὐλίδα διὰ νὰ ἐκστρατεύσωσι κατὰ τῆς Τροίας ἐναντίοι σφοδροὶ ἀνεμοὶ ἠμπόδιζον αὐτοὺς νὰ ἀποπλεύσωσιν ἐκεῖθεν. Τότε ὁ μάντις Κάλχας εἶπεν, ὅτι ἡ θεὰ Ἄρτεμις ἦτο ὠργισμένη κατὰ τοῦ Ἀγαμέμνονος, φονεύσαντος τὴν ἑλαφον αὐτῆς καὶ ὅτι οὗτος ὄφειλε νὰ θυσιάσῃ τὴν μεγαλυτέραν κόρην του Ἴφιγένειαν ἵνα ἐξιλεώσῃ τὴν θεάν. Ὁ Ἀγαμέμνων κατ' ἀρχὰς ἐκλονίσθη, διότι δὲν ἤθελε νὰ θυσιάσῃ κόρην προσφιλῆ, ἀλλ' ἐπειτα μετεπείσθη παρὰ τοῦ ἀδελφοῦ του Μενελάου καὶ ἔγραψε πρὸς τὴν σύζυγόν του Κλυταιμνήστραν νὰ ἀποστείλῃ αὐτῷ τὴν κόρην του Ἴφιγένειαν. Ἐγραψε δὲ εἰς τὴν σύζυγόν του οὐχὶ τὴν ἀλήθειαν, ἀλλ' ὅτι ἐμέλλε νὰ ὑπανδρεύσῃ αὐτὴν μετὰ τοῦ Ἀχιλλέως τοῦ βασιλέως τῶν Μυρμηδόνων.

Μετὰ τινὰς ἡμέρας ἔφθασεν ἡ Ἴφιγένεια εἰς τὴν Αὐλίδα μετὰ τῆς μητρός της καὶ τοῦ ἀδελφοῦ της Ὀρέστου. Ὅλος

ὁ στρατὸς ἔτρεξε διὰ νὰ ἴδῃ τὴν βασιλόπαιδα καὶ θαυμάσῃ τὴν ὠραιότητά της. Ἐν τῷ μεταξύ ἡ Κλυταιμνήστρα ἔμαθεν ὅτι δὲν πρόκειται περὶ γάμου, ἀλλὰ περὶ θυσίας τῆς θυγατρὸς της. Ὁ Ἀγαμέμνων ὅμως μὴ γνωρίζων τοῦτο εἶπεν εἰς τὴν σύζυγόν του ὅτι τὰ πάντα εἶναι ἔτοιμα καὶ ὅτι ἡ θυγάτηρ ἔπρεπεν ὑπὸ τοῦ πατρὸς της νὰ ὀδηγηθῆ εἰς τὸν βωμὸν πρὸς τὸν γαμβρόν. Ἡ Κλυταιμνήστρα ὠργισμένη τότε καὶ τρέμουσα ἐκ τῆς φρίκης ὑπέμνησε πρὸς τὸν σύζυγόν της τὸ μέγα πένθος, τὸ ὁποῖον θὰ φέρῃ εἰς τὴν οἰκογένειαν ὁ φόνος τῆς Ἰφιγένειας. Πρὸς δέ, εἶπεν, ὅτι οἱ θεοὶ θὰ τιμωρήσωσι τὸ ἀνόσιον τοῦτο ἔργον διὰ καταστρεπτικῆς ἐπιστροφῆς τῶν Ἑλλήνων εἰς τὴν πατρίδα των. Οὐδεμία δέησις θὰ μεταβάλῃ τὴν ἀπόφασιν τῶν θεῶν. Οἱ θεοὶ δὲν εἶναι ἀνόητοι καὶ τιμωροῦσι πᾶν ἀδίκημα.

Μετὰ ταῦτα καὶ ἡ Ἰφιγένεια μαθοῦσα τὴν ἀλήθειαν ἔπεσεν εἰς τοὺς πόδας τοῦ πατρὸς της καὶ κλαίουσα εἶπεν. «Εἶθε νὰ εἶχον τὸ στόμα τοῦ Ὁρφέως, πάτερ μου, ἵνα κινῶ διὰ τῆς μαγευτικῆς φωνῆς τοὺς λίθους καὶ καταπραῦνω διὰ τῶν λόγων μου ἐκεῖνον, τὸν ὁποῖον ἐπεθύμουν. Ἄλλ' ἔχω μόνον θρήνους καὶ δάκρυα. Προσπίπτω ἰκέτις εἰς τοὺς πόδας σου, πάτερ μου καὶ σὲ παρακαλῶ νὰ μὴ μὲ θυσιάσῃς εἰς τὴν ἀκμὴν τῆς ἡλικίας μου. ὦ! πόσον γλυκὺ εἶναι νὰ βλέπῃ τις τὸ φῶς τοῦ ἡλίου! ὦ! μὴ μὲ ἀναγκάσῃς νὰ καταβῶ εἰς τὸ σκότος! Τί ἔπταισα ἐγὼ διὰ τὴν φυγὴν τῆς Ἑλένης μετὰ τοῦ Πάριδος, ἵνα τιμωρηθῶ διὰ θανάτου; Ἄν οἱ λόγοι μου, πάτερ μου, δὲν σὲ συγκινῶσι, δός μοι τοῦλάχιστον ἓν πατρικὸν βλέμμα καὶ ἓν φίλημα, ἵνα ἀποθνήσχωσα ἔχω ταῦτα τοῦλάχιστον πρὸς ἐνθύμησιν».

Ὁ Ἀγαμέμνων ἔμεινεν ἀμετάβλητος. «Γνωρίζω, εἶπε, πότε πρέπει νὰ λυπῶμαι καὶ πότε οὐχί! Δὲν εἶμαι ἀνόητος, ἀγαπῶ τὰ τέχνα μου. Μὲ καρδίαν τεθλιμμένην, γύναι,

ἐκτελῶ πράξιν, τὴν ὁποίαν καὶ δὲν δύναμαι ν' ἀποφύγω. Βλέπετε πέριξ ἡμῶν ὅποιοι μαχηταὶ καὶ ἠγεμόνες εἶναι συνηθρισμένοι. Εἰς ὅλους τούτους ἡ ὁδὸς ἡ φέρουσα πρὸς τὴν Τροίαν εἶναι κλειστή, ἂν δὲν θυσιάσω σέ, τέκνον μου. Τοῦτο εἶπεν ὁ μάντις Κάλχας. Οἱ Ἕλληνες περιμένουσι νὰ πλεύσωσιν εἰς τὴν Τροίαν καὶ τιμωρήσωσι τοὺς Τρῶας διὰ τὰ παύση πλέον ἡ ἀρπαγὴ τῶν Ἑλληνίδων. Οὐχὶ χάριν τοῦ Μενελάου, ἀλλὰ χάριν ὀλοκλήρου τῆς Ἑλλάδος πρέπει, τέκνον μου, θέλων καὶ μὴ θέλων νὰ σέ θυσιάσω. Διὰ σοῦ, θύγατερ, θὰ ἐλευθερωθῇ ἡ πατρίς μας Ἑλλάς καὶ εἰς τὸ ἐξῆς δὲν θὰ τολμᾷ βάρβαρος νὰ καταπατῇ τὰ δικαιώματα τῶν Ἑλλήνων καὶ νὰ ὑβρίζει αὐτούς».

Οἱ λόγοι οὗτοι ἔδωκαν θάρρος εἰς τὴν Ἰφιγένειαν, ἡ ὁποία στραφεῖσα πρὸς τὴν μητέρα της εἶπεν «εἰς μάτην, ἀγαπητή μου μητὲρ, ὀργίζεσαι κατὰ τοῦ πατρός μου. Ἀπεφάσισα ν' ἀποθάνω. Ἡ ἔνδοξος πατρίς μας πρὸς ἐμὲ σήμερον στρέφει τὸ βλέμμα της. Ἀπὸ ἐμὲ ἐξαρτᾶται τὸ καλὸν ταξίδιον τῶν Ἑλλήνων καὶ ἡ καταστροφὴ τῆς Τροίας. Διὰ τὸ λοιπὸν νὰ λυπηθῶ τόσον τὴν ζωὴν μου, ἀφοῦ χιλιάδες Ἑλλήνων διὰ τὴν προσβολὴν τὴν γενομένην εἰς τὴν πατρίδα μας εἶναι ἔτοιμοι νὰ χύσωσι τὸ αἷμά των ὑπὲρ αὐτῆς; Ὑπὲρ τῆς πατρίδος μου ἀποθνήσκω εὐχαρίστως. Θυσιάσατε ἐμὲ διὰ τὸ σῶσητε τὴν τιμὴν τῆς πατρίδος καὶ καταστρέψητε τὴν Τροίαν. Τὰ ἐρείπια τῆς Τροίας ἅς εἶναι δι' ἐμὲ μνημεῖον αἰώνιον».

Ταῦτα εἰπούσα ἡ μεγαλόψυχος κόρη ἐβάδισε μὲ βῆμα σταθερὸν καὶ ἀφοβὸν πρὸς τὸν βωμὸν τῆς Ἀρτέμιδος. Ὅλος ὁ λαὸς πέριξ τοῦ βωμοῦ ἰστάμενος μετὰ θαυμασμοῦ παρετήρει αὐτήν. Ὁ δὲ Ἀγαμέμνων προσεπάθει νὰ κρύψῃ τὰ ἐπὶ τῶν παρεῖων του κατερχόμενα δάκρυα διὰ τοῦ ἐπανωφορίου του. «Ἦλθον, εἶπεν ἡ Ἰφιγένεια. Ἐπὶ τοῦ βωμοῦ τῆς Θεᾶς προ-

θύμως προσφέρω τὸ σῶμά μου θυσίαν ὑπὲρ τῆς πατρίδος μου καὶ τῶν Ἑλλήνων ὄλων, ἀφοῦ τοιοῦτοτρόπως διέταξεν ὁ Θεός. Εἶθε Ἑλληνες νὰ εἰσθε εὐτυχεῖς καὶ νικηταὶ νὰ ἐπιστρέψητε εἰς τὴν πατρίδα σας. Οὐδεὶς θέλω νὰ μὲ βοηθήσῃ. Μόνη μου θὰ προσφέρω τὸν τράχηλόν μου εἰς τὴν μάχαιραν». Ὁλος ὁ στρατὸς ἐθαύμασε διὰ τὸ θάρρος καὶ τὴν γενναιότητα τῆς Ἰφιγενείας. Τότε ὁ κήρυξ Ταλθύβιος διέταξε νὰ σιωπήσωσι πάντες καὶ νὰ προσευχηθῶσιν. Ὁ δὲ μάντις Κάλχας ἀνέστυρεν ἐκ τῆς θήκης τὸ ξίφος καὶ κατέφερε δι' αὐτοῦ ἐπὶ τοῦ τραχήλου τῆς κόρης δυνατὸν κτύπημα. Ἄλλ' ὦ τοῦ θαύματος! Τὸ ξίφος ἐφόνευσεν ἔλαφον, διότι ἡ Ἰφιγένεια ἀναρπασθεῖσα ὑπὸ τῆς Ἀρτέμιδος μετηνέχθη εἰς τὴν Ταυρίδα, ἔνθα ἐγένετο ἰέρεια τοῦ ναοῦ αὐτῆς.

Τὸ εὐχάριστον τοῦτο γεγονός ἀνήγγειλεν ὁ Ἀγαμέμνων εἰς τὴν Κλυταιμνήστραν, ἡ ὁποία περιχαρῆς ἐπέστρεψεν εἰς τὰς Μυκήνας. Μετὰ ταῦτα οἱ Ἕλληνες ἐτοιμασθέντες ἀπέπλευσαν εἰς τὴν Τροίαν, τὴν ὁποίαν καὶ ἐκυρίευσαν.

«Ἡ πατρὶς καὶ πατὴρ καὶ μητὴρ καὶ τῶν ἄλλων προγόνων τιμιώτερόν ἐστι καὶ σεμνότερον καὶ ἀγιώτερον».

86. Πρὸς τὴν μητέρα Ἑλλάδα.

Ἄνοιξε, μάννα μας γλυκειά, τὴν ἄφθαρτην καρδιά σου
κι' ἀγκάλιασέ μας τὰ φτωχά, τὰ μαῦρα τὰ παιδιά σου.
Σφίξε μας, μάννα, σφίξε μας. Γυμνὰ ξαρματομένα
ἴσ' ἂν νᾶτανε κατάδικα ἴσ' ἂν νᾶταν νικημένα
ἔρχονται μέσ' ἔσ' τὸν κόρφο σου. Δώσέ μας τὴν εὐχή σου
καὶ σβῦσε πᾶσά μας πληγὴ μ' ἓνα θερμὸ φιλί σου.

Ἄλλο δὲν θέλωμ' οἱ πικροί. Θέλωμ' ἐδῶ σιμά σου
νὰ βλέπωμε τὸ δάκρυ σου κ' ἐμεῖς ἔς τὰ βλέφαρά σου,

καὶ νὰ τ' ἀκοῦμε ἐπάνω μας ὀλόβραστο νὰ στάζη.
Θέλομε μέσ' ἔς τὰ σπλάχνα μας νὰ χώνεται νὰ σφάζη
ὁ στεναγμός σου κοφτερός ἄν δίκικοπο μαχαίρι.
Θέλομε τὴν ὀρφάνια σου, θέλομε νὰ μᾶς δέρη,
Μαζὶ μὲ σένα συμφορὰ καὶ καταδίκ' αἰώνια. . . .
Δὲν θέλομε περιέγελα καὶ ξένου καταφρόνια. . . .

Ἄριστ. Βαλαωρίτης

87. Θάνατος ὑπὲρ πατρίδος.

Πόσο γλυκὸς ὁ θάνατος, ὁπῶρχει' ἀπὸ βόλι !
Τὸν θάνατο ἔς τὸν πόλεμο τιμὴ τὸν ἔχουν ὅλοι.
Γίνονται τῶν ἀγῶνων του σάλπιγγες ἢ πληγαίς του,
στολίζουσι τὰ πολεμικὰ χεῖλ' ἢ παλληκαριαίς του.
Προσκυνητάρια γίνονται οἱ λόγγοι του κ' οἱ τάφοι
ἔς τὸ αἶμα τὸ μαντήλι του τὸ παλληκάρι βάθει..

Πόση ἀφήνει ἔς τοὺς γονεῖους τιμὴ καὶ ἔς τὴ γενειά του
ὅποιος πεθάνη, τὸ σπαθὶ βαστῶντας ἔς τὴ δεξιὰ του !
Ἐ τοῦ τραγουδιοῦ τὰ ὀλόχρυσα φτερὰ τοὺς ἀναιβάξει,
μὲ δόξης τὴν ἀτέλειωτη ἀκτίνα τοὺς σκεπάξει.
Βράδυ κι' αὐγὴν τριαντάφυλλα ἀγνά καὶ δάφναις πέρνουσι
τὰ παλληκάρια κλαίοντας ἔς τὸν τάφο του τὰ σπέρνουσι

Ἄρρωστος λέν' δὲν ἴσάπισεν εἰς τᾶνανδρο τὸ στρῶμα
ἀλλ' ἔβρεξε ἔς τὸν πόλεμο τὸ αἶμά του τὸ χῶμα.
Κι' ὅταν ὁ γυῖος εἰς τὸ γονιὸ νὰ πάρ' εὐχὴ πηγαίνη
ὅμοιος μὲ κειόν· λέγ' ὁ γονιός, ὅμοιος μὲ κειόν νὰ γένη.
Κ' ἢ μάννα του ἢ καλόμοιρη νὰ πιθυμᾷ δὲν παύει
ἀπὸ τὴν κλήρα της κι' αὐτὴ τέτοια τιμὴ νὰ λάβη.
Πόσο γλυκὸς ὁ θάνατος ὁπῶρχει' ἀπ' τὸ βόλι !
Τὸν θάνατο ἔς τὸν πόλεμο τιμὴ τὸν ἔχουν ὅλοι.

Σπ. Τρικουπίης

88. Κόραξ καὶ ἀλώπηξ.

Μίαν φορὰν κόραξ τις ἀρπάσας κομμάτιον κρέατος ἐκάθισεν ἐπὶ τινος δένδρου καὶ ἔτρωγεν αὐτό. Ἐκεῖ που πλησίον ἦτο μία ἀλώπηξ, ἥτις ἰδοῦσα τὸν κόρακα τρώγοντα τὸ κρέας ἐπεθύμησε νὰ ἀρπάσῃ αὐτό. Ἄλλὰ πῶς νὰ κατορθώσῃ τοῦτο, ἀφοῦ ὁ κόραξ ἐκάθητο ἐπὶ τοῦ δένδρου, αὕτη δὲ δὲν ἠδύνατο νὰ ἀναβῆ ἐπ' αὐτοῦ; Τότε ἐνεθυμήθη ὅτι, ὅτε ἦτο μικρὰ εἶχεν ἀκούσει παρὰ τῆς μητρός της, ὅτι ὁ κόραξ εἶναι μωρὸς καὶ ἀγαπᾷ πολὺ νὰ κολακεύωσιν αὐτόν. Ἐνόμισε λοιπὸν καλὸν νὰ ὠφεληθῆ ἀπὸ τὴν μωρίαν ταύτην τοῦ κόρακος καὶ μετέβη σιγὰ σιγὰ ὑπὸ τὸ δένδρον καὶ εἶπε· «χαίρετε, εὐγενέστατε κύριε κόραξ· ὦ πόσον ἐπιθυμῶ νὰ σᾶς βλέπω συχνά, διότι δὲν ἀγαπῶ τόσον ἄλλον εἰς τὸν κόσμον τοῦτον, ὅσον σᾶς. Σᾶς ἀγαπῶ δὲ πολὺ, διότι ἔχετε ἔξοχα προτερήματα. Τὸ ἀνάστημά σας εἶναι θαυμάσιον· τὰ πτερά σας εἶναι ὠραιότατα· ὁ λαιμός σας εἶναι κανονικώτατος· οἱ πόδες σας εἶναι κομφότατοι καὶ ἡ οὐρά σας λαμπρά. Πετᾶτε δὲ τόσον ταχέως, ὅσον οὐδὲν ἄλλο πτηνόν. Μόνον φωνὴν δυστυχῶς δὲν ἔχετε πολὺ καλὴν. Ἄν εἶχετε καὶ φωνὴν γλυκεῖαν βεβαίως οὐδεὶς ἄλλος θὰ ἦτο ἄξιος νὰ γίνῃ βασιλεὺς τῶν πτηνῶν παρὰ μόνον σεῖς. Ὁ ἀνόητος κόραξ ἀκούσας τοὺς ψευδεῖς τούτους λόγους τῆς ἀλώπεκος ἐπίστευσε, ὅτι πράγματι εἶχεν ὅλα τὰ προτερήματα, ἠὲ χαριστήθη πολὺ καὶ ἤρχισε νὰ ὑπερφηανεύηται. Ἐνόμισε δὲ ὅτι ἀληθῶς ἦτο ἄξιος νὰ γίνῃ βασιλεὺς, ἀφοῦ μάλιστα εἶχε καὶ φωνήν, ὅπως αὐτὸς ἐπίστευεν. Διὰ νὰ δείξῃ λοιπὸν ὅτι εἶχε καὶ φωνὴν καὶ ὅτι τίποτε δὲν τοῦ λείπει ἤνοιξε τὸ στόμα του καὶ ἐφώνησεν ὅσον ἠδύνατο δυνατώτερα «κρά, κρά, κρά».

Ἄλλὰ μόλις ἤνοιξε τὸ στόμα του διὰ νὰ φωνάξῃ ἔπεσε

κατὰ γῆς τὸ κρέας, τὸ ὁποῖον ἀρπάσασα ἡ ἀλώπηξ ἤρχισε νὰ τρώγῃ. Ἰδὼν τοῦτο ὁ κόραξ ἐλυπήθη καὶ παρεπονέθη εἰς τὴν ἀλώπεκα, ὅτι δὲν ἤλπιζε μὲ τοιοῦτον ἀπατηλὸν τρόπον νὰ ἀρπάσῃ τὸ κρέας ἀπὸ τοῦ στόματός του. Τότε ἡ ἀλώπηξ ἀπήντησεν· «Αἶ! φίλε μου, εἰς τὸν κόσμον τοῦτον διὰ νὰ ζῆσῃ τις πρέπει νὰ ἔχῃ καὶ ὀλίγον νοῦν. Πρέπει νὰ γνωρίζῃ καλῶς τίς εἶναι καὶ νὰ μὴ εἶναι τόσο μωρός, ὥστε νὰ πιστεῦῃ εἰς τὰς κολακείας τῶν ἄλλων, ὅταν οὔτοι ἐπαινῶσιν αὐτὸν διὰ προτερήματα, τὰ ὁποῖα δὲν ἔχει. Οἱ μωροὶ καὶ ἐξιπασμένοι παθαίνουνσι πάντοτε ὅμοια καὶ χειρότερα ἀπὸ αὐτά, τὰ ὁποῖα ἔπαθες σὺ εἰς τὸν κόσμον τοῦτον».

«Ὅσος εἶσαι πάντα φαίνου καὶ κομμάτι παρακάτω».

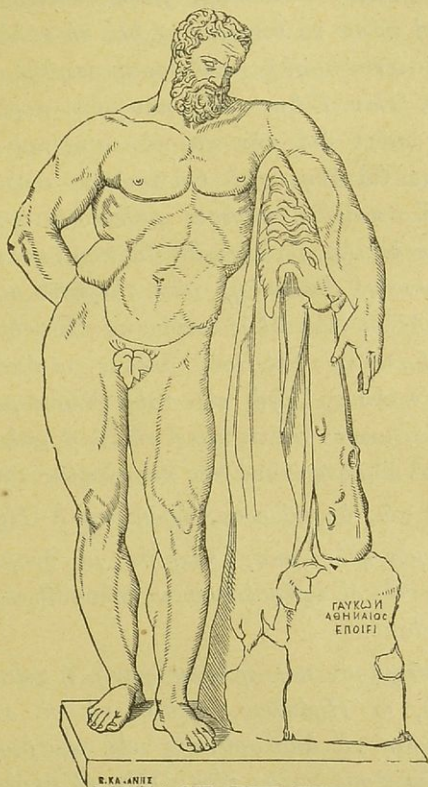
—
Ὅπου ἰδῆς κεφάλι σηκωτὸ
δὲν θὰ πῆ πῶς εἶναι προκομμένο
εἶν' ἀπὸ μέσα ἄδειο· καὶ γι' αὐτὸ
εἶν' ἀπὸ τὴν ἐλαφράδα σηκωμένο.

89. Ὁ Ἡρακλῆς μεταξὺ ἀρετῆς καὶ κακίας.

Ὁ Ἡρακλῆς ἐγεννήθη ἐν Θήβαις καὶ ἦτο υἱὸς τῆς Ἀλκμήνης καὶ τοῦ Ἀμφιγύωνος. Ὁ Ἡρακλῆς ἦτο δυνατώτατος ὄλων τῆς ἐποχῆς ἐκείνης, τὴν δὲ δύναμίν του μετεχειρίσθη διὰ νὰ πράξῃ ἔργα καλὰ καὶ θαυμαστά καὶ νὰ γίνῃ ὠφέλιμος εἰς τοὺς ἄλλους.

Ὅτε ὁ Ἡρακλῆς ἐμεγάλωσε καὶ ἔφθασεν εἰς τὴν νεανικὴν ἡλικίαν, ἐξεληθὼν τῆς πόλεως ἐκάθισεν εἰς μέρος τι καὶ ἐσκέπτετο ποῖον δρόμον νὰ ἀκολουθήσῃ εἰς τὸν βίον του, τὸν δρόμον τῆς ἀρετῆς ἢ τὸν δρόμον τῆς κακίας. Ἐκεῖ καθήμενος εἶδε νὰ ἔρχωνται πρὸς αὐτὸν ἀπὸ μακρὰν δύο γυναῖκες μεγαλόσωμοι. Ἡ μὲν μία ἐκ τούτων ἦτο καθαρὰ, σεμνὴ καὶ ἐφόρει ἔνδυμα λευκὸν καὶ

ἀπλοῦν. Ἡ δὲ ἄλλη ἦτο παχύσωμος, αὐθάδης καὶ ἐφόρει πολυτελῆ ἐνδύματα μὲ πολλὰ στολίδια καὶ εἶχε τὸ πρόσωπόν της βεβαμμένον διὰ τὰ φαίνεται λευκότερα καὶ ὠραιότερα ἀπὸ ὅ,τι ἦτο. Ἐβάδιζε δὲ ὑπερηφάνως.

καὶ ἀπρεπῶς. Ὅτε αἱ δύο γυναῖκες ἐπλησίασαν πρὸς τὸν Ἡρακλέα, ἡ μὲν πρώτη ἐβάδιζε μὲ τὸ αὐτὸ ἤσυχον καὶ σεμνὸν βῆμά της ἡ ἄλλη ὁμως ἡ πολύσαρκος θέλουσα τὰ φθάση πρώτη ἔτρεξε καὶ σταθεῖσα πλησίον τοῦ Ἡρακλέους εἶπεν

«Βλέπω, ὦ Ἡράκλεις, ὅτι σκέπτεσαι ποῖον δρόμον νὰ ἐκλέξης εἰς τὸν βίον σου. Σὲ βεβαιῶνω λοιπὸν ὅτι, εἰάν ἀκολουθήσης ἐμὲ καὶ μὲ κάμης φίλην σου, ἐγὼ θὰ σὲ ὀδηγήσω εἰς δρόμον εὐκολώτατον καὶ πολὺ εὐχάριστον, τὸν ὁποῖον θὰ διέλθης χωρὶς κόπους καὶ φροντίδας. Θὰ σὲ κάμω νὰ ἀπολαύσης ὅλα τὰ καλὰ τοῦ κόσμου χωρὶς νὰ στενοχωρηθῆς καὶ δυσαρασθηθῆς ποτὲ εἰς τὴν ζωὴν σου. Ἐάν ἔλθης μαζί μου οὔτε περὶ πολέμου θὰ φροντίξης, οὔτε διὰ τὴν πατρίδα σου καὶ τοὺς ἄλλους ἀνθρώπους θὰ ἀνησυχῆς. Θὰ τρώγης ἀπὸ ὅλα, θὰ πίνης ἀπὸ ὅλα καὶ θὰ κοιμᾶσαι μαλακώτατα καὶ ὅσον θέλῃς. Ὅλα δὲ ταῦτα τὰ ἀγαθὰ θὰ πορίζησαι χωρὶς οὔτε τὸ σῶμά σου νὰ βασανίξης οὔτε τὸν νοῦν σου. Θὰ ἐργάζονται οἱ ἄλλοι διὰ νὰ ζῆς καλῶς σύ. Ἐάν δὲν ἔχῃς χρήματα θὰ ἀρπάξης ἀπὸ τοὺς ἄλλους, οἱ ὁποῖοι τὰ ἀποκτῶσι μὲ κόπους. Ἐγὼ εἰς τοὺς φίλους μου δίδω τὴν ἄδειαν νὰ κάμνωσι ταῦτα ἀρκεῖ νὰ ζῶσι καλῶς καὶ ὅπως θέλουσι καὶ ἀδιαφορῶ διὰ τὰς κατηγορίας τοῦ κόσμου».

— «Καὶ πῶς ὀνομάζεσαι; ἠρώτησεν ὁ Ἡρακλῆς.

— «Οἱ μὲν φίλοι μου, ἀπεκρίθη, μὲ ὀνομάζουσιν Εὐδαιμονίαν, οἱ δὲ ἐχθροί μου κακολογοῦντες μὲ ὀνομάζουσι Κακίαν».

Τότε ἐπλησίασε καὶ ἡ ἄλλη γυνὴ ἢ σεμνὴ καὶ εἶπε· «Καὶ ἐγὼ, ὦ Ἡράκλεις, ἦλθον νὰ σὲ συμβουλεύσω ποῖον δρόμον νὰ ἀκολουθήσης εἰς τὸν βίον σου, διότι γνωρίζω ὅτι εἶσαι καλὸς νέος. Ἐάν μὲ ἀκολουθήσης ἐλπίζω νὰ κατορθώσης πολλὰ καὶ ὠφέλιμα καὶ θαυμαστά ἔργα. Ἐγὼ θὰ σοὶ εἶπω τὰ πράγματα, ὅπως ἀληθῶς εἶναι. Δὲν θέλω μὲ ψευδεῖς ὑποσχέσεις νὰ σὲ πείσω διὰ νὰ μὲ ἀκολουθήσης. Δὲν θὰ σοὶ εἶπω ὅτι ἀκόπως θὰ ἔχῃς ἀπολαύσεις εἰς τὴν ζωὴν σου. «Κανὲν ἀγαθὸν δὲν

δίδει ὁ Θεὸς εἰς τοὺς ἀνθρώπους ἄνευ κόπου καὶ ἐπιμελείας». Ἐὰν θέλῃς νὰ σὲ ἐλεῇ ὁ Θεὸς πρέπει νὰ σέβῃσαι καὶ νὰ λατρεύῃς αὐτόν. Ἄν θέλῃς νὰ σὲ ἀγαπῶσιν οἱ φίλοι σου πρέπει νὰ εὐεργετῆς αὐτούς. Ἄν θέλῃς νὰ λαμβάνῃς πολλοὺς καρποὺς ἀπὸ τὰ κτήματά σου πρέπει νὰ καλλιεργῆς αὐτὰ καλῶς. Ἄν θέλῃς νὰ ἔχῃς τὸ σῶμά σου ὑγιᾶς πρέπει νὰ γυμνάζῃς καὶ καθαρίζῃς αὐτό. Ἄν θέλῃς νὰ σὲ τιμᾷ ἡ πατρις σου πρέπει διὰ τῶν κόπων σου νὰ φανῆς ὠφέλιμος εἰς αὐτήν. «Ἄνευ κόπου, ὦ Ἡράκλεις οὐδὲν καλὸν ἀποκτᾶται». Ἐνῶ ἔλεγε ταῦτα ἡ Ἀρετὴ - οὕτως ὠνομάζετο ἡ γυνὴ αὕτη - ἡ Κακία διέκοψεν αὐτήν καὶ εἶπε· «βλέπεις, ὦ Ἡράκλεις, πόσους κόπους καὶ φροντίδας ἔχει ὁ δρόμος, τὸν ὁποῖον σοῦ δεικνύει ἡ γυνὴ αὕτη νὰ ἀκολουθήσῃς; Ὁ δρόμος αὐτῆς εἶναι δυσκολώτατος, ἐνῶ ὁ ἰδικός μου εἶναι εὐκολώτατος καὶ ἄνευ κόπων καὶ φροντίδων θὰ ζῆς εὐδαιμονέστατα».

Ὁ Ἡρακλῆς ἐσκέφθη καλῶς τοὺς λόγους καὶ τῶν δύο γυναικῶν καὶ ἠκολούθησε τὸν δρόμον τῆς Ἀρετῆς.

«Τὰ καλὰ κόποις κτῶνται».

«Αἱ μὲν ἡδοναὶ θνηταί, αἱ δὲ ἀρεταὶ ἀθάνατοι».

90. Τὸ ἀρχοντόπουλον τῆς Ἄρτης.

Ἡ ὠραία καὶ δροσερὰ ἀνοιξίς εἶχεν ἐπανελθεῖ, καὶ τὰ τερπνὰ ἄνθη κατεστόλιζον ἤδη καὶ τὰς πεδιάδας καὶ τοὺς λόφους, ὅτε εἶς τῶν προϋχόντων τῆς Ἄρτης ἦλθε μετὰ τοῦ υἱοῦ του εἰς τὴν χωμόπολιν μας.

Ὁ κύρ Θάνος - οὕτως ὠνομάζετο ὁ προὔχων - εἶχεν υἱὸν μονογενῆ καλούμενον Θεόδωρον, ἀσθενήσαντα βαρέως εἰς Ἄρταν· ὅτε δὲ ἀνέλαβεν ὀλίγον, οἱ ἰατροὶ συνεβούλευσαν

τὸν πατέρα του, πρὸς ἀλλαγὴν ἀέρος καὶ πρὸς πλήρη ἀνάρρωσιν τοῦ Θεοδώρου νὰ μεταβῆ μετ' αὐτοῦ εἰς τὴν ὑγιεινὴν κωμόπολιν μας.

Ὁ ἀγαθὸς Γεροστάθης, πρὸς τὸν ὁποῖον ἦτο συστημένος ὁ κύρ Θάνος, ἐφρόντισεν ἀμέσως νὰ εὔρη δι' αὐτὸν κατάλληλον κατοικίαν εἰς τὴν ὑγιεινοτέραν τῆς κωμοπόλεως θέσιν καὶ πολλὰς ἄλλας φροντίδας προθύμως κατέβαλεν ὁ γέρων φιλοξενῶν τὸν κύρ Θάνον οὐχὶ διὰ λόγων καὶ προσποιήσεων, ἀλλὰ δι' ἔργων καὶ τρόπου ἀφειλεστάτου.

Ἐτρεχεν ἤδη τὸ 14^{ον} ἔτος τῆς ἡλικίας του ὁ νέος Θεόδωρος, ἀλλ' ὡς ἐκ τοῦ μικροῦ ἀναστήματός του ἐφαίνετο πολὺ νεώτερος. Τὸ πρόσωπόν του ἦτο μᾶλλον εὐειδές, ἀλλ' ὄν χλωμὸν καὶ μεμαραμμένον ὑπεδείκνυε τὴν φιλάσθενον κρασίον του. Ἐνεδύετο δὲ πάντοτε λαμπρὰ καὶ πολυτελεῖα φορέματα, ἐνασμενιζόμενος εἰς τὴν λαμπρότητα αὐτῶν. Τὸ ὕφος του ἦτο μᾶλλον βαρὺ καὶ σοβαρόν. Ἐκράτει δὲ συνήθως τοὺς μὲν ὤμους ὑψωμένους, τὸν δὲ τράχηλον καὶ τὴν κεφαλὴν πρὸς τὰ ἄνω, τὰς ὀφρῦς κεκυρτωμένας καὶ τοὺς ὀφθαλμοὺς ἡμικλείστους, προσπαθῶν οὕτω καὶ ὑψηλότερος ἀφ' ὅσον ἡ φύσις τὸν ἐπλασε νὰ φαίνεται, καὶ τοὺς ἄλλους ἀνθρώπους, ὡς ὄντα κατώτερα δῆθεν αὐτοῦ, νὰ μὴ βλέπη.

Ὁ Γεροστάθης, ἐπιθυμῶν πάντοτε νὰ φαίνεται ὠφέλιμος, ἤρχισεν ἀπὸ τὰς πρώτας ἡμέρας νὰ δίδῃ συμβουλὰς πρὸς τὸν κύρ Θάνον περὶ τῆς υἰείας τοῦ υἱοῦ του. Παρεκίνει λοιπὸν αὐτὸν ν' ἀντικαταστήσῃ τὰ μαλακὰ στρώματα καὶ προσκέφαλα τοῦ Θεοδώρου δι' ἄλλων σκληροτέρων καὶ ἐπομένως ὑγιεινοτέρων, νὰ ἐξυπνᾷ δὲ τὸν υἱὸν του ἐνωρίς, νὰ γυμνάζῃ τὸ σῶμα αὐτοῦ διὰ τακτικῶν περιπάτων καὶ ἄλλων σωμασκιῶν καὶ ἐπὶ τέλους νὰ τῷ δίδῃ τροφήν λιτὴν καὶ ἀπλουστάτην.

Προθύμως προσεπάθει ὁ κύρ Θάνος νὰ πραγματοποιήσῃ

τὰς συμβουλὰς τοῦ γέροντος, καθόσον μάλιστα συνεφώνουν πληρέστατα μὲ ὅσα οἱ ἰατροὶ τῆς Ἄρτης τῷ εἶχον παραγγεῖλει, ἀλλὰ πολλὰς δυσκολίας ἐδοκίμαζε, διότι ὁ Θεόδωρός του καὶ μαλθακὸς καὶ ὀκνηρὸς καὶ δυσκίνητος ἦτο καὶ τὸν πρωϊνὸν ὕπνον εἰς ἄκρον ἠγάπα καὶ πρὸς τὴν λαιμαργίαν ἔρρεπεν.

Ὁ Γεροστάθης προσέτι ἔλεγε πρὸς τὸν κύρ Θάνον ὅτι εἰς τὴν υγιάν τοῦ σώματος ὠφελεῖ καὶ μικρὰ διανοητικὴ ἐνασχόλησις μετ' ἄλλων συνομιλήκων. Ἐπομένως τὸν συνεβούλευε νὰ στέλλῃ τὸν Θεόδωρον εἰς τὸ σχολεῖον διὰ νὰ ἀκροᾶται τὰ μαθήματα τῆς Ἑλληνικῆς ἱστορίας καὶ γεωγραφίας, νὰ γυμνάζεται δὲ μεθ' ἡμῶν εἰς τὸ μονόζυγον καὶ τὰ ἄλλα γυμνάσια, τὰ ὅποια εἰς τὴν αὐλὴν τοῦ σχολείου εἶχομεν καὶ νὰ μᾶς συνοδεύῃ ἐνίοτε εἰς τοὺς ἐκτὸς τῆς κωμοπόλεως περιπάτους. Μετὰ πολλὰς παρακλήσεις καὶ προτροπὰς τοῦ πατρός του κατεπέσθη ὁ Θεόδωρος νὰ ἔρχηται ἐνίοτε εἰς τὰς παραδόσεις τοῦ σχολείου.

Ἐκ τοῦ τρόπου δέ, μὲ τὸν ὅποιον ἐφέρετο πρὸς ἡμᾶς τὸ ἀρχοντόπουλον τῆς Ἄρτης, καὶ ἔκ τινων κοντοσυλλάβων ἀποκρίσεών του εἰς τὰς ἐρωτήσεις, τὰς ὁποίας τῷ ἀπηυθύνομεν, εὐκόλως ἐνοήσαμεν ὅτι μεγίστην ἰδέαν εἶχε περὶ ἑαυτοῦ καὶ ὅτι περιεφρόνει καὶ ἡμᾶς ὡς πτωχοὺς καὶ ἀμαθεῖς καὶ τὸ σχολεῖον ἡμῶν ὡς κατώτερον τοῦ σχολείου τῆς μεγαλοπόλεως Ἄρτης.

Ἐν ἐνὶ λόγῳ ἐκ τοῦ ὕφους καὶ τῶν ὁμιλιῶν τοῦ Θεοδώρου ἐπέσθημεν, ὅτι ἦτο ὑπερήφανος, ἀλλὰ συγχρόνως καὶ πολὺ περιωρισμένου πνεύματος. Εἶχε δίκαιον ὁ Γεροστάθης λέγων πολλάκις, ὅτι οἱ ὑπερήφανοι εἶναι ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον καὶ κουτοὶ καὶ ὅτι ἡ ὑπεροψία εἶναι ἀδυναμία τοῦ ἐγκεφάλου.

Ἡμέραν τινὰ ἐξερχόμενοι μετὰ τοῦ Γεροστάθου εἰς τὸν συνήθη περίπατον, ἀπηντήσαμεν εἰσερχόμενον εἰς τὴν κωμόπολιν τὸν Θεόδωρον εἰς γελιοστάτην, ἀλλὰ συγχρόνως καὶ ἐλεεινὴν κατάστασιν κρατῶν τὴν κεφαλὴν πρὸς τὰ κάτω, καὶ τὸ ἐπανωφόριόν του σφιγχτὰ περιμαζευμένον, ἐβάδιζε δρομαίως, ὦν ὁ ἄθλιος ἀπὸ κεφαλῆς μέχρι ποδῶν καταλασπωμένος.

Ἦρχισαν τότε τινὲς νὰ γελῶσιν, ἴσως ὡς ἐκ τῆς εὐχαριστήσεως, τὴν ὁποίαν προξενεῖ ἡ θεὰ τῆς τεταπεινωμένης ὑπερηφανίας· ἀλλ' ὁ Γεροστάθης ἐπέπληξε τοὺς γελῶντας εἰπὼν ὅτι εἰς τὰς εὐγενεῖς καὶ καλῶς ἀνατετραμμένας καρδίας τὰ παθήματα τῶν ἄλλων συμπάθειαν, καὶ οὐχὶ γέλωτα πρέπει νὰ προξενῶσιν· ἀμέσως δὲ διηυθύνθη ὁ γέρων πρὸς τὸν κακῶς ἔχοντα Θεόδωρον, διὰ νὰ πληροφορηθῆ τὴν αἰτίαν τῆς ἐλεεινῆς καταστάσεώς του. Ἀλλ' ὁ Θεόδωρος, ἀντὶ νὰ δώσῃ ἀπάντησιν, ἔσπευσε τὰ βήματά του διευθυνόμενος πρὸς τὴν οἰκίαν του. Ὀλίγον μακρὰν τοῦ Θεοδώρου παρετηρήσαμεν παιδίον πτωχόν, δεκαετὲς περίπου ἐπίσης καταλασπωμένον. Παρὰ τοῦ παιδίου ἐκείνου θέλομεν μάθει τὰ διατρέξαντα, εἶπεν ὁ Γεροστάθης, καὶ προῦχωρήσαμεν πρὸς τὸ πτωχόν παιδίον, τὸ ὁποῖον πικρῶς ἔχλαιεν.

—Τί ἔχεις, παιδάκι μου, καὶ κλαίεις! ἠρώτησεν ὁ Γεροστάθης.

—Ἐκεῖνο τὸ ἀρχοντόπουλον... μ' ἔδωκεν ἓνα γρόνον... εἰς τὸ στήθος καὶ ἀπὸ τὸν πόνον... ἀκόμη δὲν μπορῶ νὰ πάρω... τὴν ἀναπνοήν μου. — Καὶ τί ἔκαμες καὶ σ' ἐκτύπησε τόσον δυνατὰ; προσέθηκεν ὁ γέρων.

—Τί ἔκαμα! ἀπήντησε τὸ παιδίον, καὶ δὲν βλέπεις πῶς ἐχώθην εἰς τὴν λάσπην διὰ νὰ τὸν ἐκβάλω ἀπὸ τὸ χανδάκιον, ὅπου εἶχε πέσει; αὐτὸ ἔκαμα! καὶ ἐκεῖνος δι' ἀντα-

μοιβήν μ' ἔδωκε τὸν γρόνθον! Καὶ τὸ παιδίον λέγον αὐτὰ ἐκράτει τὸ στήθος καὶ ἐξηκολούθει κλαῖον.

Ἄλλὰ δὲν μὲ λέγεις, παιδίον μου, τῷ εἶπεν ὁ Γεροστάθης, πῶς τὸ ἀρχοντόπουλον ἔπεσεν εἰς τὸ χανδάκιον;

— Λοιπὸν πρέπει νὰ σᾶς εἶπω ἀπ' ἀρχῆς ὅλην τὴν ἱστορίαν, ἀπήντησε τὸ παιδίον.

— Ναί, προσέθηκεν ὁ Γεροστάθης, νὰ μᾶς εἴπης ὅλην τὴν ἀλήθειαν.

— Ἐγὼ ψεύματα ποτὲ δὲν λέγω, ἀπεκρίθη τὸ παιδίον, ἡ μάνα μου μοι εἶπεν, ὅτι ὁ Θεὸς δὲν ἀγαπᾷ τοὺς ψεύστας. Μάθετε λοιπὸν ὅλην τὴν ἀλήθειαν. Ἡ μάνα μου μ' ἔστειλεν εἰς τὰ χωράφια νὰ συνάξω ὀλίγα ἄγρια ραδίκια, διὰ νὰ δειπνήσωμεν τὸ βράδυ. Ἐνῶ ἐγὼ ἐσύναζον τὰ ραδίκια εἶδον τὸ ἀρχοντόπουλον εἰς ἓν ἄλλο χωράφιον καὶ ἔπαιζε τὴν σφαιραν. Δὲν ἤξεύρω, προσέθηκε τὸ παιδίον, ἂν τὸ ἀρχοντόπουλον ἐπίτηδες διὰ νὰ μὲ κτυπήσῃ, ἢ χωρὶς νὰ θέλῃ, ἔρριψε τὴν σφαιρὰν του εἰς τὸ χωράφιον, ὅπου ἤμην ἐγώ. Ἐν χανδάκιον γεμάτον λάσπην ἐχώριζε τὸ χωράφιόν μου ἀπὸ τοῦ χωραφίου του καὶ τὸ ἀρχοντόπουλον ἤρχισε νὰ φωνάζῃ νὰ τοῦ ρίψω τὴν σφαιρὰν του, ἐγὼ ὅμως δὲν τῷ ἔδωκα ἀπόκρισιν.

— Πολὺ κακὰ ἔκαμες, εἶπεν ὁ Γεροστάθης διακόπτων τὴν διήγησιν τοῦ παιδίου. Ὁ Θεὸς ὄχι μόνον τοὺς ψεύστας δὲν ἀγαπᾷ, ἀλλ' ἀποστρέφεται καὶ ὄσους δὲν κάμνουσι καλόν, ὁσάκις δύνανται νὰ τὸ κάμωσιν.

— Καὶ αὐτὸ μοι τὸ εἶπεν ἡ μάνα μου, ἀπεκρίθη τὸ παιδίον, ἀλλ' ἂν ἤκουες πῶς μ' ἐφώναξε τὸ ἀρχοντόπουλον; — Πῶς, ἠρώτησεν ὁ Γεροστάθης. — Βρὲ σὺ παλιόπαιδο! ἦτο ὁ πρῶτος λόγος του. Ἐγὼ δὲν ἀπεκρίθην καὶ ἐκεῖνος τότε μοι εἶπε· Βρὲ σὺ κουφὸς εἶσαι; ἐν ἀρχοντόπουλον σοὶ ὀμιλεῖ· ρίψέ με τὴν σφαιρὰν μου. — Τῷ ἀπεκρί-

θην τότε, ὅτι δὲν εἶμαι κουφὸς καὶ πολὺ καλὰ ἀκούω, ἀλλ' ὅτι ἀπὸ τοὺς λόγους του δὲν φαίνεται ἀρχοντόπουλον καὶ ἐξηκολούθησα νὰ μαζεύω ραδίκια.— Πῶς, ἀνόητε, μοι εἶπεν ἐκεῖνος, δὲν φαίνομαι ἀρχοντόπουλον; δὲν βλέπεις τὰ φορέματά μου; ὁ πατήρ μου εἶναι ὁ πρῶτος τῆς Ἄρτης καὶ σὺ δὲν ἀκούεις τὴν προσταγὴν μου; Ἐγὼ τότε ἐγέλασα καὶ ἄλλην ἀπόκρισιν δὲν τῷ ἔδωκα. Αὐτὸς ὅμως ἐθύμωσε καὶ ἤρχισε νὰ μὲ ὑβρίζει καὶ νὰ μὲ φοβερίζει, ὅτι θὰ σπάσῃ τὴν κεφαλὴν μου· ἠθέλησε λοιπὸν νὰ πηδήσῃ τὸ χανδάκιον, ἀλλὰ δὲν κατώρθωσε καὶ ἔπεσε μέσα καὶ ἐχώθη εἰς τὴν λάσπην ἕως τὸν λαιμόν. Τότε ἤρχισε νὰ κλαίῃ καὶ νὰ φωνάζῃ, διότι ἐκόλλησε καὶ δὲν ἠδύνατο νὰ ἐξέλθῃ. Ἐγὼ τὸν ἐλυπήθην καὶ ἀμέσως ἔτρεξα νὰ τὸν βοηθήσω· ἀφοῦ ἐχώθη καὶ ἐγὼ εἰς τὸ χανδάκιον κατώρθωσα μὲ πολὺν κόπον νὰ τὸν ἐκβάλω· τῷ ἔδωκα τότε καὶ τὴν σφαιρὰν του καὶ τῷ εἶπον ἄλλην φορὰν νὰ μὴ ὑβρίζει καὶ νὰ μὴ υπερηφανεύται. Ἐκεῖνος ὅμως διὰ εὐχαρίστησιν μ' ἔδωκεν ἓνα δυνατὸν γρόνθον εἰς τὸ στήθος καὶ ἀμέσως ἔφυγεν.

Ἐο Γεροστάθης ἠρώτησε τὸ παιδίον πῶς ὀνομάζεται καὶ ἂν ἔχῃ πατέρα.— Κώστας ἀπεκρίθη· ὁ πατήρ μου ἀπέθανε καὶ ἀφῆκε τὴν πτωχὴν μητέρα μου μὲ τέσσαρα ὄρφανά· ἐγὼ εἶμαι τὸ μεγαλύτερον. Ἐο Γεροστάθης ἠρώτησε προσέτι τὸν Κώσταν ἂν ἔχῃ ἄλλα φορέματα διὰ νὰ ὑπάγῃ νὰ ἀλλάξῃ. Ὅχι, ἀπεκρίθη κλαῖον τὸ πτωχὸν παιδίον, ποῦ νὰ εὔρω τὰ ἄλλα.

Ἐο συμμαθητὴς μας Πέτρος παρεκάλεσε τότε τὸν Γεροστάθην νὰ τῷ ἐπιτρέψῃ νὰ ὀδηγήσῃ τὸν Κώσταν εἰς τὴν οἰκίαν του, διότι ἡ μήτηρ του εἶχε φυλαγμένα ὀλίγα παλαιὰ ἐνδύματά του καὶ θέλει τὴν παρακαλέσει νὰ τὰ δώσῃ εἰς τὸν πτωχὸν Κώσταν.

Ἐο Γεροστάθης ἐπήγασε τὸν Πέτρον διὰ τὴν καλὴν του

καρδίαν καὶ τῷ ἔδωκε τὴν ἄδειαν νὰ υπάγῃ εἰς τὴν οἰκίαν του μετὰ τοῦ Κώστα, ὅστις συνάξας ἀμέσως τὰ ραδίτιά του, ἠκολούθησε τὸν Πέτρον εἰς τὴν κατοικίαν του. Ἡμεῖς δὲ ἐξηκολουθήσαμεν τὸν περίπατόν μας. Σιωπηλὸς καὶ σκεπτικὸς προὔχωρει ὁ Γεροστάθης· σιωπηλοὶ δὲ ἐβαδίζομεν καὶ ἡμεῖς, καταπνίγοντες τὸν γέλωτα, τὸν ὁποῖον μᾶς προὔξενει ἡ ἀνάμνησις τοῦ λασπωμένου Θεοδώρου.

— Ἴδού, μᾶς εἶπε μετ' ὀλίγον ὁ Γεροστάθης, καὶ ἄλλο δυσάρεστον παρακολούθημα τοῦ πλούτου, ὁσάκις δὲν συνοδεύεται ὑπὸ καλῆς ἀνατροφῆς, ἡ ὑπεροψία, ἡ οἷσις, ἥτις ἔρριψεν εἰς τὴν λάσπην τὸν Θεόδωρον διὰ νὰ τὸν ταπεινώσῃ. Εἶθε τὸ σημερινὸν πάθημα νὰ τῷ γίνῃ μάθημα! Ἡ ὑπεροψία, ἐξηκολούθησε λέγων, εἶναι ἀσθένεια τοῦ ἐγκεφάλου· οὐδεὶς ἔχων δυνατὸν καὶ ὑγιᾶ νοῦν ὑποπίπτει εἰς τὸ πάθος τοῦτο.

Οἱ ἀρχαῖοι Ἕλληνες, θέλοντες, φαίνεται, νὰ ὑποδείξωσιν ὅτι ἡ ἀνόητος ὑπεροψία εἶναι ἀσθένεια ἐγκεφαλικὴ καὶ ἐπικίνδυνος ὡς ἡ λοιμικὴ, ὀρθῶς ὠνόμαζον καὶ τὴν μὲν καὶ τὴν δὲ τῦφον.

Ἡ ἀσθένεια αὕτη δὲν εἶναι κολλητικὴ ὡς ἡ τῆς πολυτελείας, ἀλλ' εἶναι γελοία, ὁμοιάζουσα ἄλλην τινὰ ἀσθένειαν τοῦ ἐγκεφάλου, τὴν καλουμένην μονομανίαν, ἥτις κάμνει τοὺς πάσχοντας νὰ πιστεύωσιν, ὅτι εἶναι ἢ βασιλεῖς ἢ αὐτοκράτορες ἢ προφῆται ἢ ὅτι ἔχουσι μύτην ὑάλινον ἢ ὄφιν μέγαν ἐν τῇ κοιλίᾳ αὐτῶν. Οὕτω καὶ οἱ πάσχοντες τὴν ἀσθένειαν τῆς ὑπερηφανίας φαντάζονται ὅτι ἔχουν ἀξίαν καὶ προτερήματα, τὰ ὁποῖα πράγματι δὲν ἔχουν. Εἶναι προσέτι ἀσθένεια ἀποτρόπαιος ἡ ὑπεροψία· διότι πάντες ἀποφεύγουν καὶ ἀποστρέφονται τοὺς πάσχοντας τὸ πάθος τοῦτο. Ἐπὶ τέλους ἡ ἀσθένεια αὕτη εἶναι καὶ ἐπικίνδυνος, διότι οἱ ὑπερήφανοι ἔχοντες μικρὰν ἰδέαν περὶ τῶν ἄλλων

μεγάλην δὲ περὶ ἑαυτῶν, προσπαθοῦσι συνήθως νὰ πετάξωσιν ὑπὲρ τὰς δυνάμεις των καὶ πίπτοντες ἔλθειν ἄσθενῶς καταστρέφονται.

Τὴν ἐπικίνδυνον ταύτην ἀσθένειαν πάσχει καὶ ὁ δυστυχῆς Θεόδωρος, προσέθηκεν ὁ ἀγαθὸς γέρον· ἡ φιλανθρωπία ὅμως ἀπαιτεῖ νὰ μὴ τὸν περιγελῶμεν· «τῷ δυστυχῶντι μὴ ἐπιγέλα», ἔλεγεν ὁ σοφὸς Χίλων. Ἀλλὰ λυπούμενοι αὐτὸν ἄς προσπαθήσωμεν, εἰ δυνατόν, νὰ τὸν σφύσωμεν. Ἴσως τὸ κατορθώσωμεν, διότι εἶναι νέος καὶ ἡ ἀσθένεια δὲν ἔλαβε καιρὸν νὰ ριζωθῆ εἰς τὴν ψυχὴν του.

Κατὰ τὸν Λ. Μελᾶν.

91. Ἡ παπαροῦνα.

Παπαροῦνα κοκκινίζει
καὶ φαντάζ' ὅσο ἔμπορεῖ.
Ὅποιοι δὲν τινε γνωρίζει
κάτι θαῦμα τὴν θαρρῆ.

Μόλις λίγο ἀέρα πάρη,
δὲν χωρεῖ μέσ' ἔς τὰ σπαρτά.
Μὲ ὑπερήφανο καμάρι
ἴδωθε κεῖθε χαιρετᾶ,

Τὸ παιδάκι ποῦ τὴν βλέπει,
λέγει μὲ συλλογισμό·
«Νὰ τῆς ἀποδώσω πρέπει
τοῦτο τὸ χαιρετισμό.

Καὶ ἀφοῦ μὲ κοντογενεῖ,
ἄς ὑπάγω πειδὸ σιμά.
Γνωριμία μὲ γυρεύει,
τέτοιο πρᾶγμα μὲ τιμᾶ.

Μιά καί δύο τινε σιμώνει.
τὴν ἀπάτην ἔννοεῖ,
τὴν ὑπερφάνεια τῆς γυμνώνει
τῶν ἀνέμων ἢ πνοή.

Κι' ἀπ' τὸ τόσο τὸ στολίδι,
τὸ καμάρι τὸ πολύ,
βρίσκει μόνο ἓνα σκουπίδι
μὲ μὴν ἄδεια κεφαλή!

[Ὶάν τὴν παπαροῦνα ἑμοιάζουν
τὰ ὑπερήφανα παιδιά,
ποῦ ζητοῦν νὰ τὰ θαυμάζουν
δίχως γνῶσι καὶ καρδιά].

Γ. Βιζυηνός.

92. Ὁ ὀρφανὸς Ἰωάννης.

Εἰς χωρίον τι τῆς Θεσσαλίας ἔζη παῖς τις πτωχὸς καὶ ὀρφανός, ὁ ὁποῖος ὠνομάζετο Ἰωάννης. Ὁ πατὴρ τοῦ Ἰωάννου εἶχεν ἀποθάνει, ὅτε οὗτος ἦτο ἀκόμη εἰς ἡλικίαν ἑνὸς ἔτους. Δυστυχῶς ὅμως μετὰ πέντε ἔτη ἡμέραν τινὰ τοῦ χειμῶνος ἀπέθανε καὶ ἡ μήτηρ του καὶ οὕτως ὁ Ἰωάννης ἔμεινε μόνος ἐν τῷ κόσμῳ τούτῳ. Κατὰ τὴν ἡμέραν ἐκείνην ἡ μήτηρ του ἐξηπλωμένη ἐπὶ τῆς κλίνης εἶχεν ἐναγκαλισθῆ τὸν Ἰωάννην διὰ τελευταίαν φορὰν καὶ τῷ εἶπε «Τέκνον μου, ἀγαπητέ μου Ἰωάννη, σὲ ἀφήνω πλέον. Ἐσο πάντοτε φρόνιμος, ἔσο πάντοτε καλὸς καὶ μίαν ἡμέραν θὰ σὲ ἐπανίδω εἰς τοὺς οὐρανοὺς» καὶ ἐξέπνευσεν. Ὁ Ἰωάννης ἔκλαυσε πάρα πολὺ καὶ ἦτο ἀπαρηγόρητος.

Ἀφοῦ ἔθαψαν τὴν μητέρα του μετέβαινε ταχτικῶς εἰς τὸ νεκροταφεῖον καὶ περιποιεῖτο τὸν τάφον τῆς. Ἐκεῖ ἐνεθυμείτο τὰς θωπείας τῆς μητρὸς του. Ἐνεθυμείτο ὅτι πολ-

λάκις ἐκοιμήθη εἰς τὰς ἀγκάλας τῆς καὶ ἐφιλήθη πολλάκις παρ' αὐτῆς καὶ ἔκλαιεν.

Πολλάκις, ἐνῶ τὰ παιδιά τῆς ἡλικίας του ἔπαιζον εἰς τὴν πλατεῖαν τῆς ἐκκλησίας, αὐτὸς ἐκάθητο κατὰ μέρος καὶ ἐσυλλογίζετο τὴν μητέρα του. Ὁ Ἰωάννης κατὰ τὴν παιδικὴν ἡλικίαν του δὲν ἀπήλαυσεν ἡμέραν εὐτυχίας.

Μετὰ δύο ἐβδομάδας γραῖά τις, θεία τοῦ Ἰωάννου, παρέλαβεν αὐτὸν εἰς τὴν οἰκίαν τῆς. Ἡ θεία του εἶχε πέντε τέκνα, ἀλλὰ τὸ ἐν ἐξ αὐτῶν ὁ Ἀνάργυρος ἦτο κακὸν παιδίον. Ἡὐχαριστεῖτο πάντοτε νὰ πειράζῃ τὸν ἐξάδελφόν του. Ποτὲ δὲν ἄφηνεν αὐτὸν εἰς ἡσυχίαν. Μετεχειρίζετο αὐτὸν ὡς ὑπηρέτην.

«Ἰωάννη, τῷ ἔλεγε, κάμε τοῦτο, Ἰωάννη, φέρε μοι ἐκεῖνο». Καὶ πάντοτε ἤθελε νὰ τυραννῇ τὸν Ἰωάννην καὶ νὰ περιπαίξῃ αὐτὸν καὶ νὰ γελᾷ μὲ αὐτόν, ἐπειδὴ ἦτο καὶ ὀλίγον χωλός.

Ὁ δυστυχὴς ὅμως Ἰωάννης τὰ πάντα ὑπέφερε μεθ' ὑπομονῆς καὶ οὐδέποτε παρεπονέθη. Μόνον ὅτε ἦτο μόνος ἔκλαιεν, ἀλλὰ καὶ τότε ἀμέσως παρηγορεῖτο, διότι ἀνελογίζετο ὅτι μίαν ἡμέραν θὰ εἶναι εὐτυχὴς ὅταν θὰ ἐπανίδῃ τὴν μητέρα του.

Ἡ γραῖα θεία του ἐβαρύνθη τὸν Ἰωάννην καὶ διὰ τοῦτο ὅτε οὗτος ἦτο δέκα ἐτῶν, ἐτοποθέτησεν αὐτὸν ὡς ὑπηρέτην εἰς ἐνοικιαστὴν τινα ἐνὸς κτήματος. Ὁ Ἰωάννης καὶ ἐκεῖ δὲν ἦτο εὐτυχὴς. Ὁ ἐνοικιαστὴς πάντοτε ἐφόβιζεν αὐτὸν ὅτι θὰ τὸν ἐκδιώξῃ, ἂν δὲν ἐκτελῇ καλῶς τὴν ὑπηρεσίαν του. Οἱ ἄλλοι ὑπηρέται συνηνοθηθέντες περιέπαιζον αὐτὸν καὶ ἐφέροντο κακῶς. Ὅταν ὁ βουκόλος ἐφώναζεν αὐτὸν εἰς τὸν σταῦλον, ὁ ποιμὴν τὸν ἐκάλει διὰ νὰ κλείσῃ τὰ πρόβατα εἰς τὴν μάνδραν. Ἐπειδὴ δὲ ὁ Ἰωάννης δὲν ἠδύνατο νὰ κάμῃ ὅλας τὰς ἐργασίας συγχρόνως ἐπεπλήσσετο. Εἰς τὰς

ώρας δὲ τοῦ φαγητοῦ ὁ Ἰωάννης ἐκάθητο εἰς τὴν τελευταίαν ἄκραν τῆς τραπέζης καὶ τελευταῖος ὄλων. Ἀλλὰ ποτὲ δὲν ἠδύνατο νὰ φάγη ἐν ἡσυχίᾳ. Πολλάκις οἱ ἄλλοι ὑπηρέται διὰ νὰ διασκεδάζωσιν ἔστελλον αὐτὸν ἐδῶ καὶ ἐκεῖ Ὅταν δὲ τὸ πτωχὸν παιδίον ἐπέστρεφε δὲν εὔρισκέ τι νὰ φάγη. Ἀλλ' ὅλα ταῦτα ὁ Ἰωάννης ὑπέφερε, διότι ἦτο παιδίον καλὸν καὶ ὑπομονητικόν.

Μετά τινα χρόνον προσελήφθη εἰς τὸ κτῆμα καὶ νέος τις ὑπηρέτης, ὁ ὁποῖος ὠνομάζετο Ἀθανάσιος. Οὗτος ἦτο νέος καλὸς καὶ εἰλικρινής. Ὅταν παρετήρησεν, ὅτι οἱ ἄλλοι ὑπηρέται ἐκακομεταχειρίζοντο τὸν Ἰωάννην, ἀνέλαβε τὴν υπεράσπισίν του.

Ἐσπέραν τινὰ ὁ βουκόλος ἔσπασε φιάλην τινά, τῆς ὁποίας τὸν κρότον ἤκουσε καὶ ὁ ἐνοικιαστής. Ὁ βουκόλος διὰ νὰ δικαιολογηθῆ καὶ διὰ νὰ κατηγορήσῃ τὸν Ἰωάννην ἐφώνησεν· « Ἀχ! αὐτὸς ὁ χωλὸς πάλιν ἄλλην ζημίαν ἔκαμεν ». « Εἶναι ψεῦδος, ἐφώνησεν ὁ Ἀθανάσιος, σὺ ὁ ὁποῖος ἔσπασες τὴν φιάλην δὲν ἐντρέπεσαι νὰ κατηγορήσῃς ἐν ἀθῶον παιδίον; »

Ὁ Ἰωάννης ἐξεπλάγη ὅταν ἤκουσε τὸν Ἀθανάσιον νὰ τὸν υπερασπίζῃ. Ἐχάρη πολὺ διὰ τὴν καλὴν διαγωγὴν τοῦ Ἀθανασίου καὶ ἀπὸ τότε ἠγάπησεν αὐτὸν ὡς ἀδελφόν καὶ ἦτο πρόθυμος νὰ τὸν ὑπηρετήσῃ εἰς ὅ,τι ἤθελεν. Ὁ Ἀθανάσιος πάλιν ἐδείκνυεν εἰλικρινῆ φιλίαν πρὸς τὸν Ἰωάννην καὶ πολλάκις παρηγόρει τὸν ὀρφανὸν μὲ λόγους γλυκεῖς. Καὶ οἱ δύο ἠγαπῶντο εἰλικρινῶς καὶ ἔζων ὡς ἀδελφοί.

Μετά τινα χρόνον λησταὶ τινες μετέβησαν εἰς τὸ κτῆμα, ἵνα ληστεύσωσι τὸν ἐνοικιαστήν. Ὅτε ὁμως διήρχοντο διὰ τοῦ πλησίον ἐκεῖ δάσους χωρικός τις, ὁ ὁποῖος ἐνήδρευεν ἐκεῖ, ἐπυροβόλησε καὶ ἐφόνευσεν ἓνα ἐξ αὐτῶν. Οἱ λησταὶ ἠρεύνησαν τότε ἀμέσως, ἀλλ' οὐδένα εὔρον. Ἐκεῖ ὁμως

πλησίον τοῦ δάσους εἶδον δύο τῶν ὑπηρετῶν τοὺς ὁποίους ἔτρεξαν καὶ συνέλαβον καὶ μετέφερον κτυποῦντες εἰς τὸ δάσος, ἵνα φονεύσωσιν αὐτούς, νομίσαντες ὅτι οὗτοι ἦσαν οἱ φονεῖς. Ὁ Ἰωάννης, ὅσους εἰργάζετο ὀλίγον μακρὰν τῶν δύο συλληφθέντων ὑπηρετῶν παρετήρησεν, ὅτι ὁ εἷς ἐκ τῶν δύο συλληφθέντων ἦτο ὁ φίλος του Ἀθανάσιος. Ἀμέσως τότε εἶπε καθ' ἑαυτόν· «Ὅχι, ποτὲ δὲν θὰ ἀφήσω νὰ φονευθῇ ὁ Ἀθανάσιος, ὁ φίλος μου, ὁ εὐεργέτης μου· θὰ ἀποθάνω ἐγὼ ἀντ' αὐτοῦ. Ἡ ζωὴ μου ἐν τῷ κόσμῳ τούτῳ δὲν εἶναι χρήσιμος εἰς κανένα, ἢ δὲ μήτηρ μου μὲ περιμένει ἀλλαγῶ». Καὶ ταῦτα εἰπὼν ἔτρεξε κατόπι τῶν ληστῶν καὶ ὅτε ἐπλησίασεν αὐτοὺς εἶπε·

«Σταθῆτε, μὴ φονεύσητε ἀθώους· ὁ ἔνοχος εἶμαι ἐγὼ καὶ τὸ καυχῶμαι». Μόλις ἤκουσαν τοὺς λόγους τούτους οἱ λησταὶ δὲν ἐβράδυναν, ἀλλ' ἀμέσως ἐπυροβόλησαν καὶ ἐφόνευσαν τὸν Ἰωάννην.

Ὁ Ἰωάννης καὶ μετὰ τὸν φόνον εἶχεν ἀκόμη τὸ μείδιμα εἰς τὰ χεῖλη. Ἐθυσίασε τὴν ζωὴν του διὰ νὰ σώσῃ τὸν φίλον του καὶ νὰ μεταβῇ πρὸς συνάντησιν τῆς μητρὸς του.

Βραδύτερον ἐγνώσθη ποῖος ἐφόνευσε τὸν ληστήν, ὁ δὲ Ἀθανάσιος ἀνελογίζετο κλαίων τὸν Ἰωάννην, ὁ ὁποῖος τόσον εὐγενῶς εἶχε θυσιάσει τὴν ζωὴν του ἀντ' αὐτοῦ.

«Ὁ καλὸς ὁ φίλος εἶναι ὅσῳ ἀδελφός».

«Ποιοῦ φίλον, ὅστις ἄριστος».

«Φίλοις βοήθει».

93. Τὸ κακὸν παράδειγμα.

Ὁ Ἀντώνιος ἦτο μαθητὴς τακτικὸς καὶ ἐπιμελής· πάν-

τοτε μετέβαιναν εἰς τὸ σχολεῖον κατ' εὐθείαν καὶ δὲν ἴστατο εἰς τὴν ὁδὸν νὰ κυττάξῃ ἐδῶ καὶ ἐκεῖ ἢ νὰ παίξῃ ἢ νὰ ρίπτῃ λίθους, ὡς τινὲς μαθηταὶ πράττουσιν. Ἡμέραν τινὰ χαιρετίσας τὴν μητέρα του μετέβαιναν εἰς τὸ σχολεῖον μὲ βῆμα ταχύ. Ὅτε δὲ ἔστρεφεν εἰς τὴν καμπὴν ὁδοῦ τινος ἤκουσε τὸ ὄνομά του καὶ τὰς λέξεις. « Αἶ! Ἀντώνιε, ποῦ τρέχεις τόσον ὀργήγορα; Κύτταξε ἐδῶ αὐτὰ τὰ ἀμύγδαλα πόσον ὠραῖα εἶναι καὶ πόσον μεγάλα. Κύτταξε πόσον εὐκόλως θραύονται! Ἄν θέλῃς ἐλθὲ νὰ συλλέξωμεν μερικά». Ταῦτα εἶπεν ὁ Ἀναστάσιος, ὅστις ἦτο ἐπὶ ἀμυγδαλῆς τινος. Ὁ Ἀντώνιος ὁμως ἀπήντησεν. « Ὅχι, εὐχαριστῶ, δὲν ἔχω καιρόν. Ἡ μήτηρ μου μὲ συνεβούλευσε νὰ φθάσω εἰς τὸ σχολεῖον κατὰ τὴν ὠρισμένην ὥραν». « Εἰς τὸ σχολεῖον! ἀνόητος εἶσαι, ἀπήντησεν ὁ Ἀναστάσιος. Καὶ ἐγὼ πηγαίνω εἰς τὸ σχολεῖον, ἀλλὰ δὲν εἶναι ἀκόμη ὠρα. Ἐλθὲ σὲ παρακαλῶ νὰ [μὲ βοηθήσῃς νὰ φθάσω τὸν χονδρὸν ἐκεῖνον κλάδον».

Ὁ Ἀντώνιος ὑπήκουσε καὶ ἐβοήθησε τὸν Ἀναστάσιον. Ἐπειτα δὲ ἠκολούθησε τὰς συμβουλάς καὶ τὸ παράδειγμα τοῦ Ἀναστασίου, ὁ ὁποῖος δὲν ἦτο τακτικὸς μαθητὴς καὶ ἐκάθισε καὶ ἔτρωγεν ἀμύγδαλα.

Αἰφνης ἠκούσθη ἤχος κώδωνος. Ἦτο ὁ κώδων τοῦ σχολείου! Ἐκρούσθη διὰ νὰ εἰσέλθωσιν οἱ μαθηταὶ εἰς τὴν αἴθουσαν τῆς παραδόσεως. Ὁ Ἀντώνιος ἐξεπλάγη καὶ ἐφώναξεν. « Ἄχ! δυστυχία μου, θὰ ἀργήσω καὶ θὰ τιμωρηθῶ». Καὶ ἀμέσως ἔτρεξε μὲ ὄλας του τὰς δυνάμεις ἐνῶ ὁ Ἀναστάσιος ἐγέλα δυνατά.

Μετ' ὀλίγον ἔφθασεν εἰς τὸ σχολεῖον ὁ Ἀντώνιος, ἀλλ' ἦτο κατακόκκινος. Τότε ὁ διδάσκαλός του ἠρώτησεν αὐτὸν τί συνέβη καὶ ὁ εἰλικρινὴς Ἀντώνιος διηγήθη ὅλα τὰ συμβέαντα. « Ἄχ! εἶπεν ὁ διδάσκαλος, γνωρίζω πολὺ καλὰ τὰ

περγάσματα τοῦ κακοῦ αὐτοῦ Ἀναστασίου. Δὲν εἶναι πρώτη φορά, κατὰ τὴν ὁποίαν φροντίζει νὰ κάμῃ καὶ ἄλλα παιδία ὡς τὸν ἑαυτὸν του. Παρατηρήσατε, παιδία μου, τί κακὸν εἶναι νὰ ἀκολουθῆ τις κακὸν παράδειγμα. Ὁ Ἀντώνιος μέχρι σήμερον ἦτο ὁ τακτικώτερος τῶν μαθητῶν τοῦ σχολείου, ἀλλὰ διὰ νὰ συναντήσῃ καὶ ἀκολουθήσῃ σήμερον τὸν κακὸν Ἀναστάσιον ἤλθε τελευταῖος. Ἐκάθισεν εἰς τὴν ὁδὸν καὶ ἔτρωγεν ἀμύγδαλα καὶ ἂν ὁ Ἀναστάσιος ἐρρίπτετο εἰς τὸν ποταμὸν ὑποθέτω ὅτι καὶ ὁ Ἀντώνιος θὰ τὸν ἠκολούθει καθὼς τὰ πρόβατα τοῦ Πανούργου».

Οἱ μαθηταὶ ὡς ἤκουσαν ταῦτα ἐμειδιάσαν καὶ ἐξεπλάγησαν. «Ἄ! προσέθηκε τότε ὁ διδάσκαλος, σεῖς δὲν γνωρίζετε τὴν ἱστορίαν τοῦ Πανούργου καὶ διὰ τοῦτο ἐκπλήττεσθε. Ἄλλην ἡμέραν θὰ σᾶς διηγηθῶ αὐτὴν, διότι ἴσως εἶναι ὠφέλιμος εἰς πολλοὺς ἀπὸ σᾶς».

Ἔοποιος συναναστρέφεται στραβὸς τὸ πρῶτ' ἀλληθωρίζει.

94. Ἡ φιλαλήθεια ἀνταμειβομένη.

Ἀγαθὴ τις μήτηρ, ξεγιτεύουσα ποτε τὸν υἱὸν της ἔγραψεν ἐντὸς τῶν ἐνδυμάτων του χάριν ἀσφαλείας φλωρία τινά, διὰ νὰ μεταχειρισθῆ αὐτὰ ὁ υἱὸς της ἐν ὄρα ἀνάγκης· ἀποχαιρετίζουσα δὲ αὐτὸν τῷ παρήγγειλε ποτὲ εἰς τὴν ζωὴν του νὰ μὴ εἴπῃ ψεῦδος, διὰ νὰ τὸν προστατεύῃ καὶ ἀγαπᾷ ὁ Θεός.

Οἱ συνοδοιπόροι τοῦ νέου ἔπεσον κατὰ δυστυχίαν εἰς χεῖρας ληστῶν, οὔτινες ἀφοῦ ἐλήστευσαν ὅλους τοὺς ταξιδιώτας, ἔλαβον καὶ τὸ μικρὸν διστάκιον τοῦ νέου, τὸν ὁποῖον συγχρόνως ἠρώτησαν ἂν ἔχη καὶ ἐπ' αὐτοῦ χρήματα.

Ὁ εὐπειθὴς καὶ καλὸς υἱὸς ἐνεθυμήθη τὴν παραγγελίαν τῆς μητρὸς του καὶ ἰδίως, ὅτι ὁ Θεὸς προστατεύει

τοὺς φιλαλήθεις· ὅθεν ἄνευ τινὸς δισταγμοῦ λέγει πρὸς τοὺς ληστὰς, ὅτι ἔχει καὶ φλωρία τινὰ ἐρραμμένα εἰς διάφορα μέρη τῶν ἐνδυμάτων του.

Οἱ λησταὶ ἂν καὶ ἐνόμισαν ὅτι ἀστεῖζεται, ἀνέφερον ὁμῶς τοὺς λόγους αὐτοῦ εἰς τὸν ἀρχηγόν των.

Ὁ ἀρχιληστής ἐρωτᾷ τότε τὸν νέον ἂν ἀληθῶς ἔχη φλωρία ἐρραμμένα ἐντὸς τῶν ἐνδυμάτων του. Ὁ δὲ φιλαλήθης νέος ἀπαντᾷ ὅτι αὐτὸς ποτὲ δὲν λέγει ψεύματα. Σχίζονται λοιπὸν τὰ ἐνδύματά του ὑπὸ τῶν ληστῶν πρὸς βεβαίωσιν τῆς ἀληθείας, καὶ ἀνευρίσκονται τὰ κεκρυμμένα φλωρία τοῦ νέου. Ἐκπεπληγμένοι δὲ οἱ λησταὶ ἐρωτῶσιν αὐτὸν πῶς ἄνευ τινὸς βίας ἀπεφάσισε νὰ φανερώσῃ τὰ φλωρία του.

— Ἡ μήτηρ μου, ἀπεκρίθη ὁ νέος, μοὶ παρήγγειλε ποτὲ νὰ μὴ λέγω ψεύματα καὶ ὡς καλὸς υἱὸς χρεωστῶ ὑπακοὴν εἰς τοὺς λόγους τῆς μητρός μου. Ὁ Θεός, μοὶ εἶπεν ἡ μήτηρ μου, δὲν ἀγαπᾷ τοὺς ψεύστας καὶ ἐγὼ θέλω νὰ μὲ ἀγαπᾷ ὁ Θεός.

Οἱ λησταὶ ἔμειναν ἄφωνοι καὶ συλλογισμένοι· οἱ ἀφελεῖς λόγοι τοῦ νέου διεπέρασαν τὴν σκληρὰν ψυχὴν των. Μετὰ τινὰς δὲ στιγμὰς ὁ ἀρχιληστής εἶπεν—“Ἄν ὁ νέος οὗτος εἶναι τόσον ὑπήκοος εἰς τὰς παραγγελίας τῆς μητρός του, εἶναι ἐντροπὴ ἡμεῖς νὰ μὴ ὑπακούωμεν εἰς τὰς παραγγελίας τοῦ Θεοῦ, ὅστις βέβαια οὔτε ληστείας, οὔτε κλοπὰς, οὔτε ἐγκλήματα θέλει· ἂν ὁ Θεὸς ἀποστρέφῃται τοὺς ψεύστας, πολὺ πλέον ἀποστρέφεται τοὺς κακούργους· ὅθεν ἀπὸ σήμερον ἀποχαιρετίζω καὶ σᾶς καὶ τὸν ληστρικὸν βίον.

Οἱ δὲ λησταὶ ἀμέσως ἐφώναξαν ὅτι θέλουσιν ἀκολουθήσει τὸ παράδειγμα τοῦ ἀρχηγοῦ των. Ὅλα λοιπὸν τὰ ληστευθέντα ἀπεδόθησαν τότε εἰς τοὺς ταξιδιώτας. Ὁ δὲ

φιλαλήθης νέος, διασώσας διὰ τῆς φιλαληθείας του καὶ τοὺς λησιτὰς ἀπὸ τὸν ληστρικὸν βίον καὶ τὸ δισσάκιον καὶ τὰ φλωρία του, ἐξηκολούθησε τὸ ταξίδιον του καὶ πιστὸς πάντοτε εἰς τὴν παραγγελίαν τῆς μητρὸς του ἀποκατέστη ἐπὶ τέλους εὐτυχής.

(Κατὰ τὸν Α. Μελᾶν)

95. Ὁ Διιναῖος καὶ ἡ βιβλιοθήκη του.

Ὁ Διιναῖος ἐγεννήθη εἰς τὴν Σουηδίαν, ἀφιέρωσε δὲ ὅλην του τὴν ζωὴν εἰς τὴν σπουδὴν τῶν φυτῶν. Ὅσον δὲ περισσότερο τὰ ἐσπούδαζε, τόσο περισσότερο ἐθαύμαζεν αὐτά, ἀνευρίσκων τὴν ἀπανταχοῦ παρουσίαν τῆς σοφίας καὶ παντοδυναμίας τοῦ Θεοῦ.

Θεωρήσας δὲ ὅτι εἶναι σωτήριοι εἰς τὴν διαγωγὴν παντὸς ἀνθρώπου νὰ ἐνθυμῆται πάντοτε τὴν ἀπανταχοῦ παρουσίαν τοῦ Ὑψίστου ἔγραψε μὲ μεγάλα γράμματα ἐπὶ τῆς βιβλιοθήκης του τὰς λέξεις αὐτάς

«Ἔσο ἐνάρετος, ὁ Θεὸς παρών».

Τὰς φρονίμους αὐτάς λέξεις ἄς ἐγγράψωμεν καὶ ἡμεῖς μὲ χαρακτῆρας ἀνεξαλείπτους εἰς τὸν νοῦν καὶ τὴν καρδίαν μας. Καὶ καθὼς τὸ ἡλιοτρόπιον τρέπεται πάντοτε πρὸς τὸν ἥλιον, ἐξ οὗ καὶ φῶς καὶ θερμότητα καὶ αὐξησιν λαμβάνει, οὕτω καὶ ἡμεῖς ἄς ἔχωμεν πάντοτε προσηλωμένον τὸν νοῦν καὶ τὴν καρδίαν εἰς τὸν οὐράνιον ἡμῶν πατέρα, ὅστις τὰ πάντα ὑπὲρ ἡμῶν προνοεῖ, καὶ ἡ ζωὴ μας τότε θέλει διέλθει εὐτυχής.

«Ἀγαπήσεις Κύριον τὸν Θεὸν ἐν ὅλῃ τῇ καρδίᾳ σου καὶ ἐν ὅλῃ τῇ ψυχῇ σου καὶ ἐν ὅλῃ τῇ διανοίᾳ σου· αὕτη ἐστὶ πρώτη καὶ μεγάλη ἐντολή»· εἶπεν ὁ Ἰησοῦς. Ναί, τέκνα μου, ἡ πρὸς τὸν Θεὸν ἀγάπη εἶναι τὸ πρῶτον θεμέλιον τῆς ἀρετῆς καὶ ἐπομένως τῆς ἀληθοῦς εὐδαιμονίας.

96. Προσευχή.

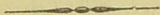
ὦ Θεέ τοῦ παντός, ὁ ἀφθόνως
τάγαθὰ εἰς τὸν κόσμον σου χύσας,
ὁ μὲ ἄρωμα τάνθη ποτίσας
καὶ τὰ ἄστρα ἐνδύσας μὲ φῶς.

Ὅν ἕμνεϊ τῶν πτηνῶν ἢ χορεία
καὶ ὁ φλοῖσθος τοῦ ῥύακος ψάλλει,
ὄν τῆς φύσεως ψάλλουν τὰ κάλλι,
πλάστα, σὺ ὁ τῶν ὄλων τροφός.

Χεῖλην παίδων ἀγνὰ σὲ ἕμνοῦσιν·
εὐμένες οὔς, ὦ Ἰψιστε, τεῖνε·
ἀσθενῆς ἢ φωνή μας μὲν εἶναι
εἶναι ὅμως φωνὴ τῆς ψυχῆς.

Φώτισόν μας εἰς τὸ θέλημα σου
σὺ γενοῦ ποδηγέτης μας θεῖος,
ἵνα ὅλος μας οὔτος ὁ βίος
ἕμνος γίνῃ πρὸς Σὲ συνεχής.

Ἄγγελος Βλάχος.

ΠΙΝΑΞ ΤΩΝ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ

— κκ —

	Σελίς		Σελίς
1 Ἐωθινή προσευχή	3	51 Ὁ Οὐάσιγκτων καὶ ὁ δεκανεὺς	55
2 Τὰ δύο κοράσια	4	52 Ἡ ἀνόπωλις	56
3 Θεοῦ παρουσία	6	53 Ἡ τυρῆ ἀνόπωλις	57
4 Ὁ καλὸς Χριστιανὸς	7	54 Τὸ μαγερικὸν ἄλας	58
5 Σαββατόβραδον	9	55 Τὰ πτηνὰ καὶ τὰ ἔντομα	60
6 Ὁ καλὸς Γεώργιος	10	56 Τὰ δένδρα	62
7 Οἱ δύο καλοὶ γειτονες	11	57 Μὴ κτυπᾶτε τὰ πούλιὰ	62
8 Τὰ παραγγέλματα τοῦ Σωτῆρος	12	58 Ἡ πούκι	63
9 Οἱ ἀρχαῖοι Σπαρτιάται	12	59 Οἱ δύο παῖδες	64
10 Ἀδελφικὴ ἀγάπη	13	60 Αἱ Θερμοπύλαι	66
11 Οἱ δύο πτωχοὶ	14	61 Ἡ σημάτα	66
12 Ἡ προσευχὴ	16	62 Ἐλευθερία καὶ Ἑλλάγη	68
13 Ἡ π.σ.ν ἢ ψυχὴ μου ἐπὶ τὸν Κύριον	17	63 Πενία καὶ τιμιότης	69
14 Ἡ ζηλοτυπία	18	64 Ἡ μεταμέλεια	70
15 Ἡ γαλή	19	65 Τὸ ἀπολεσθὲν νόμισμα	71
16 Ὁ γεωὺν Πέτρος	25	66 Ἡ σικκὴ	72
17 Λέων καὶ ποτικὸς ἐγγνώμων	26	67 Ἡ ἀρίστη συστατικὴ ἐπιστολὴ	74
18 Ὁ μικρὸς Ἀντώνιος	27	68 Ἡ γελιδὼν	75
19 Ὁ κακὸς σύντροφος	28	69 Δίνγημα	79
20 Ὁ ἀνοητομονες Ἰρηγόριος	30	70 Τὸ γελιδῶνι	79
21 Δίνγημα	30	71 Ἡ καθαρότης	80
22 Ἡ τάξις	30	72 Ἡ καθαρότης (ποίημα)	82
23 Ὁ μικρὸς (ποίημα)	30	73 Ἀποδίδετε ὅ,τι εὗρισκετε	82
24 Ἡ κακὴ συναναστροφὴ	31	74 Ἡ περιστερὰ	83
25 Ἡ συναναστροφὴ (ποίημα) —	31	75 Ἡ περιστερὰ (ποίημα)	86
26 Περιποιήθητι τοὺς γονεῖς	32	76 Τὰ περιστερία	87
27 Περὶ σιδήρου	33	77 Πρῶτον ἐργάζου καὶ ἔπειτα διασκέδαζε	88
28 Ἡ τιμιότης	34	78 Ἡ ἐλεημοσύνη τῆς τυρῆς	90
29 Ἡ κλοπὴ	35	79 Ὁ διακονιάρης	91
30 Τὸ παιδίον καὶ ὁ καθρέπτης	36	80 Ὁ βαθύπλουτος Ἀργύρης	93
31 Δίνγημα	37	81 Ἡ ἐργασία εἶναι μήτηρ τῆς εὐτυχίας	96
32 Ὁ βουκόλος	38	82 Ἡ ἐργασία (ποίημα)	99
33 Περὶ βόδου	38	83 Ἡ γελῶν	99
34 Τὸ βῆδι	42	84 Αἱ Μυκῆναι	101
35 Τὸ πέταλον	43	85 Ἡ θυρία τῆς Ἰριγενείας	102
36 Ἀγαπᾶτε πάντας	44	86 Πρὸς τὴν μητέρα Ἑλλάδα	105
37 Τὰ ἀποτελέσματα τοῦ ψεύδους	45	87 Θάνατος ὑπὲρ πατρίδος	106
38 Ἡ φιλαλήθεια	46	88 Κόραξ καὶ ἀλώπηξ	107
39 Ἡ φιλία	47	89 Ὁ Ἡρακλῆς μεταξὺ ἀρετῆς καὶ κακίας	108
40 Ἡ φιλία (ποίημα)	48	90 Τὸ ἀρχ.ντόπουλον τῆς Ἄρτης	111
41 Ἡ παρακοὴ καὶ περιεργία	49	91 Ἡ παπαρούνα	118
42 Ἡ φιλοπατρία τοῦ Κόβρου	50	92 Ὁ ὄρανος Ἰωάννης	119
43 Ἡ ἀγάπη τῆς πατρίδος	50	93 Τὸ κακὸν παράδειγμα	122
44 Περὶ Δελφῶν	51	94 Ἡ φιλαλήθεια ἀνταμειβόμενη	124
45 Ἡ γῆ τῆς Ἑλλάδος	52	95 Ὁ Αἰναιὸς καὶ ἡ βιβλιοθήκη του	126
46 Ὁ παρῆκος Γεώργιος	53	96 Προσευχὴ	127
47 Περὶ χαλκοῦ	54		

— κκ —

ΒΑΣΙΛΕΙΟΝ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

ΤΟ ΥΠΟΥΡΓΕΙΟΝ ΤΩΝ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΩΝ ΚΑΙ ΤΗΣ
ΔΗΜΟΣΙΑΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΕΩΣ

Πρὸς τὸν κ. Ἀλέξανδρον Μακρυναῖον

Ἐχόντες ὑπ' ὄψει τὸν Νόμον ΒΤΓ' τῆς 12 Ἰουλίου 1895, τὸ σχετικὸν Βασιλικὸν Διάταγμα τῆς 28ης Ὀκτωβρίου ἰδίου ἔτους, τὰς προκηρῦξεις περὶ διαγωνισμοῦ διδακτικῶν βιβλίων τῆς δημοτικῆς ἐκπαίδευσως καὶ τὴν ἐκθεσὶν τῆς οἰκείας Ἐπιτροπείας, δηλοῦμεν ὑμῖν, ὅτι ἐγκρίνομεν τὸ ὑφ' ὑμῶν εἰς τὸν διαγωνισμὸν ὑποβληθὲν Ἄναγνωματάριον, ὅπως εἰσαχθῆ ἔπι πενταετιᾶν ἀρχομένην ἀπὸ τοῦ προσεχούς σχολικοῦ ἔτους 1905—1910 ὡς διδακτικὸν βιβλίον διὰ τοὺς μαθητὰς τῆς Γ' τάξεως τῶν δημοτικῶν σχολείων, δημοσίων, δημοσυντηρηθῶν καὶ ἰδιωτικῶν.

Καλεῖσθε δ' ὅπως ἐκτελέσητε τὰ ὑπὸ τοῦ εἰρημένου Νόμου κλπ. ὑπαγορευόμενα καὶ τὰς ὑπὸ τῆς Ἐπιτροπείας ἀναγραφόμενας παρατηρήσεις.

Ὁ Ὑπουργός
ΑΔΜΗΡΟΣ ΚΑΛΛΙΦΡΟΝΑΣ

Στέφ. Μ. Παρίσης

ΕΞΕΔΟΘΗΣΑΝ ΕΚ ΤΟΥ ΠΜΕΤΕΡΟΥ ΒΙΒΛΙΟΠΩΛΕΙΟΥ
ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ ΣΥΓΓΡΑΦΕΩΣ

Ἑλληνικὸν Ἄναγνωματάριον τῆς Δ' τάξεως.

Ἑλληνικὸν Ἄναγνωματάριον τῆς Β' τάξεως.

Γραμματικὴ Γ' καὶ Δ' τάξεως

Προβλήματα Γ' τάξεως